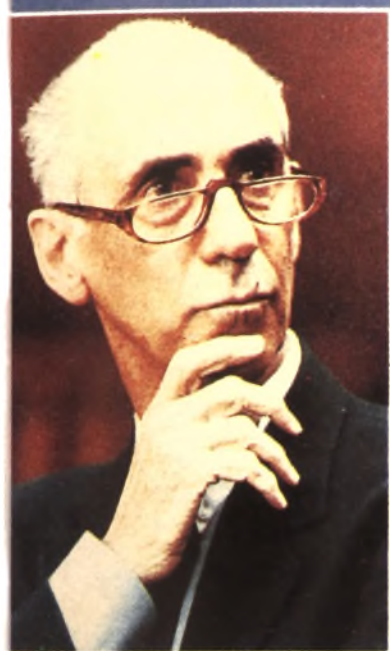

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

Περίοδος Β'
Τεύχος 546
Παρασκευή
4 Μαρτίου 1994
Δρχ. 300

**ΧΡΗΣΤΟΣ
ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ:**
ΓΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΟΛΛΑ
ΑΠΑΝΤΗΤΑ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

**ΠΕΡΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ
ΜΕΤΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ!**

Μια ζωή θυμάμαι τον εαυτό μου να φτιάχνει στέκια και καταφύγια για την ψυχή μου. Κι εκεί που είναι όλα έτοιμα κι έχω αρχίσει να βολεύομαι, εκεί που είναι τα πάντα τακτοποιημένα και κάθομαι λίγο να ξεκουραστώ και να κάμω τσιγαράκι, μπαίνει ο διάολος μέσα μου και μου την ανάβει.

— Τι 'ναι τούτα δω τα σκιάχτρα; μου λέει. Δεν είναι για σένα η λούφα, κορίτσι μου. Πάλι πλαστογραφίες κάνεις;

Και βροντάω τότε ένα ασιχτίρ και τα κάνω όλα κεραμιδαριό.

Ύστερα κάθομαι σταυροπόδι και γλείφω τις πληγές μου σαν το σκυλί. Δεν πειράζει, λέω. Πάμε γι' άλλα. Όπως και να 'χει το πράμα, η Ρόζυ γεννήθηκε με το βλέμμα καρφωμένο στο ξημέρωμα. Όρτζα τα πανιά λοιπόν.

Ένα μικρό ψαροκάικο είναι η ζωή μου. Ένα μικρό φθαρμένο ψαροκάικο που έχει σμαραγδιά φεγγάρια στο κατάρτι του κι έναν ξεσκούφωτο ήλιο αληταρά για τιμονιέρη. Ένα ψαροκάικο, δίχως ρότα.

— Πού πάμε, καπετάνιο; με ρωτάει ο τιμονιέρης και μου κλείνει το μάτι.

— Όπου πάν' τα κύματα! λέω επίσημα εγώ.

Και τα σμαραγδιά φεγγάρια που είναι στο κατάρτι, σκάνε σαν ρόδια στην κουβέρτα.

Κι ο ξεσκούφωτος ήλιος ο αληταράς παρατάει το τιμόνι του και χορεύει. Και η νύχτα γεμίζει χιλιάδες ήλιους, αληταράδες. Και η ψυχή μου γεμίζει νύχτες πολύχρωμες. Γεμίζει σμαραγδιά φεγγάρια και θαλασσινά πουλιά. Πού να χωρέσουν μέσα μου όλ' αυτά; Πού να στριμωχτούν, π' ανάθεμά τα;

Περίοδος Β΄
Μόνος 21ος
Τεύχος 545
Ισχυρή 4 Μαρτίου 1994,
300

ΛΗΠΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Δημοχάρους 60 • 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 72.32.713 - 72.32.819
FAX: 72.26.107

Ότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 131
21 Αθήνα

Φημίσεις:
ΛΥΝΑ ΓΚΙΟΚΑ

Ματαιία - Λογιστήριο:
ΣΙΑ ΡΟΥΜΠΟΥ

Δοποίηση, Μοντάζ:
ΣΙΑ ΛΕΒΟΝ

Στοιχειοθεσία - Φιλμς:
ΑΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Α.Ε.
Πλου Λαδά 1 - Αθήνα
Τηλ: 32.33.114 - 32.19.182
Τελ: 32.23.905

Ύπωση:
ΙΟΥΤΥΠ Α.Ε.
Πλου 5 - Περιστέρι
31 Αθήνα
Τηλ: 57.22.201

Το ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει τις
θέσεις του συγγραφέα του.

Οι ερωτήσεις δεν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Κεντρικού
Τεύχος 3.400 δρχ.
Τεύχος 6.800 δρχ.
Τεύχος Οργανισμών,
Τεύχος, κτλ.: 25.000 δρχ.
Τεύχος ετήσια: 6.100 δρχ.

Κεντρικού
Τεύχος - μεσογ. χώρες:
Τεύχος: δολ. 27
Τεύχος: δολ. 54
Τεύχος Α. - Καναδάς - Αν. Ασία -
Τεύχος Γαλλία - Ωκεανία:
Τεύχος: δολ. 30
Τεύχος: δολ. 60

Δάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ
ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60
21 ΑΘΗΝΑ
ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 300
ΤΕΥΧΗ: δρχ. 500

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
Για τα διβλιοπωλεία
της Αθήνας:
Περιοδικό «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60
Τηλ.: 7232.713 - 7232.819
Για τα διβλιοπωλεία
Β. Ελλάδας:
Κέντρο του διβλίου.
Ιουλουκτοή και Σια Ε.Ε.
Λασσάνη 3,
ΤΗΛ. (031) 285.857
546 22 Θεσσαλονίκη

ΥΠΕΡΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΜΕΤΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Μια φορά ήταν ένας μόνος του. Και του άρεσε να συγκεντρώνει δύναμη στα χέρια του. Μπροστά σ' αυτό το πάθος δεν έβαζε τίποτα, ούτε καν τη μεγάλη αγάπη του για τη μουσική. Κάποτε, μάλιστα, τη μετέτρεψε σε υποχείριο των επεκτατικών του βλέψεων στον Τύπο, στην κοινωνία, στη ζωή.

Ο Χρήστος Λαμπράκης, συγκροτηματάρχης του Δημοσιογραφικού Οργανισμού Λαμπράκη (ΔΟΛ), ασφαλώς και δεν είναι μια τυχαία περίπτωση.

Το γεγονός, όμως, ότι μπορεί να επηρεάζει όλο και περισσότερο την πολιτική, κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή του τόπου - και μάλιστα, αγνοώντας προκλητικά και θεσμούς και νόμους - δεν μπορούσε να μας αφήσει αδιάφορους.

Το ΑΝΤΙ ανοίγει σήμερα το φάκελο Χρήστου Λαμπράκη, με μια πρώτη συνολική αναφορά σε πρακτικές και μεθοδεύσεις. Φιλοξενεί, επίσης, μια αποκλειστική συνέντευξη του προέδρου του ΔΟΛ, του Οργανισμού Μεγάλου Μουσικής, του Ιδρύματος Μελετών Λαμπράκη και Συλλόγου Φίλων της Μουσικής, που περισσότερο ενισχύει παρά απαντά τα ερωτήματά μας. Φυσικά, θα επανέλθουμε...

● Διαβάστε ακόμη:

Ρεπορτάζ και εκτιμήσεις για τα εσωκομματικά του ΠΑΣΟΚ (γράφει ο Τάσος Παππάς), ανάλυση της εξωτερικής πολιτικής σε σχέση με το Μακεδονικό πρόβλημα (γράφει ο Νίκος Φίλης). Πολλά ακόμη, χρήσιμα και ενδιαφέροντα.

★ Λόγω της μεγάλης εκτάσεως του κεντρικού φακέλου του περιοδικού, πολλές από τις μόνιμες στήλες και πολλά από τα προγραμματισμένα κείμενα αναβάλλονται για το επόμενο τεύχος. Ζητούμε συγγνώμη.

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΗΡΕΜΗ ΔΥΝΑΜΗ	5
κόμικς του Γ. Φιλιδιάκου.	
ΠΟΛΙΤΙΚΟ	
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ	6
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ	8
ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ	
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ	10
ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΔΕΝ ΓΥΡΙΖΕΙ	
ΠΣΩ	12
ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΚΗΝΗ	41
ΣΕ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	50
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	53
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ	55

ΥΠΕΡΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΜΕΤΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ αυτό πολλές σελίδες καλύπτονται αναφορικά με ένα πρόβλημα που ίσως δεν φιλοξενείται σε κανένα άλλο έντυπο. Παραξενιά; Θα το κρίνετε αφού διαβάσετε προσεκτικά τις σελίδες που αφιερώνουμε στο Μέγαρο Μουσικής και στο φαινόμενο Χρήστος Λαμπράκης. Δεν είναι η πρώτη αναφορά μας στα θέματα αυτά. Αλλά η σημερινή είναι εκτενής και τεκμηριωμένη.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ξεκίνησε για μας όταν, με περισσή αναληψία, οι ιθύνοντες του πολυδαίδαλου μηχανισμού ΟΜΜΑ και Φίλοι της Μουσικής (διάβαζε Χρ. Λαμπράκης), συνεπικουρούμενοι από το Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη και τον ΔΟΛ, ξεκίνησαν με πρωτοφανείς νομοτεχνικές διαδικασίες να κατασκευάσουν μια σειρά από έργα σε έναν από τους ελάχιστους ελεύθερους χώρους της Αθήνας, που επιπλέον είναι φορτισμένος με ιστορικές μνήμες: Το Πάρκο Ελευθερίας.

ΕΝΑΣ ΜΙΚΡΟΣ σύλλογος περιοίκων –ο «Λυκαβηττός»– και μικρός αριθμός δημοτικών αρχόντων είναι μέχρι στιγμής οι αντιτιθέμενοι. Απέναντί τους η συντονισμένη σιωπή και η ενορχηστρωμένη παραπληροφόρηση από το σύνολο του Τύπου (με ελάχιστες φωτεινές εξαιρέσεις). Απέναντί τους τα δύο μεγάλα κόμματα –ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ.– που υποκύπτουν ευλαδικά στα κελεύσματα του εκδότη Χρήστου Λαμπράκη. Απέναντί τους το ΤΕΕ και ο πρόεδρός του Κ. Λιάσκας και οι ΥΠΕΧΩΔΕ Κατσιγιάννης και Λαλιώτης.

ΑΛΛΑ ΤΙ έγινε; Στις σελίδες αυτές εκτίθεται συνοπτικά το πλήθος των νομοθετημάτων, που ήρθαν να καλύψουν με νομιμοφάνεια τις επιθυμίες του κ. Λαμπράκη. Που κατήργησαν προηγούμενες διατάξεις, νόμους και πρακτικές.

ΠΩΣ ΕΓΙΝΑΝ όμως δυνατά όλα αυτά; Δεν υπήρχαν άλλες λύσεις; Όχι. Γιατί οι άλλες λύσεις απαιτούσαν διευθετήσεις από την αμερικανική πρεσβεία, γιατί άλλες ρυθμίσεις θα στερούσαν κέρδη από τους συνεργαζόμενους εργολάβους, γιατί άλλες επιλογές θα περιόριζαν τις κινήσεις του κ. Λαμπράκη.

ΚΑΙ ΟΛΑ αυτά έγιναν έτσι απλώς για το «χατίρι» ενός ανθρώπου; Ναι, έτσι ακριβώς. Αλλά αυτός ο άνθρωπος δεν είναι ο οποιοσδήποτε συμπολίτης μας. Είναι ο κ. Χρ. Λαμπράκης. Ιδιοκτήτης και συμμετοχος σε πλήθος μέσων ενημέρωσης, εξασφαλίζει για τον εαυτό του το απυρόβλητο και συγχρόνως μπορεί να επηρεάζει πολλούς τομείς της πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής, πολιτισμικής ζωής του τόπου. Όλοι παρακολουθούμε καθημερινά τη διολίσθηση του Τύπου και των ανθρώπων του στο κέντρο της εξουσίας. Να υπενθυμίσουμε περιστατικά, σκάνδαλα, ονόματα;

Ο ΤΥΠΟΣ στις ημέρες μας έχει μετατραπεί σε έναν διαμεσολαβητή της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας και την κοινή γνώμη. Και ενεργεί και δραστηριοποιείται με τα δικά του κριτήρια για την αυτοπροστασία και την ενδυνάμωσή του.

ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΠΟΛΥ καλά ότι η αδύναμη φωνή μας δεν πρόκειται να σπάσει το τείχος της σιωπής που κατασκευάζεται καθημερινά. Ο καθένας έχει το λόγο του και επιλέγει το δρόμο του.

ΑΛΛΑ το θέμα που θίγουμε μας αφορά όλους. Γιατί δοκιμάζεται άλλη μια φορά η αντοχή των πολιτών και γιατί άλλη μια φορά δοκιμάζεται η ευαισθησία μας για όσα και όπως γίνονται στον τόπο μας.

ΤΑ ΑΛΛΑ μεγάλα θέματα του τόπου, η οικονομία, τα εθνικά θέματα, η υγεία, είναι πολύ μεγάλα και δεν αφήνουν να τα αγγίξουν οι πολίτες. Υπάρχουν οι πληρεξούσιοι του έθνους γι' αυτά.

ΕΜΑΣ ΑΣ μας αφήσουν να περιπατούμε στους μικρούς ελεύθερους χώρους που απέμειναν ακόμη στην Αθήνα.

αντί

ΗΡΕΜΗ-ΔΥΝΑΜΗ

του Γιώργου Φιλιππίου

ΓΙΑ ΛΕΓΕ ΤΩΡΑ ΡΕ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ,
ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΑ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ;

ΜΑΛΙΣΤΑ.
ΛΟΙΠΟΝ...

...ΩΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ
ΓΙΑΤΡΩΝ ΘΑ ΕΩΛΗΦΘΟΥΝ ΟΙ ΚΑΘΑΡΕΣ
ΑΠΟΔΟΧΕΣ ΝΕΟΔΙΟΡΙΣΤΟΥ ΡΟΥΜΑΝΟΥ
ΑΓΡΟΦΥΛΛΑΚΑ.

ΚΑΡΟΣ
ΣΩΛΗΡΟ...

ΘΑ ΕΠΙΒΛΗΘΕΙ ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΙΣΦΟΡΑ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΟΝΤΩΝ ΤΗΝ
ΥΑΡΟΔΟΤΗΣΗ, ΤΗΝ ΟΠΕΡΑ ΚΑΙ ΤΙΣ
ΛΟΙΠΕΣ ΕΓΓΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ.

ΠΑΡΝΤΟΝ!;

Ε, ΝΑ, ΜΑΣ
ΤΟ ΖΗΤΗΣΑΝ
ΚΑΙ...

ΑΥΤΑ ΑΛΩΝ
ΤΑ ΓΙΑΟΥΡΤΙΑ ΚΑΙ
ΖΟΝΤΑΝΕΥΟΥΝ!

ΝΑ ΠΕΙΣ ΣΕ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ
ΥΡΙΟΥΣ ΟΤΙ ΤΟ ΠΑΡΑΤΡΑΒΑΝΕ!
ΑΥΤΑ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΔΕΝ
ΓΙΝΟΝΤΑΙ!

ΤΟΥΣ ΤΟ'ΠΑ...

ΚΑΙ ΤΙ ΑΠΑΝ-
ΤΗΣΑΝ;

ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΠΙΜΕΝΟΥΝ.
ΕΦΟΣΟΝ ΒΕΒΑΙΑ ΚΙ ΕΣΕΙΣ
ΘΕΛΕΤΕ Ο ΕΠΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΫΠΟΥΡ-
ΓΟΣ ΝΑ ΒΓΕΙ ΜΕ ΚΑΥΠΟΝΙΑ ΚΑΙ
ΜΑΛΙΣΤΑ ΣΥΝΤΟΜΑ...

Οι αυτοσχεδιασμοί τιμωρούν

«ΑΣ ΥΠΟΘΕΣΟΥΜΕ –για να θυμηθούμε τον Καρυωτάκη– πως δεν έχουμε φτάσει / στο μαύρο αδιέξοδο, στην άδυσο του νου»... Στην περίπτωση αυτή, μπορούμε να υποθέσουμε, ακριδέστερα να ελπίζουμε, ότι:

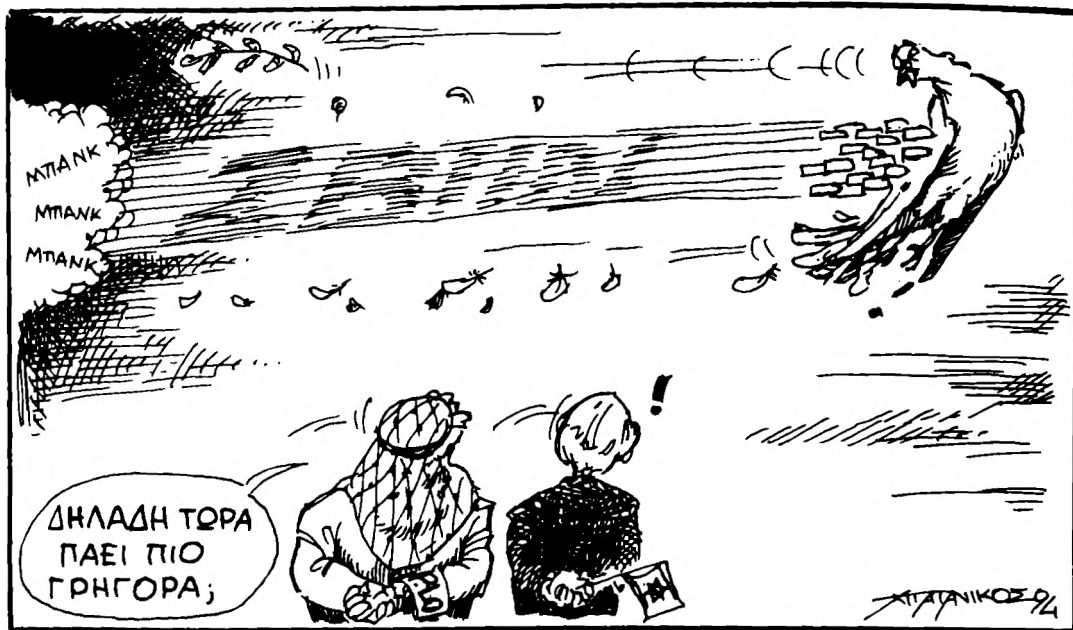
– Η ειρηνευτική διαδικασία Ισραηλινών - Παλαιστινίων θα σωθεί. (Παρά τη σφαγή στο τέμενος της Χεδρώνας).

– Η λύση της πολιορκίας στο Σεράγεβο θα έχει ευρύτερες θετικές προεκτάσεις. (Παρά την κατάρριψη τεσσάρων σερβο - βοσνιακών αεροπλάνων).

– Ο διάλογος Αθηνών - Σκοπίων, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, θα ξαναρχίσει. (Παρά την επιβολή του εμπάργκο, από ελληνικής πλευράς).

ΣΤΑΘΗΚΑΜΕ σε τρία μόνον γεγονότα του «Δεκαπενθήμερου» που επισκοπούμε. Τα οποία, κανονικώς έχοντων των πραγμάτων, οδηγούν στην «άδυσο του νου»... Πώς να δεχθείς λ.χ. ότι η σφαγή της Χεδρώνας είναι έργο ενός (και μόνον) «τρελού»; Η περίπτωση κάποιου Ράμπο –δηλώνει ο Γιάσερ Αραφάτ– δεν πείθει. «Κανείς, όσο εκπαιδευμένος και αν είναι, όσα όπλα και να διαθέτει, δεν μπορεί να θανατώσει εξήντα ανθρώπους σε πέντε λεπτά». Συνεπώς, η υποψία ότι στη σφαγή πιθανόν να ενέχονται και «άλλοι» («ορθόδοξοι» φανατικοί Εβραίοι, αυτονομήμενοι στρατιωτικοί μηχανισμοί, κ.λπ.), ίσως να μην είναι εξωπραγματική. Παρ' όλα αυτά –και παρά τις αναπόδραστες αντιδράσεις των Παλαιστινίων– υπάρχουν ενδείξεις ότι η ιστορική συμφωνία Ράμπιν - Αραφάτ, του περασμένου Σεπτεμβρίου, δεν θα καταρρεύσει. Τα «πέτρινα χρόνια» μεταξύ Ισραηλινών - Παλαιστινίων κράτησαν πάνω από τέσσερις δεκαετίες. Και η λογική λέει ότι, τελικά, ο ρεαλισμός, η αυτογνωσία, η οδυνηρή εμπειρία, θα νικήσουν την αντιπαράθεση.

ΥΠΑΡΧΕΙ, όμως, και η κατάρριψη των τεσσάρων σερβο-βοσνιακών αεροσκαφών. «Σε άλλες συνθήκες –δήλωσε ο πρώην υπουργός Εξωτερικών, κ. Μ. Παπακωνσταντίνου στην «Αυγή»– θα είχαν τιναχθεί τα πάντα στον αέρα». (Όπως είναι γνωστό, αφορμή –και όχι βέβαια αιτία– για την κήρυξη του Α' παγκοσμίου πολέμου στάθηκε η δολοφονία του διαδόχου της Αυστρίας Φραγκίσκου - Φερδινάνδου στο Σεράγιεβο... Και, όμως, «καταβάλλεται προσπάθεια υποβάθμισης του συμβάντος από όλες τις πλευρές». Ίσως –προσθέτει ο κ. Παπακωνσταντίνου– διότι «όλες οι πλευρές αντιλαμβάνονται την ανάγκη της ειρήνευσης»... Ίσως, διότι «η διε-

θνής κοινότητα (ΟΗΕ, Ευρωπαϊκή Ένωση, ΝΑΤΟ, ΗΠΑ, κ.λπ.), δρίσκεται σε αδυναμία να επιβάλει μια ειρηνική λύση σε ένα τοπικό πόλεμο, που γίνεται μάλιστα στην Ευρώπη»...

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ, όμως, είναι κατά τι πιο σύνθετα. Και καθώς οι συνειρμοί δεν λείπουν, εύλογα προβάλλει το ερώτημα: Γιατί η σφαγή στην αγορά του Σεράγεβο προκάλεσε την «έγερση» της διεθνούς κοινότητας, ενώ η ανάλογη σφαγή, στη Χεδρώνα, περνά στα «μαλακά», από πλευράς Αμερικανών και ΝΑΤΟ; Φυσικά, οι ερμηνείες, οι προσεγγίσεις, οι τοποθετήσεις διαφέρουν... Όσοι πιστεύουν ότι για το γιουγκοσλαβικό εμφύλιο ευθύνεται μόνον ο «σερβικός μεγαλοϊδεατισμός» (που, ασφαλώς, υπάρχει, με κορυφαία έκφραση την «εθνοκάθαρση»), φέρονται πρόθυμοι να δεχθούν όχι μόνο τους αεροπορικούς βομβαρδισμούς «επιλέκτων σερβικών θέσεων» (η αεροπορική «σφαγή» στο καταφύγιο αμάχων της Βαγδάτης έχει λησμονηθεί...), αλλά και την καθυπόταξη του ΟΗΕ στην αμερικανική υπερδύναμη, και τη γνωστή θεωρία περί «ανθρωπιστικής δίας»... [Για τους οπαδούς της σχολής αυτής, κάθε σκέψη ότι η οβίδα που έπεσε στην αγορά του Σεράγεβο μπορεί να είναι μουσουλμανική, είναι κάτι το ασύλληπτο! «Δεν είναι δυνατόν –γράφουν– οι Βόσνιοι μουσουλμάνοι να θέλουν να σκοτώσουν τα παιδιά τους»! Θα ήταν –προσθέτουν– σαν να υποστηρίζαμε ότι «οι Εβραίοι άνοιγαν μόνοι τους τα αέρια του Άουσβιτς»... Μόνον που στην κόλαση δεν ισχύουν οι κανόνες της λογικής].

ΟΣΟΙ, ΠΑΛΙ, εν έτει 1994, ανακαλύπτουν το «ξανθόν, ομόδοξον γένος των Ρώσων», σε συνδυασμό με την «ομόδοξον Σερβίαν» («Εμπρός να κάνουμε ορθόδοξη την Ευρώπη» –αναφέρει ένα σύνθημα παραεκκλησιαστικών οργανώσεων στην Ομόνοια...), ελεεινολογούν τους πάντες: Την Ευρώπη (που «υποστηρίζει τους ξυπόλυτους και απολίτιστους Σκοπιανούς»...), τους Αμερικανούς (που «μας πούλησαν και μας πρόδωσαν»), τον Πάπα (που «ενισχύει τους Κροά-

τες και όχι τους Σέρβους»...) και, φυσικά, τους Μουσουλμάνους της Βοσνίας, που τους ταυτίζουν, περίπου, με τους αρχέγονους ισλαμιστές του Ιράν ή της Σαουδικής Αραβίας! ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΛΛΑ, το πρόβλημα για κάθε αναλυτή που σέβεται τον εαυτό του, είναι πώς, μέσα από τη σημερινή ρευστότητα πραγμάτων, να κρατήσει τη νηφαλιότητά του. Και πώς, μέσα από μια διαδικασία προβληματισμού, να ταξινομή –και να κρίνει– αξίες, αιτήματα, προτεραιότητες –εθνικές ή οικουμενικές. Στην πολιτική δεν έχουν θέση οι προκαταλήψεις και οι αφορισμοί. (Μόνον οι ανίατοι δογματικοί ψελλίζουν ακόμα το «ΕΟΚ και ΝΑΤΟ το ίδιο συνδικάτο»...). Άλλο τόσο, όμως, δεν έχει θέση μια ακατάσχετη υμνητική, που φθάνει να εξαγνίζει ακόμα και τον... Ιζετμπέκοβιτς! [Καλά, τον Μιλόσεβιτς τον «θάψαμε» από καιρό, έστω και αν προβάλλει, σήμερα, σαν σημαντικό συνομιλητή, για την επίλυση της βοσνιακής κρίσης. Και ο νοών, νοεϊτώ!].

★ ★ ★

ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ «Μακεδονικό» τι γίνεται; Τα ψέματα, φαίνεται, μας τελείωσαν. Όσοι διακήρυτταν ότι με την επιβολή του εμπάργκο κατά της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας θα εξαναγκάζαμε τον Γλιγκόροφ να αποδεχθεί τους «απριόρι» όρους μας και να προσέλθει στο διάλογο –στο διάλογο που εμείς πρώτοι, ως κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, αποκηρύξαμε και εγκαταλείψαμε...– διαπιστώνουν, τώρα, ότι τα πράγματα στρέφονται, στράφηκαν, εναντίον μας! «Δεν μας καταλαβαίνει κανείς» –δήλωσε, προχθές, Τετάρτη, ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών, κ. Θεόδωρος Πάγκαλος, κατά την επιστροφή του από τις Βρυξέλλες, όπου η νομική υπηρεσία της Επιτροπής εξέτασε τα νομικά μας επιχειρήματα, σε σχέση με το εμπάργκο. Και ναι μεν η «Κομισιόν» πάγωσε –για λίγες μόνον ημέρες– την παραπομπή μας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, εν αναμονή των αποτελεσμάτων που θα έχει η έλευση στην Αθήνα του αμερικανού υφυπουργού Εξωτερικών, κ. Στίβεν Όξμαν (την ερχόμενη Τρίτη) και η

ίνηση του υπουργού Εξωτερικών κ. Κ. Κούλια με το διαμεσολαβητή του ΟΗΕ, κ. Βανς (στη Γενεύη, στις 10 Μαρ-), πλην όλοι τώρα διαισθάνονται ότι δεν ρχει άλλος δρόμος πέρα από την επι-φή μας στο διάλογο. «Πρέπει να υπάρ-διορθωτικές κινήσεις», πρόσθεσε ρς τιμή του, ο κ. Πάγκαλος, διατυπώνο-ευθαρσώς τη γνώμη του.

ΟΛΟΙ οι ημέτεροι άλλοι; Ο πρωθυ-ργός κ. Α. Παπανδρέου «αποκλειστικός ενιστής της πολιτικής του εμπάργκο», ησε... (Τουλάχιστο ως το θράδυ της Τε-ης). Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Β. ζέλος - «κεκράχτης» (ίσως και παρά τη ή του) των μέτρων κατά της ΠΓΔΜ, αλύψε ότι «οι τελευταίες δηλώσεις» του Κ. Γκλιγκόροφ περιέχουν στοιχεία λακτικότητας, εφόσον «δέχεται να συ-σει ακόμα και το όνομα». (Μόνον που σα δήλωσε ο κ. Γκλιγκόροφ στην «τελευ-» συνέντευξή του, στην ΕΡΤ και στον εύτερο Τύπο», δεν τα είπε για πρώτη ά...). Μοναδική εξαίρεση ο υπουργός ικής Άμυνας, κ. Γ. Αρσένης, που δίκην ealissimo απεφάνθη ότι, αν χρειασθεί, άδουμε και πρόσθετα μέτρα κατά των πίων! Αλλά να μην πήρε είδηση, για το τι

γίνεται γύρω του, ο κ. υπουργός; Να μην τον πληροφόρησε κανείς ότι ακόμα και η... Ιν-δονησία, ακόμα και η Ιαπωνία, έσπενσαν να αναγνωρίσουν επισήμως την ΠΓΔΜ και ότι δεν βρέθηκε ούτε μια ευρωπαϊκή χώρα -έστω για δείγμα!- που να δέχθηκε την «αναγκαιότητα» των μέτρων που πήραμε και τα οποία τιμωρούν και την Ελλάδα;

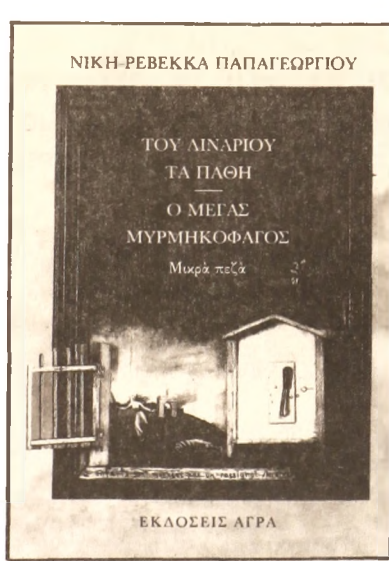
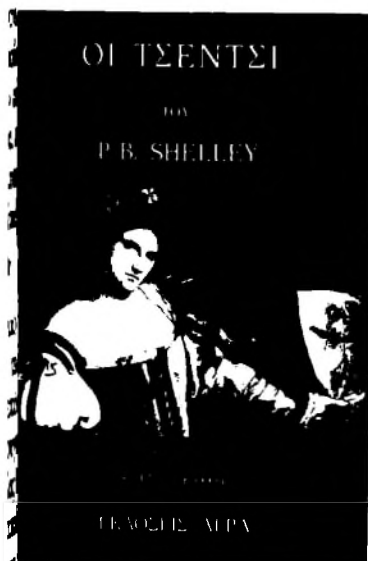
[Τα μέτρα, κατά τον καθηγητή κ. Καζάκο, θίγουν το ελληνικό εμπόριο, το γενικότερο ρόλο μας στη νοτιοανατολική Ευρώπη, στε-ρούν τη Θεσσαλονίκη από την ενδοχώρα της, προκαλούν νέα ελλείμματα στον προϋ-πολογισμό, αποσταθεροποιούν το φθηνότε-ρο δρόμο μας για την Ευρώπη, κ.ά. Πρωτί-στως, όμως, μας απομονώνουν από την Ευ-ρώπη και δημιουργούν νέες αντιπαλότητες, σε μια ρευστή εποχή].

ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ομαλών σχέσεων με την ΠΓΔΜ, οι στήλες αυτές του «ΑΝΤΙ» δεν κουράστηκαν -επί δύο σχεδόν χρόνια- να τονίζουν, σε κάθε ευκαιρία. Η απολυτο-ποίηση του ονόματος, ο στείρος εθνικισμός, η πολιτική της «πυγμής», δεν μπορούσαν ν' αποδώσουν -και δεν απέδωσαν. Ήδη, απο-μονωμένοι από όλο σχεδόν τον κόσμο (ακό-μα και η Αλβανία μάς εγκατέλειψε), επι-στευόμαστε τώρα την εξωτερική μας πολιτι-

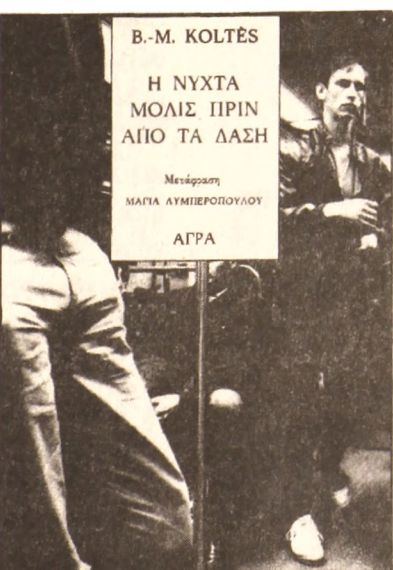
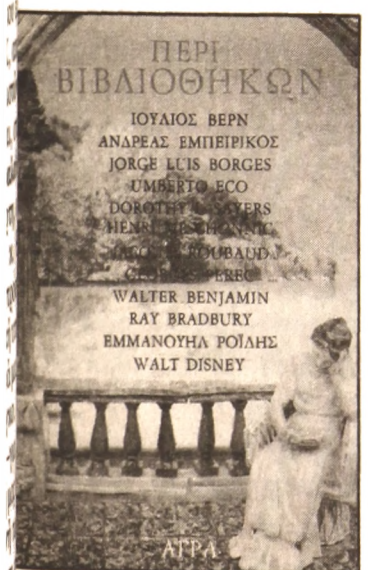
κή στη θεολογική σοφία κάποιων «μπαλσα-μωμένων δεσποτάδων» και στο διπλωματικό δαιμόνιο των λογής «σαμαροπαπαθεμελή-δων». Όσο για την «μεγαλοφυά σύλληψη» του κ. Παπανδρέου, να στηρίξει τις ελπίδες του στον Μπιλ Κλίντον -διαφοριζόμενος, εν ανάγκη, από τους κακεντρεχείς Ευρωπαίους...- η απάντηση ήλθε διά στό-ματος του υπουργού Εξωτερικών, κ. Γουό-ρεν Κρίστοφερν: «Έχουμε πολύ ισχυρές απόψεις για την εδαφική ακεραιότητα της χώρας αυτής (της ΠΓΔΜ). Προτρέπουμε όλες τις χώρες στην περιοχή να δείξουν εν-διαφέρον για τη Μακεδονία. Το μέλλον της είναι πολύ σημαντικό για τις Ηνωμένες Πο-λιτείες».

ΩΣΤΟΣΟ, οι όποιες οι ιερεμιάδες δεν χω-ρούν. Ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερι-κών, κ. Θ. Πάγκαλος, δικαιώνεται εκ των πραγμάτων, σε αντίθεση με τους αυτοσχε-διασμούς του κ. Α. Παπανδρέου, που απο-δείχθηκαν εκτός τόπου και χρόνου! Για την Ελλάδα, ανοίγεται ένας και μόνος δρόμος: Η άμεση επιστροφή στα Ηνωμένα Έθνη, για ένα εποικοδομητικό διάλογο με την ΠΓΔΜ για λύση εθνικά αξιοπρεπή, αμοιβαία απο-δεκτή.

ΑΝΤΗΝΩΡ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ 1979 - 1993

ΘΑ ΓΚΡΕΜΙΣΕΙ ΚΑΙ ΤΟΝ... ΑΛΑΦΟΥΖΙΣΜΟ;

Προβλέπομε σε λίγο ότι ο Κουρής θα θέσει στο σημείο εκείνο που υπήρχε κάποτε το θρυλικό πλην άνευ περιεχομένου «Η εφημερίδα που γκρέμισε τον Καραμανλισμό», το ανάλογο στις σημερινές συνθήκες «Η εφημερίδα που γκρέμισε τον Αλαφουζισμό». Διότι ο Κουρής έχει υψώσει εδώ και δώδεκα ημέρες όλα τα λάβαρα του πολέμου εναντίον του Ι. Αλαφούζου, κατηγορώντας τον «αυτοδημιουργητο» εφοπλιστή και ιδιοκτήτη των γνωστών ΜΜΕ (όπως εκόμπαζε ακριδώς τέτοιες μέρες πέρυσι σε συνέντευξή του στην *Ελευθεροτυπία*) ότι είναι η νέα έκδοση του

Κοσκωτά, πολύ χειρότερος απατεών, ότι έχει εξαπατήσει όχι μόνο το ελληνικό Δημόσιο, αλλά έχει διαπράξει και διεθνείς αυταπάτες.

Συγκεκριμένα, η ναυαρχίδα του *Αυριανή* απεκάλυψε ένα τεραστίως εκτάσεως σκάνδαλο στη Ρουμανία με πρωταγωνιστή τον Ι. Αλαφούζο, ο οποίος κατηγορείται από τις ρουμανικές αρχές ότι «έκλεψε» σε συνεργασία με κρατικούς υπαλλήλους της χώρας αυτής 20 πλοία, τα οποία εν συνεχεία υποθήκευσε και δανειοδοτήθηκε από διεθνείς τράπεζες με 167.000.000 δολάρια. Τονίζεται μάλιστα ότι η ρουμανική βουλή, η

οποία συνέστησε ανακριτική επιτροπή ερευνώντας επί έξι μήνες το σκάνδαλο, συντόμως θα ζητήσει την έκδοσή του στη Ρουμανία, προκειμένου να δικαστεί. Παράλληλα, η «Α» αποκαλύπτει αρκετές χρηματοδοτήσεις του Αλαφούζου από ελληνικές τράπεζες και διατείνεται ότι «γλιτώσαμε το ΠΑΣΟΚ από ένα νέο Κοσκωτά... ήταν έτοιμος να δουλήξει 3 δισ. από την Εμπορική και 10 από την Εθνική», ενώ «έχει αρπάξει για τον SKY 250 εκ. από την Αγροτική, 500 από την Μπέρκλεϊς, 200 από την ABN, 150 από την INTERBANK, 120 από την Ιονική, 100 από την Εγνατία, 55 από την Εθνική, 50 από την Εργασίας, 40 από την Πίστωση, ενώ... έχει δουλήξει με λήζινγκ 850 εκ. από την Αγροτική και 2 δισ. από την Εθνική Lyonnais».

Επί δώδεκα ημέρες το συγκρότημα Ταύρος έχει πρώτο θέμα τις «απάτες Αλαφούζου», παρουσιάζει καθημερινώς αποκαλυπτικά έγγραφα και δημοσιεύματα από την Ρουμανία και κάνει απεγνωσμένες εκκλήσεις στο ΠΑΣΟΚ να αποστασιοποιηθεί. Εις αντιπερισπασμόν, ο Ι. Αλαφούζος εξήγησε συνάντηση με τον κ. Α. Παπανδρέου. Ο Ταύρος τις επόμενες ημέρες (23.2.94) πανηγύριζε ότι «Αρνήθηκε ο Ανδρέας να δει τον απατεώνα Αλαφούζο». Πλην όμως, πριν Κουρής λαλήσει τρεις τον εδέχθη στο Μέγαρο Μαξίμου! Τι θέματα συνεζητήθησαν είναι άγνωστον. Βέβαιον είναι ότι είχαν πολλά να συζητήσουν, διότι ο Ι. Αλαφούζος διώκεται για λαθρεμπορία ύψους 6,5 δισ. με το «Ενάλιος Αϊθρα», για την υπόθεση της λεηλασίας της ΓΡΑΜΜΗΣ Α.Ε., για την υπόθεση υποκλοπών διά του Μαυρίκη από τον εφοπλιστή Τσιτσιλιάνη... Μετά την συνάντηση με τον πρωθυπουργό μάλιστα κατέθεσε αγωγές εις βάρος του Κουρή ζητώντας ως αποζημίωση 1 δισ., ενώ ο SKY καταγγέλλει ότι πίσω από τον Κουρή είναι ο... Μητσοτάκης.

Ο Ταύρος, όμως, δεν υπέστειλε την σημαία. Αλλάζοντας όμως τακτική, πέραν των αποκαλύψεών του για την δράση του Αλαφούζου στην Ρουμανία με συνεντεύξεις Ρουμάνων υπουργών, βουλευτών και κυβερνητικών στελεχών, εγκαλεί αυτή την φορά τον Μ. Έδερτ για τις σχέσεις του με τον Αλαφούζο και προσπαθεί να αποδώσει το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης στη Ν.Δ. για το «σκάνδαλο Αλαφούζου». Προβάλλει ως πρώτο θέμα (27.2.94) ότι «Διχάζει την Ν.Δ. ο Αλαφούζος», ενώ την επομένη επανέρχεται με άρθρο: «Θα τολμήσει ο κ. Έδερτ να ξαναπάει μάρτυρας υπεράσπισης του Αλαφούζου;».

Το βέβαιον είναι ότι αυτή η υπόθεση θα έχει μεγάλη συνέχεια.

ΘΑΡΡΟΣ

Θαρραλέα η ανακοίνωση των είκοσι ένα ελλήνων πολιτών που διαφωνούν ανοιχτά με τα ελληνικά οικονομικά αντίμετρα κατά των Σκοπίων. Ελπίζουμε να μη δγουν τίποτα θερμοκέφαλοι ξανά και αμετροεπείς για να χαρακτηρίσουν την ενέργεια αυτή «προδοτική» και αυτούς που έχουν δώσει την υπογραφή τους «προδότες».

Οι πολίτες έχουν το δικαίωμα να διαφωνούν με τις κυβερνητικές αποφάσεις και με την «εθνική ομοψυχία». Κι έχουν δικαίωμα να εκφράζουν τη διαφωνία αυτή.

Παραθέτουμε το κείμενο της δήλωσης, που, ως το επαναλάβουμε, αποτελεί πράξη πολιτικού θάρρους σε συνθήκες «συγκινητικής» κομματικής -εκτός ΚΚΕ και ΣΥΝ- συναίνεσης.

«Το γεγονός ότι τα μέτρα αυτά λαμβάνονται έπειτα από τις διαδοχικές αναγνωρίσεις της ΠΓΔΜ και από μέρους των ΗΠΑ, δημιουργούν την εντύπωση εκδικητικής πράξης, η οποία στοχεύει να συγκαλύψει την αδυναμία της Ελλάδας να στραφεί εναντίον εκείνων που την αναγνωρίζουν.

Η πράξη αυτή δεν δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την αποδοχή, εκ μέρους της ΠΓΔΜ, των δάσιμων απαιτήσεων της Ελλάδας. Διαμορφώνει μάλιστα πιο αρνητικό κλίμα σε βάρος της χώρας μας μεταξύ των συνεταιριών της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και μεταξύ των μελών της παγκόσμιας κοινότητας.

Ποτέ στη νεότερη ιστορία της η πατρίδα μας δεν δρέθηκε σε διεθνές επίπεδο τόσο απομονωμένη και ανώφελα αντιπαθής όσο αυτές τις ημέρες. Απειλείται τώρα να συρθεί σε διεθνή δικαστήρια, λόγω επιθετικής στάσης απέναντι σε άλλο κράτος, χωρίς ελπίδα ν' αποφύγει την πρωτοφανή μείωσή της, και αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο μιας απόφασης που θα διατάξει αναστολή των μέτρων!

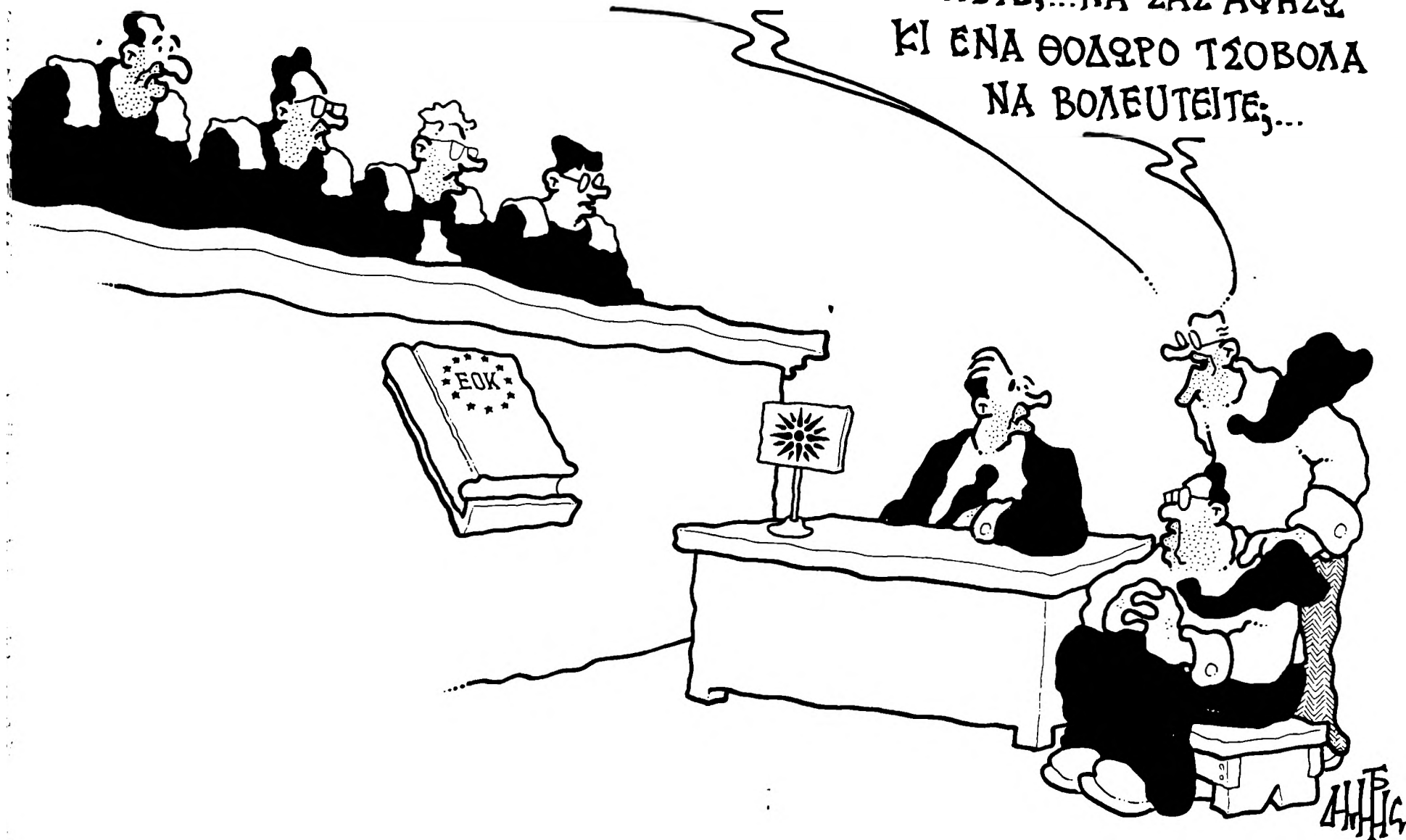
Ο αποκλεισμός της ΠΓΔΜ είναι άγονος και ατελέσφορος. Οι γειτονικές χώρες, Αλβανία και Βουλγαρία, καθώς και η Τουρκία, θα προσφέρουν πρόθυμα τους δρόμους και τα λιμάνια που χρειάζονται. Θα καταφέρουμε μόνο πλήγμα στην αξιοπιστία της Ελλάδας, ανοίγοντας το δρόμο για μια άκρως επικίνδυνη προστασία της ΠΓΔΜ, από ξένες δυνάμεις, που εκδηλώνεται ήδη καθαρά.

Στο πρόσφατο παρελθόν όμως μας είχε δοθεί η δυνατότητα ικανοποιητικής επίλυσης του προβλήματος, την οποία η προηγούμενη κυβέρνηση δεν τόλμησε να αποδεχθεί, καταφεύγοντας μάλιστα σε μια διγλωσσία που αποπροσανατόλισε τον ελληνικό λαό.

Πάνω απ' όλα υπάρχουν οι υποχρεώσεις που μας επιβάλλουν: ο Χάρτης του Συμβουλίου της Ευρώπης, η ιδιότητα του μέλους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και περισσότερο απ' αυτά η τόσο ακριβώς κερδισμένη αξίωσή μας να ζήσουμε ως δημοκρατικό κράτος. Τα εμπόδια να κάνουμε χρήση της «κυριαρχίας» του κράτους μας για να βλάψουμε άλλο λαό με τον οποίο δεν βρισκόμαστε σε πόλεμο, έστω μόνο στα «καύσιμα», είναι ανυπέρβλητα».

(Το κείμενο υπογράφουν οι κύριοι Νίκος Αλιδίζατος, Θανάσης Βαλτινός, Περικλής Βασιλόπουλος, Φαίδων Βεγλερής, Γιώργος Βότσης, Νίκος Διαμαντούρος, Κωνσταντίνος Ζέπος, Πάνος Καζάκος, Ηλίας Κατσούλης, Θεόδωρος Κουλουμπής, Λεωνίδας Κύρκος, Θάνος Λίποδατς, Αντώνης Μανιτάκης, Νίκος Μουζέλης, Σπύρος Παγιατάκης, Τζώρτζης Παγουλάτος, Μιχάλης Παπαγιαννάκης, Θανάσης Παπανδρόπουλος, Σπήλιος Παπασπηλιόπουλος, Γιάννης Σουριαδάκης και ο Γιάννης Τζαννετάκος).

ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ ΚΙ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΕΧΕΤΕ...
ΒΑΝ ΝΤΕΝ ΚΟΚΚΙΝΟ
ΚΑΙ ΚΙΡΟ ΚΟΣΚΩΤΑ ΒΡΗΚΑΤΕ... ΤΙ ΛΕΤΕ;... ΝΑ ΣΑΣ ΑΦΗΣΩ
ΚΙ ΕΝΑ ΘΟΛΩΡΟ ΤΣΟΒΟΛΑ
ΝΑ ΒΟΛΕΥΤΕΙΤΕ;...

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΩΝ «ΘΕΣΜΩΝ»

όσο υπανάπτυκτη είναι η επιστημονική ημόσια συζήτηση σχετικά με τους ρόλους των πολιτικών και κοινωνικών οργάνων γενικά και του ραδιοτηλεοπτικού μέσματος ειδικότερα, το δείχνει η απουσία των ιδιοκτητών ραδιοσταθμών χωρίς περιστροφές, ζητούν από την κυβέρνηση, αυτοί, ως εποπτευόμενοι από το Ελεγκτικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης, να γίνουν μια θέση στο εννεαμελές όργανο που εποπτεύει! Ακόμη, δε, πιο εξωφρενική είναι η δέσμευση του κ. Βενιζέλου να «αποκτήσει σχετική θεσμική λύση», ούτως ώστε να ισχύει το «Γιάννης κερνάει, Γιάννης πίνει». Ήδη, ο ν. 2173 / 1993 για την εθνική ραδιοτηλεόραση, έργο του κ. Βενιζέλου, αποτελεί ένα από τα πιο αντιδημοκρατικά νομοσχέδια που υπάρχουν για έναν τόσο σημαντικό τομέα, όπως είναι η

ραδιοτηλεοπτική επικοινωνία. Σε μια εποχή όπου ο τόσο σημαντικός για τη δημοκρατία τομέας των Μέσων χειμάζεται από τα πολυειδή συμφέροντα της ηλεκτρονικής βιομηχανίας, των εκδοτικών και άλλων οικονομικών συμφερόντων και η διαπλαστική και διασφαλιστική παρέμβαση της πολιτείας είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη στοιχειώδη λειτουργία των Μέσων, η μόνη φροντίδα του κ. Βενιζέλου είναι πώς θα ικανοποιήσει τα πάσης φύσεως συντεχνιακά συμφέροντα και πρόσφατα τα συντεχνιακά συμφέροντα των δημοσιογράφων με την πρόσληψη, κατά παράβαση κάθε νόμιμης διαδικασίας, 18 δημοσιογράφων στην ΕΡΤ και με την κατάργηση, στον παραπάνω νόμο, του ασυμβίβαστου για τους εκατοντάδες αργόμισθους δημοσιογράφους κ.λπ., κ.λπ. Κακός οιωνός αυτής της εξέλιξης κι ένα

δείγμα της προχωρημένης διάβρωσης των θεσμών ήταν ήδη η πρωτοφανής για τα χρονικά απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (718 / 1993) σ' αίτηση του Sky για αναστολή της εκτέλεσης υπουργικής πράξης, που διέταξε (και σωστά) τη διακοπή λειτουργίας των ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών που λειτουργούσαν χωρίς άδεια. Ούτε λίγο ούτε πολύ το Συμβούλιο της Επικρατείας, που πρέπει να είναι ο θεματοφύλακας των συνταγματικών πολιτικών ελευθεριών, έκανε δεκτή την αίτηση του Sky κι επικύρωσε την παρανομία του με το σκεπτικό της προστασίας της οικονομικής δύναμης του αιτούντος! Για τους ανώτατους διοικητικούς δικαστές προέχει η προστασία του Αλαφούζου από εκείνη του Συντάγματος. Στα ίδια μήκη κύματος κινείται και ο κ. Βενιζέλος.

Π.Κ.

★ Το *Mega Channel* στο στόχαστρο; Ο πόλεμος των εκδοτών φαίνεται ότι θα έχει θύματα – με πρώτο και καλύτερο υποψήφιο, ανάμεσά τους, το «Μεγάλο Κανάλι». Ήδη τραντάζεται συθέμελα, αν και κάποιοι προσπαθούν να κατευνάσουν τα πνεύματα. Οι τρεις από τους εκδότες που φέρονται ως συνιδιοκτήτες **Λαμπράκης, Βαρδινογιάννης, Αλαφούζος** ήδη έχουν προσανατολιστεί προς άλλες τηλεοπτικές επιχειρήσεις, αδιαφορώντας σχεδόν για το *Mega*. Το οποίο, βεβαίως, παρ' ότι ροκανίζονται τα θεμέλιά του, προς το παρόν είναι και πάλι πρώτο σε θεαματικότητα, έχει κέρδη και κάποιοι λένε πως από το Σεπτέμβριο θα μπει στο Χρηματιστήριο. Μερικοί από τους συνιδιοκτήτες λέγεται ότι δεν θέλουν, άλλοι πάλι υποστηρίζουν ότι αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να μην δοκιμαστεί το κανάλι από τις κόντρες των αφεντικών του. Κάποιος είπε, ότι το ΠΑΣΟΚ ετοιμάζεται να επέμβει στο χώρο του Τύπου για να συμφιλιώσει τους εκδότες, δίνοντάς τους παράλληλα και κάποια μεγαλύτερα κομμάτια από την πίτα των έργων (που ούτως ή άλλους ζητούν να τη φάνε ολόκληρη). Ας αναμένουμε λοιπόν να δούμε τι θα προκύψει στον ήδη πολύ άγριο κόσμο των media...

★ Οι αδελφοί **Βαρδινογιάννη** φαίνεται ότι έχουν αποφασίσει, εκτός των άλλων επιχειρήσεών τους, να επενδύσουν ακόμη περισσότερα χρήματα στο χώρο του Τύπου. Ακούστηκε μάλιστα, πως ήδη έχουν γίνει κάποιες συζητήσεις για το *Κλικ*, τα συναφή περιοδικά του συγκροτήματος Τερζόπουλου (η *Γυναίκα* μάλλον εξαιρείται), ενώ, ταυτόχρονα, λέγεται ότι οι συζητήσεις για τα *Elle - Λοιπόν - MAX* και *Playboy* δεν απέδωσαν, γιατί τα χρήματα που ζητούσαν οι Ιταλοί θεωρήθηκαν πάρα πολλά.

★ ...Μια άλλη φήμη θέλει τον κ. **Λαμπράκη** να συζητάει επίσης με τους Ιταλούς για τα ως άνω τέσσερα περιοδικά. Το ερώτημα βέβαια είναι τι θα κάνει το *Elle*, το οποίο είναι ανταγωνιστικό του *Marie Claire*. Μήπως το παίρνει για να το κλείσει; Είναι

γνωστή η τακτική του. Εκείνο πάνω που έχει σημασία είναι ότι ήδη στελέχη του *Elle* μεταγράφηκαν στο *Marie Claire*...

★ Πάντως το ενδιαφέρον του κ. **Λαμπράκη** φαίνεται να μετατοπίζεται στα ειδικά περιοδικά, αφού ετοιμάζεται να εκδώσει μερικά. Το πρώτο θα κυκλοφορήσει στις 6 Απριλίου με τίτλο *Το παιδί μου κι εγώ*, στην αρχή τρίμηνο. Εκδότρια η κ. **Ρούλα Μητροπούλου** και διευθύντρια η κ. **Όλγα Ιωάννου**. Την έκδοση του περιοδικού λέγεται ότι θα συνοδεύσει μεγάλη καμπάνια με στόχο την προσέλκυση διαφημίσεων από επιχειρήσεις που έχουν να κάνουν με παιδιά και γονείς. Ταυτόχρονα, θα υπάρξει και εκπομπή στο *Mega Channel* με ειδικούς επιστήμονες για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη διαφήμιση του περιοδικού.

★ Εγκυκλοπαίδεια για τα παιδιά, σπίτι για τα παιδιά, εκδηλώσεις στο Μέγαρο Μουσικής για τα παιδιά, πληροφορική στα σχολεία, τώρα και περιοδικό. Το ενδιαφέρον του κ. **Λαμπράκη** για τη νέα γενιά είναι φανερό, ακόμη και γι' αυτήν που δεν έχει γεννηθεί! Και βέβαια, επειδή μιλάμε για το πλέον καταναλωτικό κομμάτι όχι μόνο της ελληνικής κοινωνίας αλλά και της παγκόσμιας, καταλαβαίνουμε πόσο το ενδιαφέρον εξαργυρώνεται με οικονομικό συμφέρον...

★ Η πιθανότητα απόκτησης ενός σπιτιού 146 τ.μ. στο Φάληρο και μάλιστα σ' ένα σύγχρονο οικοδομικό συγκρότημα, ενώ ταυτόχρονα χαρίζεται ολόκληρος ο ηλεκτρικός εξοπλισμός (συστήματα ήχου και εικόνας), μικρές οικιακές συσκευές, ένα αυτοκίνητο και ένα σκάφος, στην τιμή των 150 δρχ., όσο τιμάται δηλαδή μια εφημερίδα, εί-

ναι τελικά μεγάλο δέλεαρ για κάθε αναγνώστη. Έτσι, τα *Νέα* απέκτησαν άλλους 40.000 αναγνώστες στην Αθήνα και υπερδιπλασίασαν την κυκλοφορία τους στην επαρχία. Προς μεγάλη λύπην βεβαίως των υπολοίπων απογευματινών εφημερίδων. Ο χορός των προσφορών φαίνεται ότι θα κρατήσει καλά μέχρι τον Αύγουστο – θα ξεπεραστεί ακόμη και η καλοκαιρινή κρίση. Από κει και πέρα βλέπουμε. Πάντως, μαθαίνουμε ότι από τώρα όλοι το σκέπτονται...

★ Αυτό όμως που έχει σημασία είναι ότι ο διευθυντής των *Νέων* κ. **Καραπαναγιώτης**, δεν επαναπαύτηκε μόνο στην αύξηση της κυκλοφορίας. Ταυτόχρονα επιχείρησε και την ανανέωση της εφημερίδας, την αλλαγή του layout και τη σωστότερη κατανομή της δημοσιογραφικής ύλης. Τα *Νέα*, χωρίς να δημιουργήσουν αίσθημα αποξένωσης στους αναγνώστες τους, έγιναν καλύτερα, επιδιώκουν να προσελκύσουν πραγματικό αναγνωστικό κοινό πέραν των καταναλωτικών προσφορών, κι αυτό είναι ευοίωνο σημάδι. Ευτυχώς, υπάρχουν κάποιοι άνθρωποι στον Τύπο που σκέπτονται και φαίνεται να τους απασχολεί ακόμη το αναγνωστικό κοινό...

★ Στο χορό των καναλωτικών προσφορών μπήκε και ο **Ελεύθερος Τύπος**. Προσφέρει, όπως άλλωστε θα γνωρίζετε, κουπόνια για αγορές από μεγάλα σουπερ-μάρκετ. Κυκλοφοριακά και οικονομικά αδιέξοδα, κρίση στις σχέσεις των διευθυντών **Ρίζος - Κύρτσος**, λέγεται ότι οδηγούν την εφημερίδα από το κακό στο χειρότερο. Η πληροφορία πάντως για εξαγορά της από μεγάλο αγγλικό εκδοτικό συγκρότημα ελέγχεται προς το παρόν

ως αναληθής...

★ Νέο μέλος στο Δ.Σ. της ΕΣΗΕΑ. Πρόκειται για τον κ. **Δημήτρη Χαλιβελάκη** που θα αντικαταστήσει τον κ. **Μηνή Παπάζογλου**, ο οποίος αποχωρεί από το Δ.Σ. λόγω ασυμπίδαστου, αφού τοποθετήθηκε στην ΕΡΤ, αναλαμβάνοντας το νέο τμήμα που δημιουργείται και έχει αντικείμενό του την προβολή του έργου της Βουλής. Θέση άκρως κομματική για τον κ. Παπάζογλου, ο οποίος, όμως, φερόταν ως την τελευταία στιγμή ως διευθυντής της ΕΤ2. Η πληροφορία ότι προτιμήθηκε ο κ. **Παναγιώτης Παναγιώτου**, γνωστός ως **Παν - Παν**, λόγω φιλικής σχέσης του με τον κ. **Αλιώτη**, ελέγχεται ως ...ακριβής!

★ Ηλεκτρική χαρακτηρίζεται πλέον η καρέκλα του προέδρου του Πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου της ΕΣΗΕΑ, αφού τελικά καταβροχθίζει όσους κάθονται σ' αυτήν! Μετά τον κ. **Πάνο Γεραμάνη** που παραιτήθηκε παραμονές των εκλογών (πιεζόμενος λέγεται από το ΚΚΕ να διεκδικήσει την έδρα της αντιπροεδρίας της ΕΣΗΕΑ μαζί με τον **Νίκο Κιάο**), παραιτήθηκε μόλις πρόσφατα από αυτήν και ο **Λυκούργος Κομίνης**. Τη θέση του τρίτου προέδρου καταλαμβάνει πλέον ο κ. **Δημήτρης Τσαϊλός**. Έτσι, με ποιά «μυστικό παρασκήνιο» εκλείσσε περίφημη κρίση στο Πειθαρχικό της ΕΣΗΕΑ. Και, όπως γράφτηκε στο *Ποντίκι*, «ο Λ. Κομίνης επέμενε στην παραίτησή του, γιατί δεν θεώρησε επαρκείς τις εξηγήσεις που δόθηκαν ιδιαίτερα για το πώς το Δ.Σ. ζήτησε (και πήρε) γνωμάτευση του νομικού συμβούλου, σύμφωνα με την οποία το Πειθαρχικό... δεν μπορούσε να εξετάσει... μη μέλη της ΕΣΗΕΑ. Κατά την «άποψή» του, το Δ.Σ. προσπάθησε να περιορίσει τα καθήκοντα του ΠΠΣ, άποψη που εξέφρασαν στο Δ.Σ. και οι σύμβουλοι **Φανή Πετραλιά** και **Μ. Παπάζογλου**...». Το μόνο που έχουμε να προσθέσουμε είναι πως έτσι όπως έγιναν τα πράγματα, τελικά, δεν θα μάθουμε τίποτε για τα περίφημα «μυστικά κονδύλια», που κάποια στιγμή έδειξαν ότι μπορούσαν να φέρουν τα πάνω-κάτω στον Τύπο...

★ Ας σημειωθεί, πάντως, ότι το θέμα των «μυστικών κονδυλίων»

χνά - πυκνά τον τελευταίο καιρό εμφανίζονται στον Τύπο δημοσιεύματα που καταγράφουν τον πόλεμο που έχει ξεσπάσει μεταξύ των εκδοτών. Τα δύο συνεχόμενα και συγκεντρωτικά δημοσιεύματα της *Ελευθεροτυπίας* την προηγούμενη εβδομάδα, αν και περιορίζονταν μόνο στην καταγραφή των πολεμικών ανακοινωθέντων από όλες τις πλευρές, ωστόσο απεικόνιζαν γλαφυρά τον πόλεμο που μαίνεται. Απολυμπιακό ήταν επίσης και το *Ποντίκι* με τα μεγάλης έκτασης δημοσιεύματά του. Ταυτόχρονα, στον *Επενδυτή* του προηγούμενου Σαββάτου, πήρχε μια καταγραφή των οικονομικών συμφερόντων που εκπροσωπούν οι διάφοροι εκδότες, κατονομάζοντας οι κινήσεις που γίνονται και να εξυπηρετηθούν αυτά τα συμφέροντα, η εφημερίδα έδινε μια άλλη πτυχή των δραστηριοτήτων τους - γνωστή από λίγο έως πολύ στους δημοσιογραφικούς και επιχειρηματικούς κύκλους, άγνωστη όμως στο πλατύ κοινό που συχνά ενδιαφέρεται μόνο για το έντυπο που φοράει... Αρκετά ενδιαφέρον, επίσης, σε θεωρητικό βέβαια επίπεδο, αν και το άρθρο του κ. **Π. Λαφαζάνη** (μέλους της Π.Γ. του ΣΥΝ) που δημοσιεύτηκε στην *Ελευθεροτυπία* (24/2/94), με τίτλο «Οι υπερβολές των Media και η αληθινή εξουσία».

Ο πόλεμος, λοιπόν, είναι υπαρκτός, γίνεται πλέον στα χαρακώματα, η λήση του Τύπου δεν είναι άμοιρη όσων συμβαίνουν. Τουλάχιστον στο *ΠΤ* έχει ξαναγραφτεί. Όσα συμβαίνουν τώρα στην Ελλάδα προϋπήρξαν στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Το φαινόμενο δεν είναι και ύργιο. Αν μας εκπλήσσει είναι γιατί, ποτέ, έως πρόσφατα τουλάχιστον, οι άνθρωποι του Τύπου δεν είχαν εμπλακεί τόσο φανερά στο οικονομικό παιχνίδι. Παλιότερα οι εκδότες έκαναν διάφορες παροχές στους πολιτικούς, που τις εξαργύρωναν κυρίως με δάνεια για να εκτείνουν τις εκδοτικές τους επιχειρήσεις ή με άλλες διευκολύνσεις ή χρέη τους σε δημόσιους οργανισμούς. Τώρα πια αυτά είναι παλιό-δίκτυα, διευθετούνται - ειρήσθω εν παρόδω. Καθώς η χώρα (θεωρητικά) ανήκει εις την Δύση και (τυπικά) είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την επιτακτική ανάγκη εκσυγχρονισμού του κράτους (εκπαίδευση, τηλεπικοινωνίες, οδικό δίκτυο, ύδρευση, κ.λπ.) την εκμεταλλύονται πλέον τα νέα οικονομικά τζάκια που έσπευσαν να συνδέσουν όνομα και τα κεφάλαιά τους με τον Τύπο. Έτσι, ο Τύπος έγινε το σπον για να εξυπηρετούνται άλλα οικονομικά συμφέροντα. Οι περισσότεροι εκδότες - επιχειρηματίες που ελέγχουν τον Τύπο, έντυπο ή ηλεκτρονικό, χειραγωγώντας την πληροφόρηση επεκτείνουν την κρατική εξουσία τους σε άλλους, πολύ πιο καίριους και συμφέροντες τομείς. Αν ο ρόλος του Τύπου, έντυπου και ηλεκτρονικού, είναι (ήταν) ελέγχει την εξουσία, σήμερα, λόγω πλέον των διαπλεκόμενων συμφερόντων, έχει αλλάξει. Τώρα επιδιώκει να της επιβληθεί, να καθορίσει κινήσεις στην οικονομική και πολιτική σκακιέρα. Με άλλα λόγια, οι εκδότες - επιχειρηματίες χρησιμοποιούν τα ΜΜΕ ως μοχλό πίεσης για επεκτείνουν την οικονομική και κοινωνική δύναμή τους. Έτσι,

παρατηρούνται ποικίλες παρεμβάσεις στην οικονομία, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και αλλού.

Έτσι, έχει διαμορφωθεί η σημερινή κατάσταση. Ωστόσο, αν ο πόλεμος έγινε πλέον φανερός, αυτό κυρίως οφείλεται στα εξής: Αφ' ενός μεν, επειδή γίνεται προσπάθεια εκσυγχρονισμού του κράτους - όσο επιβάλλει η παραμονή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση - υπάρχει ένα κενό νομοθετικού έργου που να καθορίζει τις δυνατότητες παρέμβασης του ιδιωτικού κεφαλαίου στις δραστηριότητες του κράτους. Κι αυτό σπεύδουν να το εκμεταλλευτούν οι εκδότες - επιχειρηματίες, όπως για παράδειγμα ο κ. **Λαμπράκης**, που σπεύδει να εισδύσει στην εκπαίδευση με την εισαγωγή της πληροφορικής στα σχολεία. Αφ' ετέρου, η πολιτική εξουσία, όλων των χρωμάτων και αποχρώσεων, ανέτοιμη να αντιπαρατεθεί σε μια τέτοια οργανωμένη επίθεση οικονομικών συμφερόντων - και θέλοντας δήθεν να προλάβει το τραίνο του εκσυγχρονισμού - μοιάζει αδύναμη να επιβάλει τους δικούς της κανόνες, έχει γίνει κυριολεκτικά έρμαιο των εκδοτών - επιχειρηματιών. Και επειδή τα οικονομικά ποσά και συμφέροντα που παίζονται αυτή τη στιγμή είναι τεράστια, κι όλοι τσακώνονται για το ποιος ή ποια κοινοπραξία θα εξασφαλίσει τα περισσότερα οφέλη, ο κρυφός πόλεμος πήρε διαστάσεις κι είδε το φως της δημοσιότητας. Οι μεν πολεμούν τους δε χωρίς έλεος, αποκαλύπτονται όσα ήδη έχουν παραχωρηθεί, απειλούνται να αποκαλυφθούν κι άλλα, οι εκδότες επιχειρηματίες, που έως πρόσφατα λειτουργούσαν ως συμπαγές συνδικάτο που τα μέλη του αλληλοκαλύπτονταν, τώρα έχουν διασπαστεί, ο ένας εκτοξεύει μαχαίρια εναντίον του άλλου. Κανείς πλέον δεν ξέρει έως που θα φτάσει αυτός ο πόλεμος, τουλάχιστον μέχρι να μοιραστούν τα μεγάλα έργα...

Συγκεντρωτισμός στα ΜΜΕ και διαπλεκόμενα οικονομικά συμφέροντα αποτελούν την ανοιχτή πληγή του ελληνικού Τύπου. Ταυτόχρονα, οι κυβερνήσεις των τελευταίων χρόνων, αδύναμες ν' αντισταθούν όχι μόνο στα διαπλεκόμενα συμφέροντα αλλά και να καταρτίσουν έναν αντιμονοπωλιακό νόμο για τα ΜΜΕ, με την απραξία τους ευνόησαν και υπέθαλψαν το συγκεντρωτισμό, άρα με τον τρόπο τους διαιωνίζουν την ασυδοσία των εκδοτών - επιχειρηματιών. Ξέρουμε ότι στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες έχουν υπάρξει τέτοιοι αντιμονοπωλιακοί νόμοι, έστω κι αν μερικοί έχουν καταστεί ανενεργοί. Τώρα, η Ευρωπαϊκή Ένωση κινείται προς ενιαία ρύθμιση, η οποία πρέπει στη συνέχεια να εφαρμοστεί υποχρεωτικά στις χώρες - μέλη. Στο μεταξύ, έχουν ήδη δρομολογηθεί στις Βρυξέλλες πρωτοβουλίες τέτοιου είδους, στη διάρκεια μάλιστα της ελληνικής προεδρίας. Απομένει να δούμε πόσο τολμηρή και αποτελεσματική θα φανεί η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, καθότι στην Ελλάδα δεν έχει δείξει την ελάχιστη πρόθεση να παρέμβει στο χώρο των ολιγοπωλίων του Τύπου! Τόσο που κυβέρνηση και εκδότες να μοιάζουν με συγκοινωνούντα δοχεία...

ίζει να αφορά όλους. Λέει ότι είναι μπλεγμένα σ' αυτή τη διαδικασία του Τύπου, που σή-δρίζονται σε υψηλές κρα-θέσεις. Αλήθεια ή ψέματα, ε πρέπει να ριχτεί φως υπόθεση, για να μην ρίχνε-νο λάσπη...

Ες εγγραφές ετοιμάζονται ΕΣΗΕΑ, επανεξετάζονται και παλιοί φάκελοι. Πά-για όσους ανησυχούν, ο κ. **Δούκας** της *Ελεύθερης*, γράφτηκε με τη βοήθεια του ΠΑΣΟΚ...

οι είναι αλήθεια οι δύο ες, που φέρονται και ως οκτίτες στο Mega Chan-οποίοι δεν θέλουν να ανα-πεί η ΕΡΤ; Τους καρφώ-ολιτικό στέλεχος της... λίτευσης, όπου κάτσει κι παθεί. Εγώ πάντως δεν θα

τους αποκαλύψω...

★ Η οποία ΕΡΤ, όμως, μοιάζο-ντας συνεχώς ανέτοιμη να πραγ-ματοποιήσει τις αλλαγές που ευαγγελίζεται η καινούργια της διεύθυνση, καταφέρνει προς το παρόν να διώχνει τις πιο επιτυ-χημένες σειρές της, τις οποίες φυσικά σπεύδουν να οικειο-ποιηθούν τα ιδιωτικά κανάλια. Όσο για τις αλλαγές στελεχών στο ειδησεογραφικό τομέα, άπειρα παιδάκια του κόμματος χρίζονται αρχισυντάκτες ειδή-σεων, με σκανδαλώσεις συμβά-σεις που φτάνουν και τις 700.000 δρχ. μηνιαίως.

★ Πάντως, με την επάνοδό του στην ΕΡΤ, ο κ. **Δημήτρης Κων-σταντάρας** μη μου πείτε ότι τα πήγε κι άσχημα; Ανέλαβε ως πα-ραγωγός την πρωινή-μεσημεριανή ζώνη, 7.00 π.μ. -

4.00 μ.μ., της ET-1. Έργο στην ΕΡΤ μπορεί να μην βλέπουμε, ακούμε όμως εξαγγελίες. Ανα-φέρουμε τις τελευταίες: Ανα-μόρφωση του προϋπολογισμού της εταιρείας, εμπλουτισμός του ενημερωτικού τμήματος και εκσυγ-χρονισμός του περιοδικού *Ρα-διοτηλεόραση*, την οποία ανέλα-βε ο κ. **Σαπρανίδης**, με διευθυ-ντή σύνταξης τον κ. **Αμελίδη**.

★ Αναβαθμίζεται και το *Τρίτο Πρόγραμμα* της ΕΡΑ. Ευγενής φιλοδοξία του νέου διευθυντή, συνθέτη **Γιώργου Τσαγκάρη**, ο οποίος δήλωσε ότι το Τρίτο πρέ-πει να «συμμετάσχει ενεργά στα πνευματικά δρώμενα της ελλήνι-κής κοινωνίας». Η ανανέωση πάντως του Τρίτου Προγράμμα-τος δεν περιορίζεται μόνο στις εκπομπές, επεκτείνεται και στην τεχνική υποδομή του. Νέος πο-

μπός θα του επιτρέψει πλέον ν' ακούγεται παντού...

★ Μια αποκλειστική είδηση που έχει να κάνει με την ΕΡΤ: Ειδικά νέα συστήματα ασφα-λείας σκέπτονται να εγκαταστή-σουν στο Ραδιομέγαρο της Αγίας Παρασκευής. Συστήματα ασφαλείας που θα ελέγχουν την παρουσία (προσέλευση - αναχώ-ρηση) των εργαζομένων, έτσι που να φοβούνται ότι αυτός ο έλεγχος θα επεκταθεί και στην ίδια την εργασία τους! Βεβαίως, όσοι δεν είναι ιδιαίτερα φανατι-κοί με τη δουλειά τους, είδος που αφθονεί στην κρατική ΕΡΤ, ανησυχούν σφόδρα. Το κόστος των νέων συστημάτων ασφα-λείας υπολογίζεται σε δεκάδες εκατομμύρια, που ποικίλλουν ανάλογα με την εταιρεία που θα προτιμηθεί...

του Νίκου Φίλη

Ακόμη κι αν κερδίσουμε τη μάχη με την FYROM, φαίνεται ότι θα χάσουμε τον «πόλεμο» για την εθνική μας αυτογνωσία. Η συνεχιζόμενη παρόξυνση του εθνικιστικού φαινομένου δημιουργεί διεθνώς «ανώφελη αντιπάθεια» για τη χώρα μας. Η οικονομική απόσταση της προηγούμενης δεκαετίας από την Ευρώπη διευρύνεται τώρα με την πολιτική - πολιτισμική απόσταση και η ιδεολογία του Ανάδελφου Έθνους δεν είναι πλέον ρητορική του Κυρίου Προέδρου. Συνένοχος σε αυτή την πορεία τα τρία μεγάλα κόμματα, που εμφανίζονται αλληλέγγυα εν ονόματι της νέας εθνικοφροσύνης.

Σε εξέλιξη βρίσκεται το έντονο παρασκήνιο διαβουλεύσεων για το θέμα των Σκοπίων. Την Πέμπτη στη Γενεύη θα συναντηθούν οι κύριοι Παπούλιας και Βανς και στο διπλανό δωμάτιο θα αναμένει ο υπουργός Εξωτερικών της γείτονος, Στέβο Τσερβενκόφσκι. Νωρίτερα, την Τρίτη, θα έρθει στην Αθήνα ο αμερικανός υφυπουργός Εξωτερικών Στίβεν Όξμαν -ο οποίος θεωρείται απεσταλμένος του προέδρου Κλίντον- ενώ ο γερμανός υφυπουργός Εξωτερικών, Χέλμουτ Σέφερ, επισκέφθηκε τα Σκόπια, υποσχέθηκε αφειδώς βοήθεια και κάλεσε τον πρόεδρο Γκλιγκόροφ να επισκεφθεί ανεπισήμως τη Βόννη στις 15 Μαρτίου. Πάντοτε παραμένει ενεργό το ρωσικό ενδιαφέρον για τη διευθέτηση όλων των πτυχών της γιουγκοσλαβικής κρίσης, ενώ στις Βρυξέλλες, ως μέσο πίεσης προς την Αθήνα, διατηρείται η εκκρευσότητα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα ελληνικά αντίποινα εις βάρος των Σκοπίων.

Κοινός παρονομαστής όλων των διαβουλεύσεων είναι ο καταλογισμός στην Ελλάδα των ευθυνών για την πρόσφατη όξυνση και η άσκηση πιέσεων να άρει τα μέτρα μέσω κάποιας φόρμουλας (π.χ. έναρξη προκαταρκτικού διαλόγου), για να κρατούνται τα προσχήματα. Είναι φανερό ότι η κίνηση των αντιποίνων δεν βελτίωσε τη θέση της Ελλάδας ούτε διεθνώς ούτε σε διμερές επίπεδο. Οι επιπτώσεις από το εμπάργκο φαίνεται να εξισορροπούνται από τη βοήθεια που θα εισρεύσει στη γείτονο δημοκρατία μέσω της Αλβανίας και της Βουλγαρίας. Η διεθνής κοινότητα, χωρίς καμία εξαίρεση, θεωρεί ότι η Ελλάδα ευρίσκεται εν αδίκω και μας αντιμετωπίζει ως μέρος της βαλκανικής αστάθειας.

Παρ' όλα αυτά, στο εσωτερικό της χώρας, τα μέσα ενημέρωσης καλλιεργούν την εικόνα ότι λόγο των ελληνικών αντιποίνων οι μεγάλες δυνάμεις μας παίρνουν τώρα στα σοβαρά και αποδίδουν τον πυρετό των διαβουλεύσεων στην αποτελεσματικότητα των απειλών μας. Τα τρία μεγάλα πολιτικά κόμματα συμφωνούν με τα μέτρα. Πιο αξιοπρόσεκτη η δήλωση του κ. Έβερτ ότι η Ν.Δ. είναι εθνικό κόμμα και γι' αυτό στρατεύεται στην εθνική υπόθεση του εμπάργκο. Πρόκειται για μια δήλωση που επαναφέρει στο πολιτικό πεδίο τη διάκριση εθνικού - αντεθνικού κόμματος, μια περίεργη εκδοχή του πολυδιαφημιζόμενου ριζοσπαστικού φιλελευθερισμού. Επίσης σε ολόκληρη τη χώρα κορυφώνεται ο κύκλος των πατριδοκαπηλικών συλλαλητηρίων, υπό την αιγίδα των Μητροπολιτών, οι οποίοι, έμπλεοι χριστιανικής αγάπης, κατηγορούν τους «Σκοπιανούς» για ρυπαρούς και εγκληματίες (Παντελεήμων στη Θεσσαλονίκη). Στα συλλαλητήρια συμμε-

τέχουν κυρίως μαθητές και μαθήτριες και συνεπώς οι εγγραφές των εθνικιστικών ρητορειών είναι θαυότερες και επικινδυνότερες...

Αυτή η εθνική ομοψυχία τροφοδοτείται από την καχυποψία προς πάντα αλλοεθνή και ξένο, επενδύεται από υπουργικές θεωρίες λαζοπούλειου επιπέδου («όταν εμείς φτιάχναμε Πάρθενωνες, οι Ευρωπαίοι έτρωγαν βελανίδια», λέει θαυστόχαστα ο κ. Παπαθεμελής, *Τα Νέα*, 26.2.1994) καλλιεργεί την ιδεολογία του Ανάδελφου Έθνους, προμοδοτεί την άποψη της κρατικής δημοσιογραφίας και απειλεί ένα από τα ουσιαστικότερα στοιχεία της συνείδησης του ελληνικού έθνους και του πολιτισμού μας, τη δημοκρατία. Μοναδικό αποτέλεσμα «ποτέ στη νεότερη ιστορία της πατρίδας μας δεν βρέθηκε σε διεθνές επίπεδο τόσο απομονωμένη και ανώφελα αντιπαθής όσο αυτές τις μέρες», όπως επισημαίνουν σε κείμενό τους είκοσι συμπολίτες μας, ανάμεσά τους ο Φαίδων Βεγλερίης, ο Λεωνίδας Κύρκος, κ.ά.

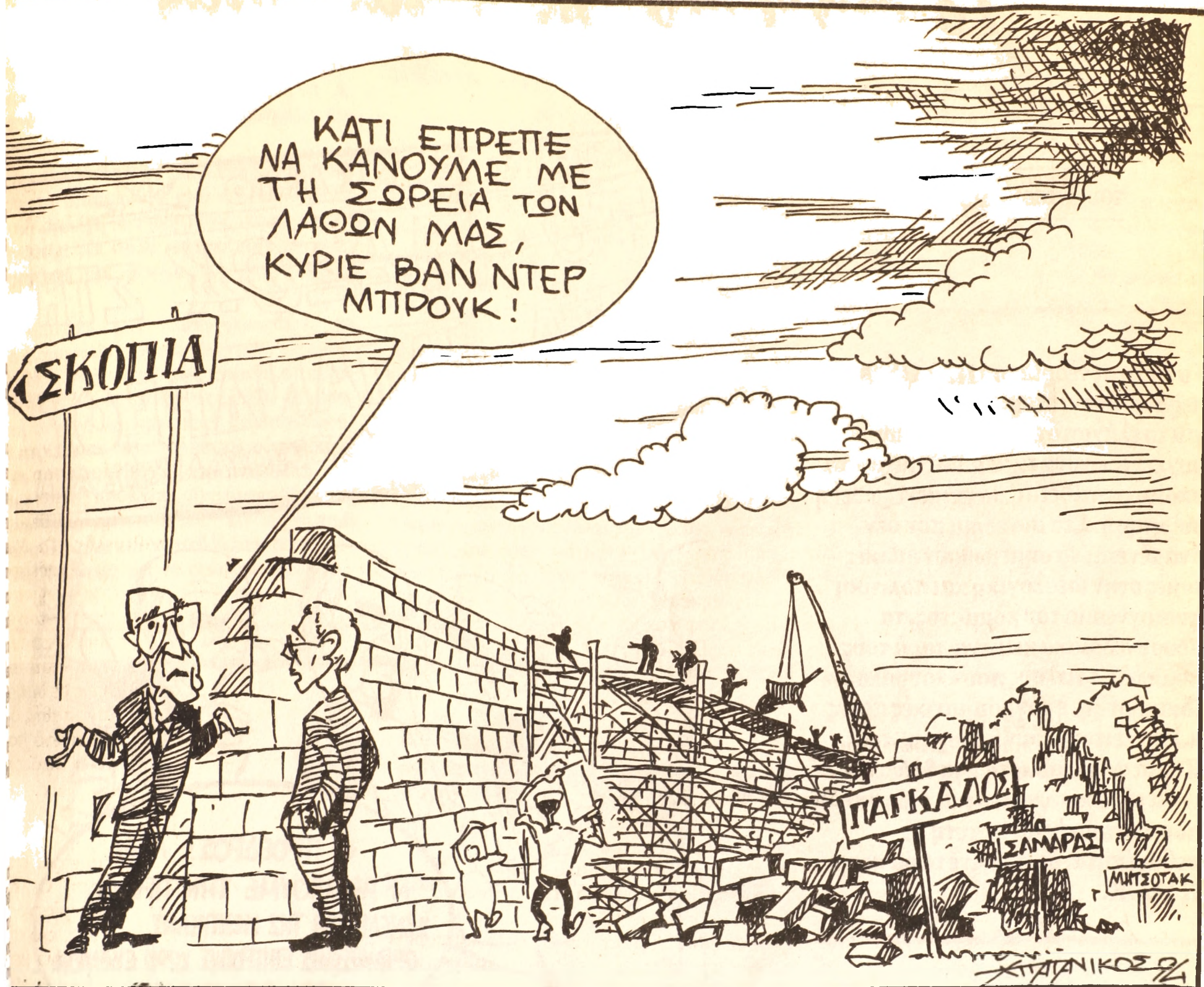
Ο νέος «άξονας»

Κι όμως οι πολλοί συμφωνούν με τα αντίμετρα, όπως βαπτίζει τα αντίποινα η ελληνική κυβέρνηση. Οι ίδιοι όμως συμπολίτες μας ανησυχούν με το ενδεχόμενο να κλιμακωθεί η σύγκρουση με τους εταίρους μας, ενώ ανάμεσά τους ενισχύονται οι φωνές για συμβιβασμό με τα Σκόπια. Δυστυχώς η στάση των πολιτικών δυνάμεων -με την τιμητική εξαίρεση της Αριστεράς και ορισμένων στελεχών στο ΠΑΣΟΚ και τη Ν.Δ.- ενισχύει την αμφιθυμική σχέση των Νεοελλήνων προς τη Δύση.

Ορισμένοι, όπως ο υφυπουργός Εθνικής Άμυνας πτέραρχος Κουρής, ονειρεύονται μπροστά στις κάμερες ορθόδοξα τόξα και μιλούν για τον άξονα Αθήνα - Βελιγράδι - Μόσχα. Φαίνεται ότι ξεχνούν πως η Ρωσία έσπευσε από πέρυσι να αναγνωρίσει τα Σκόπια ως σκέτη Μακεδονία. Η ρωσική κάθοδος στα Βαλκάνια εξισορροπεί τις άλλες εξωβαλκανικές παρεμβάσεις, όπως φάνηκε με το στρατήγημα Τσούρκιν για τον αποπλισμό των Σέρβων στο Σαράγεβο. Ιστορικά, όμως, η Ρωσία εμφανίζεται προστάτης των νοτιοσλάβων. Συνεπώς, δεν είναι ούτε ευκαίριο ούτε δυνατό να ενταχθούν τα ελληνικά συμφέροντα καθ' ολοκληρίαν στη διαμορφούμενη ρωσική σφαίρα επιρροής. Άλλωστε η ειρήνευση στα Βαλκάνια δεν θα προκύψει ως αποτέλεσμα μιας νέας μοιρασιάς των λαών, από την οποία μάλιστα το ιδεολογικό περίβλημα του ψυχρού πολέμου θα αντικατασταθεί με θρησκευτικού - ζηλωτικού τύπου σύμβολα πίστεως.

Αν κάτι λείπει από την περιοχή μας, είναι ένα συλλογικό

εμπάρυκο

ια ασφάλειας και η διαμόρφωση δεσμών οικονομι-
πολιτικής συνεργασίας και πολιτισμικής ώσμωσης
της βαλκανικής χερσονήσου και της Ενωμένης
της. Η Ελλάδα απεμπολεί το ρόλο της γέφυρας.
αία έκφραση της ελληνικής αμηχανίας, η ευκολία
οποία η προεδρεύουσα Ελλάδα αναζητεί, διαψευ-
ι, προνομιακές συμμαχίες, τον Ιανουάριο με την
γκτον, το Φεβρουάριο με τη Μόσχα και ενδιάμεσως
ργεί ψυχολογικές - πολιτικές αποστάσεις προς την
ιτη» Δύση.

Το γλίστρημα

τον πρόβλημα που θα αντιμετωπίσει σύντομα η χώρα
ισχυρές πιέσεις για απομάκρυνση από τον ευρωπαϊκό
ατολισμό της. Όταν καταλαγιάσει ο θόρυβος για τα
στη συνείδηση μεγάλου τμήματος συμπολιτών μας θα
ποτυπωθεί η καχυποψία προς τη Δύση και θα έχει
φωθεί ένα ξενοφοβικό και πιθανά μισαλλόδοξο
πολιτισμικό πρότυπο. Αυτή η νέα κατάσταση, από-
της εθνικιστικής αδιαλλαξίας, θα αποδειχθεί μόνιμη
ά των πολιτικών εξελίξεων κατά τη διανυόμενη δεκαε-

Την προηγούμενη δεκαετία, η χώρα απομακρύνθηκε οικο-
νομικά από τις αναδιαρθρώσεις στην Ευρώπη. Τώρα το χά-
σμα διευρύνεται με πολιτικά - πολιτιστικά διαφοροποιητικά
στοιχεία. Εάν ο κυρίαρχος ευρωπαϊσμός των «12» συνεχίσει
τη νεοφιλελεύθερη πορεία αποδόμησης της Ευρωπαϊκής
Ένωσης, εν ονόματι μάλιστα της ενοποίησης, τότε το δέλεαρ
του Πακέτου Ντελόρ Β' θα αποδειχθεί μικρό και η Ελλάδα
ανεπαισθήτως να γλιστρά έξω από τον πολιτικο-οικονομικό
και πολιτισμικό χώρο της ευρωπαϊκής οικογένειας.

Αυτή θα είναι η μεγάλη ζημιά, αποτέλεσμα τυχοδιωκτικών
χειρισμών στην εξωτερική πολιτική. Το αναιμικό νομικό υπό-
μνημα που κατέθεσε η Ελλάδα στην Κομισιόν επικαλείται την
αρχή της εθνικής κυριαρχίας για την επιβολή των αντιποίνων
εις βάρος ενός κράτους, με το οποίο δεν βρισκόμαστε σε
πόλεμο. Δεν είναι λίγοι όσοι διαβλέπουν, ως πιθανότητα,
κάποιου είδους εμπλοκή, εάν τάχιστα δεν αρχίσει ο διάλογος,
που ως προϋπόθεση θα έχει την επίλυση με συμβιβαστικό
τρόπο, «εθνικά αποδεκτό», της διαφοράς. Η τακτική της
κυβέρνησης Παπανδρέου κι όταν επικαλείται τη χρησιμότητα
του διαλόγου, μοιάζει περισσότερο με επιβολή όρων στον
ολοκληρωτικά ηττημένο αντίπαλο...

Το συνέδριο της αδιαφορίας

του Τάσου Παππά

Το τρίτο συνέδριο του ΠΑΣΟΚ θα περάσει στην ιστορία—αν περάσει—για το ελάχιστο ενδιαφέρον που συγκεντρώνουν τα κείμενα πάνω στα οποία, υποτίθεται, θα επικεντρωθεί η συζήτηση. Στα συνέδρια που δεν αναμένεται να σημειωθούν ριζικές τομές στην ιδεολογική και πολιτική φυσιογνωμία του κόμματος, τα προσυνεδριακά κείμενα παρά τους πομπώδεις τίτλους που «κουδάλουν» (διακήρυξη, προγραμματικές αρχές κ.λπ.) λειτουργούν προσχηματικά. Καμιά φορά μάλιστα η μεθόδευση είναι τόσο κραυγαλέα και εξόφθαλμη που υπονομεύεται κι αυτή η σοβαρότητα, όπως έγινε τώρα με το ΠΑΣΟΚ.

Ασφαλώς συνιστά παγκόσμια πρωτοτυπία το γεγονός ότι το κόμμα που κυβερνά κατέθεσε μέσα σε διάστημα πέντε μηνών δύο διακηρύξεις (!), μια το καλοκαίρι, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης του Εθνικού Συμβουλίου και μια τώρα με αφορμή το συνέδριο. Στην ουσία πρόκειται για το ίδιο κείμενο με φραστικές τροποποιήσεις. Αυτό το διαπιστώνει όποιος έχει την αντοχή να διαβάσει τις δεκάδες σελίδες των δύο «ντοκουμέντων».

Έτσι η δημοσιογραφική προσπάθεια αναλώνεται στην παρακολούθηση των διεργασιών και των διαγκωνισμών που γίνονται στο παρασκήνιο με προφανή στόχο τον έλεγχο της νέας Κεντρικής Επιτροπής. Το υλικό

είναι πλούσιο αν και προς το παρόν το τοπίο είναι ρευστό και δεν είναι δυνατόν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα «για το πού πάει η υπόθεση». Φαίνεται όμως ότι έχει συμφωνηθεί μεταξύ των ομάδων ένα γενικό πλαίσιο δράσης ώστε να αποφευχθεί το «μοιραίο», δηλαδή η μετατροπή του συνεδρίου σε χώρο ανελέητων συγκρούσεων. Αυτό φυσικά δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν «χτυπήματα κάτω από τη ζώνη», διασπορά φημών, δίκη προθέσεων, μακιαβελισμοί. Οι μυστικές συναντήσεις έχουν ξεκινήσει προ πολλού για την κατάρτιση των καταλόγων των υποψηφίων μελών της Κεντρικής Επιτροπής που θα υποστηρίξει το κάθε ρεύμα. Την πιο συγκροτημένη δουλειά κάνει η περί τον Άκη Τσοχατζόπουλο ομάδα. Στελέχη

που κινούνται στο κλίμα των απόψεων των γραμματέα της Κεντρικής Επιτροπής εργάζονται μεθοδικά καταγράφοντας σ' όλη την επικράτεια τις φίλιες δυνάμεις αλλά και τα «αντιπάλους». Ελέγχοντας βασικούς τομείς της οργάνωσης, οι έμπιστοι του Α. Τσοχατζόπουλου, (Α. Κοτσακός στο οργανωτικό, Γ. Δασκαλάκης στο συνδικαλιστικό, Γ. Μ. Τσιμπάρδης στην Τοπική Αυτοδιοίκηση) βάζονται σε καθημερινή επαφή με τοπικούς παράγοντες σ' όλη την Ελλάδα προετοιμάζοντας το κλίμα για την επερχόμενη αναμέτρηση.

Στρατηγία και ομάδες

Τα στρατηγία της ομάδας είναι η έδρα του κόμματος στη Χ. Τρικούπη και το υπουργείο

τερικών. Παράλληλως ο ίδιος ο Α. Τσο-
όπουλος έχει κάνει τη μέρα νύχτα δια-
ντας τον εαυτό του μεταξύ κυβέρνησης
κόμματος και ταξιδεύοντας συχνά-
ά προκειμένου να ακούσει από πρώτο
την αγωνία των μελών και να σφυγμομε-
ει τις διαθέσεις της δάσης, περνώντας
οχρόνως με εύσημο τρόπο την «πληρο-
α» ότι ο πρόεδρος του κόμματος Α.
ανδρέου έχει αποφασίσει να στηρίξει την
ρηφιότητά του.

όρουδα κινείται ο Γ. Αρσένης και η ομά-
ου που αποτελείται από συνδικαλιστές,
ικά στελέχη και μερικούς κομματικούς
γοντες. Κι αυτή ισχυρίζεται ότι έχει
φαλίσει την εύνοια του Α. Παπαν-
υ.

«μπλόκ» των εκσυγχρονιστών, το
ο διαμορφώνεται περισσότερο ως αντί-
δός στις προαναφερθείσες κατηγο-
οιήσεις και λιγότερο ως ρεύμα με ιδεο-
κή συνοχή και πολιτική συναντίληψη,
περίπτωση που διεκδικήσει ενωμένο
με έναν υποψήφιο την καρέκλα του
ματέα της Κεντρικής Επιτροπής έχει τις
σσότερες πιθανότητες. Το εγχείρημα
είναι εύκολο και καταβάλλονται επίμο-
προσπάθειες για να οικοδομηθεί στοι-

χειώδης ενότητα.

Υπάρχει όμως και ένας μεγάλος αριθμός
στελεχών που δεν τοποθετείται ανοιχτά απέν-
ναντι στις ομαδοποιήσεις (Πάγκαλος, Πε-
πονής, Κακλαμάνης, Σκανδαλίδης, Βενιζέ-
λος, Τσοδόλας, Τζουμάκας) αλλά μπορεί να
παίξει καταλυτικό ρόλο στο συνέδριο επη-
ρεάζοντας αποφασιστικά τις εξελίξεις.

Ο Ανδρέας αδιαφορεί;

Εντύπωση προκαλεί η στάση του προέδρου
του Κινήματος. Αδιαφορεί για όσα συμβαί-
νουν ή ακούει, μαθαίνει και περιμένει;
Όσοι γνωρίζουν καλά την ιδιοσυγκρασία
του Α. Παπανδρέου αρνούνται να συμφι-
λιωθούν με την εκδοχή της αδιαφορίας.
Προτιμούν να φλερτάρουν με την ιδέα ότι ο
Α. Παπανδρέου, που δεν έπαψε ποτέ να
είναι μάχιμος πολιτικός, επέλεξε τη σιωπή
και τη μη εμπλοκή του άμεσα στα διαδραμα-
τιζόμενα στο εσωτερικό του κόμματος γιατί
δεν θέλει να συνδέσει τ' όνομα του με τις
ψυχοφθόρες και αδιέξοδες συζητήσεις. Η
εμφάνισή του, λένε, θα γίνει τότε που και
αίσθηση θα προκαλέσει για την ποιότητα και
το βεληνεκές της και απαραίτητη έως λυτρω-
τική θα κριθεί, αφού στο μεταξύ θα έχουν

δοκιμαστεί και δείξει τα όρια τους οι αντα-
γωνιστικές «πλατφόρμες».

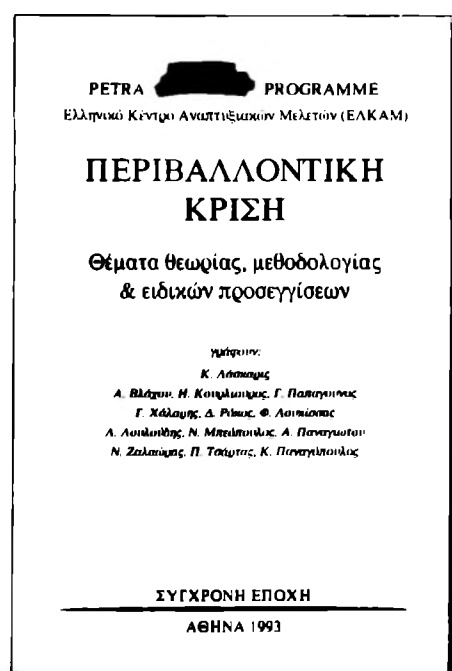
Μπορεί να είναι κι έτσι, μπορεί όμως τα
πράγματα να είναι πιο απλά. Απ' αυτές εδώ
τις στήλες έχουμε υποστηρίξει ότι είναι λά-
θος να αντιμετωπίζεται ο Α. Παπανδρέου με
τα κριτήρια του προσφάτου και ενδόξου πα-
ρελθόντος, δηλαδή του «μάγκα», του ευέλι-
κτου τακτικιστή, του πρωταθλητή των αιφ-
νιδιασμών που περιμένει τον κατάλληλο
χρόνο για να «χτυπήσει». Τα χρόνια πέρα-
σαν. Η βιολογική αντοχή μειώθηκε. Η ιδεο-
λογική και πολιτική πληρότητα αμφισβη-
τούνται. Γιατί να μην είναι πιο κοντά στην
πραγματικότητα η αντίληψη που θέλει τον
Α. Παπανδρέου να έχει ολοκληρώσει τον
κύκλο του, ως πολιτικός πρώτης γραμμής,
και φυσιολογικά να βρίσκεται στη αναζήτη-
ση ενός νέου ρόλου, με λιγότερα προβλήμα-
τα και σκοτούρες;

Το βέβαιο πάντως είναι ότι το τρίτο συνέ-
δριο του ΠΑΣΟΚ δεν θα είναι συνέδριο
διαδοχής, ούτε συνέδριο ουσιαστικών συζη-
τήσεων. Όταν συγκροούνται οι μηχανισμοί,
όταν απουσιάζει ο ιθύνων νους που θα
εμπνεύσει, δεν υπάρχουν περιθώρια για νη-
φάλιο διάλογο, και μεγάλες τομές. Τότε τον
τόνο θα τον δώσουν τα «κουκιά».

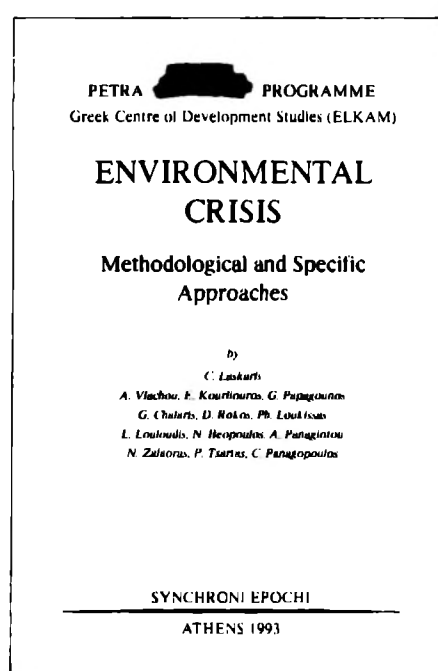

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΚΡΙΣΗ
Θέματα θεωρίας, μεθοδολογίας
& ειδικών προσεγγίσεων

ENVIRONMENTAL CRISIS
Methodological and Specific
Approaches

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ: Σόλωνος 130, 106 81 Αθήνα, Τηλ.: 3620 835, 3623 649 Fax: 3613 354

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ.Σ.Ε.: Μαυροκορδάτου 3, Αθήνα, Τηλ.: 3629 835, 3629 814 & 28ης Οκτωβρίου 19, Γιάννενα, Τηλ.: 38 090

ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΔΕΝ ΓΥΡΙΖΕΙ ΠΙΣΩ

ΤΟ ΜΕΓΑΡΟ ΚΑΙ Ο ΠΑΙΔΑΡΟΣ. Ο

πολιτισμός του Μεγάρου στο επίκεντρο.

Ένας πολιτισμός που επιχειρεί να επιβάλει πρότυπα – αγνοώντας τους θύλακές του, που κυλούν, περιθωριακά μεν, αλλά συνεχίζουν να αντιστέκονται, αργά κι αδιόρατα.

Την ίδια στιγμή, ωστόσο, κάποιοι άλλοι αντεπιτίθενται με φανφάρες. Να, η πάλαι ποτέ αγαπημένη τραγουδίστρια του Ανδρέα Παπανδρέου, η Ρίτα Σακελλαρίου, που κάνει σουξέ τραγουδώντας το πρώτο τραγούδι - παιάνα κατά της παντοκρατορίας του Μεγάρου.

Έχετε ακούσει όλοι το τραγούδι. Πόσοι, όμως, ξέρετε όλα τα λόγια; Κανείς, υποθέτω – όλοι έχουμε κολλήσει στο σλόγκαν του ρεφραίν. Η στήλη, το λοιπόν, δεν θα μπορούσε να μην το δημοσιεύσει ολόκληρο, απειλώντας να φωτίσει σε όλο της το εύρος τη διένεξη σοβαρής και σκυλάδικης σκηνης. Απολαύστε:

Έδωσα δέκα καφετιά
κι έκλεισα πρώτη θέση
στο Μέγαρο για μια θραδιά
να πάω που μ' αρέσει.

Είχα χτενίσει τα μαλλιά
και φόραγα τακούνια
κι ο παίδαρος απ' τα παλιά
χτυπούσε τα κουδούνια.

Εγώ δεν πάω, δεν πάω Μέγαρο
θα μείνω με τον παίδαρο.

Έδωσα δέκα καφετιά
μα τώρα τα πετάω
στο Μέγαρο δεν θέλω πια
μονάχη μου να πάω.

Κι άμα θελήσω μουσική
πηγαίνω στο κρεβάτι
εγώ κι ο παίδαρος εκεί
ακούμε την ενάτη.

Εγώ δεν πάω, δεν πάω Μέγαρο
θα μείνω με τον παίδαρο.

Ή ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ Ή... Ο

πολιτισμός του Μεγάρου στο επίκεντρο.

Ένας πολιτισμός που χρησιμεύει ως άλλοθι για τον έλεγχο της πολιτικής και της κοινωνικής ζωής, ξέρει, όμως, να μεταφράζει τα πάντα σε μπίζνες. Άλλωστε δεν είναι τυχαίο ότι οι ίδιοι που στηρίζουν

το ευγενές ίματζ του θεράποντος, του υψηλού, οι ίδιοι ελέγχουν το χειραγωγούμενο κοινό με κανάλια και ταμπλόιντ. Ούτε είναι τυχαία τα άγρια κονταροχτυπήματα εκδοτών, που συμβαίνουν αυτές τις μέρες, και που, τα περισσότερα, εκτός από το μερίδιο του αναγνωστικού κοινού, διεκδικούν και μερίδιο σε διάφορες εν εξελίξει δουλειές του Δημοσίου.

Ο άνθρωπος που μιλάει στον Χρ. Μιχαηλίδη της Ελευθεροτυπίας είναι ο γνωστός και μη εξαιρετέος Γεώργιος Κουρής της Αυριανής. Πήρε το χρίσμα και εισήλθε στο κλαμπ των εκδοτών με τη στήριξη, παλιότερα, του κ. Χρήστου Λαμπράκη (του πολιτισμού και των βάσεων στην παρεχόμενη παιδεία), ενώ πρόσφατα συνεταιρίστηκε στα τηλεοπτικά με τον κ. Βαρδινογιάννη. Θεσμικός ο λόγος του, ως εκ τούτου, έστω κι αν είναι κυνικός. Λέει ο κ. Κουρής στη συνέντευξή του στην Ελευθεροτυπία:

- Είστε καλός επιχειρηματίας;
- Είμαι λίγο μαλάκας. Έχω μετανιώσει, και τώρα τελευταίως αρχίζω να το σκέφτομαι.
- Ποιο; Ότι είστε αυτό που είπατε πριν; (Γελάμε και οι δύο...).
- Ότι αφού κάνουν μπίζνες όλοι, θα κάνω και εγώ.
- Διαβάζω τελευταίως ότι ενδιαφέρεστε να μπείτε και σεις στο χώρο εξω - εκδοτικών επιχειρήσεων και ότι μάλιστα θα συνεργαστείτε και με εχθρικά προς εσάς συγκροτήματα Τύπου.

– Και με τον διάολο ακόμα θα πάω, προκειμένου να μπει τάξη στο χώρο του Τύπου. **Ή δεν θα κλέβει κανείς ή θα κάνουμε όλοι οι εκδότες δημόσια έργα.**

Τρομερή διάζευξη, έτσι;

DOLLART. Όσοι κατά καιρούς παρατηρούν το πομπώδες και αμήχανο, εν τέλει, γλυπτό της Χρύσας, που δεσπόζει στο προαύλιο του Μεγάρου Μουσικής, σίγουρα θα έχουν αναρωτηθεί γιατί βαφτίστηκε **Κλυταμνήστρα** – ενώ, κυρίως, μοιάζει σαν να είχε μοντέλο του το σύμβολο του δολαρίου.

Γι' αυτό αναρωτήθηκε, πάντως, κι ο

φίλτατος Αγάθων της στήλης, ο οποίος, με τον τρόπο του Καβάφη, σκάρωσε ένα ποιηματάκι που το βάφτισε μ' ένα λογοπαίγνιο, το οποίο προέρχεται από μια συνήχηση: Dollar και doll-art (κουκλίστικη τέχνη). Χαρείτε το:

*Πόσο σκληρός, ανηλεής ο δήμος της Αθήνας
όταν εσύ απ' το Μανχάταν έρχεσαι
δαφνοστεφανωμένη/κι υψώνεις στον
Μεγάρου την αυλή – θέλησες κι ενδίδεις/
έργο περιλαμπρο, τραγική κραυγή μεγίστη/
παραγγελιά Σατράπη, προστάτη των
Μουσών/ Κι εκείνοι «dollar» σου φωνάζουν
μες στην αγορά/ και αλαζονεία και μέθη σου
καταλογίζουν/ Άσε τους να πηγαίνουν,
πολίτες, δήμοι και τα τέτοια/ Χρυσή
μεγαρίτισσα εσύ, των αυλικών έχεις το
δύσκολο/ και ανεκτίμητο εύγε.*

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ. Πάντως, όταν μας έφερε το στιχούργημά του στο γραφείο, ο Αγάθων παρατήρησε:

– Κι ο Κοσκωτάς, θυμάμαι, με πολιτιστικές δραστηριότητες είχε ξεκινήσει την καριέρα του...

Κατόπιν τούτου, ο Αγάθων απερρίφθη ως εργολάβος της μνήμης. Ενώ άλλοι, σκέτα ερ' ολάβοι...

ΣΛΟΓΚΑΝ: Σλόγκαν. Σλόγκαν για τον αφρό των ημερών:

Σλόγκαν πρώτο, από τίτλο του Ριζοσπάστη για το αλκοτέστ που, ανάμεσα σε άλλα ηθικοπλαστικά, θεσπίζει ο Δημοσίας Τάξεως Παπαθεμελής!

Μην πίνεις όταν οδηγείς, παραφυλάει ο Παπαθεμελής!

Σλόγκαν δεύτερο, από την αντιαμερικανική κι αντιευρωπαϊκή διαδήλωση των παιδιών της Θεσσαλονίκης:

– Ωρέ Βανς, δεν μας κλάν'ς;

Σλόγκαν τρίτο και καλύτερο, αγνώστου προελεύσεως, για το δουλευτή του Συντηρητικού Κόμματος της Αγγλίας, που βρέθηκε δολοφονημένος, φορώντας μόνο ζαρτιέρες του:

– Αβάντι Μέητζορ, ζαρτιέρα ρόσα...

ο Αχύριστος

ΧΡΗΣΤΟΣ
ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ

ΤΟ WHO IS WHO ΤΟΥ κ. ΠΟΛΥΠΡΟΕΔΡΟΥ

του Ρεπόρτερ

Πρόεδρος του ΔΟΛ, πρόεδρος του Ιδρύματος Μελετών Λαμπράκη, πρόεδρος του Συλλόγου Φίλων Μουσικής, πρόεδρος του ΟΜΜΑ και διαφημιζόμενος πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας, ο κ. Χρήστος Δημητρίου Λαμπράκης!

Το πρόβλημα, όμως, είναι ότι η πολυπραγμοσύνη του κ. Προέδρου και το αίσθημα της απόλυτης δύναμης που συγκεντρώνει, τον έχει απομακρύνει από ευαισθησίες που θα έπρεπε να διακατείχαν έναν ευαίσθητο μουσικολόγο. Η δραστηριότητά του με την ανάπτυξη πολύπλοκων ενεργειών για την παράκαμψη των θεσμοθετημένων, προκειμένου να κατασκευάσει γύρω από το Μέγαρο Μουσικής ένα πολυδαίδαλο συγκρότημα καταστρέφοντας έναν από τους ελάχιστους ελεύθερους χώρους της Αθήνας, ασφαλώς δεν μπορεί να τον κολακεύει. Ένας λειτουργός του Τύπου – που υποτίθεται ότι ο ρόλος του είναι να ελέγχει την εκτελεστική εξουσία – έχει μεταβληθεί σιγά σιγά σε ένα εξουσιαστικό άτομο που

συναλλάσσεται με την εξουσία, ελέγχει τα μέσα ενημέρωσης, ώστε να παραπλανούν και να παραποιούν την πραγματική εικόνα, συμμετέχει σε πλήθος επιχειρηματικών δραστηριοτήτων – που εν κρυπτώ «αξιοποιούν» την ισχύ των μέσων ενημέρωσης –, αδιαφορεί για τα θέσμια και τα μεταχειρίζεται ως ελαστικά παίγνια.

Η περιήγηση στο λαβύρινθο Λαμπράκη είναι μία από τις περισσότερο ενδιαφέρουσες νεοελληνικές ιστορίες. Όχι ότι είναι η μοναδική. Όμως είναι άκρως ενδιαφέρουσα και εικονογραφεί χαρακτηριστικά φαινόμενα. Η διαπλοκή εκδοτικών, οικονομικών και πολιτικών (αλλά και πολιτιστικών) σχέσεων και συμφερόντων συνθέτουν ένα πρώτης τάξεως θρίλερ.

Εκδότης ή μουσικολόγος;

Δεν είναι μόνος του ο κ. Λαμπράκης. Γύρω του συνωστίζονται πλήθος ανθρώπων, καθ' όλα σεβαστών και αξιόλογων, που έχουν θέσει τις υπηρεσίες τους, χωρίς όμως να πολυρωτούν πέραν των επιμέρους καθηκόντων που τους ανατίθενται.

Κεντρικό πρόσωπο είναι βέβαιο ο κ. Χρήστος Λαμπράκης. Γεννημένος το 1934, σπούδασε οικονομικά στο London School of Economics. Ευρισκόμενος στο εξωτερικό, επέστρεψε στην Ελλάδα και ανέλαβε τη διεύθυνση του Συγκροτήματος μετά το θάνατο του πατέρα του Δημήτρη Λαμπράκη, το 1957. Ως εκδότης πάντως δεν τα πήγε και τόσο καλά. Η Ελένη Βλάχου, σε μια συνέντευξη που έδωσε στον Παύλο Καμβύση (*Ελεύθερος Τύπος* 14-11-93) λέει: «Δεν ήταν ποτέ ούτε εκδότης ούτε δημοσιογράφος» και με τη γνωστή κακεντρέχειά της συμπληρώνει αλλού: «είναι ένας αποτυχημένος εκδότης». Η αλήθεια είναι –και το σημειώνει στην ίδια συνέντευξή της η κ. Βλάχου– ότι τα βαθύτερα ενδιαφέροντα του κ. Λαμπράκη είχαν σχέση με τη μουσική και ειδικότερα με την όπερα. Είναι, λέει, «ένας καλός μουσικολόγος».

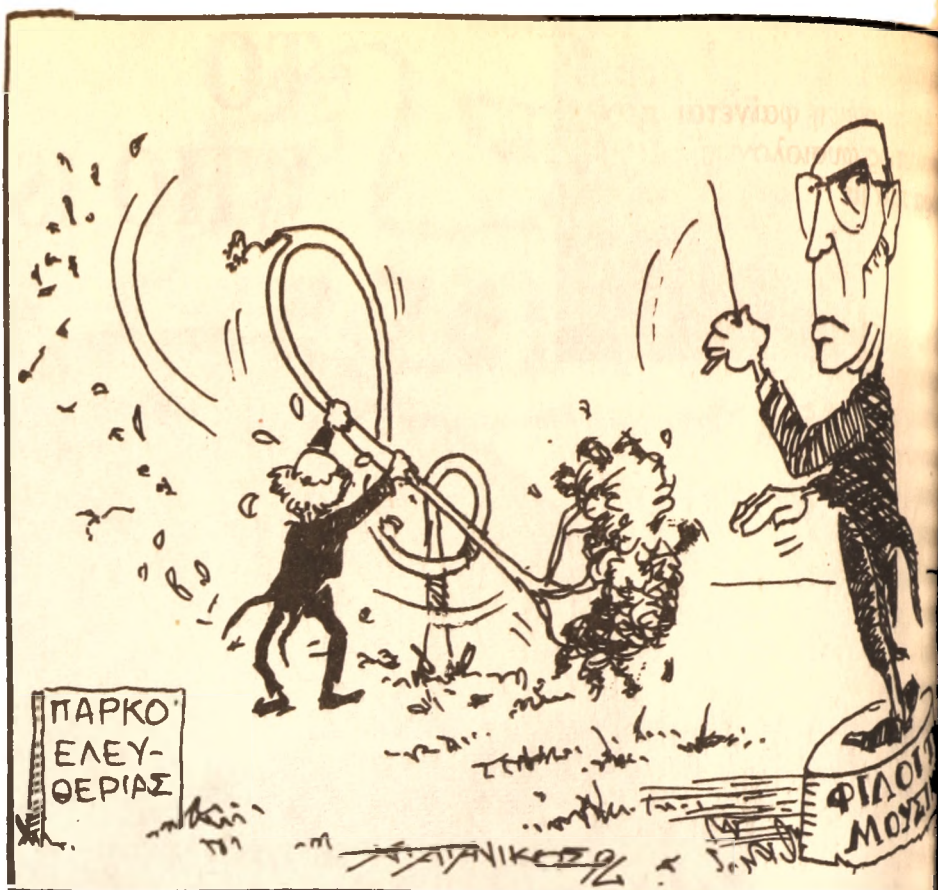
Η δημοσιογραφική περιπέτεια

Η πρόσφατη ιστορία του *Βήματος* –της «ναυαρχίδας» του Συγκροτήματος– είναι χαρακτηριστική και συνοψίζει πολλές πλευρές της δραστηριότητας Λαμπράκη. Με την κρίση μετά την εισαγωγή των νέων τεχνολογιών και την αποφασιστική στροφή του αναγνωστικού κοινού στα απογευματινά φύλλα –αλλά και ως συνέπεια των πρώτων αψιμαχιών του Ανδρέα Παπανδρέου με το Συγκρότημα– το 6^ο δεκαήμερο του Αυγούστου του 1982 κλείνει το καθημερινό *Βήμα*. [Η «κόντρα» Παπανδρέου-Λαμπράκη είναι ιστορία παλιά, από το 1964, τα χρόνια της αποστασίας, όταν έξω από τη Χρήστου Λαδά πυρπολήθηκαν τα φύλλα των *Νέων*. Τα χρόνια πέρασαν και σήμερα η αντιπαράθεση έχει εξελιχθεί σε στενή συνεργασία και αμοιβαία στήριξη]. Μια απόπειρα που πανηγυρίστηκε θριαμβικά (μέχρι στο-λές είχε σχεδιάσει ο Τσεκλένης για τις κοπέλες – πωλήτριες) ήταν η «δραδινή - πρωινή» έκδοση του καθημερινού *Βήματος* στις 9 Ιουλίου 1984. Και εδώ ήρθε η αποτυχία. Την πρώτη κιόλας εβδομάδα, η κυκλοφορία παρουσίασε κάθετη πτώση: από 31.183 φύλλα την Τρίτη έπεσε σε 13.900 το Σάββατο. Εκτενείς οι αναλύσεις που ακολούθησαν. Ίσως η σωστότερη άποψη –αν υπολογίσουμε την επιτυχία με την οποία στέφθηκε η επόμενη φάση του κυριακάτικου– ήταν αυτή που ισχυριζόταν ότι έφταιγε ο λαϊκισμός που είχε υιοθετήσει τότε ο Στ. Ψυχάρης. Σήμερα πάντως το *Βήμα* είναι το πιο επιτυχημένο κυριακάτικο φύλλο.

Αλλά ο κατάλογος των εκδοτικών αποτυχιών του είναι μακρύς: Κατάφερε να κλείσει μια σειρά από έντυπα: Την αθλητική *Ομάδα*, την *Ψυχαγωγία* και το *Ρομάντζο*, την *Βεντέτα*, και το *Πάνθεον* που τα είχε αγοράσει από τον Θεοφανίδη. Αποτυχημένη ήταν και η απόπειρα του «Πρακτορείου Ειδήσεων» καθώς και του ραδιοφωνικού σταθμού TOP-FM, που δεν μπόρεσε ποτέ να ξεπεράσει το 3-5% της ακροαματικότητας. Έντονες οι προσωπικές αντιπαραθέσεις που συνόδεψαν τη διάλυση του TOP-FM.

Πρόσφατα έκλεισε και ο *Ταχυδρόμος*. Απέμειναν τελικά το κυριακάτικο *Βήμα*, ο *Οικονομικός Ταχυδρόμος* –που έχει κι αυτός τις δυσκολίες του παρά τις επιτυχημένες προσπάθειες του διευθυντή του– και τα *Νέα*. Και από τα περιοδικά το *Marie-Claire*.

Τα *Νέα*, που ήταν το πιο εύρωστο από τα έντυπα του Οργανισμού, μπήκαν κι αυτά πρόσφατα στη δίνη της εκδοτικής κρίσης μετά την πτώση περίπου 20 χιλιάδων φύλλων με την απώλεια του μονοπωλίου

των «Μικρών Αγγελιών» εξαιτίας της επιτυχημένης έκδοσης της *Χρυσής Ευκαιρίας* του Τεγόπουλου. Η πτώση αντιμετωπίστηκε και μάλιστα υπερκεράστηκε με τα κουπόνια για το «σπίτι-θαύμα». Μια τελευταία δημοσιογραφική απόπειρα ήταν και η αγορά του *Athen News* του Γιάννη Χορν. Αλλά αυτή είναι μια άλλη ιστορία.

Αλλαγή προσανατολισμών

Η περίοδος 1982-86 ήταν η πιο δύσκολη για το Συγκρότημα Λαμπράκη. Και τότε έγινε η μεγάλη στροφή. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί τη μεγάλη χρηματική στενότητα βοηθήθηκε από την κυβέρνηση για να πωλήσει ένα ακίνητο της οδού Συγγρού που είχε χτιστεί προκειμένου να στεγάσει τα γραφεία και τις εκδοτικές επιχειρήσεις. Η αγορά έγινε από την Αγροτική Τράπεζα με μια πράξη που χαρακτηρίστηκε –και ήταν– σκανδαλώδης. Διοικητής της Τράπεζας ήταν τότε ο κ. Καφίρης. Οι ελεγκτές της Τράπεζας υπολόγισαν την αξία του στα 700 εκατομμύρια. Όμως οι ελεγκτές του υπουργείου Οικονομικών (υπουργός τότε ο Δ. Τσοδόλας) το υπολόγισαν στο ποσό του ενός δισ.! Και το ποσό αυτό του 1 δισ. κατέβαλε τελικά η Αγροτική στον Λαμπράκη.

Η πώληση ελάφρυνε το Συγκρότημα από τις υποχρεώσεις του και τη στιγμή αυτή (1986) αρχίζει και η διαπλοκή του Χρ. Λαμπράκη με το ελληνικό δημόσιο. Τότε ο Σύλλογος Φίλων Μουσικής (που ιδρύθηκε πριν από τον ΟΜΜΑ) ανέλαβε την ανέγερση του Μεγάρου. Το ελληνικό δημόσιο πλήρωσε το 94% της δαπάνης αλλά την ευθύνη για τη διαχείριση της ανέγερσης ανέλαβαν οι «Φίλοι της Μουσικής».

Σε 24 δισ. δρχ. ανήλθε η δαπάνη ανέγερσης του Μεγάρου. Τεχνικός υπεύθυνος του έργου ήταν η εταιρεία Πανδής - Λιάσας και Μπακάλμπασης. Το 1988, ο Χρ. Λαμπράκης συνέστησε την κερδοσκοπικό οργανισμό Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη. Πρόεδρος χρηρίζεται ο κ. Χρ. Δ. Λαμπράκης και γενικός διευθυντής ο κ. Αδάμ Πεπελάσης.

Ο ΟΜΜΑ (Οργανισμός Μεγάρου Μουσικής Αθηνών) έχει κι αυτός ως πρόεδρό του τον Χρ. Λαμπράκη. Πρόεδρος στον ΔΟΜ (Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη, όπου ο ίδιος συμμετέχει με 50% και από 25% η καθεμιά από τις δύο αδελφές του), πρόεδρος στο Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη, πρόεδρος στους «Φίλους της Μουσικής».

Το ANTI είχε αναφέρει πρώτο την είδηση ότι το επόμενο αξίωμα προέδρου που στόχευε ο κ. Λαμπράκης ήταν εκείνο του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας. Σε λίγες μέρες, η *Αυριανή* του Κουρή τεράστια ξύλινα πρωτοσέλιδα ανήγγειλε «Πάει για Πρόεδρος ο Λαμπράκης». Η κ. Βλάχου δηλώνει: «Μου φάνηκε τόσο περιεργή

α ήταν εάν ήθελαν να τον κάνουν Αρχιεπίσκοπο. Στη θέση του ρείμ»!

η σκέψη φαίνεται περίεργη για πολλούς, ίσως να φαίνεται ίτως φυσιολογική για τον κ. Λαμπράκη. Ο ίδιος ασχολείται πια με θέματα πολιτισμού, παιδείας και... «οικολογίας».

Οι πολυσχιδείς δραστηριότητες

κ. Λαμπράκης, απομονωμένος μέχρι την εποχή που χρίστηκε ρος του Οργανισμού του Μεγάρου –όλοι αναφέρονταν μέχρι την «αγοραφοβία» του –έχει πια αποδυθεί στην ανοικτή επι- νία. Οργανώνει εκδηλώσεις όπου είναι και κύριος εισηγητής στην περίπτωση του Συμποσίου για το Μέλλον της Πάτρας) ή ει πρωτοβουλίες για την ανέγερση και άλλου Μεγάρου, όπως της Θεσσαλονίκης. Ενδεικτικά του τρόπου, των μεθόδων και όχων είναι όσα λ.χ. υλοποιεί το Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη: αναπτύξει πλήθος δραστηριοτήτων και κατ' εξοχήν στόχο έχει κικά προγράμματα. Πραγματοποιεί με κρατική και κοινοτική ριση μια σειρά από δραστηριότητες όπως:

• παιδευτικά δίντεο στο Ελληνικό Σχολείο με μια επέκταση, σε φάση, σε 200 λύκεια σε όλη τη χώρα

• δά δίντεο για χρήση από το Ίδρυμα Παλιννοστούντων

• «λυμέσα» για τη διδασκαλία της βυζαντινής ιστορίας

• ειρίδιο για την ελληνική γλώσσα του καθηγητή Γ. Μπαμπινιώ-

• η ηλεκτρονική έκδοση με τίτλο *Περσέας*, σχετική με τον αρχαίο

• ρειρησιακό πρόγραμμα για τον πολιτισμό στο πλαίσιο του ου Ντελόρ 2

• ερίφημη μελέτη για το περιαστικό πράσινο που αναγγέλθηκε έρα που οι μπλουλντόζες έσκαβαν στο Πάρκο Ελευθερίας.

• κικά η πραγματοποίηση τόσων πολλών προγραμμάτων ηλε- κής θα υλοποιηθεί με τη συνεργασία της Ιντρακόμ. Η σχέση όμ-Λαμπράκη είναι γνωστή. Η εμπλοκή του Λαμπράκη με τον λη άρχισε με τη συμμετοχή του πρώτου στην κινητή τηλεφω-

• τη συμμετοχή του Λαμπράκη στην κινητή τηλεφωνία έγινε για φορά η δημόσια και ανοικτή εμφάνισή του ως επιχειρηματία. πό τρία χρόνια, η κυβέρνηση Μητσοτάκη έδωσε σε δύο ομάδες ηματιών το αποκλειστικό δικαίωμα για την εκμετάλλευση της ς τηλεφωνίας, αποκλείοντας συγχρόνως τον ΟΤΕ από το μα συμμετοχής. Στη μία από τις ομάδες συμμετείχαν ο Κόκκα- ι ο Λαμπράκης (ο δεύτερος με ποσοστό μόνο 15%). Μήπως να υποθέσει κανείς ότι το ποσοστό 15% αποτελεί την αντιπα- ια τις «προσφερθείσες υπηρεσίες» στην κοινοπραξία; Οι ίδες του συγκροτήματος προπαγάνδισαν έντονα, τότε, για ικανότητα» του ΟΤΕ να συμμετάσχει στην κινητή τηλεφωνία ρχισαν για τον αποκλεισμό του.

• έ, όπως έγραψε πριν από λίγες ημέρες και ο *Επενδυτής*, οι ς επεκτείνονται: Κόκκαλης - Λαμπράκης θεωρούνται οι τεροι πλειοδότες στην ψηφιακή τηλεφωνία, έπειτα από συνά- του Κόκκαλη με τον Α. Παπανδρέου. Φαίνεται ότι έχασαν ς οι Βαρδινογιάννηδες - Μπόμπολας που εκπροσωπούν τη η Alkatel. Η τελική, όπως λέγεται, διανομή της πίτας προβλέ- ροχή του 60% στους Κόκκαλη - Λαμπράκη και 40% στην . Έτσι, όλοι θα πάρουν και κάτι...

• ια ο Λαμπράκης στήριξε το συνεταιίρο του Κόκκαλη και στην ιθειά του για τη μονάδα παραγωγής ρεύματος από φυσικό τις εγκαταστάσεις της ΔΕΗ στον Άγιο Δημήτριο. Θα θυμού- αναγνώστες του κυριακάτικου *Βήματος* τις έξυπνα στημένες λύψεις» περί τη ΔΕΗ εκείνων των ημερών.

• λιώτερη συνεργασία του Λαμπράκη με τους άλλους εκδότες ουλος, Βαρδινογιάννης, Μπόμπολας, Αλαφούζος) κατέληξε ρυση του τηλεοπτικού καναλιού *Mega*, στο οποίο την ευθύνη ησεογραφικού τομέα κράτησε κατά κύριο λόγο ο Λαμπράκης.

Όμως, άρχισε να σπάει το μέτωπο των εκδοτών και νέες συμμα- χίες αναδιανέμονται. Κάποιοι από τους λόγους που το «μέτωπο» αναδιατάσσεται είναι:

- αντιπαράθεση του Βαρδινογιάννη με τον Κόκκαλη στην κινητή τηλεφωνία (ΟΤΕ και ψηφιακά)
- ο Τεγόπουλος προσχωρεί στο «μέτωπο» Βαρδινογιάννη
- η παλιά διαμάχη του Συγκροτήματος (Καψής) με τον Μπόμπολα κλείνει μετά το θάνατο του Φιλιππόπουλου.

Η σημερινή «συμμαχία» περιλαμβάνει τους Λαμπράκη - Κόκκαλη - Αλαφούζο. Οι δύο τελευταίοι από τον επιχειρηματικό κόσμο εισήλθαν στον Τύπο. Ο Λαμπράκης σιγά-σιγά μεταμορφώθηκε από διακριτικό δημοσιογράφο σε έναν πολυπράγμονα δημόσιο άνδρα και μεγάλο οικονομικό παράγοντα.

Με όλα αυτά, ο πρόεδρος του ΔΟΛ, ενώ παλιά έπαιζε το ρόλο του επιδιαιτητή στις ενδοεκδοτικές διαμάχες κατάφερε να γίνει μέρος της κρίσης που σπαράσσει το κύκλωμα των εκδοτών. Καταφέρνει, όμως, με την παρουσία του σε επιχειρηματικές δραστηριότητες να αναβαθμιστεί ως οικονομικός παράγων.

Ανάλογος είναι και ο σεβασμός που χαίρει και από τη νέα κυβέρ- νηση. Έτσι, στην παρούσα φάση, ο Α. Παπανδρέου πρόβαλε σε υπουργικές θέσεις ανθρώπους που είναι «φίλα προσκείμενοι» (Μι- κρούτσικος, Φατούρος) αλλά δεν έδωσε και θέσεις σε δημόσιους οργανισμούς στους ανθρώπους του Συγκροτήματος. Μόνον ο Στ. Ψυχάρης παρέμεινε στο δ.σ. της Ολυμπιακής και συγχρόνως διορίζε- ται ως αντιπρόεδρος της Ολύμπικ Κέτερινγκ, όπου και η «φίλη» Ρούλα Βλαχοπούλου.

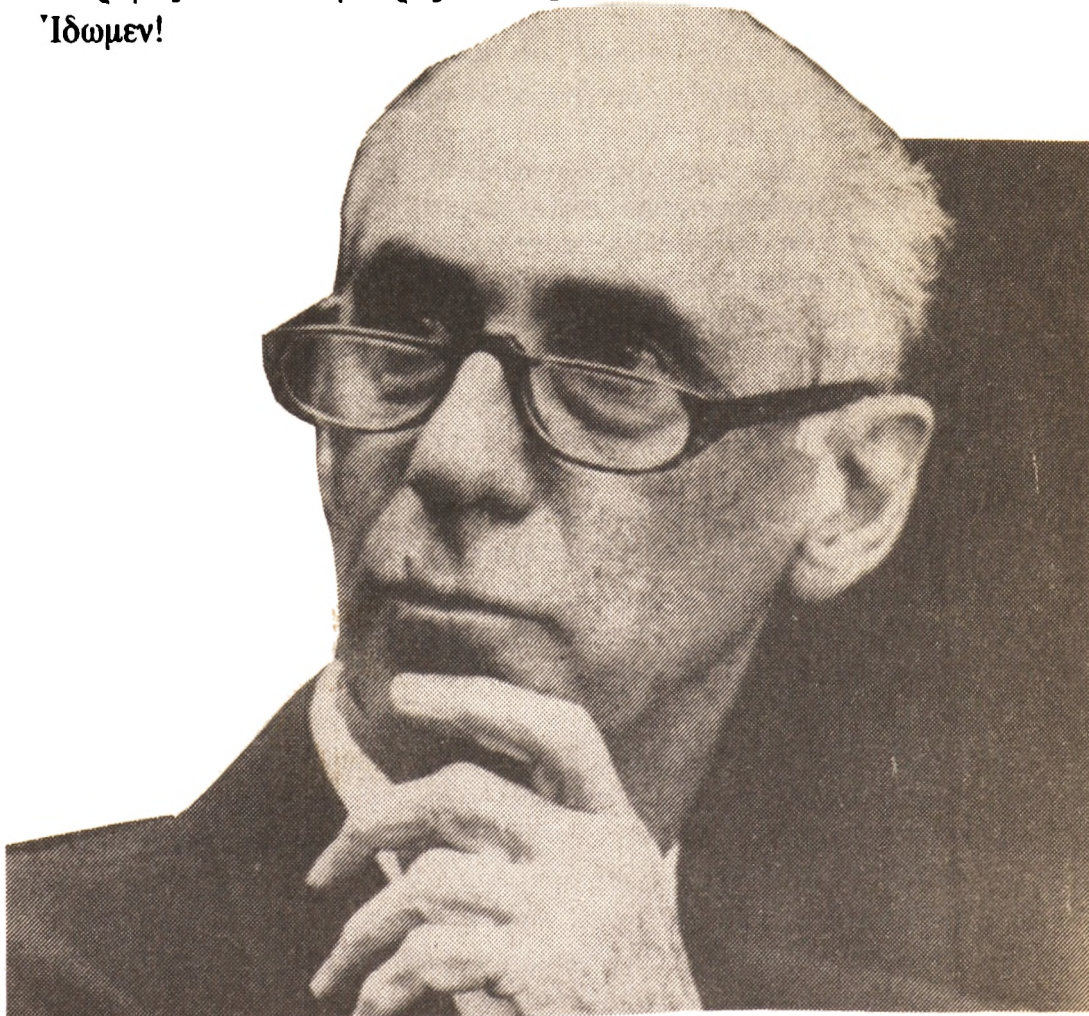
Σχέση αρκετά χρήσιμη, αφού το Συγκρότημα έχει από παλιά και ένα γραφείο ταξιδιών, το Travel Plan.

Τελικά, ο κ. Χρ. Λαμπράκης πέρασε στον επιχειρηματικό κόσμο από τον κόσμο του εντύπου. Θα αναβαθμίσει, όμως, και εδώ το ρόλο του μετά τη μεγάλη συγκέντρωση δύναμης. Σε λίγο θ' αρχίσει τις εκδόσεις νέων ειδικών περιοδικών και μαζί με τον Αλαφούζο και τον Κόκκαλη θα συμπράξει στην τηλεόραση (αναδιοργανώνοντας τον κακοπαθημένο Sky - TV).

Έτσι, λοιπόν, έγινε η «μεγάλη συνάντηση» στη μέση του δρόμου: Ο Κόκκαλης ξεκινά από τις επιχειρήσεις και τραβά προς τις εκδό- σεις. Ο Λαμπράκης ξεκίνησε από τις εκδόσεις και τράβηξε προς τις επιχειρήσεις...

Ο δρόμος είναι και μακρύς και ευρύς...

Ίδωμεν!

ΥΠΕΡΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΜΕΤΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ!

Το **Αντί** ερευνώντας τις δραστηριότητες του κ. Λαμπράκη μετά την προκλητική παρέμβασή του στο Πάρκο Ελευθερίας και προκειμένου να δώσει μια συνολική άποψη του προβλήματος επικοινωνήσε με το Μέγαρο Μουσικής και ζήτησε συνέντευξη από τον πρόεδρό του. Το αίτημά μας έγινε δεκτό αλλά με έναν όρο: Θα δίνουμε γραπτές τις ερωτήσεις και ο κ. Λαμπράκης θα μας απαντούσε γραπτώς. Δεν είναι το είδος των συνεντεύξεων που παίρνουμε. Όμως η σοβαρότητα των καταγγελιών που κατέφθαναν μας έπεισαν ότι έπρεπε να δεχθούμε τους όρους του κ. Λαμπράκη. Άλλωστε έτσι συνηθίζει: θέτει πάντα τους δικούς του όρους.

Για να μην παρανοηθούν πάντως οι ερωτήσεις μας συνοδεύονταν με μικρά εισαγωγικά σημειώματα και ήταν πολύ σαφείς. Όπως θα διαβάσετε στη συνέχεια –ερωτήσεις και απαντήσεις– ο κ. Χρ. Λαμπράκης απέφυγε τους σκοπέλους με γενικόλογες και ασαφείς διατυπώσεις. Όμως τα ερωτήματα υπάρχουν και θα τίθενται συνέχεια. Η τακτική της αποσιώπησης που έχει επιβάλει ο κ. Λαμπράκης στα ΜΜΕ δεν μπορεί

παρά να σπάσει. Οι δικοί μας, οι λίγοι δικοί μας αναγνώστες, θα μπορέσουν να συγκρίνουν και να κρίνουν. Και εν πάση περιπτώσει, οι σελίδες του **Αντί** είναι πάντα ανοικτές στο διάλογο.

Όμως έγινε και κάτι άλλο: Για όσα αφορούν τις οικολογικές καταστροφές στο Πάρκο Ελευθερίας ο κ. Λαμπράκης μας παρέπεμψε σε μια συνημμένη «επιστολή» του Μεγάρου. Η οποία δεν απαντά ευθέως στο **Αντί** –ως όφειλε– αλλά με μορφή δελτίου Τύπου που διανεμήθηκε σε όλο τον Τύπο μαζί με τα συνοδευτικά παραπλανητικά σχέδια και δημοσιεύτηκε την Τρίτη 1/3/94 σε αρκετές εφημερίδες. Έτσι εννοεί το δημοσιογραφικό λειτούργημα ο πρόεδρος του ΔΟΛ!

Στη συνέχεια ακολουθούν οι ερωτήσεις μας μαζί με τα μικρά διευκρινιστικά σημειώματα και οι απαντήσεις που ο κ. Λαμπράκης διατύπωσε. Στο τέλος επιχειρούμε έναν μικρό συνοπτικό σχολιασμό της «δουδής» συνέντευξης και δίνουμε μερικές συμπληρωματικές –και απαραίτητες διευκρινιστικές πληροφορίες.

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

★ Σας καταλογίζουν ότι η αντίληψη για τον πολιτισμό που εδραιώνεται μέσω του Μεγάρου είναι μονοδιάστατη. Ο προσανατολισμός του προς το πρότυπο της μουσικής που γενικά εκπροσωπεί το «υψηλό» και η επιβολή της ως μείζον πολιτιστικό γεγονός, άξιο προβολής από τα ΜΜΕ, αυτομάτως αποκλείει άλλες καλλιτεχνικές εκφράσεις με άλλη καταγωγή και διαφορετικές επιδιώξεις, τις περιθωριοποιεί και τις διαβάλλει.

ΕΡ.: Τελικά τι πιστεύετε ότι είναι πολιτισμός; Ένα κλειστό σύστημα προτάσεων υψηλών επιλογών που «μανατζάρονται» από έναν φορέα; Ή, μήπως, η αέναη κίνηση της κοινωνίας μέσα από τις αντιφάσεις της και τις πολλαπλές επιρροές της, σε μια κατεύθυνση όπου διαφορετικές κουλτούρες θα αλληλοδιαπλέκονται και θα συναντώνται σ' ένα πολυπολιτισμικό πεδίο, όπου δεν θα υποβαθμίζονται ούτε τα πνευματικά αιτήματα αλλά ούτε και το δικαίωμα κατοχής και διαχείρισης κατά βούλησιν του ελεύθερου χρόνου, ένα φιλικό προς τον άνθρωπο περιβάλλον, μια ανθρώπινη πόλη κ.λπ.;

■ Ασφαλώς η δεύτερη επιλογή, της αέναης κίνησης και των πολλαπλών εκφάνσεων, είναι η πρότερη. Κι αυτήν προσπαθεί να υπηρετήσει το πολιτιστικό πρόγραμμα του Μεγάρου Μουσικής, άλλοτε με μεγαλύτερο κι άλλοτε με μικρότερο ποσοστό επιτυχίας. Άλλωστε, αυτή ακριβώς η «ιδεολογία» υπαγόρευσε τη συνύπαρξη, στο Μέγαρο Μουσική, τόσων αντίθετων τάσεων, τόσων ποικίλων προσωπικοτήτων, στο χώρο της πολιτιστικής δημιουργίας.

Για να σας φέρω μερικά πρόχειρα αλλά συγκεκριμένα παραδείγματα: Από πλευράς ερμηνευτών, η Μαρία Φαραντούρη, ο Γιώργος Νταλάρας και η Δήμητρα Γαλάνη (μεταξύ άλλων) συνυπάρχουν με τον Δημήτρη Σγούρο, την Αγνή Μπάλτσα ή τον Λεωνίδα Καβάκο.

Συνθέτες σαν τον Χατζιδάκι, τον Θεοδωράκη ή τον Κουρουπό μοιράζονται το χρόνο του Μεγάρου με άγνωστους ακόμη νέους συνθέτες ή με κατακυρωμένους δημιουργούς σαν τον Ξενάκη, τον

Μπάρτοκ και τον Σκαλκώτα, για να μην αναφερθώ στους λεγόμενους «κλασικούς».

Πέραν της μουσικής, ο ζωντανός λόγος έχει βρει τη θέση του στο Μέγαρο με ποιητικές βραδιές, με διαλέξεις και με παραστάσεις που βασίστηκαν σε ξένους κι έλληνες ερμηνευτές, σ' έλληνες και ξένους σκηνοθέτες.

Οι κινηματογραφικές προβολές ταινιών του δωδού κινηματογράφου με συνοδεία ζωντανής μουσικής, τα πολλαπλά εκπαιδευτικά προγράμματα και η συμβολή του Μουσικού Αναλογίου (που διηύθυνε μέχρι προ μηνών ο Θάνος Μικρούτσικος) ολοκληρώνουν μιαν εικόνα δυναμικής πολιτιστικής προσφοράς. Με λάθη, ασφαλώς, και με παραλείψεις αναπόδραστες, που οφείλονται στον πειραματικό χαρακτήρα της προσπάθειας. Μην ξεχνάμε πως δεν έκλεισε ούτε η τρίτη καλλιτεχνική - πολιτιστική περίοδος του Μεγάρου Μουσικής!

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ

★ Το Μέγαρο είναι γνωστό ότι επιτελεί ουσιαστικό ρόλο στη μουσική παιδεία. Θα θέλαμε όμως για την πληροφόρηση των αναγνώστων να εκθέσετε με δύο λόγια:

ΕΡ.: α. Ποιοι ήταν οι αρχικοί λόγοι που ώθησαν τους ιδρυτές του εγχείρημα;

β. Ποια είναι η «φιλοσοφία» που υπάρχει πίσω από το όλο πρόγραμμα του Μεγάρου;

γ. Ποιες είναι οι «δευτερεύουσες δράσεις» που συμπληρώνουν το πρόγραμμα του Μεγάρου;

■ Συνιδρυτές του Μεγάρου Μουσικής ήσαν το ελληνικό κράτος και ο Σύλλογος «Φίλοι της Μουσικής». Ο κοινός στόχος, που αφορούσε αρχικά στη δημιουργία μιας αξιοπρεπούς στέγης για μουσική, διευρύνθηκε σιγά σιγά, καθώς έγινε αντιληπτό πως έπρεπε

αρο Μουσικής, που δεν θα ήταν ταυτόχρονα χοάνη σύνθετων πηριοτήτων πολιτιστικών και, ιδίως, εστία εκπαίδευσης, δεν τιτελούσε αληθινά εθνικό σκοπό.

υτό προσετέθησαν τα εκπαιδευτικά προγράμματα με τόσην ιση. Γι' αυτό σχεδιάζεται η Βιβλιοθήκη και το Κέντρο σικών Ερευνών. Γι' αυτό ετοιμάζεται το Επικοινωνιακό ρο που θα φέρει το Μέγαρο Μουσικής σε επαφή με όλη την ιδα, για να μην μένουν οι εκδηλώσεις του προνόμιο των ναιών.

υτερεύουσες δράσεις που αναφέρετε, αν κατάλαβα καλά το ημα, είναι η κάλυψη συνεδριακών αναγκών. Και, ακόμη κάτι, ιψη ενός κενού στην πολιτιστική και τουριστική υποδομή της ικής πρωτεύουσας. Μπορεί τώρα οι ξένοι επισκέπτες, είτε ημοι είτε απλοί περιηγητές, να βρίσκουν στο Μέγαρο έναν ι πολιτιστικό (και συνεδριακό) μοναδικό, ακόμη και για την ύπη.

λη δραστηριότης, όχι όμως δευτερεύουσα αλλά απλώς ιλληλη, είναι η δημιουργία μιας δεξαμενής εκπαιδευτικού ύ, μοναδικής σημασίας για την Ελλάδα: Όλοι οι ιτέχνες, όλα τα συγκροτήματα που εμφανίζονται στο Μέγαρο, άχιστες εξαιρέσεις, έχουν ηχογραφηθεί ή βιντεογραφηθεί για ούς αυστηρά εκπαιδευτικούς – όχι εμπορικούς.

ι σημαίνει πως τα σχολεία, τα ωδεία, το υπουργείο Παιδείας ι μπορούν ήδη να αντλούν υλικό που θα θεωρήσουν χρήσιμο ια προγράμματά τους.

ιτά πρέπει να προσθέσετε τις αμέτρητες παραγγελίες νέων ιν σε έλληνες συνθέτες (νέους και μη) που δίνει ο Σύλλογος ι της Μουσικής» (μη επιχορηγούμενος).

πείρα της τριετούς πορείας του Μεγάρου μάς έχει δώσει την ια της δραστηριότητάς του. Εντούτοις είναι πολλοί –κυρίως από ισμο της μουσικής ζωής– που αισθάνονται ότι ασφυκτιούν. ι εκριμένα: Αναφέρονται πολλές περιπτώσεις όπου το Μέγαρο ιαι να θέλει να μονοπωλήσει τη μουσική ζωή της χώρας. Υπάρχει ι μεγάλη απορρόφηση πόρων από το Μέγαρο. Χαρακτηριστικά ιρεται ότι οι χορηγοί είναι γραμμένοι σε «λίστα αναμονής», ενώ ι οργανισμοί δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση προς τους ιούς. Το γεγονός ότι ελέγχετε το μεγαλύτερο εκδοτικό ιότημα στη χώρα είναι ένα προφανές δέλεαρ για χορηγούς που ιν ότι, σχετιζόμενοι με το Μέγαρο, χαίρουν ένα είδους φιλικής ιείρισης από τα ΜΜΕ. Άλλοι όμως οργανισμοί δεν διαθέτουν ις δυνατότητες. Έτσι υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση ισχύος στα ιας και παράλληλα άλλοι φορείς με παρεμφερείς επιδιώξεις ιλείπονται να παραπαίουν ανάμεσα στη σιωπή και την άνιση ιείριση.

ιθα θέλαμε το σχόλιό σας για όλα αυτά.

ιεν θεωρείτε ότι η εξασφάλιση της πολυφωνίας στην τέχνη είναι ιίτητη για την ανάδειξη των νέων δυνάμεων της καλλιτεχνικής ιυργίας;

ιμίζω πως ο συσχετισμός μεταξύ ενός παρελθόντος κακού και ιέου ξεκινήματος, όπως αυτό που επιχειρήθηκε από κράτος ιωτική πρωτοβουλία στο Μέγαρο Μουσικής, είναι σφαλερός.

ιαι, υπήρχαν πολλοί πυρήνες, στη μουσική ζωή του τόπου ιου θα μπορούσαν να νιώθουν ασφυξία. Αλλά αυτά, προτού ιεί το Μέγαρο Μουσικής, όχι μετά!

ιρατική Ορχήστρα επέτυχε τη μονοθεσία (και μαζί της και ιορχήστρες) δεν το οφείλει λίγο και στην αναδάθμιση του ι όπου τώρα εμφανίζεται;

ιΛυρική Σκηνή απέκτησε βοηθητικούς χώρους κι αν ιρφώθηκε το εσωτερικό του θεάτρου, το οφείλει στη διοίκησή ιεν βοηθήθηκε όμως από το υπόδειγμα του Μεγάρου ικής;

ισύστημα των χορηγιών μπήκε πλειοσίστιο στην Ελλάδα, ιώς ξεκινά το φαινόμενο αυτό από μια διεθνή τάση, από τη ιυργία ειδικών φορέων όπως ο ΟΜΕΠΟ, κ.λπ. Δεν νομίζετε

Έχουν αρχίσει οι μπουλντόζες να σκάβουν. Προηγήθηκε το ξερίζωμα των δέντρων

όμως πως η ικανοποίηση των χορηγών από την προβολή τους στο Μέγαρο δημιουργεί, θαμνηδόν, μια συνείδηση «χορηγική» που επεκτείνεται σε όλον τον ελληνικό χώρο;

Το μυστικό, για τις χορηγίες, δεν είναι –όπως φαίνεται να το πιστεύετε– το δέλεαρ «ενός είδους φιλικής μεταχείρισης από τα ΜΜΕ». Ίσως είναι και αυτό. Μα το κυριότερο στοιχείο, το πιο αποτελεσματικό κίνητρο για το χορηγό είναι ο προγραμματισμός, η οργάνωση, η υποβολή μιας πρότασης συγκροτημένης.

Κι αυτό, είναι κάτι που κάθε καλλιτεχνική ή πολιτιστική ομάδα μπορεί να κάνει.

Όσον αφορά στην εξασφάλιση πολυφωνίας στην τέχνη, είναι εξίσου απαραίτητη με την πολυφωνία στην πληροφόρηση, στην πολιτική έκφραση και σε κάθε σχεδόν λειτουργία της Πολιτείας.

ΕΡ.: α. Η πλειοψηφία των εκδηλώσεων του Μεγάρου χαρακτηρίζεται ως «εισαγόμενος πολιτισμός». Αυτό πόσο βοηθά το εγχώριο καλλιτεχνικό δυναμικό και την οικεία πολιτιστική ζωή;

β. Υπάρχουν παραδείγματα όπου το Μέγαρο συνεργάστηκε με μικρούς οργανισμούς (ωδεία, λ.χ.), και προσπάθησε να τους βοηθήσει; Μήπως οι μεγάλες παραγωγές του Μεγάρου καταβροχθίζουν άλλες παρεμφερείς προσπάθειες;

γ. Θα θέλαμε να αναφερθούμε στο παράδειγμα της Λυρικής Σκηνής. Με τις αλλαγές που έγιναν πρόσφατα, ειπώθηκε ότι η «ομάδα του Μεγάρου» πάτησε το πόδι της και έτσι το Μέγαρο θα επεκτείνει την επιρροή του. Πώς τα σχολιάζετε αυτά;

■ Όταν λέτε «χαρακτηρίζεται», θα ρωτήσω με τη σειρά μου: Από ποιον; Προφανώς από εκείνους που δεν έκαναν τον κόπο να καταμετρήσουν τις εκδηλώσεις, όπου συνεργάζεται ή συνυπάρχει (ή αποτελεί μοναδικό παράγοντα) το «εγχώριο δυναμικό».

Πράγματι, υπάρχουν και μετακλήσεις μεγάλων καλλιτεχνών, μεγάλων ορχηστρών, κ.λπ., που εντάσσονται στο ετήσιο πρόγραμμα του Μεγάρου Μουσικής. Αλλά είναι δυνατόν –ή σκόπιμο– να αγνοήσουμε τους μεγάλους δημιουργούς, τους μεγάλους ερμηνευτές του σημερινού κόσμου;

Ασφαλώς, δεν θα ήταν αυτό το νόημα της ερώτησής σας. Αλλά, αναφερόμενος στη σκοπιμότητα συνεργασίας του Μεγάρου Μουσικής με ωδεία, η απάντηση είναι «ναι»! Και με μεγάλη έμφαση μάλιστα, σε ωδεία και σχολεία της επαρχίας.

Το επίπεδο αυτό θα κατεβεί σε βάθος 17 μέτρων!

Κάθε χρόνο (αρχίζοντας από πέρυσι) μετακαλούνται δεκάδες τάξεις σχολείων από όλη την Ελλάδα, με δαπάνες του Μεγάρου που καλύπτονται από ιδιωτικές χορηγίες. Δηλαδή, χωρίς επιδάρυνση του προϋπολογισμού του Μεγάρου. Οι τάξεις αυτές πηγαίνουν το πρωί σε μουσεία ή σε μνημεία αθηναϊκά και, το βράδυ, παρακολουθούν μια επιλεγμένη εκδήλωση του Μεγάρου, μαζί βέβαια με τους καθηγητές και τις καθηγήτριές τους.

Σε πολλές συναυλίες και παραστάσεις λυρικές, και ιδίως σε πολλά Master - Classes, ειδοποιούνται τα ωδεία να στείλουν νέους σπουδαστές να παρακολουθήσουν μαθήματα ερμηνείας. Γιατί ο ρόλος του Μεγάρου είναι ίσως λιγότερο ψυχαγωγικός παρά εκπαιδευτικός και εκπολιτιστικός.

Όσο για τη Λυρική Σκηνή, τι μπορεί να απαντήσει κανείς σε τέτοιου είδους κακεντρεχείς υποθέσεις; Με την προηγούμενη διοίκηση της Λυρικής, η συνεργασία υπήρξε άριστη. Η Λυρική συνεργάστηκε με το Μέγαρο στους εορτασμούς για τα 70 χρόνια από τη γέννηση της Κάλλας, για το ανέδασμα της «Ηλέκτρας» του Στράους, κ.λπ. ενώ, κάθε χρόνο, αφιερώνεται μια βραδιά σε προβολή του μουσικού συνόλου της Λυρικής Σκηνής.

Προς τι λοιπόν «να πατήσει πόδι» το Μέγαρο στη Λυρική; Είναι αυτό εξίσου έωλο με τη φήμη περί οικοδόμησης «νέας όπερας» στο πάρκο Βενιζέλου!..

ΜΕΓΑΡΟ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

★ Δεν νομίζουμε ότι αμφισβητείται σοβαρά η λειτουργία του Μεγάρου. Κάλυψε μια ανάγκη της Αθήνας, είναι σωστά οργανωμένο ως χώρος, επιχειρεί πλήθος επιτυχημένων εκδηλώσεων και είναι σήμερα ένα σημείο αναφοράς για την πόλη. (Προσπερνά διάφορες αντιρρήσεις για διαφορετική «διαχείριση» του πολιτιστικού γεγονότος. Πάνω σε όλα αυτά, κάποιος έχει κατά καιρούς εγείρει αντιρρήσεις που ίσως να είναι και αναμενόμενες). Όμως, έχουν παρατηρηθεί κάποια φαινόμενα για τα οποία θέλουμε τις απόψεις σας;

ΕΡ.: α. Ποιο είναι το θεσμικό καθεστώς του Μεγάρου και εκείνο των «Φίλων της Μουσικής»;

β. Πώς μπορούν ιδιωτικοί οργανισμοί να έχουν πόρους από τον κρατικό προϋπολογισμό (όπως αν δεν κάνουμε λάθος θέσπισε η κ. Μπακογιάννη), χωρίς να υπάρχει και έλεγχος της διαχείρισής τους; Υπάρχουν πρόεδροι που ελέγχουν τα οικονομικά του Μεγάρου; (Η ερώτηση δεν υποθέτει διόλου κακή διαχείριση στο Μέγαρο, αλλά αναφέρεται στο θεσμικό πλαίσιο που αναφέρεται το Μέγαρο και που, αν αυτό γενικευθεί, τότε ενδεχομένως να υπάρξουν φαινόμενα αδιαφανών διαχειρίσεων).

γ. Μπορείτε να μας δώσετε στοιχεία του προϋπολογισμού του Μεγάρου των δύο τελευταίων ετών, στα οποία φαίνονται οι πηγές της χρηματοδότησής του;

δ. Σε άλλους επιδοτούμενους από το κράτος οργανισμούς (εθνικά θέατρα, Λυρική κ.λπ.) τα εισπραττόμενα έσοδα των εισιτηρίων επιστρέφονται στο κράτος. Πώς ενεργεί το Μέγαρο στην περίπτωση αυτή;

ε. Είναι γνωστό ότι εκτός από το κράτος, τα έσοδα στήριξης προέρχονται και από χορηγίες. Υπάρχουν και άλλοι χρηματοδοτικοί πόροι που θα θέλατε να αναφέρετε; (Κοινοτικά προγράμματα κ.λπ.).

στ. Στις τελευταίες κρατικές επιχορηγήσεις φάνηκε ένας εννοϊκός χειρισμός του Μεγάρου σε σχέση με τις επιδοτήσεις σε άλλους φορείς ή τομείς καλλιτεχνικού έργου (π.χ. επιχορήγηση προς τη Λυρική, το Κέντρο Κινηματογράφου, το διδύλιο κ.λπ.). Εσείς θεωρείτε ότι αυτή κατανομή είναι «δίκαιη»; Αυτές οι ευρείες εξουσιοδοτήσεις δεν συνιστούν πολιτισμική μονοπώληση;

ζ. Η ύπαρξη χαριστικών νομοθετημάτων (λ.χ. όπως το Ν.Δ. 3323) δεν αποτελεί μια ιδιαίτερα εννοϊκή μεταχείριση και δεν εξομοιώνει το Μέγαρο με κρατικό οργανισμό;

■ Το θεσμικό καθεστώς του Μεγάρου Μουσικής είναι γνωστό. Σας το υπενθυμίζω:

Διοικείται από δεκαμελές συμβούλιο διοικητικό, του οποίου τα πέντε μέλη ορίζει το υπουργείο Πολιτισμού και τα πέντε ορίζονται από το Σύλλογο «Φίλοι της Μουσικής».

Αυτή τη μορφή επέλεξε το κράτος, αυτή ισχύει και τώρα, εγκεκριμένη από όλες τις μέχρι σήμερα κυβερνήσεις.

Κατά συνέπεια, δεν πρόκειται περί «ιδιωτικού» οργανισμού, αλλά περί οργανισμού συνδιοικούμενου από τον κρατικό και τον ιδιωτικό φορέα. Φυσικά, υπάρχει έλεγχος της διαχείρισης. Όχι μόνο μέσω των συμβούλων που ορίζει το κράτος, αλλά και με ετήσιους ελέγχους που μπορεί να διενεργήσει το κράτος.

Ο προϋπολογισμός του Μεγάρου Μουσικής παρουσιάζει το εξής εκπληκτικό για τα ελληνικά δεδομένα: Ότι δηλαδή βασιίζεται μόνον κατά 65% εις την κρατική χρηματοδότηση και κατά 35% εις τα έσοδα από χορηγίες και από εισιτήρια.

Κανένας άλλος οργανισμός δεν εμφανίζει, μέχρι στιγμής, τέτοιο συσχετισμό. Αυτό, βέβαια, οφείλεται στην αίγλη του Μεγάρου Μουσικής, αλλά αποτελεί ευοίωνη προοπτική για άλλους οργανισμούς (π.χ. ΚΟΑ, Λυρική Σκηνή), που κινητοποιούνται τώρα με επιτυχία για εξεύρεση χορηγών και για αύξηση ακροατηρίου.

Εάν το Μέγαρο Μουσικής δεν κατόρθωνε να ισοσκελίσει τον προϋπολογισμό του με πρόσθετα εισοδήματα και εξηρτάτο εξ ολοκλήρου από το κράτος, το πράγμα θα ήταν ίσως διαφορετικό. Αλλά και πάλι, την απάντηση θα έπρεπε να τη δώσουν οι κυβερνήσεις που πίστεψαν πως, στηρίζοντας το έργο του Μεγάρου Μουσικής, θα βοηθήσουν στο να δημιουργηθούν νέες συνθήκες (εξεύρεσης χορηγιών, προσέλευσης θεατών - ακροατών) στην Ελλάδα.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

★ Οι εφημερίδες του Συγκροτήματος -όπως και άλλες αθηναϊκές ή μη εφημερίδες- ασχολούνται εκτεταμένα με θέματα περιβάλλοντος. Έτσι αναπτύχθηκε ευρύς διάλογος στην ελληνική κοινωνία για την ανάγκη πρασίνου στην Αθήνα κ.λπ. Όμως, εσείς κινηθήκατε δραστήρια και εμφανώς και αφανώς, με αποτέλεσμα να συμβάλετε στην καταστροφή ενός ακόμη ελεύθερου χώρου με την κατασκευή του γκαράζ πίσω από το Μέγαρο. Η ιστορία είναι, σε έναν περιορισμένο κύκλο, πολύ γνωστή, αλλά μέσω των ΜΜΕ έφτασε ελλιπής στους Αθηναίους πολίτες. Παρουσιάστηκε, δηλαδή, ως «αναβάθμιση» και ως «πράσινο (!) πάρκινγκ». Η κατασκευή αυτού του πάρκινγκ και ενός παραρτήματος με Μέγαρο Συνεδρίων και ενός «Στούντιο Όπερας» σημαίνει την καταστροφή του υπάρχοντος πρασίνου, τη δέσμευση του ελεύθερου χώρου μεταξύ Ναυτικού Νοσοκομείου και Πολυκατοικίας

ωματικών ώστε να μην μπορέσει να φυτευθεί, την καταστροφή του ρχοντος ανοικτού θεάτρου, του μνημείου - ηρώου για τους νισιτές εναντίον της Χούντας και κάτι ίσως πιο σημαντικό: Στην ιοχή αυτή υπάρχει υπόγειος ροή υδάτων (από τις κλιτύς του ιαδήτητού) και η εις βάθος εκσκαφή θα εκτρέψει και θα αλλοιώσει ές τις ροές. Το ότι γνωρίζετε γι' αυτές τις υπόγειες ροές είναι στο, αφού από αυτές αντλείται σήμερα το νερό για το πότισμα του σίνου του Μεγάρου. Παρουσιάστηκε ότι θα υπάρξει «πράσινο» ή την κατασκευή του πάρκινγκ. Προφανώς, θα πρόκειται για το ζόν και τα θαμνοειδή που θα φυτευθούν στην οροφή του πάρκινγκ. ά αυτό δεν έχει βέβαια σχέση με την προστασία του πρασίνου και ανάπτυξη ελεύθερων χώρων. Προκύπτουν οι παρακάτω ήσεις:

α. Πώς συμβιβάζεται αυτή η ενέργεια με τις οικολογικές ισησίες;

ώς δικαιολογείτε το πλήθος των παρασκηνιακών πιέσεων που ήθηκαν στο δημοτικό συμβούλιο, τα ΜΜΕ, τους πολιτικούς ώσεις της κ. Μερκούρη, αλληλογραφία σας με τον κ. Έδερτ – βλ. Αντί τχ. 523 της 11 / 5 / 93, σ. 16 κ.ε.) για να εξασφαλίσετε ηγορία υπέρ του γκαράζ;

πάρχει συγκοινωνιακή μελέτη και έχουν υπολογιστεί οι μεγάλες τίσεις που θα δημιουργηθούν μετά την κατασκευή του γκαράζ;

νωρίζετε τις μεθοδεύσεις που οδήγησαν στην κατάργηση του ράζ που προβλεπόταν από τις ρυθμίσεις Μάνου και στη νεότερη οθετική διαδικασία που μετατόπισε τη θέση του πάρκινγκ;

ε. Και πώς, ενώ γίνονται όλα αυτά, ποτέ δεν απαντήσατε στις γενόμενες καταγγελίες, αλλά πιέσατε μέσω της επιρροής σας τους συναδέλφους σας της Ενώσεως Ιδιοκτητών Εφημερίδων, ώστε να υπάρξει πλήρης αποσιώπηση από τον Τύπο;

στ. Πώς συνέπεσε να δημοσιευθούν σε όλες τις αθηναϊκές εφημερίδες ρεπορτάζ - καρμπόν για το «πράσινο πάρκινγκ»;

ζ. Ως εκδότης εφημερίδας και υπερασπιστής της ελεύθερης ανταλλαγής απόψεων και της ανάπτυξης του κριτικού λόγου, τι έχετε να πείτε γι' αυτά;

■ Θα μου επιτρέψετε να παρατηρήσω πως η μέθοδος του ερωτήματος που προϋποθέτει την ύπαρξη «εγκλήματος», για να αποσπάσει από τον ερωτώμενο «απολογία», είναι αδόκιμη!

Ως «εκδότης εφημερίδας και υπερασπιστής της ελεύθερης ανταλλαγής απόψεων» θεωρώ πως η σειρά των ερωτημάτων αυτών, που εμπεριέχουν ήδη και την απάντησή τους, δεν αποτελούν αντικείμενο συζήτησης, αλλά λήψη θέσης από τον ερωτώντα, εκ προοιμίου αρνητικής.

Στην περίπτωση αυτή, δεν μπορώ να κάνω άλλο τίποτε παρά να σας παραπέμψω στα κυβερνητικά διατάγματα, στις κρατικές αποφάσεις και τις θέσεις που ανέπτυξε τόσο η σημερινή όσο και η παρελθούσα κυβέρνηση.

Δεν θα αναλάβω την εξήγηση των κυβερνητικών θέσεων.

Σας επισυνάπτω, όμως, με την παράκληση, μάλιστα, δημοσιεύσεως τις απόψεις του ΟΜΜΑ επί εγερθέντων ερωτημάτων.

- Οι απόψεις του ΟΜΜΑ, όπως ήδη σημειώσαμε, δημοσιεύτηκαν εκτενώς στον Τύπο της 1ης Μαρτίου. Παρ' όλ' αυτά, τις δημοσιεύουμε χωρίς καμία παρέμβαση σε όλη τους την έκταση:

Επειδή το θέμα της αναβάθμισης και ανάπλασης τμήματος του ρου που βρίσκεται πίσω από το Μέγαρο Μουσικής έχει προκαλέσει από αβάσμιες αντιδράσεις, που ξεκινάν άλλοτε από οια και άλλοτε από κακή πίστη κι επειδή, αφετέρου, αναμιεται σκόπιμα, για λόγους άκριτου εντυπωσιασμού, το όνομα Μεγάρου Μουσικής σε αποφάσεις που ανήκουν εξ ολοκλήρου ε ελληνικές κυβερνήσεις, θεωρούμε σκόπιμο να επανέλθουμε πραγματικά γεγονότα, αντιπαρερχόμενοι τις άσκοπες συνθηολογίες.

Ιοιος θέλησε την ανάπλαση του Πάρκου;

πρώτες σκέψεις για την ανάπλαση του Πάρκου και για την δάθμιση των χώρων πίσω από το Μέγαρο Μουσικής οφείλονται ν ίδιο τον Δήμο Αθηναίων, επί δημαρχίας Μ. Έδερτ.

ο αργότερα, με την έναρξη λειτουργίας του Μεγάρου Μουσιέγινε πιεστική η ανάγκη δημιουργίας υπόγειου γκαράζ, τόσο την υποκατάσταση των ανεπαρκών χώρων πάρκινγκ όσο και αποφυγή της στάθμευσης αυτοκινήτων στα γειτονικά πεζοδρόκατά τη διάρκεια συνεδρίων ή πολιτιστικών εκδηλώσεων.

ρόθεση για την ενιαία αναβάθμιση του χώρου, καθώς και η νη για τη σύνταξη των διαταγμάτων και της σχετικής νομοθειρύθμισης, ανήκει στις ελληνικές κυβερνήσεις, που επεδίωξαν ιετύχουν τρία πράγματα: Πρώτον, την αύξηση της πράσινης άνειας κατά αρκετά στρέμματα. Δεύτερον, την προστασία των ρικών κτιρίων του ΕΑΤ-ΕΣΑ (που είχαν αφεθεί επί δεκαοχτώ νια χωρίς την παραμικρή φροντίδα!). Και τρίτον, τη δημιουρπροϋποθέσεων για βελτιωμένη συνεδριακή λειτουργία καθώς κυκλοφοριακή εξυγίανση γύρω από το Μέγαρο Μουσική. αρο, το οποίο αποτελεί και αυτό έργο που το θέλησαν και το γματοποίησαν οι διαδοχικές ελληνικές κυβερνήσεις, από τό και πέρα, με τη συμβολή του Συλλόγου «Οι Φίλοι της Μουσι-

ιατάγματα, ρυθμίσεις, α και μακέτες.

σειρά διαταγμάτων και νόμων ολόκληρος ο χώρος πίσω από το

μνημείο του Ελευθερίου Βενιζέλου και προς τα δυτικά και δόρεια του Μεγάρου Μουσικής αντιμετωπίστηκε από το Κράτος σαν μια ενότητα προς αναβάθμιση.

Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει, όπως ανέφερε στις 21 Φεβρουαρίου στη Βουλή ο υπουργός Περιβάλλοντος, κ. Λαλιώτης, την απαλλοτρίωση της λεγόμενης «πολυκατοικίας αξιωματικών», τη δημιουργία υπόγειου γκαράζ και χώρων εξυπηρέτησης συνεδριακής λειτουργίας, τη δενδροφύτευση και διαμόρφωση σε πάρκο όλων των χώρων που αποτελούν σήμερα πάρκινγκ ή που θα υπέρκεινται του υπογείου γκαράζ. Επίσης την ανάπλαση και την αναβάθμιση των υπαρχόντων κτιρίων και την προστασία και ανάδειξη της ιστορικής μνήμης, που αποτελεί και το μόνιμο αίτημα του Συνδέσμου των Φυλακισθέντων και Εξορισθέντων Αντιστασιακών 1967 - 1974.

Πάντα σύμφωνα με το εγκεκριμένο από την Πολιτεία σχέδιο, το υπαρχον υπαίθριο και σε υπολειτουργία αμφιθέατρο διαμορφώνεται, στην ίδια θέση όπου βρίσκεται σήμερα, σε κλειστή αίθουσα, πλήρως εξοπλισμένη τεχνολογικά για πολλαπλές χρήσεις σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο του ΟΜΜΑ, (όπως συναυλίες, πολιτιστικές, πνευματικές και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις, συνεδριακές χρήσεις κ.λπ.). Δεν δημιουργείται δηλαδή Όπερα, όπως εσφαλμένα γράφεται

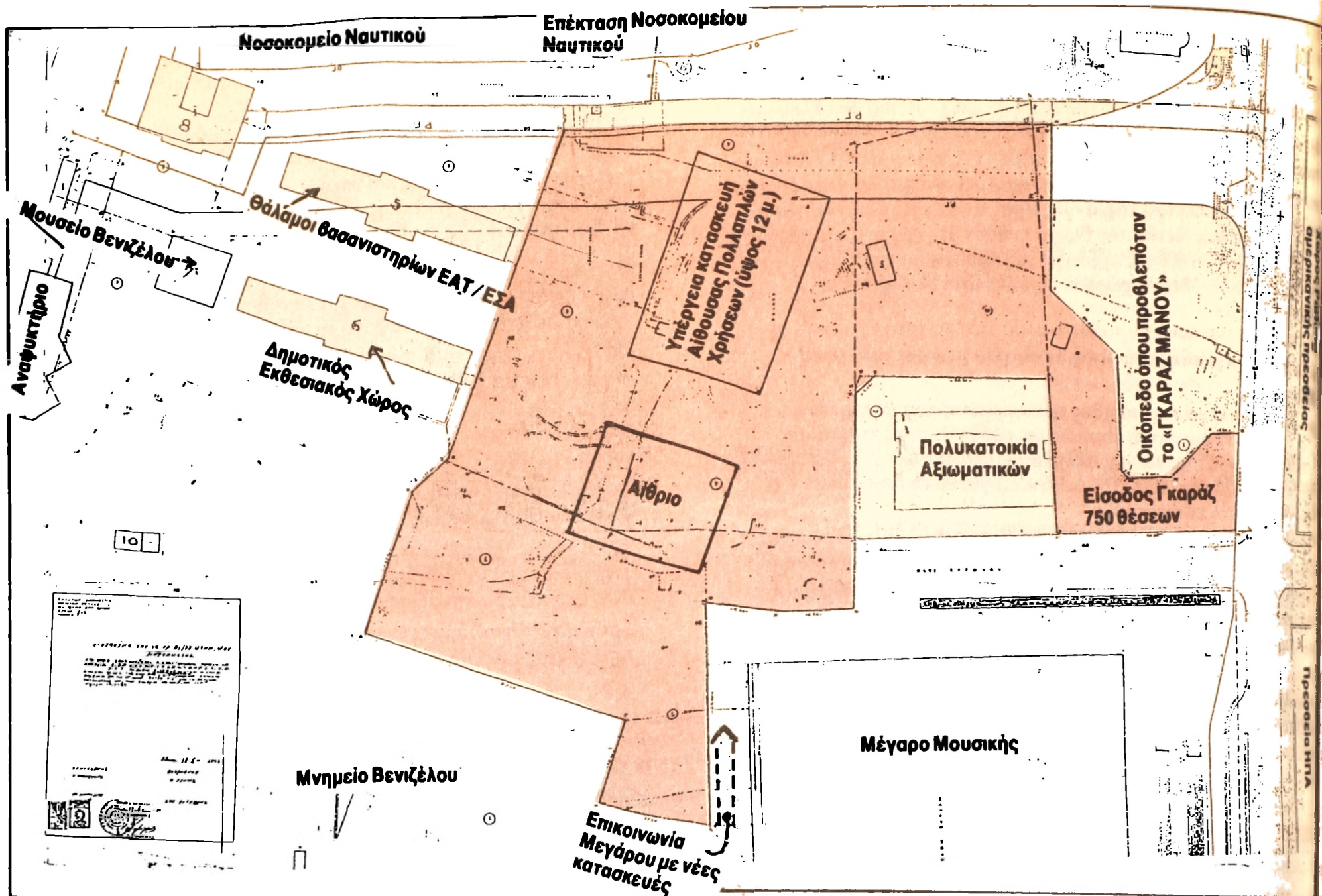
Δεν προστίθενται νέα υπέργεια κτίσματα, αλλά αναπαλαιώνονται ή αναδιαμορφώνονται τα ήδη υπάρχοντα!

Δεν προβλέπεται η ανέγερση καταστημάτων στο χώρο που παραχωρήθηκε στον ΟΜΜΑ Ούτε νέα εστιατόρια ούτε νέα μαγαζιά ούτε νέοι χώροι εκθεσιακοί!

Όμως, από την άλλη μεριά, πρέπει να σημειωθεί ότι πίσω ακριδώς από την κλειστή αίθουσα ύψους 12 μ. από το έδαφος ανεγείρεται η επέκταση του Στρατιωτικού Νοσοκομείου υπερδιπλασίου ύψους.

Αυτές όλες οι όψεις του διατάγματος (οι πολιτικές αποφάσεις δηλαδή), αποτυπώθηκαν σε μια μακέτα και σε πολλαπλά σχέδια.

Αν τώρα ορισμένοι επικριτές, επιμένουν να μιλάν για «πλαστά» σχέδια, δεν έχουν παρά να συγκρίνουν το περιεχόμενο του διατάγματος με την πιστή μεταφορά του στη μακέτα. Και να παρακολου-

Στο χρώμα ο ελεύθερος χώρος που παραχωρήθηκε ΔΩΡΕΑΝ από την κυβέρνηση της Ν.Δ. Σχεδόν όλο το τμήμα θα εκσκαφεί σε βάθος 18 μέτρων!

θήσουν την πιστή εφαρμογή των κυβερνητικών διατάξεων.

3. Η ανάπτυξη του «πράσινου χώρου».

Η αύξηση του πράσινου χώρου ξεκινά με την προσθήκη επτά περίπου στρεμμάτων δενδροφυτευμένων, στους χώρους όπου βρίσκονται τα σημερινά πάρκινγκ. Εάν η κυβέρνηση προχωρήσει σε απαλλοτρίωση και κατεδάφιση της Πολυκατοικίας των Αξιωματικών, προστίθεται άλλο 1,5 περίπου στρέμμα. Μα το θέμα αυτό, το επαναλαμβάνουμε, δεν αφορά στο Μέγαρο Μουσικής, καθώς βρίσκεται σε περιοχή που δεν περιγράφεται από τα διατάγματα ως αξιοποιούμενη από το Μέγαρο.

Πέραν όμως των επτά στρεμμάτων νέου πάρκου, η επιφάνεια πάνω από το γκαράζ δεν θα είναι απλό γκαζόν (χορτοτάπητ) αλλά κανονικό πάρκο, με κανονικά δέντρα. Το βάθος της γης θα είναι επαρκές ώστε να εξασφαλίζεται η ευχερής ανάπτυξη των δέντρων.

Επειδή αναφέρθηκε θέμα υπόγειων υδάτων, αξίζει να σημειώσουμε πως κανείς δεν κατέβαλε τον παραμικρό κόπο για να τα αντλήσει και να τα αξιοποιήσει. Το Μέγαρο Μουσικής όμως με πρωτοβουλία και μελέτη φρόντισε για τη συλλογή των υπογείων υδάτων για να ποτίσουν το γύρω χώρο και μάλιστα το περασμένο καλοκαίρι, να αναζωογονήσουν ένα τμήμα του πάρκου Ελευθερίου Βενιζέλου, που είχε μεταβληθεί σε αποξηραμένο αφρικανικό τοπίο.

Τα υπάρχοντα δέντρα δεν κόβονται, όπως συνήθως συμβαίνει, αλλά μεταφέρονται προσωρινά με μπάλα χώματος, κατά τον ενδεδειγμένο τρόπο, στον Μαραθώνα υπό την επιστημονική καθοδήγηση του καθηγητού του Εργαστηρίου Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής Κήπων του Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γιάννη Χρονόπουλου.

Εάν κατόπιν αυτών, επιμένουν ακόμη μερικοί, περίοικοι ή μη, να μιλάν για «τσιμεντοποίηση» ενός πάρκου που αποκτά πρόσθετα στρέμματα πρασίνου, η κακή πίστη είναι προφανής.

4. Τι παραχωρήθηκε στον Οργανισμό Μεγάρου Μουσικής Αθηνών (ΟΜΜΑ)

Το Ίδρυμα Οργανισμός Μεγάρου Μουσικής Αθηνών το οποίον συνεστήθη με τη συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου από το Σύλλογο «Οι Φίλοι της Μουσικής» και το Ίδρυμα Σταματίου Δεκόζη-Βούρου, είναι κοινωφελούς και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Στην δε διοίκηση αυτού συμμετέχει το Ελληνικό Δημόσιο και «Οι Φίλοι της Μουσικής».

Στο Ίδρυμα αυτό παραχωρήθηκε κατά κυριότητα, νομή και κατοχή το ακίνητο του Δημοσίου που βρίσκεται στην περιφέρεια του Δήμου Αθηναίων, επί του οικοδομικού τετραγώνου 33 και εμφανίζεται υπό τα στοιχεία Α - Β - Γ - Δ - Ε - Ζ - Η - Θ - Ι - Κ - Λ - Μ - Ν - Ξ - Ο - Π - Ρ - Σ - Τ - Υ - Φ - Χ - Ψ - Α στο συνημμένο σχεδιάγραμμα με αποκλειστικό σκοπό την κατασκευή υπογείου χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων και λοιπών χώρων και εγκαταστάσεων προς εξυπηρέτηση του Ιδρύματος.

Το ακίνητο αυτό συνορεύει προς Δυσμάς με το Πάρκο Ελευθερίας και με ιδιοκτησία του Ειδικού Ταμείου Μόνιμων Οδοστρωμάτων Αθηνών (ΕΤΜΟΑ), προς Βορράν με πεζόδρομο, προς Ανατολάς με ιδιοκτησία αγνώστων, με την πολυκατοικία επί της οδού Ευζώνων και την οδό Κόκκαλη, και προς Νότο με την πολυκατοικία επί της οδού Ευζώνων, με το υπόλοιπο ακίνητο του ΟΜΜΑ όπου βρίσκεται το Μέγαρο Μουσικής καθώς και ιδιοκτησία του ΕΤΜΟΑ.

5. Τα διατηρητέα κτίρια και κατασκευές πέραν της ιδιοκτησίας του ΟΜΜΑ.

Με το από 30.9.32 Προεδρικό Διάταγμα προβλέπονται τα εξής:

1. Τα παρακάτω κτίρια τα οποία βρίσκονται πέραν της ιδιοκτησίας του ΟΜΜΑ διατηρούνται. Ήτοι:

α) Το Κτίριο Εθνικής Αντίστασης (με στοιχείο 5 στο Διάταγμα)

ο Κτίριο Εκθεσιακού Χώρου του Δήμου Αθηναίων (με στοιχείο 7 στο Διάταγμα)

ο Κτίριο Μουσείου Ελευθερίου Βενιζέλου (με στοιχείο 7 στο αγμα)

ο Κτίριο Μουσείου Γενικού Ενδιαφέροντος (Παλιό Στρατιω- Νοσοκομείο με στοιχείο 8 στο Διάταγμα)

ο Κτίριο Εστιατορίου, το οποίο διαχειρίζεται ο Δήμος Αθη- νων (με στοιχείο 9 στο Διάταγμα).

ο Πάρκο Ελευθερίας και πέραν της ιδιοκτησίας του ΟΜΜΑ δυνατόν να ανεγερθούν από το Δήμο Αθηναίων τα παρακάτω α:

ο Κτίριο καταστημάτων (με στοιχείο 10 στο διάταγμα).

ο προβλεπόμενες κατασκευές εις την έκταση ιδιοκτησίας ΟΜ-

ο από 30.9.92 Προεδρικό Διάταγμα προβλέπονται τα εξής:

ην πρώτη στάθμη του υπογείου χώρου στάθμευσης αυτοκινή- επιτρέπεται η δημιουργία χώρου Συνεδριακών Εκδηλώσεων. ο χώρο αυτό θα τοποθετηθούν όλοι οι απαραίτητοι χώροι και ταστάσεις προς εξυπηρέτηση των σκοπών του ΟΜΜΑ.

ο χώρο αυτό (Α' υπόγειο) θα υπάρξει Αίθουσα Πολλαπλής ρεως της οποίας η οροφή θα υπέρκειται του φυσικού εδάφους δώδεκα (12) μέτρα στη θέση που προβλέπεται από το Διάταγ- τήριο Συνεδριακού Κέντρου με στοιχεία 1, 2, 3, 4, 1.

ειστή αυτή αίθουσα που θα αντικαταστήσει την υπάρχουσα θρια θα αξιοποιηθεί και από το Δήμο και το Σύλλογο Φυλακι- των και Εξορισθέντων Αντιστασιακών 1967 - 1974 κ.λπ. και το Μέγαρο για συνεδριακές και εκπαιδευτικές κυρίως λειτουρ-

λόγειος σταθμός αυτοκινήτων που καθορίστηκε με το 05/7167/ 4.12.91 (Δ. 967).

εν δημιουργείται εστιατόριο και δεν υπάρχουν καταστήματα.

πιβάλλεται η φύτευση με υψηλό και χαμηλό πράσινο στον όχρηστο χώρο συμπεριλαμβανομένων και των κατασκευών ρ από τις εγκριθησόμενες με το από 30.9.92 Π.Δ. υπόγειες ταστάσεις.

πλήρης διαφάνεια του έργου

υνολικό έργο που θέλησαν οι ελληνικές κυβερνήσεις το εκτελεί ιχα εν μέρει ο ΟΜΜΑ, στο χώρο που του εκχωρήθηκε για αάθμιση χρηστική και περιβαλλοντολογική.

το θέμα αυτό υπάρχουν μακέτες σε δημόσια θέα και είναι ένως αδύνατον να γίνει από οποιονδήποτε φορέα αλλαγή ρισμού χώρων και εργασιών.

Εκτός της δραστηριότητας του ΟΜΜΑ, άρχισε ήδη και η επέκταση του Νοσοκομείου του Ναυτικού

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ

★ Μια τελευταία ερώτηση, ως υστερόγραφο: Την Πέμπτη 10 / 2 δώσατε στο Μέγαρο Μουσικής ως «Ίδρυμα Λαμπράκη» μια συνέντευξη Τύπου. Κάποιες εφημερίδες τη χαρακτήρισαν «ημερίδα», θέμα της πάντως ήταν η αναγγελία για το περιαστικό πράσινο, έγινε και η ανακοίνωση από τον κ. Λαλιώτη για την προικοδότηση ιδέας με ένα δισ. δρχ. κ.λπ. Η ερώτηση είναι η εξής:

ΕΡ.: Πώς το Μέγαρο Μουσικής χρησιμοποιείται για συνέντευξη Τύπου ή ημερίδα την οποία οργανώνει ένας άλλος οργανισμός, όπως είναι το «Ίδρυμα Λαμπράκη»; Μπορεί και οποιοσδήποτε άλλος να οργανώσει μια ανάλογη συνέντευξη Τύπου ή μήπως έχουμε εδώ μια περίπτωση ταύτισης του Μεγάρου με το πρόσωπό σας; Μήπως έχουμε μια αθέμιτη χρήση του Μεγάρου και για άλλες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον κ. Χρήστο Λαμπράκη; Αν είναι ελεύθερη η χρήση και για άλλους φορείς, τότε σας απευθύνω σήμερα την παράκληση να δοθεί στο περιοδικό ΑΝΤΙ ο χώρος συνεντεύξεων για μια «ημερίδα» με θέμα το υπό κατασκευήν πάρκινγκ πίσω από το Μέγαρο Μουσικής.

■ Το Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη ετοίμασε μια παρουσίαση του θέματος που αναφέρετε, με προσφορά φωτογραφικής προετοιμασίας κόστους 28 περίπου εκατομμυρίων δραχμών που κατεβλήθησαν εξ ολοκλήρου από ίδιους πόρους. Ο κύριος Λαλιώτης δεν προικοδότησε την ιδέα με ένα δισεκατομμύριο, αλλά εξέφρασε τη γνώμη πως πρέπει να δημιουργηθούν φορείς αναπτυξιακοί με κρατικό έλεγχο και με συμμετοχή δασολόγων, αρχαιολόγων κ.λπ. κ.λπ. για να μελετήσουν το θέμα. Και ότι για τη μελέτη αυτή προτίθεται να διαθέσει το ποσόν που αναφέρατε. Αντιλαμβάνεσθε, φαντάζομαι, πως το περιεχόμενο της χρηματοδότησης δεν αφορά στο Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη. Το Μέγαρο Μουσικής ενοικιάζει τις αίθουσές του, το πρωί κυρίως, για συνέδρια και παρεμφερείς εκδηλώσεις.

Το Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη από πολλού χρόνου είχε ζητήσει να ενοικιάσει τη μικρή αίθουσα του Μεγάρου και το φουαγιέ της, για την παρουσίαση που σας ανέφερα.

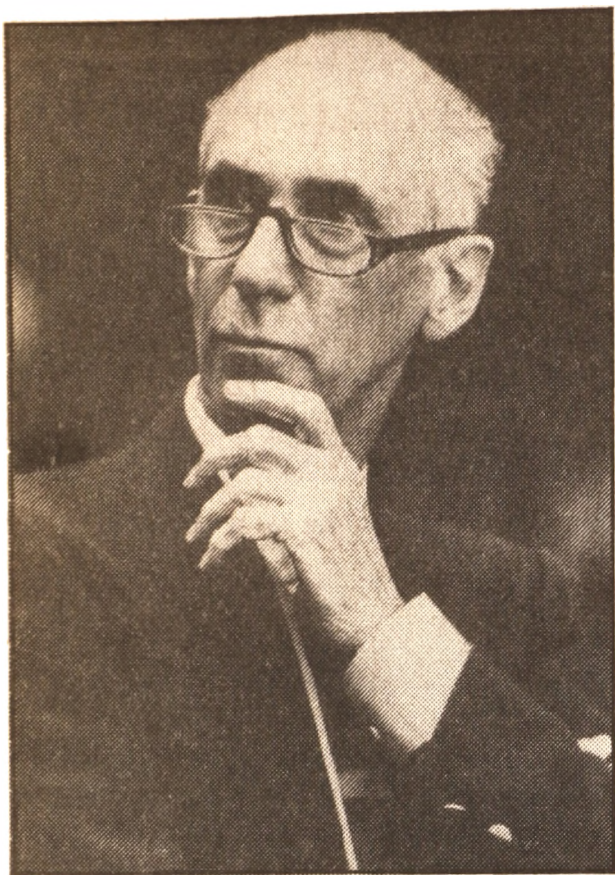
Και επλήρωσε, όπως κάθε άλλο ίδρυμα ή οργανισμός, το ποσόν του ενός εκατομμυρίου και εκατό χιλιάδων δραχμών.

Κάθε οργανισμός είναι ελεύθερος να υποβάλει (εις το Μέγαρο Μουσικής, όχι σε εμένα δέδαια!) αίτημα ενοικιάσεως αιθούσης όπως έχουν κάνει πρόσφατα, π.χ.:

- το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
- το PAN EUROPEAN DIGITAL RADIO CONFERENCE
- το INTERNATIONAL LIFE
- το ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΛΠΙΔΑ.

Κι εκείνος δεν απάντησε

Απέφυγε να απαντήσει επί της ουσίας ο κ. Χρήστος Λαμπράκης, στις ερωτήσεις που του υπέβαλε το ΑΝΤΙ. Αντίθετα, μάλιστα, επιχειρώντας να δώσει, άχρωμα και άοσμα, την εικόνα του αδίκως βάλλομένου, προσέθεσε και νέα ερωτηματικά. Ας επιχειρήσουμε μια εκ νέου ανάγνωση των επιχειρημάτων του.

- ΥΠΕΞΕΦΥΓΕ ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ Ο κ. ΧΡ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ
- ΚΤΙΡΙΟ 1.300 ΘΕΣΕΩΝ ΑΠΟΚΑΛΕΙΤΑΙ ΣΤΟΥΝΤΙΟ!
- ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΔΟΘΗΚΕ ΚΑΜΙΑ ΣΥΓΓΕΚΡΙΜΕΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ;
- ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΟΥ ΚΩΝ. ΛΙΑΣΚΑ;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ 1 και 2:

Σε άρθρο που δημοσιεύεται σε επόμενες σελίδες, κριτικάρεται ο ρόλος που επιχειρεί να παίξει το Μέγαρο στον πολιτισμό. Είναι μια άποψη διαφορετική. Αλλά ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνεται ο πρόεδρος του Μεγάρου την πολυφωνία, λ.χ., και τις μικρές πρωτοβουλίες εικονογραφείται με όσα ενήργησε ο υπουργός Δικαιοσύνης (Ιούλιος 1993, ποιος ήταν άραγε;) μετά την ίδρυση ενός μικρού σωματείου στην Καβάλα με τίτλο «Φίλοι της Μουσικής». Παρακολουθήστε:

«Ουδείς άλλος...».

Με ημερομηνία 1 Ιουλίου 1993, το υπουργείο Δικαιοσύνης έστειλε το με αρ. πρωτ. 65545 έγγραφό του προς «τους κ. Προέδρους και Εισαγγελείς Πρωτοδικών του Κράτους» για να τους κοινοποιήσει το άρθρο 56 του Ν. 215/1993 (ΦΕΚ 88/Α/28.5.1993), σύμφωνα με το οποίο:

«Το Σωματείο με την επωνυμία “Σύλλογος οι Φίλοι της Μουσικής” που ιδρύθηκε το 1953 και εδρεύει στην Αθήνα, αναγνωρίζεται από της ιδρύσεώς του το μόνο το οποίο δικαιούται να φέρει την επωνυμία αυτή.

Ουδείς άλλος δικαιούται να χρησιμοποιεί την άνω επωνυμία με οποιονδήποτε τρόπο, εκτός εάν ο ΣΦΜ επιτρέψει τούτο με ειδική απόφαση των αρμοδίων οργάνων του, στην οποία περιέχονται οι προϋποθέσεις και όροι χρήσεως της επωνυμίας αυτής».

Ποιος είπε ότι το κράτος δεν νομοθετεί;

ΕΡΩΤΗΣΗ 3:

Δεν είχαμε απάντηση για τη «λίστα αναμονής των υποψηφίων χορηγών. Όσο για το γεγονός ότι πολλές πολιτιστικές ομάδες μένουν χωρίς καμιά βοήθεια, ο κ. Λαμπράκης πιστεύει ότι «κάθε ομάδα μπορεί» να επιτύχει αν το θελήσει. Εν Ελλάδι. Το ακούσατε μικρές καλλιτεχνικές και πολιτιστικές ομάδες; Οι χορηγοί σας περιμένουν.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4:

Πώς είναι «έωλη» η «φήμη περί οικοδόμησης νέας όπερας»; Διαψεύδεται, λοιπόν, ότι προβλέπεται η οικοδόμηση ενός «στούντιο όπερας» ή αίθουσας πολλαπλών χρήσεων με πλήρη πάντως σκηνή που θα μπορεί να καλύπτει και τις ανάγκες ανεβάσματος οπερετικών έργων και θα διαθέτει 1.300 θέσεις; Και είναι «στούντιο» οι 1.300 θέσεις;

Όσο για τον εορτασμό για τα 70 χρόνια από τη γέννηση της Κάλλας, πώς συνέδη και δεν έγινε καμιά παρουσίαση από τα ΜΜΕ του ανάλογου εορτασμού –και από πολύ πιο πριν και καλά οργανωμένου– που έγινε στο θέατρο Ηρώδου Αττικού;

Και ποιο είναι το επίπεδο των σχέσεων του Μεγάρου με τη Λυρική όταν είναι γνωστό ότι το κρατικό Λυρικό Θέατρο είναι ο φτωχός συγγενής, που μετά βίας εξασφαλίζει τη λειτουργία του;

ΕΡΩΤΗΣΗ 5:

Σχετικά με το θεσμικό καθεστώς του Μεγάρου σε άρθρο του ο Π. Καμβύσης έγραφε:

«Οι καθ’ όλα αξιότιμοι κύριοι που συγκροτούν τα διάφορα συμβούλια του Οργανισμού συμπίπτει (:) να είναι φίλοι, να έχουν σχέση με τον κ. Λαμπράκη και τα έντυπα του... Από τα επτά μέλη του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου τα έξι είναι διευθυντικά στελέχη ή συνεργάτες των εφημερίδων του κ. Λαμπράκη. Το έβδομο μέλος είναι ο διευθυντής της ορχήστρας».

Τώρα, βέβαια, μπορούμε να ρωτήσουμε: Ποια είναι εκείνα τα μέλη που όρισε το υπουργείο Πολιτισμού, όπως ισχυρίζεται ο κ. Λαμπράκης; Και με ποια πράξη; (Επιθυμώ να γνωρίζω το όνομα της υπηρεσίας, βεβαίως, Ντόρας Μπακογιάννη). Εμείς, σήμερα δεν δημοσιεύουμε όλα αυτά τα ονόματα. Επιφυλασσόμαστε για μια προσεχή ανταπάντηση. (Αν υπάρξει απάντηση).

Αλλά, όπως πληροφορούμαστε, αυτά τα μέλη που ορίζει το υπουργείο Πολιτισμού –οι «σύμβουλοι», όπως αναφέρει ο κ. Λαμπράκης– κάνουν έλεγχο της διαχείρισης. Αλλά και το κράτος «μπορεί» να διενεργήσει ετήσιους ελέγχους». Μπορεί αλλά το θέλει; Έκαμε ποτέ τέτοιους ελέγχους;

Τα άλλα σημεία της ερώτησής μας δεν απαντήθηκαν. Ούτε στοιχεία του προϋπολογισμού, ούτε απάντηση αν υπάρχει κοινοτική χρηματοδότηση, ούτε σχόλιο για την τελευταία κατανομή των επιδοτήσεων από το υπουργείο Πολιτισμού, ούτε βεβαίως, καμιά αναφορά για το χαριστικό ΝΔ 3323 που απαλλάσσει το Μέγαρο από τον ΦΠΑ – κάτι που δεν συμβαίνει ούτε για τα κρατικά θέατρα.

ή τη Λυρική, όπως μας πληροφορούν. που αποτελεί μοναδική περίπτωση στα νικά χρονικά.

ΤΗΣΗ 6:

νύμαστε αλλά εδώ ο κ. Λαμπράκης δεν ήτσε τίποτε. Μας διαδίδασε την «επι-» του Μεγάρου, όπως τη χαρακτήρισε, ποία άλλωστε διοχέτευσε συγχρόνως σε ον Τύπο.

δείς ψόγος. Αλλά και αν δεν είναι ημα» η εκσκαφή 10 στρεμμάτων σε βά-εγαλύτερο των 15 μέτρων προκειμένου ιτασκευαστεί ένα συνεδριακό κέντρο, πούντιο (μη) όπερας», ένα θέατρο 800 ν, ένα τριώροφο πάρκινγκ κ.λπ., όμως ναι και αναβάθμιση (!) ενός ελεύθερου . Όχι άλλες υπερβολές και αποκρύ-

σχέδια για τα προγραμματιζόμενα κτί-ένουν ερμητικά κλειστά. Ούτε αρχιτέ-ός διαγωνισμός ούτε έκθεση των σχε-ούτε τίποτε. Μόνον κάποιες «μακέτες» έδαια, δεν φανερώνουν τίποτε. Πότε ους θα δούμε τα σχέδια κατασκευής; ις πρέπει πρώτα να εκσκαφεί ο τερά-κρατήρας στο Πάρκο της Ελευθερίας; κτιριακό συγκρότημα τέτοιας σημα-ια την πόλη της Αθήνας δεν πρέπει να εί την κρίση των πολιτών και των ειδι-χνικών; Ποιοι είναι αυτοί που προ-άτισαν, σχεδίασαν και ποιοι έκριναν τελέσματα ενός τέτοιου σχεδιασμού; δώσουμε εμείς μερικές απαντήσεις:

υπάρχει οριστική μελέτη. Υπάρχει ένα προσχέδιο που εξετέλεσε πριν ο χρόνια περίπου το τεχνικό γραφείο ανδή - Λιάσκα - Μπακάλμπαση και γίνονται οι εκσκαφές βάθους 15-20 ν και σε έκταση 10 περίπου στρεμμά-ρίς καμιά μελέτη. Αυτός ο τεράστιος ιας θα μείνει ανοιχτός για ένα-δύο και τότε θα παρακαλούμε τον κ. Λα-η να φτιάξει όσα και όποια έργα επι-τροκειμένου να «γλιτώσουμε» από ήμια.

ιάτι άλλο που δεν αφορά άμεσα τον κ. άκη ή την ΟΜΜΑ ή τους Φίλους της ής. Αφορά, όμως, όλους μας γιατί ο ς κόσμος και η επίσημη εκπροσώπη-επιδεικνύουν ένα πρωτοφανές μέγε-υλότητας που επιμελημένα έχει απο-

ουλος στον ΟΜΜΑ και διαμεσολα-ου κ. Λαμπράκη είναι ο τέως πρόε-υ Συλλόγου Αρχιτεκτόνων και του υ Επιμελητηρίου κ. Νίκος Δεσύλ-ε. Δεσύλλας είχε χρηματίσει και «τε-ύμβουλος» του Μητσοτάκη. Εργο-αι εκτελεστής της προμελέτης είναι των άλλων ένας άλλος τεχνικός. αι για το σημερινό πρόεδρο του Τε-Επιμελητηρίου κ. Κώστα Λιάσκα.

Οι αμοιβές της εταιρείας Πανδής - Λιάσκας - Μπακάλμπασης για την κατασκευή του Μεγάρου ανήλθαν στο ύψος του 1,6 δισ. Και αυτά ενόσω ο κ. πρόεδρος του ΤΕΕ ήταν και υπουργός της κυβέρνησης Ζολώτα. Και το «λειτουργημά» του ως υπουργός της Εθνι-κής Κυβέρνησης και το μερίδιό του ως εργο-λάβος του Λαμπράκη ο κ. Λιάσκας!

Δεν θεωρεί ο τεχνικός κόσμος ότι έχει διαπραχθεί ένας πρώτης τάξεως ατόπημα; Έτσι για να χρησιμοποιήσουμε την πιο ανώ-δυνη λέξη. Τι μέτρα θα πάρει τώρα η ολομέ-λεια του ΤΕΕ μετά αυτή την αποκάλυψη;

Αλλά υπάρχει και η συνέχεια:

Ο κ. Λιάσκας μαζί με τον κ. Πανδή ενήργησαν ώστε να καταργηθεί ο νόμος του Στ. Μάνου που προέβλεπε την κατασκευή ενός από τα πέντε γκαράζ της Αθήνας στην περιοχή. Και έτσι, με τη σειρά των νομοτε-χνικών μεθοδεύσεων που εκτίθενται σε άλ-λες σελίδες εξασφάλισαν τη μελέτη και την εργολαβία του έργου που τώρα ξεκίνησε και θα κοστίζει ως υπολογίζεται άλλα 24 δισ. δρχ. Νέα, λοιπόν, αμοιβή ύψους 1,6 δισ. για τους «ξύπνιους» μηχανικούς και προέδρους του ΤΕΕ!

Αλλά ας επανέλθουμε στον κ. Λαμπράκη. Ο ίδιος εμφανίζει εαυτόν ως απλό εκτελεστή των βουλήσεων των κυβερνήσεων που του «εκχώρησαν το χώρο για χρηματική και πε-ριβαλλοντολογική (sic) αναβάθμιση». Και τότε οι περίοικοι, το δημοτικό συμβούλιο -στο μέρος που διαμαρτύρεται ότι εξαπατήθηκε- δεν έχουν καμιά έγκυρη γνώ-μη και άποψη; Δεν υπήρξαν παρασκηνακές ενέργειες; Η αλληλογραφία Έδερτ - Λα-μπράκη είναι επιπόνημα; Εν πάση περιπτώσει ο κ. Λαμπράκης «νίπτει τας χείρας του» από τα νομικά ανοσιουργήματα και μεταθέτει τις ευθύνες στις ελληνικές κυβερνήσεις: «πρώην και νυν», όπως ο ίδιος αναφέρει. Ας τα βρουν τώρα με τον κ. Λαμπράκη οι συμπρά-ξαντες έλληνες κυβερνήτες.

Αλλά, μήπως υπάρχει και συγκοινωνιακή μελέτη;

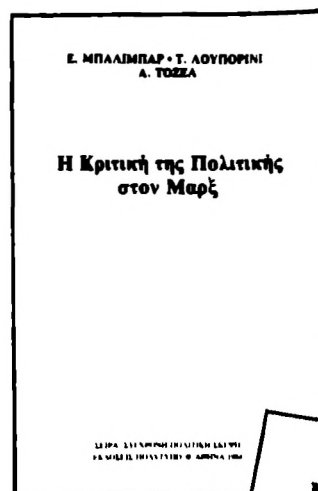
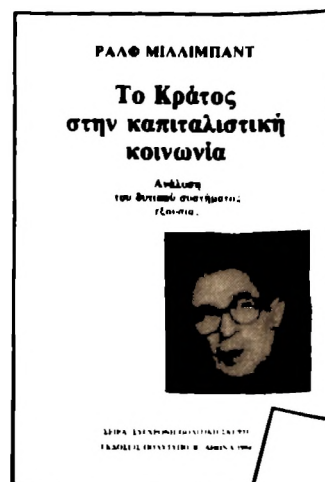
Και τέλος πάντων τι είναι αυτή η περίφη-μη και πολυδιαφημιζόμενη «λειτουργία του Τύπου» που έχει μετατρέψει το ρόλο του στο να αποκρύπτει και να διαστρέφει τα πραγ-ματικά περιστατικά και γεγονότα; Ερωτή-ματα χωρίς απάντηση.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7:

Καλά, εδώ ο κ. Λαμπράκης είναι αλήθεια ότι ήταν απολύτως ευκρινής: Μπορούμε, λέει, αν θέλουμε να οργανώσουμε στο Μέγαρο μια «συνάντηση διαμαρτυρίας» για την κατα-στροφή του Πάρκου Ελευθερίας. Αρκεί να καταβάλουμε το ποσόν του ενός εκατομμυ-ρίου και εκατό χιλιάδων στον Οργανισμό του Μεγάρου! Όπως ακριβώς έπραξε και το Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη. Λέμε να το ξανασκεφτούμε και να συμβουλευτούμε και το ταμείο μας...

ΠΟΛΥΤΥΠΟ

ΣΕΙΡΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΥΤΥΠΟ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ • ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ
ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΕΠΕ
ΖΑΛΟΓΓΟΥ 6 • 106 78 ΑΘΗΝΑ •
ΤΗΛ: 3645133 • FAX: 3607878

Φτάνει μόνο ν' ανοίξει κρατήρας 10 στρεμμάτων, βάθους 18 μέτρων

Με την ψυχρή νομική γλώσσα παραθέτουμε την ιστορία και περιγράφουμε το πλαίσιο που παρασκεύασε ο κ. Λαμπράκης με τη «γόνιμη» συνεργασία των κυρίων Πανδή - Λιάσκα. Κρατήστε την αναπνοή σας! Και να σκεφθείτε στο τέλος ότι, όλα αυτά, σημαίνουν έναν τεράστιο κρατήρα 10 στρεμμάτων σε βάθος 18 μέτρων.

Το υπαίθριο θεατράκι θα γκρεμιστεί και όλος ο χώρος θα εκσκαφεί σε βάθος 18 μέτρων!

Δημόσια έκταση -χαρακτηρισμένη μάλιστα ως «κοινόχρηστος χώρος»- αποφάσισε ξαφνικά, μετά την ίδρυσή του, το 1992, να χρησιμοποιήσει προς όφελός του ο Οργανισμός Μεγάρου Μουσικής Αθηνών (ΟΜΜΑ). Έτσι άρχισε σειρά πιέσεων και διαδικασιών που, απλώς, εμφανίζονται νομότυπες.

Σύμφωνα με την υπάρχουσα νομοθεσία, στην περίπτωση που κάποιος φορέας θελήσει να κάνει κατασκευές σε κοινόχρηστο χώρο (κτίριο γκαράζ για τη στάθμευση αυτοκινήτων) απαιτείται η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος βάσει του Ν. 2052/92, το οποίο ορίζει με ποιον τρόπο γίνεται η έκδοση των σχετικών οικοδομικών αδειών.

Όμως, το συγκεκριμένο προεδρικό διάταγμα επιτρέπει μόνον την **κατασκευή κοινοχρήστων εγκαταστάσεων**, πράγμα που ως φαίνεται δεν ήταν η επιθυμητή λύση αλλά ούτε και ο σκοπός του Οργανισμού του Μεγάρου. Επιπλέον, πρέπει να σημειώσουμε ότι η μόνη αρμόδια υπηρεσία για την έκδοση των ειδικών αυτών αδειών είναι η ΕΥΔΕΚ (πρώην ΕΥΔΕΣΑ).

Μια αντίστοιχη διαδικασία, που αποτελεί

τη μοναδική νόμιμη οδό, ήταν αδύνατο να ακολουθηθεί από τον ΟΜΜΑ αφού θα υποχρεωνόταν στη συνέχεια να παραχωρήσει τις εγκαταστάσεις στο κοινό, ενώ σήμερα έχει τη δυνατότητα να διακηρύσσει με αρκετή γενναιοδωρία ότι **πιθανόν** και να επιτρέψει τη χρήση του γκαράζ και να προσφέρει έτσι «κοινοφελές έργο». Για την προϊστορία, πρέπει να αναφέρουμε ότι ο Στ. Μάνος είχε εξαγγείλει την κατασκευή των πέντε μεγάλων γκαράζ στην Αθήνα. Ένα από αυτά, που θα μπορούσε να εξυπηρετεί και το Μέγαρο, είναι στο επάνω τμήμα της υπό διαμόρφωση περιοχής. Αν, όμως, κατασκευάζοταν εκεί το γκαράζ, αφ' ενός η εργοληπτική εταιρεία δεν θα είχε πιθανότητα να συνε-

χίσει τις χρυσοφόρες εργασίες του ΟΜΜΑ αλλά και ο ΟΜΜΑ δεν θα μπορούσε να επεκτείνει τις εγκαταστάσεις του, όπως είχε ο κ. Λαμπράκης. Έτσι, λέγεται, ότι το πρώτο μέλημα ήταν η κατάργηση του γκαράζ Μάνου στη θέση και τη λειτουργία που αυτό κά είχε προβλεφθεί. Αυτό ήταν το πρώτο μέλημα και η πρώτη ενέργεια του ΟΜΜΑ και του κ. Πανδή.

Νομικά τερτίπια

Αρχίζει στη συνέχεια ο ΟΜΜΑ να προσκομίζει σε σειρά ενεργειών, προκειμένου να αποκτηθεί τον παρακείμενο κοινόχρηστο ελεύθερο χώρο. Πρώτη κίνηση ήταν να παρομοιάσει τα έργα με ευγενές περιτύλιγμα.

Έτσι, το κτίριο στάθμευσης -όπου εντάσσονται οι λοιπές εγκαταστάσεις- γίνονται ένα μανδύα «πολιτιστικό» και αναφέρονται πλέον σε «κοινωνικές λειτουργίες».

Εμπόδιο στην όλη διαδικασία έθετε ο Ν. 1337/83 καθώς και οι συμπληρωματικοί μνηνευτικοί του, που απαγορεύουν τον χαρακτηρισμό κοινόχρηστου χώρου χωρίς την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος. Σύμφωνα με το νόμο αυτό, θεωρούνται αναγκαίοι να αποφασίσουν ο δήμος και οι νο-

- **«Ανατολίτικες» δουλειές ενός εκσυγχρονιστικού πολιτιστικού οργανισμού**
- **Πώς μεθοδεύεται η καταστροφή του Πάρκου της Ελευθερίας**

ΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΤΑΘΜΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΣΤΟ ΠΑΡΚΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Το σημείωμα που ακολουθεί περιγράφει συνοπτικά τις ενέργειες της δημοτικής αρχής για την αποτροπή –ή τον μετριασμό– των καταστροφών στο Πάρκο Ελευθερίας:

1. Με το 609/5.11.91 έγγραφο του Οργανισμού Αθήνας προτάθηκε η τροποποίηση του σχεδίου πόλεως σχετικά με το παραπάνω θέμα.
2. Συγκροτείται από το δήμο πολυμελής επιτροπή που μελετά το θέμα, συζητεί με τους εκπροσώπους του Ιδρύματος και την 13.1.92 προτείνει την απόρριψη του αιτήματος σε ό,τι αφορά τη θέση του υπό ανέγερση συγκροτήματος.
3. Με την 535/23.3.92 πράξη του δημοτικού συμβουλίου εγκρίνεται η από 3.2.92 έκθεση της υπηρεσίας και απορρίπτεται η πρόταση του Οργανισμού Αθήνας.
4. Με την 1159/27.7.92 πράξη του δημοτικού συμβουλίου αποφασίστηκε η έγκριση της πρότασης του Οργανισμού σύμφωνα με την πρόταση της υπηρεσίας.
5. Με την 1202/31.8.92 του δημοτικού συμβουλίου αποφασίζεται η έγκριση της πρότασης του Οργανισμού Αθήνας.
6. Με την 1533/28.9.92 συμπληρώνεται η προηγούμενη 1202/92.
7. Με την 1665/9.11.92 ΠΔΣ αποφασίστηκε η τροποποίηση του σχεδίου πόλεως στην παραπάνω περιοχή με θεσμοθέτηση αποκλειστικά και μόνο υπόγειου σταθμού αυτοκινήτων και τη χωροθέτησή του σύμφωνα με την πρόταση του Οργανισμού Αθήνας.
8. Με την 457/22.3.93 ΠΔΣ αποφασίστηκε η εμμονή στην προηγούμενη απόφαση.
9. Στο μεταξύ είχε εκδοθεί το ΠΔ με το οποίο θεσμοθετήθηκε η χρήση που αναφέρεται στην επικεφαλίδα (1070/Δ/22.10.92).
10. Με τις Δ12/0/31770, 5.3.92 και τη Δ12/δ/οι/34709/1.6.93 αποφάσεις απαλλοτριώθηκε υπέρ του δήμου η έκταση που θα καταλάμβανε το συνεδριακό κέντρο και ο σταθμός αυτοκινήτων.
11. Με την 92/24.6.93 Πράξη του υπουργικού Συμβουλίου (ΦΕΚ 108/Α/28.6.93) αποφασίστηκε η δωρεάν παραχώρηση του χώρου στον Οργανισμό Μεγάρου Μουσικής Αθηνών. Η παραχώρηση έγινε σύμφωνα με το άρθρο 13 του Ν. 2129/93.
12. Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2052/92, άρθρο 8, παρ. 6, οι άδειες για τους υπόγειους σταθμούς εκδίδονται από την Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων του ΥΠΕΩΔΕ.
13. Ο δήμος προσέφυγε στο Συμβούλιο Επικρατείας εναντίον της πράξεως του υπουργικού Συμβουλίου με την οποία παραχωρείται ο χώρος στον ΟΜΜΑ.

αι, επιπλέον, θεωρούνται άκυρες ακόμη οι υπουργικές αποφάσεις.

σι, η μόνη διέξοδος ήταν η έκδοση ενός αλλου Π.Δ. Το επόμενο εμπόδιο ήταν η έκδοση του προαπαιτείται η ιδιοα του χώρου, ιδιοκτησία που τότε, δεν ΟΜΜΑ. Εκμεταλλευόμενος το νομικό του έχει δημιουργηθεί, ο Δήμος Αθηπαρεμβαίνει στη διαδικασία και προσε αναγκαστική απαλλοτρίωση της γής, δεκδικώντας για δικές του χρήσεις έκταση. Συγκεκριμένα με τη Δ1/31770 της 5.3.92 αποφασίζει «την ευση από το Δημόσιο της Πολεοδομιαρμογής στο χώρο, όπως επίσης τον τηρισμό της προκειμένης πολεοδομιαρμογής κατεπείγουσας ανάγκης και τάρτιση των στοιχείων που προβλέπομα να κινηθεί η δίκη καθορισμού των μώσεων για τις ιδιοκτησίες που ρυμονται».

ότερα, την 1.6.93, το ΥΠΕΧΩΔΕ συνώνει προηγούμενη απόφασή του με τη 1070/δ/οι/34709 και την τροποποιεί ως «Οι εκτάσεις που αναφέρονται απαιμ για την κατασκευή του υπογείου ού αυτοκινήτων που θα εξυπηρετήσει αρο Μουσικής». Και τούτο, παρ' όλο αφέρει ότι η έκταση αποτελεί «ιδιοΕλληνικού Δημοσίου διεκδικούμενη

από το Δήμο Αθηναίων».

Είκοσι ημέρες μετά εκδίδεται η ουσιαστική πράξη παραχώρησης του χώρου παραχωρείται ΔΩΡΕΑΝ η έκταση «καθορίζοντας την προσωρινή τιμή μονάδος των απαλλοτριωθέντων, αποφασίζεται η παραχώρηση δωρεάν, κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή του ακινήτου του Δημοσίου». Διευκρινίζεται ότι ο «προς κατασκευή χώρος στάθμευσης θα εξυπηρετεί κυρίως τις ανάγκες λειτουργίας του Ιδρύματος και των προσερχομένων στις δραστηριότητές του» καθώς και ότι «η χρηματοδότηση της κατασκευής των έργων θα γίνει από το Ελληνικό Δημόσιο».

Το Δημόσιο για τα ιδιωτικά

Το επόμενο δήμα είναι η έκδοση οικοδομικής αδείας για τα ιδιωτικά πλέον κτίρια τα οποία προβλέπονται από το Π.Δ. 1070/Δ που εξεδόθη στις 22.10.92. Οι εγκαταστάσεις που θα δημιουργηθούν προβλέπονται και περιγράφονται αναλυτικά από το Διάταγμα αυτό.

Εν αναμονή, λοιπόν, της έκδοσης οικοδομικής αδείας από το Πολεοδομικό Γραφείο του Δήμου Αθηναίων και της έναρξης των εργασιών, ο δήμος που διεκδικεί την έκταση μετά την απαλλοτρίωσή της, προσφεύγει στο

ΣτΕ με σκοπό την ακύρωση της παραχώρησης.

Με τις συνεχείς προσπάθειες και πιέσεις εκ μέρους του ΟΜΜΑ και μεθοδεύσεις ανάλογες, όπως αυτές που οδήγησαν στην έκδοση των σχετικών αποφάσεων και διαταγμάτων, εξεδόθη άδεια εκσκαφών από το αναρμόδιο πολεοδομικό γραφείο της Νομαρχίας. Η άδεια αυτή –μη επιδεικνυόμενη από το ΚΔ' Αστ. Τμήμα– στηρίζεται σε προσχέδια που είχε εκπονήσει προς διετίαι το γραφείο Πανδή - Λιάσκα - Μπακάλμπαση. Το γραφείο αυτό εξάλλου πρωτοστατεί και κάνει όλες τις σχετικές ενέργειες για την έκδοση των διαφόρων υπουργικών αποφάσεων και νομοδιαταγμάτων.

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένεται η απόφαση του ΣτΕ. Η υπόθεση αυτή, όμως, θα χρονίσει και στο μεταξύ θα έχει συντελεστεί το τεράστιο σκάμμα.

Καταστροφή του πάρκου με τα αιωνόβια δέντρα συντελείται καθημερινά και μόνον με την επίδειξη μιας άδειας εκσκαφών και χωρίς οριστική μελέτη. Και πώς γίνεται αυτό, θα ρωτήσετε: Είναι «απλό». Όταν θα έχει γίνει η εκσκαφή, τότε, θα «δημοπρατηθεί» το έργο και μαζί η οριστική μελέτη του.

Δουλειές ανατολίτικες από ένα εκσυγχρονιστικό, πολιτιστικό Οργανισμό.

Να τον χαιρόμαστε!

Ο πολιτισμός του Μεγάρου

του Ηλία Κανέλλη

Ο γράφων, εξ αρχής οφείλει να δηλώσει ότι δεν ενδιαφέρεται να διορθώσει τον κόσμο, ούτε ν' αλλάξει τον ρουν της ιστορίας. Από την άλλη, όμως, δεν μπορεί και να κοιτάζει τα πράγματα να φεύγουν μέσα από τα χέρια μας, δεν αρκείται στο φαινομενολογικό βλέμμα απέναντι στην πραγματικότητα. Κι όταν, με όχημα και πρόσχημα τον πολιτισμό, διακρίνει την επιθυμία κάποιων δυνάμεων να επιβάλουν, σ' ένα ζωντανό, πολυπολιτισμικό χώρο, τη δική τους ολιστική αντίληψη για τον πολιτισμό που, αν επικρατήσει, θα σπρώξει στην περιθωριοποίηση άλλες, ζωντανές εστίες ζωής και δημιουργίας, τότε δεν μπορεί παρά να επικαλεσθεί τη μαχητικότητα που χαρακτήριζε τις επιλογές μας σε παλιότερες εποχές.

Τα λίγα αυτά λόγια, ως καταστατική προϋπόθεση για ό,τι θα ακολουθήσει, είναι αναγκαία, για να εξηγηθεί γιατί ασχολούμαστε σήμερα με την περίπτωση του Χρήστου Λαμπράκη, ο οποίος μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα, από σιωπηλός και αφανής επιχειρηματίας του Τύπου, εμφανίζεται ως διαχειριστής ενός πολύφερνου κεφαλαίου που έχει να κάνει με την προσπάθεια προβολής, πλασαρίσματος και επιβολής, εν τέλει, ενός συγκεκριμένου μοντέλου πολιτισμού και παιδείας. Θα προσπαθήσουμε να το σκιαγραφήσουμε.

ΕΓΩ ΘΑ ΠΑΩ ΜΕΓΑΡΟ!

Βεβαίως, η ενασχόληση του κ. Λαμπράκη με τα πολιτιστικά δεν είναι φρέσκο πράγμα. Από την εποχή του καλού περιοδικού *Εποχές*, ο συγκροτηματάρχης του Τύπου εμφανιζόταν με άρθρα του, στα οποία, ακαδημαϊκώ τω τρόπω, ανέλυε και διερευνούσε προβλήματα του πολιτισμού. Η εμπλοκή του συγκροτήματος που διοικούσε στην πολιτική ζωή του τόπου, με τρόπο που περισσότερες της μιας φορές προκάλεσε την αγανάκτηση πλήθους πολιτών, εμφανιζόταν έτσι σαν να μην τον αγγίζει. Κλεισμένος στα στεγανά του κτιρίου της Χρήστου Λαδά, ο κ. Λαμπράκης ήταν ένας μυστηριώδης άνθρωπος «πίσω απ' τις κουίντες», που το προσκήνιο τον ε γνώριζε ως πνευματικό πρόσωπο, δοκιμογράφο στο περιοδικό που διηύθυνε κοτζίμ 'Αγγελος Τερζάκης. Μ' αυτό τον τρόπο, τα έντυπα του συγκροτήματος γνώριζαν σκαμπανεβάσματα, ο συγκροτηματάρχης όμως ήταν σταθερά απρόσβλητος στα... μετόπισθεν.

Οι εποχές άλλαξαν και, σήμερα πια, ο κ. Λαμπράκης φέρεται αποφασισμένος να μη συνεχίσει την παραμονή του στη θαλπωρή του γραφείου του. Ασφαλής τρόπος για την έξοδό του, φαντάζεται, η επανάλληψη σε μεγάλη κλίμακα της δοκιμασμένης μεθόδου των αλλοτινών Εποχών. Σε μεγάλη κλίμακα, διότι, τώρα, ο πολιτισμός δεν είναι απλώς μια αγαπημένη ενασχόληση που, έστω, συνεισφέρει σε κύρος στους φιλότεχνους κύκλους. Είναι και μπίζνα και αγορά και ευρύτατο κύρος και τρόπος ασφυκτικότερου ελέγχου της πολιτικής... Την έξοδο αυτή, ο κ. Λα-

μπράκης την αποπειράθηκε αμέσως μόλις, ως πρόεδρος του Οργανισμού Μεγάρου Μουσικής Αθηνών, μπορούσε να εμφανίσει στην κοινή γνώμη έργο, προς την κατεύθυνση της «πολιτιστικής αναβάθμισης» – κι αφού πράγματι, στην τομέα της σοβαρής μουσικής, το Μέγαρο σήμανε ουσιαστική αναβάθμιση μιας σκηνης που τελματωνόταν στη συμβατική αντιμετώπιση της όπερας από τη Λυρική, στην εκ των ενόντων μετριότητα της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών και στις τουριστικές εμβέλεις καλοκαιρινές μετακλήσεις ξένων σχημάτων για τις ανάγκες ενός πληκτικού Φεστιβάλ Αθηνών.

Αν η λειτουργία του Μεγάρου είχε περιοριστεί σ' αυτή την παρεμβατική και ζωντανή δράση στο χώρο της μουσικής, κανείς δεν θα μπορούσε να αρνηθεί στον πρόεδρό του και τις δημόσιες εμφανίσεις, και τον δημόσιο κομποασμό εν τέλει, για το πόσο καλά τα κατάφερε. Όμως, τα πράγματα δεν έμειναν εκεί. Κι η επιτυχία (οργανωτική, οικονομική, καλλιτεχνική κ.λπ.) λειτούργησε ως εφελτήριο, απ' όπου οι ιθύνοντες του Μεγάρου άρχισαν να αποτιμούν το σύνολο του πολιτιστικού γίγνεσθαι της Ελλάδας. Το μοντέλο του Μεγάρου άρχισε να προβάλλεται με τάσεις επεκτατικές. Και πολύ γρήγορα, μέσω και των προσβάσεων του προέδρου του στον Τύπο και στην κρατική εξουσία, έφτασε να διεκδικεί κατ' αποκλειστικότητα την έννοια του πολιτιστικού.

ΕΓΩ ΘΑ ΠΑΩ ΜΕΓΑΡΟ;

Το μυστικό ήταν ένα. Το έργο που συντελούνταν στο Μέγαρο έπρεπε να εμφανίζεται ως η μοναδική εκπροσώπηση του υψηλού. Ως τέτοιο, θα έπρεπε να πυροδοτεί μόνο αντίστοιχες συζητήσεις, στις οποίες το πρόβλημα της καλλιτεχνικής δημιουργίας όφειλε να προτάσσεται στην επίκεντρο της αγωνίας του δυτικού ανθρώπου, μετά τη Αναγέννηση, να προσεγγίσει τη μορφή μέσω του πνεύματος. Στην πνευματική αυτή επένδυση, δεν είναι δυνατό να εμφολωθούν οι εκπρόσωποι της χθαμαλότητας του καθημερινού βίου, όσοι υπερασπίζονται με τη στάση του άλλο τρόπου ζωής, όσοι εκφράζονται από άλλους δρόμους, όσοι δεν εκπροσωπούνται από τις πνευματικές και καλλιτεχνικές πρωτοπορίες και μεταπρωτοπορίες...

Μ' αυτό τον τρόπο, βεβαίως, το Μέγαρο κέρδισε την αγορά. Με ακριβά εισιτήρια, με την επίφαση της κοσμικότητας που περιέβαλε τις εκδηλώσεις του με τη χαρακτηριστική του εμμονή στην «ποιότητα» (κάποια στιγμή, ο κ. Λαμπράκης ελάμβανε χώραν πίσω από τις πύλες του Μεγάρου Μουσικής απελάμβανε της ασυλίας του «ποιοτικού») έγινε κοτορνωτό να γίνει πόλος έλξης της πολιτικής, κοινωνικής και καλλιτεχνικής ελίτ αυτού του τόπου. Οτιδήποτε «μεγάλο», οτιδήποτε «μεγαλόπνοο» συνέβαινε, έπρεπε να βαπτισθεί στα νάματα του Μεγάρου για να προσεπικυρωθεί. Από την άλλη, οτιδήποτε αποζητούσε αποδοχή στα κοινοπολιτιστικοκαλλιτεχνικά και κοινωνικά δρώμενα της μικρής μας πόλης, έπρεπε να επιβεβαιωθεί πίσω από τις πύλες του άβατου. Μ' αυτό τον τρόπο, όμως, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών έφτασε να αυτοκαταργηθεί – κι ας μην έχουν πάρει ακόμα χαμπάρι οι ιθύνοντές του. Έφτασε, δηλαδή, να εκχωρήσει τη δυναμική του, τη δουλειά των ανθρώπων που υποθάλει, τις σημαντικές εκδηλώσεις που φιλοξενεί στις αρμοδιότητες μιας κοινωνικής ομάδας...

πλή μέθοδος χειραγώγησης;

κυρίως, την ενδιαφέρει να φαίνεται (ασχέτως αν ή δεν είναι – που δεν είναι) ότι, με τις επιλογές της, υψώνει το υψηλό – ενώ, ουσιαστικά, αντλεί την επίφαση «κοσμικότητας» – που – διανοείται, το κύρος «εκ της τέχνης» που στηρίζει και τη στηρίζει. Το Μέγαρο, πάντως, δύο χρόνια, και την απήχησή του την αντλεί κυρίως από τους «κοσμικούς» και τα «ψώνια» που συνωθούνται με τις πύλες του – που, με τα καμώματά τους και την κλειστικότητα έχουν τον τρόπο να θέτουν στο περιθώριο όσους πραγματικά δίπλα τους ζητούν την ανάταση της τέχνης (κι είναι αυτό που λέμε φιλόμουσοι με μαγαφές).

Αλλά, ωστόσο, το Μέγαρο Μουσικής έφτασε, υπό το σχήμα του υψηλού, να γίνει πρώτη μόδα και κύριος τόπος κοσμικών συνενυρέσεων, αυτό λιγοστή σημασία έχει στον κ. Λαμπράκη. Ίσα ίσα. Το γεγονός ότι οι κοσμικοί υψώνουν το ρόλο του Μεγάρου γι' αυτόν ισοδυναμεί με υψίστη επικύρωση. Άλλωστε, η επικύρωση διά του υψηλού, εντύπου και ηλεκτρονικού, ήταν περίπου δεδομένη. Η εξέλιξη δεδομένη ήταν η επικύρωση διά της εσπευσμένης εγγραφής διαφόρων επιχειρήσεων στις λίστες των ημίφων χορηγών – μια που το ποσόν της συμβολής σε πολυδιαφημισμένες εκδηλώσεις, στις οποίες επιπλέον συρρέει μαζί με την εκ του νόμου φοροαπαλλαγή στις διαφημιστικές προσόδους.

ΕΓΩ ΔΕΝ ΠΑΩ ΜΕΓΑΡΟ!

Έτσι, όπως και να το κάνουμε, το Μέγαρο καθορίζει έμμεσα εμφατικά τα καλλιτεχνικά μας πράγματα. Και πόλλο οξύμωρο, αν και θα μπορούσε να ήταν) η μεγάλη απήχηση, που βασίζεται σε κύκλους που, στην πλειοψηφία τους, αναζητούν κοινωνικό προφίλ μέσω της καταγωγής τους στο υψηλό το οποίο εκφράζουν οι επιλογές που εξασφαλίζει στους εκπροσώπους του τεράστια απήχηση. Μένει να δούμε αυτή την απήχηση ο κ. Λαμπράκης και οι συνεργάτες του πώς τη χρησιμοποιούν.

Απαντήσουμε: Διά της επιβολής της αντίληψης περί υψηλού που καλλιεργεί το Μέγαρο σ' ολόκληρο το φάσμα της ζωής. Διά της (μηχανιστικής δεδαίως) συστηματικής παραγάνδισής της ψεύτικης αντίθεσης «υψηλή ανθρωπότητα και καλλιτεχνική παιδεία» – «ποταπή ενασχόληση με καθημερινότητα και τα πάθη». Διά της επίσης συστηματικής καλλιέργειας της ιδέας πως ιδιαίτερα πεπεισμένοι και διασυνδεδεμένοι μάνατζερ μπορούν να πείσουν το χύδην πλήθος να αρθεί υπεράνω των καθηκόντων, να προσεγγίσει το «υψηλό».

Ο κ. Λαμπράκης και οι συνεργάτες του, δεδαίως, δεν μπορούν να πιστέψουμε ότι παραγνωρίζουν πως η μόδα του υψηλού δεν φτιάχνει το υψηλό· ούτε πως το εκάστοτε όλο επαναπροσδιορίζεται κάθε εποχή και δεν μπορεί να γίνουν εσαεί αναγωγές σε ό,τι τώρα θεωρείται υψηλό. Ο ίδιος τρόπος, δεν μπορούμε να πιστέψουμε πως είναι ένοχοι αναφανδόν στην υπηρεσία του υψηλού διότι λειστικά πιστεύουν μαχητικά στην κυριαρχία του στη σύγχρονη ζωή (άλλωστε, την ίδια στιγμή που εμφανίζονται ως μαϊκήνες, πρέπει να φροντίσουν για την ακροαματικότητα της «μαζικής» τηλεόρασης στην οποία συμμετέχουν, πρέπει να φροντίσουν την –όχι και τόσο «όφρονα»– πολιτική τους διασύνδεση με κύκλους της

πολιτικής και της οικονομικής εξουσίας αλλά και την αύξηση της κυκλοφορίας των εφημερίδων τους, πρέπει..., πρέπει...). Ούτε μπορούμε να πιστέψουμε πως μόνο από ματαιοδοξία, έστω, υπηρετούν το υψηλό στην τέχνη (διότι δεν πιστεύουμε πως ο κ. Λαμπράκης είναι τόσο αφελής ώστε να θεωρεί ότι το λιμπρέτο της «Ελένης» που συνέγραψε θα διεκδικούσε κάτι παραπάνω από την επικαιρική προσοχή της δημοσιότητας). Τότε;

Τότε, τα πράγματα μάλλον είναι πολύ πιο ευνόητα. Στο όνομα του συγκεκριμένου μοντέλου πολιτισμού και παιδείας, ο πρόεδρος του Μεγάρου είναι περισσότερο εύκολο να προσπελάσει σε χώρους της δημόσιας ζωής που θεωρούντο σχετικά άδανοι. Διότι, αν δεν βαφτιζόταν στο κύρος που του δίνει η δουλειά του στο Μέγαρο, πώς θα μπορούσε να αποκτήσει πρόσβαση με την άλλη του ιδιότητα, εκείνη του προέδρου Ιδρύματος Μελετών Λαμπράκη, στο χώρο της εκπαίδευσης, της κατάρτισης μελετών, του σχεδιασμού της ανάπτυξης ολόκληρων χώρων και ολόκληρων τομέων; Από τη στιγμή, όμως, που αποκτηθεί αυτή η πρόσβαση, και αρχίζει να εξαργυρώνεται οικονομικά, τούτο σημαίνει –και ας μην τρέφουμε αυταπάτες– και ισχυροποίηση του πολιτιστικού μοντέλου το οποίο τροφοδοτεί ο κ. Λαμπράκης. Η δουλειά πάει αλυσίδα. Κι αυτό, ίσως, είναι το σημαντικότερο.

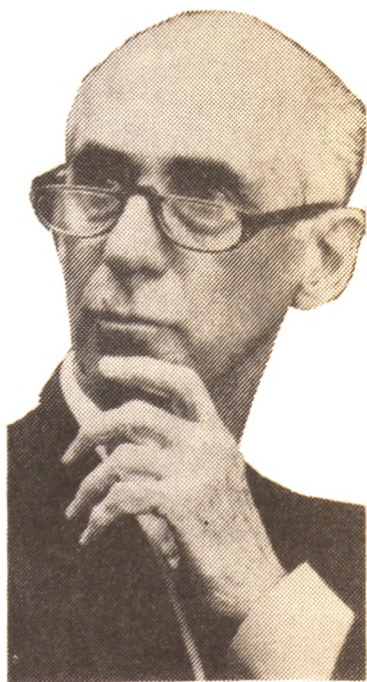
Και γίνεται ακόμη πιο σημαντικό, όταν αυτό το μοντέλο το επικυρώνουν (συνεργαζόμενοι είτε δεχόμενοι να χρησιμοποιηθεί η όποια εγκυρότητά τους) οι πνευματικοί άνθρωποι, που έχουν σχέση με το συγκρότημα Λαμπράκη και τους χώρους επιρροής του. Σ' ένα πεδίο, όπου η όποια χειραγώγηση από το γενικό μοντέλο επιβολής σημαίνει περιθωριοποίηση, πώς είναι δυνατόν να καλλιεργηθεί ανεξάρτητη κι ελεύθερη σκέψη, δημιουργία, δράση;

Να, λοιπόν, που το μοντέλο πολιτισμού και παιδείας που, υπό το πρόσχημα του υψηλού, προτείνει το Μέγαρο, δεν είναι και τόσο ανυστερόβουλο. Διότι, κατά βάθος, παρά το ευγενές του υλικού που συγκεντρώνει, δεν λειτουργεί παρά ως πόλος και ως μέθοδος συγκέντρωσης εξουσίας. Και κάθε εξουσία που ασκείται με πρόθεση να ελέγξει λειτουργεί ως μηχανισμός ελέγχου και χειραγώγησης.

Το ζητούμενο είναι πώς οι ζωντανές δυνάμεις αυτού του τόπου θα απαντήσουν ουσιαστικά σ' αυτή την επιβολή και σ' αυτή τη χειραγώγηση. Και πώς ένα ζωντανό πεδίο πολιτισμού, οι δυνάμεις του οποίου έχουν μάθει να συνδιαλέγονται, να αλληλοσυμπληρώνονται αλλά και να συγκρούονται, θα κατορθώσουν να απαντήσουν σ' αυτή την επιβολή.

Διότι το «εγώ δεν πάω Μέγαρο» δεν είναι λύση. Αντίθετα, το ζητούμενο θα ήταν πώς η ενασχόληση με ένα σημαντικό τομέα του ανθρώπινου πολιτισμού όπως η σοβαρή μουσική δεν θα αντιστρατευόταν τον ίδιο τον πολιτισμό, που αντλεί το πρόσημό του από τους ίδιους τους πολίτες. Και τη δημοκρατία που προασπίζονται – για να τους προασπίσουν κι αυτούς οι θεσμοί της. Όχι να τους καθυποτάξουν.

ΥΓ. Τελικά, μήπως ο πολιτισμός του κ. Λαμπράκη είναι ο πολιτισμός του πολυτελούς διαμερίσματος και της οικοσκευής του που χαρίζουν με κουπόνια τα Νέα και ο τζόγος που παίζεται για την απόκτησή τους; Μήπως;

Πώς πάρθηκε η απόφαση αναστολής των έργων – που δεν οδηγεί πουθενά

Η πρώτη εκτός ημερησίας διατάξεως συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου για την καταστροφή του Πάρκου Ελευθερίας έγινε στις 21.2.94. Το ρεπορτάζ που ακολουθεί δίνει αρκετές λεπτομέρειες από τη συζήτηση αυτή.

Στο μεταξύ, την περασμένη Δευτέρα (28.2.94) έγινε και μια νέα συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου της Αθήνας όπου ο κ. Σκαλαίος πληροφόρησε ότι προσπάθησε ανεπιτυχώς να εφαρμόσει την απόφαση της 21.2.94 για την άμεση διακοπή της εκτέλεσης των έργων εκσκαφής στο Πάρκο Ελευθερίας.

Η αστυνομία (ΚΔ' Αστυν. Τμήμα) έδωσε την πληροφορία ότι υπάρχει άδεια και «καλώς εκτελούνται τα έργα». Σύμφωνα με νέα ομόφωνη απόφαση θα επιδιωχθεί συνάντηση του δ.σ. με τον ΥΠΕΧΩΔΕ Κ. Λαλιώτη, και εάν δεν υπάρξει συμφωνία απόψεων τότε στις 16 Μαρτίου θα πραγματοποιηθεί μεγάλη συγκέντρωση διαμαρτυρίας με συμμετοχή του δημάρχου και του δημοτικού συμβουλίου.

Την πτώση των παραταξιακών τειχών μέσα στο δημοτικό συμβούλιο Αθηναίων πέτυχε ο κ. Χρήστος Λαμπράκης, με τα σχέδιά του για την επέκταση του Μεγάρου Μουσικής, στη συνεδρίαση της 21ης Φεβρουαρίου.

Όχι, δεν συναίνεσαν όλοι. Το αντίθετο, μάλιστα. Είναι, όμως, πρωτοφανές το θέαμα να παρακολουθεί κανείς «προοδευτικούς» δημοτικούς συμβούλους να δίνουν «πράσινο φως» στη συνέχιση των έργων και την τσιμεντοποίηση του Πάρκου Ελευθερίας (πρώην ΕΑΤ-ΕΣΑ) και συναδέλφους τους «συντηρητικούς» να απαιτούν τη διακοπή των έρ-

γων. Δεν ήταν όλοι έτσι, βεβαίως.

Βρέθηκε, τελικά, μια προσωρινή, συμβιβαστική φόρμουλα – εμπνευστής της οποίας ήταν ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου κ. Α. Αναπλιώτης. Έπειτα από πολύωρη συνεδρίαση αποφασίστηκε να διακοπουν οι εργασίες στο Πάρκο Ελευθερίας και αντιπροσωπεία να επισκεφθεί τον υπουργό ΠΕ-ΧΩΔΕ κ. Λαλιώτη. Και ήταν συμβιβαστική γιατί η «ταμπακιέρα» είναι άλλη: η ανάκληση ή μη της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου της 9ης Νοεμβρίου 1992, που επέτρεπε την κατασκευή υπόγειου γκαράζ μό-

νον, κάτι που θα απασχολήσει το συμβούλιο σε επόμενη συνεδρίαση. (Θυμίζουμε ότι ήταν από τις ελάχιστες φορές που «τίμησαν» τη συνεδρίαση με την παρουσία τους ο κ. Μιλτιάδης Έβερτ και η κ. Μελίνα Μερκούρη, οι οποίοι –τι θαυμαστή συμφωνία!– επιχειρηματολόγησαν υπέρ της κατασκευής του γκαράζ. Το αποτέλεσμα ήταν (θα μπορούσε να ήταν άλλο;) ότι το δημοτικό συμβούλιο επέτρεπε, κατά πλειοψηφία, την κατασκευή αυτή. Οι μόνοι που είχαν διαφωνήσει τότε ήταν η κ. Μαρία Γιαταγάνα, ο κ. Π. Βελισσάκης, η κ. Μαρία Δίξη και ο κ. Α. Μοσχινάς, ενώ η κ. Άννα Φιλίνη, που επίσης διαφωνεί, απουσίαζε. Αλλά, για να επιστρέψουμε στην πρόσφατη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου, ήταν περίπου αναμενόμενο ότι η πλειοψηφία που θα ψήφισε και πάλι υπέρ της μη ανάκλησης της προηγούμενης απόφασης και, συνεπώς, υπέρ του γκαράζ. Πρέπει, πάντως, να σημειωθεί ότι το σύνολο των συμβούλων φαίνεται να αναπαύεται στις υπέργειες κατασκευές που έχει κατά νου ο κ. Χρήστος Λαμπράκης.

Τσιμέντο να γίνει

Την 21η Φεβρουαρίου, στη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Αθηναίων, τέθηκε, εκτός ημερησίας διάταξης, το θέμα της τσιμεντοποίησης του Πάρκου Ελευθερίας. Έπειτα από πολύωρες τοποθετήσεις, το δ.σ., κατά πλειοψηφία, έλαβε συμβιβαστική απόφαση να ανασταλούν οι εργασίες στο Πάρκο, που ήδη είχαν αρχίσει, ενώ το θέμα της ανάκλησης ή μη παλιότερης απόφασης του Δήμου Αθηναίων (9 Νοεμβρίου 1992), με το οποίο επιτρεπόταν η κατασκευή υπογείου γκαράζ, παραπέμφθηκε σε επόμενη συνεδρίαση (ή μήπως στις καλές νύχτες;).

Στο ρεπορτάζ που ακολουθεί, καταγράφονται οι τοποθετήσεις των μελών του δημοτικού συμβουλίου, που κατέληξε στη συγκεκριμένη απόφαση – μια απόφαση που, πάντως, δεν μοιάζει αρκετή για να σταματήσουν οι ήδη εκτελούμενες εργασίες. Βλέπετε, η άδεια εκτέλεσης των εργασιών προέρχεται από τη Νομαρχία, συνεπώς όλα συνεχίζονται να γίνονται νομοτύπως!

Την υπόθεση έθεσε στο δημοτικό συμβούλιο Αθηναίων, προ της ημερησίας διατάξεως, ο κ. Π. Βελισσάκης, ο οποίος έφερε τους συμβούλους προ των ευθυνών τους: «Συντελείται ένα μεγάλο έγκλημα –είπε– με το γκρέιμαρ του υπαίθριου θεάτρου, την ανέγερση συνεδριακού κέντρου ύψους δώδεκα μέτρων και την επέκταση του Ναυτικού Νοσοκομείου».

θηνών». Γίνεται λόγος, δηλαδή, για χι-
ες κυδικά μέτρα τσιμέντου και εξαιτίας
νύ «ο Δήμος Αθηναίων είναι αναγκαίο
ρθώσει το ανάστημά του», σημείωσε ο κ.
ελισσάρης. Και πρόσθεσε: «Πώς γίνεται
να δεχθούμε την επέκταση του εγκλή-
ς;». Πρότεινε να ληφθεί μια απόφαση
α, ούτως ώστε να ματαιωθούν τα έργα.
αναρωτήθηκε: «Για ποια αισθητική
βάθμιση της πόλης μιλάμε;».

τά την παρουσίαση του θέματος από
κ. Π. Βελισσάρη, οι δημοτικοί σύμβου-
ήσαν θέση: ορισμένοι υπέρ της ανάκλη-
της προηγούμενης απόφασης του δήμου
πρακτικώς εναντίον της κατασκευής του
αξ: κάποιοι άλλοι ζήτησαν να μην ανα-
εί, δηλώνοντας την ευνοιά τους στην
σκευή του γκαράζ.

κ. Α. Μοσχονάς κατήγγειλε ότι μεθο-
ται να παρακαμφθεί ο δήμος και να
ληρωθεί το έργο από το ΥΠΕΧΩΔΕ.
τεινε να ζητήσουν από τον κ. Κ. Λαλιώ-
σταματήσουν τα έργα, αλλά και να
ο δήμος επικεφαλής των κινητοποιή-
των κατοίκων. Ενώ τόνισε ότι «κάποιοι
ροί θα έπρεπε να έλθουν σε σύγκρουση
κ. Χρήστο Λαμπράκη, πράγμα που
άνουν, ίσως γιατί θα πάψουν τότε να
ισχυροί».

τηγορηματικά αντίθετη στο γκαράζ
και η κ. Μαρία Γιαταγάνη, η οποία
άλλωστε, από εκείνους που βρέθηκαν
με τους κατοίκους στο Πάρκο Ελευθε-
και διαπίστωσαν ιδίοις όμμασι την κα-
ροφή που απειλείται να συντελεσθεί.

κ. Άννα Φιλίνη αποκάλυψε ότι μέχρι
το Μέγαρο Μουσικής δεν έχει ζητήσει
για γκαράζ από το αρμόδιο τμήμα του
ΧΩΔΕ και με αφορμή αυτό ζήτησε από
μο Αθηναίων να «φροντίσει την περιο-
Αναφέρθηκε στις κινητοποιήσεις των
κων της περιοχής: μαθητών και ενηλί-
του διεκδικούν οι πρώτοι το δικό τους
εκδρομής και πρασίνου και όλοι μαζί
καίωμα για ζωή. Δεν παρέλειψε να
ει και για τη στάση του Τύπου: «Σχε-
λα τα μέσα ενημέρωσης προσπάθησαν
ποσιωπήσουν το γεγονός». Μάλλον
ητεντικές ήταν οι διαπιστώσεις της κ.
ς Φιλίνη για την εκδίκαση της προσ-
που έχει καταθέσει ο δήμος, από το
ύλιο της Επικρατείας. Μίλησε για
θεν πιέσεις», ενώ προέβλεψε το τέλος
τόθεσης: «Θα έχει πρώτα κατασκευα-
ο γκαράζ - "κρατήρας" και μετά θα
ο δήμος να πει "σταματήστε"». Κατέ-
την παρέμβασή της με τη διαπίστωση
εν μπορούμε να παραχωρούμε στο τσι-
ένα χώρο ιστορικής μνήμης».

ολούθησε ο δήμαρχος Αθηναίων κ.
δας Κουρής, ο οποίος επιβεβαίωσε το
γο του δήμου: «Δεν ήταν στα χέρια μας
Δ. όταν μιλούσαμε εδώ για το Πάρκο
ερείας». Σε ό,τι αφορά τη δικαστική
ση της υποθέσεως, ο δήμαρχος είπε:

«Οι ενέργειες που έπρεπε να γίνουν, έγιναν,
αλλά δεν είμαι αισιόδοξος για τα αποτελέ-
σματα».

Μια εμπορική - τουριστική επιχείρηση;

Ο πρώην δήμαρχος κ. Ν. Γιατράκος επισή-
μανε ότι οι υπεύθυνοι του Μεγάρου δεν εί-
χαν προβλέψει την αναγκαιότητα ύπαρξης
του γκαράζ. Αναφερόμενος στο Μέγαρο
Μουσικής λέει: «Παρακολουθούμε τη δη-
μιουργία μιας εμπορικής - τουριστικής επι-
χείρησης», ενώ δεν παρέλειψε να εκφράσει
την απαισιοδοξία του για την έκβαση της
υπόθεσης: «Είναι απόλυτα χαμένη. Δεν θα
ήταν, αν ήμασταν περισσότερο μαχητικοί». Ως μια έκφραση τέτοιας μαχητικότητας, ο κ. Ν. Γιατράκος προτείνει να «υποβάλουμε τις παραιτήσεις μας». Έχει, ωστόσο, τις δικές του ευθύνες...

«Ο εξαπατηθείς». Αυτός είναι ο χαρακτη-
ρισμός που μπορεί να συνοδεύει τον κ. Αλ.
Τριποδάκη. Είχε επισκεφθεί τον κ. Χρήστο
Λαμπράκη, ο οποίος του είχε δείξει τα σχέ-
δια και τον είχε διαβεβαιώσει ότι δεν θα
γίνουν άλλες κατασκευές. Ο κ. Αλ. Τριπο-
δάκης, στη συνεδρίαση της Δευτέρας, ζήτη-
σε να ανακληθεί η απόφαση του δήμου για το
γκαράζ.

Η κ. Μπέτυ Βαλάση εστίασε τη δική της
παρέμβαση στην πολιτιστική καταβαράθρω-
ση που θα προκαλέσει η κατασκευή του γκα-
ράζ και των άλλων κτιρίων. Μια άλλη πτυχή
του ζητήματος φώτισε η κ. Μαρίνα Δίξη -
Πατσουρέα που τόνισε: «Μεγάλα συμφέρο-
ντα έχουν εδραιωθεί στα κέντρα λήψης απο-
φάσεων. Με τον τρόπο αυτό, όμως, αγνοεί-
ται ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Τσιμέντο και το Αιγινήτειο!

Κλήθηκε να μιλήσει η κ. Αθηνά Δουφεξή,
πρόεδρος του εξωραϊστικού συλλόγου «Ο
Λυκαδηττός»: «Το Πάρκο Ελευθερίας απο-
τελεί θέμα ζωής και οξυγόνου για μας», τόνι-
σε. Ενώ γνωστοποίησε ότι απέναντι από το
Μέγαρο Μουσικής, όπου το Αιγινήτειο σή-
μερα, θα κατασκευασθεί ο δεύτερος μεγαλύ-
τερος σταθμός μετρό, που θα εξυπηρετεί και
τους φιλόμουςους - ένα στοιχείο που δεν
φαίνεται ότι εκτιμήθηκε αρκετά. Επίσης, ο
κ. Δ. Πρωτοψάλτης (γραμματέας του Συν-
δέσμου Φυλακισθέντων Εξορισθέντων
Αντιστασιακών, 1967-74) είπε ότι το Πάρκο
θα έπρεπε να είχε χαρακτηριστεί Μνημείο
Νεότερης Ιστορίας, πράγμα το οποίο δεν έγι-
νε. «Και όχι τυχαία, όπως αποδεικνύεται
τώρα», σημείωσε.

Πολλοί δημοτικοί σύμβουλοι εξέφρασαν
με τις ομιλίες τους την επιθυμία να γίνει το
υπόγειο γκαράζ.

Δύο από αυτούς, ωστόσο, ο κ. Κ. Καβδα-
θάς και Δ. Πεπελάσης, που έχουν άμεση
επαγγελματική σχέση με τον κ. Λαμπράκη (ο
πρώτος διευθύνει έντυπο του συγκροτήμα-
τος, ο δεύτερος είναι επικεφαλής του Ιδρύ-
ματος Μελετών Λαμπράκη), δεν εξαίρεσαν,
έστω για λόγους δεοντολογίας, τον εαυτό
τους. Χαρακτηριστικά, ο κ. Κ. Καβδαθάς
είπε: «Ο κ. Χρ. Λαμπράκης δεν είναι λιγότε-
ρο ευαίσθητος σε οικολογικά θέματα από
ό,τι οι υπόλοιποι» και πρότεινε στο δημοτι-
κό συμβούλιο να καλέσει τον κ. Χρ. Λα-
μπράκη «για να συνεννοηθούμε».

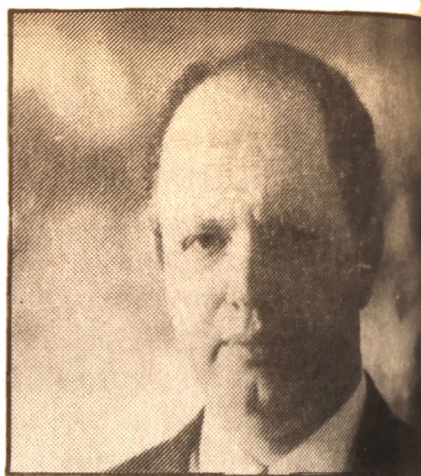
Κατά την κ. Ήρα Βαλσαμάκη - Ράλλη,
είναι αναγκαίο το Μέγαρο Μουσικής να δια-
θέτει την ανάλογη υποδομή, δηλαδή το υπό-
γειο γκαράζ, για να προσθέσει με πολύ νόη-
μα: «Πιστεύω ότι και το ΠΑΣΟΚ και η Ν.Δ.
είναι υπέρ των εγκαταστάσεων. Θυμούνται
ότι το αίτημα το είχαν στηρίζει ο κ. Μ.
Έδερτ και η κ. Μελίνα Μερκούρη». Υπέρ
της κατασκευής του γκαράζ ετάχθησαν και
οι κ.κ. Β. Κορομάντζος, Γ. Καρακώστας, Ν.
Αλευράς (ο οποίος μας θύμισε την πλούσια
πολιτιστική και κοινωνική προσφορά του κ.
Χρ. Λαμπράκη) και Γ. Βαρδαλάκης.

Επιπτώσεις

Στη δευτερολογία του, ο κ. Π. Βελισσάρης
πρόσφερε εναλλακτική θέση για το γκαράζ:
πίσω από την πρεσβεία των ΗΠΑ. Προβλέ-
ποντας την εξέλιξη της υποθέσεως και τις
ευρύτερες επιπτώσεις που θα έχει είπε ότι
στην πράξη αποδεικνύονται «κούφια λόγια
τα περί "βαθμού αυτοδιοίκησης" και πως
στο τέλος "όλοι θα λένε ότι ο Δήμος Αθη-
ναίων έδωσε την άδεια». Επίσης, ο κ. Α.
Μοσχονάς ζήτησε να υποβληθούν μηνύσεις,
εφόσον δεν έχει πάρει άδεια, να σταματή-
σουν τα έργα και να επισκεφθεί διαπαρατα-
ξιακή επιτροπή τον κ. Κ. Λαλιώτη.

Και έτσι, φθάσαμε στη συμβιβαστική πρό-
ταση που ψηφίσθηκε ομοφώνως και αφήνει
τα δύσκολα για... τις ελληνικές καλένδες.

Συμφορά από την πολλή έπαρση!

Ο κ. Σταύρος Ψυχάρης είναι γνωστός για το ύφος του –για το ήθος ποιος μίλησε;– από τις τηλεοπτικές του εμφανίσεις στο «Κανάλι 29» και άλλου.

Από το περιοδικό Media View (Σεπτέμβριος '93) αναδημοσιεύουμε κάποια αποσπάσματα από συνέντευξη του Σταύρου Ψυχάρη, διευθυντή του «Βήματος» (της «ναυαρχίδας» του ΔΟΛ) και Μεγάλου Δωρητή του Συλλόγου Φίλων της Μουσικής (!!!), σε άλλο ύφος, δέβαια, από αυτό του εργοδότη του... Όταν η παραπληροφόρηση συμπλέει με την αλαζονεία...

M.V.: Η κοινή σας μήνυση με τον «Ελεύθερο Τύπο» και την «Απογευματινή» εναντίον της «Ελευθεροτυπίας» και της «Καθημερινής», προκάλεσε πλήθος συζητήσεων, σχολίων, υπονοούμενων. Γιατί, αν εφαρμοζόταν πιστά ο νόμος, κι εσείς σε αταξία είσατε.

Σ.Ψ.: Πρώτα πρώτα, επειδή λέγονται διάφορες βαρύγδουπες ανοησίες και επειδή ορισμένοι ανόητοι προσπαθούν να δημιουργήσουν εντυπώσεις, ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Το περασμένο καλοκαίρι ο «Ε.Τ.» έκανε αγωγή ασφαλιστικών μέτρων εναντίον ορισμένων εφημερίδων, μεταξύ των οποίων και το «Βήμα». Το «Β» εκείνη την εποχή είχε αποφασίσει να διανείμει στους αναγνώστες σειρά από χάρτες της Νέας Ευρώπης. Ήδη, η «Ε» μοίραζε διάφορα βιβλία, η «Α» εγκυκλοπαίδειες, το «Έθνος» ασφάλειες, η «Μ» κουπόνια βενζίνης.

M.V.: Στον αστερισμό των δώρων κι εσείς λοιπόν.

Σ.Ψ.: Θα απαντούσα όχι. Το «Βήμα» έκανε μια καθαρά εκδοτική προσπάθεια. Οι χάρτες για λόγους τεχνικούς δεν μπορούσαν να συμπεριληφθούν στην εφημερίδα. Έτσι είπαμε ότι κάθε αναγνώστης θα έπαιρνε αυτούς τους χάρτες με τη μέθοδο των δελταρίων. Αυτό δεν ήταν δώρο, ήταν δημοσιογραφική ύλη (!).

... Η Κυριακάτικη «Ε» έχει και ένθετα στην κυριακάτικη της έκδοση που κανείς δεν σκέφτηκε να ζητήσει να απαγορευτούν. Κάποια στιγμή πρέπει να σταματήσει η παραπληροφόρηση και η καταδημαγώγηση του είδους ότι εμείς έχουμε λιγότερες ή περισσότερες σελίδες.

Όλες οι εφημερίδες μπορούν να δγάλουν όσες σελίδες θέλουν, αφού είναι γνωστό ότι μπορεί να γίνει υπό μορφή ενθέτου. Συνεπώς, οι ανοησίες του είδους ότι το «Βήμα» έχει περισσότερες σελίδες πρέπει να σταματήσουν και να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους. Το «Βήμα» έχει περισσότερες σελίδες, επειδή έχει περισσότερες καταχωρήσεις, επειδή είναι καλύτερη εφημερίδα. Επιτέλους, το «Βήμα» είχε πάντα την πρώτη κυκλοφορία, εκτός από μια περίοδο που η «Ε» άρχισε να μοιράζει το περιοδικό της. Παρά ταύτα, εν συνεχεία, η κυκλοφορία της υποχώρησε και το «Βήμα» ήταν πάλι πρώτο.

Να μην καμαρώνουν, λοιπόν, όσοι καμαρώνουν για κάτι το οποίο όλοι ξέρουμε πως γίνεται στη δημοσιογραφική αγορά (...).

M.V.: Είστε, δηλαδή, υπέρ του δυναμικού, πλην όμως υγιούς ανταγωνισμού; Πού συμφωνείτε και πού διαφωνείτε;

Σ.Ψ.: Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ με τίποτα. Δεν πρόκειται να συζητήσω με κανέναν οτιδήποτε για τις εφημερίδες. Ο καθένας μπορεί να κάνει ό,τι θέλει. Η αγορά είναι ελεύθερη, η αγορά αντιδρά, οι αναγνώστες είναι εδώ και ξέρουν και καταλαβαίνουν ποιοι έχουν και ποιοι δεν έχουν συμφέροντα.

M.V.: Πάλι συμφέροντα, κύριε Ψυχάρη...

Σ.Ψ.: Μην προκληθώ να μιλήσω για συμφέροντα (...).

M.V.: Σίγουρα, ωστόσο, εδώ έχουμε και τρεις απαγορευτικές αποφάσεις, που κανείς δεν φαίνεται να τηρεί. Ούτε κι εσείς. Και μετά την τελευταία απόφαση επανήλθατε με άλλο δώρο και μάλιστα δώρο ακριβό. Το Λιγκουαφόν.

Σ.Ψ.: Είναι μια εκπαιδευτική προσφορά και θα κάνουμε και άλλες. Το «Βήμα» έχει την οικονομική ευρωστία και δύναμη να κάνει διάφορες προσφορές στους αναγνώστες του. Άλλοι δεν έχουν αυτή τη δύναμη και ας μην αρχίσω να μιλάω ποιός οφείλει και ποιου τα προσαρτήματα των ισολογισμών πρέπει να διαδιστούν προσεκτικά (...).

M.V.: Ας δούμε τα πράγματα πιο απλά... Στο κάτω κάτω υπέρτατος κριτής ο αναγνώστης – εσείς το είπατε. Πρόσφατα ο διευθυντής της «Ε» κατηγορήσε την από κοινού μήνυσή σας με τον «Ε.Τ.» και την «Α». Και πρόσθεσε μάλιστα ότι η «Ε» δεν παίζει ούτε με ΟΤΕ ούτε με δημόσια έργα. Και επειδή οι άλλες δύο εφημερίδες είναι ιδρύματα, μήπως εννοούσε εσάς;

Σ.Ψ.: Το είπα και στην αρχή: αυτά είναι βαρύγδουπες ανοησίες. Όποιος έχει στοιχεία ή έστω ενδείξεις, ας βγει να μιλήσει. Όλα τα άλλα είναι εκ του πονηρού. Όποιος έχει κάτι να πει, να βγει να το πει δημοσίως, ώστε να λάβει την πρόπευσα απάντηση (...).

M.V.: Μια και μιλάμε για κόσμη, το Λιγκουαφόν

δεν είναι φτηνή προσφορά. Πώς θα την κλύψουν οικονομικά;

Σ.Ψ.: Ίσως δεν ξέρετε, όπως δεν το ξέρουν κι άλλοι, ότι το Λιγκουαφόν είναι μια εταιρεία του Δημοσιογραφικού Οργανισμού Λαμπράκη. Συνεπώς, μπορούμε να κάνουμε στους αναγνώστες μας αυτή την προσφορά, που ενισχύει και το «Βήμα» και το Λιγκουαφόν και τους αναγνώστες.

M.V.: Όπως κι αν το δούμε, είναι δώρο, δεν είναι.

Σ.Ψ.: Είναι άλλο πράγμα να κάνεις εξόμνηση υπό τύπον διαφημίσεως που να έχει την έννοια της εκπαιδευτικής προσφοράς που γίνεται από το «Βήμα», το Λιγκουαφόν και τη βοήθεια του ιδρύματος Μελετών Λαμπράκη. Όλοι ξέρετε, μιλάνε για ιδρύματα, αλλά το μόνο ίδρυμα που ξέρω να έχει δραστηριοποιηθεί, είναι το Ίδρυμα Λαμπράκη. Και αυτό το λέω γιατί είπατε προηγουμένως ο ένας είναι ίδρυμα, ο άλλος ίδρυμα, λες και εμείς είμαστε σούπερ μάχη.

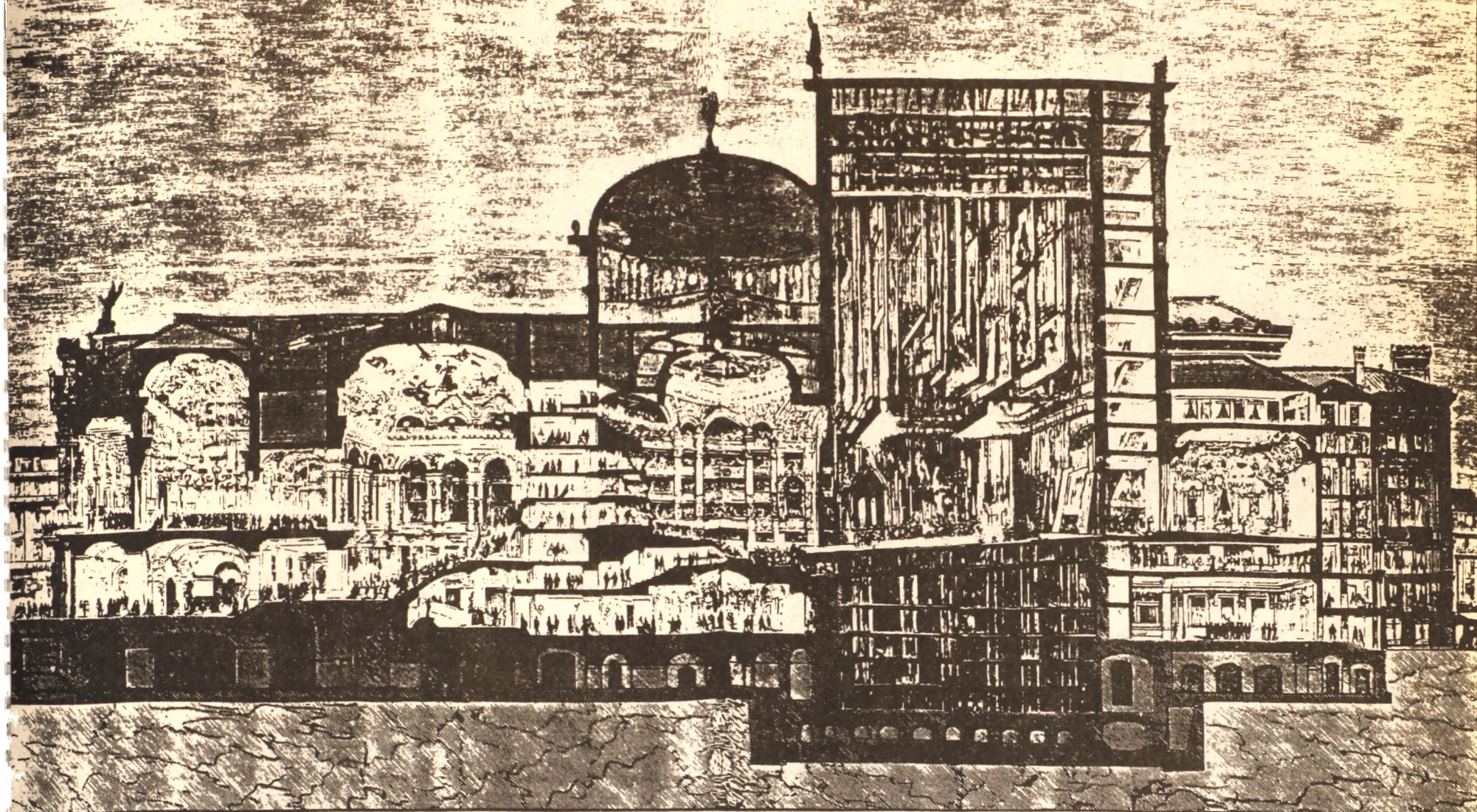
M.V.: Μια και είστε τόσο ειλικρινής, ποια η συμμετοχή σας στην κινητή τηλεφωνία ή σε άλλα δημόσια έργα, μια και υπήρξαν και αυτά θέματα συζητήσεων.

Σ.Ψ.: Οι ίδιοι οι ανόητοι που λένε τις βαρύγδουπες ανοησίες περί συμφερόντων κ.λπ., ενδεχομένως εννοούν την εντελώς ασημαντή συμμετοχή του ΔΟΛ στην Εταιρεία Παναφόν. Πιο ακριβώς συμβαίνει θα το πούμε άπαξ διά παντός, για να τελειώνει η ιστορία. Ο ΔΟΛ έχει το 50% μιας εταιρείας που ασχολείται με την υψηλή τεχνολογία. Λέγεται Τράπεζα Πληροφοριών και είναι ένα είδος ηλεκτρονικής εφημερίδας και αρχείου. Σ' αυτή την εταιρεία συμμετέχουμε κατά 50%. Κι αυτή η εταιρεία στην οποία έχουμε το 50% συμμετέχει κατά 10% στο σύνολο της Πάναφον. Έχουμε δηλαδή το 5% σε μια εταιρεία όπου την πλειοψηφία έχουν η Φράνς Τελεκόμ και η αγγλική Βόνταφον. Εξ αυτού του λόγου υπάρχουν συμφέροντα; Για μια υπόθεση που έγινε με το μόνο διαγωνισμό που από κανένα δεν επικρίθηκε για την εντιμότητά του; Όλα όσα λέγονται είναι εκ του πονηρού. Και είναι καταγέλαστοι αυτοί που τα υποστηρίζουν.

M.V.: Σε δημόσια έργα έχετε βλέψεις;

Σ.Ψ.: Τον κακό τους τον καιρό δσών τα λέει. Το επαναλαμβάνω. Όλα αυτά τα λένε αυτοί οι οποίοι επειδή αποκαλύπτουμε τις κομπίνες τους δεν μπορούν να κατακλύσουν το ελληνικό δημόσιο, αυτή είναι η όλη ιστορία. Τι συμφέροντα έχουμε εμείς; Έχουμε εμείς καμιά εταιρεία κατασκευών; Τι ηλιθιότητες είναι αυτές; Επειδή αποκαλύπτουμε τις κομπίνες έχουν το θέσος και μιλάνε αυτοί οι γκάγκστερ.

Εμείς είμαστε μόνο Δημοσιογραφικός Οργανισμός, τελεία και παύλα.

Όπερα του Garnier στο Παρίσι. Τομή κατά μήκος του κεντρικού άξονα. Αριστερά το Foyer και η σκάλα, στο κέντρο τα καθίσματα των ατόων, δεξιά η σκηνή και τα παρασκήνια (Από γκραβούρα του 1878).

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟ «ΜΕΓΑΛΟ ΚΟΥΤΙ»

της Καλλιόπης Κοντόζογλου

από τη δυτικοευρωπαϊκή παράδοση, η μουσική, ως δημόσια εκδήλωση, μέχρι και το 20ο αιώνα, δανείζεται χώρους εκτελεστικών ναών και αίθουσες. Ειδικά κτίρια αφιερωμένα στη μουσική εμφανίζονται από την αρχαιότητα και μετά. Πρώτα τα αμφιθέατρα - ωδεία, κατά τα κλασικά πρότυπα και στη συνέχεια οι χώροι για συναυλίες, κονσέρτα και ορχήστρες. Σήμερα

συνυπάρχουν όλων των ειδών οι χώροι για μουσική.

Τελευταία, η συμμετοχή της πόλης ή του ευρύτερου περιβάλλοντος μοιάζει να είναι πάλι επιθυμητή. Από τη μια πλευρά, αυτό οφείλεται στην παράδοση που δημιουργήσε η Rock μουσική με συναυλίες σε γήπεδα, πάρκα και παλιά αεροδρόμια (Woodstock) και που σήμερα συνεχίζεται με τα υπερθέαμα τύπου Michel Jarre, Vangelis κ.λπ. σε ποτάμια

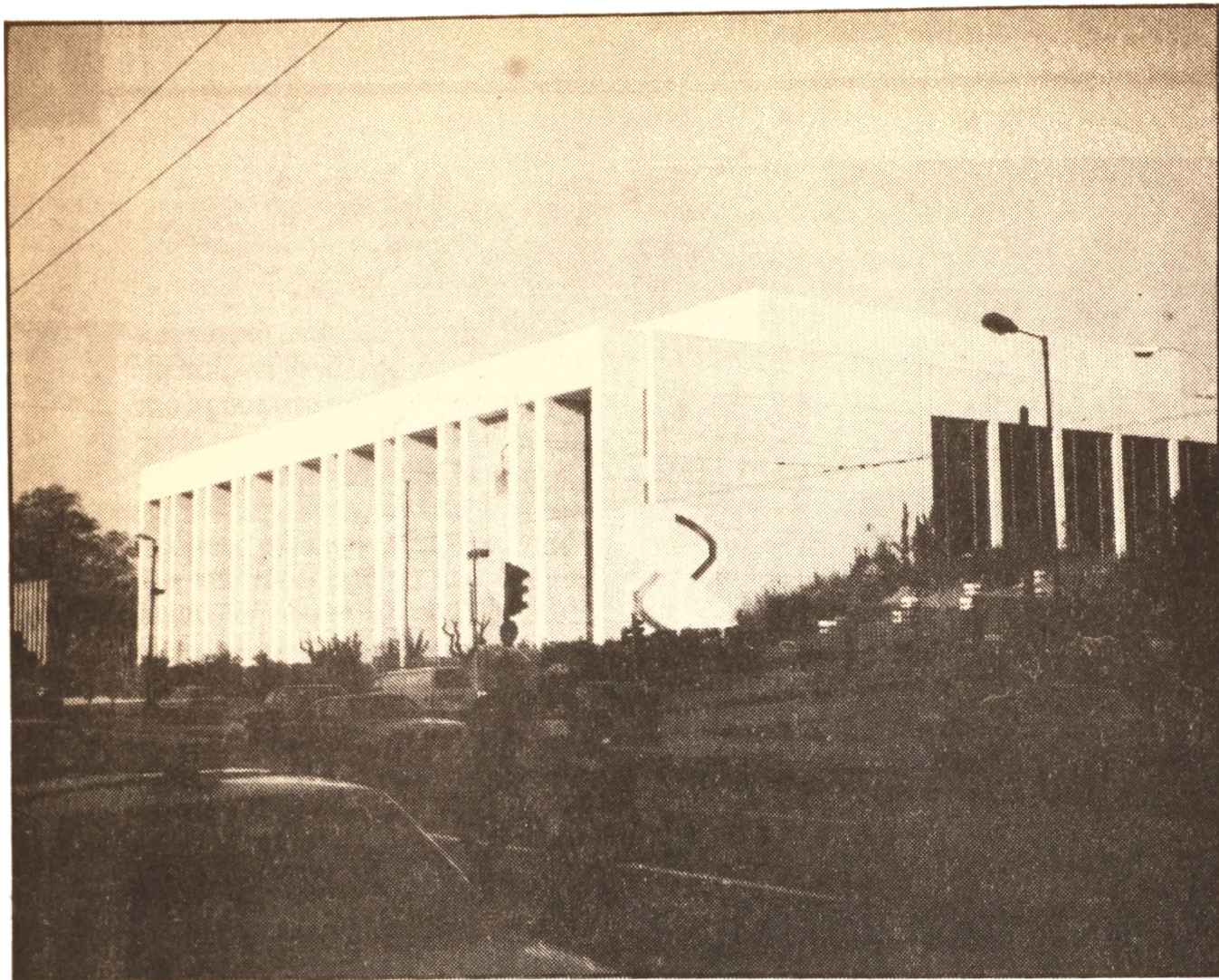
ευρωπαϊκών πόλεων. Από την άλλη οφείλεται στην ηλεκτρονική μουσική π.χ. του Ξενάκη, σε τόπους όπως οι Μυκήνες ή η Περσέπολις, η οποία δημιουργεί μεγάλα - χώρους. Έτσι, η μουσική, ως δημόσια εκδήλωση - θέαμα, κινείται πλέον σε κλίμακες που προσπαθούν να συναγωνιστούν αυτές των ακροατηρίων της τηλεόρασης και των καταναλωτών των video.

Γεννιέται συνεπώς το ερώτημα:

τι μέγεθος πρέπει να έχει ένας χώρος μουσικής σήμερα; Το θέμα «μέγεθος» έχει την τάση να διαπερνά μια σειρά από θέματα, όπως σχέσεις τέχνης και ακροατηρίου, ευρύτερου κοινωνικού περιγύρου, σχέσεις κτιρίου τέχνης και πόλης. Οι δύο ακραίες περιπτώσεις μπορούν να περιγραφούν ως εξής:

α. η κλίμακα του «δωματίου - κουτιού»

β. η κλίμακα του «τέρατος».

Η πρώτη ακραία περίπτωση χαρακτηρίζεται ουσιαστικά από τη θεωρία του «μαύρου κουτιού», όπως ονομάστηκε το θέατρο του ελαχίστου. Ο χώρος που αρνείται το χώρο, η λύση του ιδιωτικού ταξιδιού στο πεδίο της τέχνης δοκιμάστηκε κατά κόρον: προσφέρει τον χώρο ως *tabula rasa*. Ταυτίστηκε με διάφορες πρωτοποριακές μορφές τέχνης, που δεν κατόρθωσαν να ξεπεράσουν το πιστό τους ακροατήριο και ως εκ τούτου και ο χώρος αυτός καθεαυτός δεν χρειάστηκε ποτέ να μεγαλώσει (χαρακτηριστική περίπτωση στην Ελλάδα είναι το Θέατρο Τέχνης, όπως λειτούργησε στο υπόγειο του Ορφέα).

Η άλλη περίπτωση του «τέρατος» έρχεται να κληρονομήσει και να εκφράσει τη γοητεία της πόλης του Baudelaire, του Edgar Allan Poe, του Walter Benjamin. Δημόσια κτίρια που παρουσιάζουν την πολυμορφία και ζωντάνια της πόλης των αστών του 19ου αιώνα και των αρχών του 20ού. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι:

- α. Η Όπερα του Garnier στο Παρίσι.** Το foyer και η σκάλα καταλαμβάνουν ίσο σχεδόν χώρο με την κύρια αίθουσα και αποτελούν ένα ξεχωριστό θέατρο, αυτό των θεατών. Εδώ η κοσμική ζωή βρίσκεται στο απόγειό της. Προ και μετά το θέαμα επάλληλα μπαλκόνια περιστρέφονται αριστοτεχνικά για να προσφέρουν στον *flaneur* - *voyeur* μια πληθώρα από γωνίες παρατήρησης, φθόνου και θαυμασμού,
- β. το Albert Hall στο Λονδίνο,** μια αίθουσα, αποκαλυπτικά απλή ως προς την αρχιτεκτονική της, μεταμορφώνεται καθημερινά σε χώρο συναυλιών,

διαγωνισμού καλλιτεχνικών για σκύλους, ποδηλατοδρομείο, γήπεδο *box*, τελετής απονομής πανεπιστημιακών διπλωμάτων, κ.λπ., σε μια αδιάκοπη κούρσα παρουσίασης όλων των διαφορετικών προσώπων της κουλτούρας του Λονδίνου.

Το δημόσιο κτίριο για τις τέχνες, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο κτίριο, οφείλει να συνυπάρχει με την πόλη, να προσφέρει δηλαδή τη δυνατότητα της συνάθροισης στους πολίτες. Στην Αθήνα, παραδείγματα τέτοια είναι τα μεγάλα νεοκλασικά κτίρια του περασμένου αιώνα, όπως το Ζάππειο, το Εθνικό Μουσείο, το Πανεπιστήμιο, το Πολυτεχνείο κ.ά. Όλοι γνωρίζουμε τι δημόσια κτίρια για τις τέχνες διαθέτει σήμερα: μουσεία, θέατρα και γήπεδα. Η Πινακοθήκη αποτελεί τη μόνη εξαίρεση και ίσως είναι το μόνο κτίριο που κατασκευάστηκε σχετικά πρόσφατα και λειτουργεί ως δημόσιος χώρος, κυρίως λόγω της θέσης της. Εδώ έρχεται να προστεθεί ένας καινούργιος χώρος, το Μέγαρο Μουσικής. Τώρα που έχει περάσει πάνω από ένας χρόνος λειτουργίας του και έχει κοπάσει κάπως ο θόρυβος που προξένησε η ύπαρξη και αρχική λειτουργία του, μπορούμε ίσως να το εξετάσουμε πιο ψύχραιμα.

Το Μέγαρο Μουσικής διαθέτει χαρακτηριστικά και από τις δύο ακραίες περιπτώσεις που αναφέραμε. Ανήκει στην κατηγορία του «τέρατος», όσον αφορά το μέγεθός του και στην κατηγορία του «δωματίου - κουτιού», όσον αφορά τη σχέση του με την πόλη. Θα μπορούσε κανείς να το αποκαλέσει το «Μεγάλο Κουτί». Αναλυτικά, θα εξετάσουμε τα στοιχεία του κτιρίου, που αφορούν το κοινό ως εξής:

- α. πρόσοψη
- β. foyer
- γ. χώρος της σκάλας
- δ. foyer ως χώρος εκδηλώσεων
- ε. κήπος
- στ. αίθουσες.

Α Εξωτερικά, το Μέγαρο Μουσικής παρουσιάζεται προς την πόλη με μια κατ'εξοχήν μνημειακή πρόσοψη. Θα μπορούσε αυτό το κτίριο να ήταν, αναρωτιέται κανείς, κάτι άλλο εκτός από χώρος μουσικών εκδηλώσεων; Μια πληθώρα από εναλλακτικά θέματα μας κατακλύζει: δικαστικό μέγαρο - η αντίζηλος της αμερικανικής πρεσβείας, το νέο Κοινοβούλιο, συνεδριακό κέντρο, μουσείο μοντέρνας τέχνης, τα αρχεία του κράτους, στρατιωτικό μαυσωλείο, δημαρχείο της πόλης των Αθηνών κ.λπ. κ.λπ. Φυσικά αυτό εκφράζει ένα γενικότερο πρόβλημα της αρχιτεκτονικής στην εποχή μας και ακόμη γενικότερα της τέχνης σήμερα, αυτό της επικοινωνίας, της γλώσσας. Ας δούμε, όμως, σε ένα πιο ταπεινό επίπεδο, ποια είναι η σχέση του κτιρίου με την πόλη. Η παρουσία του Μεγάρου θα μπορούσε κυριολεκτικά να «απειλεί», με τη καλή έννοια, την πόλη. Αντίθετα σήμερα μας ενοχλεί μόνον το πρόβλημα του κυκλοφοριακού χάους, λόγω αναπαρξίας οργανωμένου χώρου στάθμευσης που δημιουργήσε. Εδώ το Μέγαρο κάθεται κυριολεκτικά πάνω σε αναμμένα κάρβουνα: από τη μια πλευρά, η έλλειψη του χώρου στάθμευσης βραχυκυκλώνει καθημερινά τη ζωή της πόλης από την άλλη, τα σχέδια για να δημιουργηθεί εκ των υστέρων - όπως παρουσιάζεται στο σχετικό Προεδρικό Διάταγμα υπογείως στο χώρο του Πάρκου Ελευθερίας - θα καταστρέψουν έναν ακόμη χώρο πράσινου, από τους λίγους που απομένουν στην πόλη της Αθήνας. Κι όλα αυτά είτε γιατί ίσως το προοριζόμενο για χώρο στάθμευσης υπόγειο του κτιρίου έχει μετατραπεί σε χώρους κύριας χρήσης είτε λόγω αμέλειας στο επίπεδο σχεδιασμού. Η σχέση του κτιρίου με τα γειτονικά είναι αυτή των αξιοπρεπών προαστίων: περιποιημένα πατέρια, ωραία κάγκελα, διακριτικός φωτισμός, ημέρες ελιές που το γκαζόν τις μετατρέπει σε θέαμα και ένα έργο τέχνης, η «Κλυταιμνήστρα» της Χρύσας, καταδικασμένο, αντικείμενο και αυτό σαν τους νάνους και τα φωτεινά μανιτάρια των ιδιωτικών κήπων: ίδια λογική σε μεγαλύτερη κλίμακα. Υπάρχουν καλύτερες λύσεις; Από τα πολλά παραδείγματα δύο έρχονται αμέσως στη μνήμη: η Comedie Francaise και το Palais Royal στο Παρίσι, που δάνεισε το χώρο του, ούτε λίγο ούτε πολύ, στη Γαλλική Επανάσταση.

Β Ας εξετάσουμε, όμως, για λίγο την υπάρχουσα κατάσταση. Μέσα από την τρομερά μνημειακή είσοδο του Μεγάρου φθάνει κανείς στο foyer, για να το δει να αυτοκαταργείται την ίδια στιγμή όπου το αναγνωρίζει. Η μνημειακή συμμετρία της όψης κάνει υποχρεωτική στροφή προς τα

ξιά, γιατί μπροστά ο δρόμος κλείνεται από τικείμενα που μοιάζουν κατά τρόπο ανη-
γαστικό με υποδοχές κτιρίων γραφείων ή
νοδοχείων. Η απόσταση που υπάρχει ανά-
σα στη μεγα - κλίμακα του χώρου και στην
κρο - κλίμακα των διακοσμητικών μόνο με
α λέξη περιγράφεται επαρκώς: το κενόν!
ραία έπιπλα, ωραίοι πολυέλαιοι, ανυπαρ-
α χώρου.

Έχοντας στρίψει δεξιά, βρισκόμαστε
■ αντιμέτωποι με τη σκάλα. Στέκεται πί-
ο από ένα πέτασμα από γυαλί και αλουμί-
ο (άραγε προστέθηκε εκ των υστέρων για
ι διευκολυνθεί ο έλεγχος των εισιτηρίων;).
ιο πιο δημόσιο σημείο του οικοπέδου, στη
ονιά, ξεκινά και αφήνει πίσω της ένα χώρο
ορίς σκοπό, που κανείς δεν χωρά να σταθεί
ρθιος, στριμωγμένο ανάμεσα στο δάπεδο
ι τις δύο όψεις του κτιρίου. (Θυμηθείτε τη
κάλα του Garnier...).

■ Το foyer έχει σχεδιαστεί και ως χώρος
μικρών μουσικών εκδηλώσεων. Σε μια
πό αυτές, (ο Νίκος Σούκας με το κλαρίνο
ου παίζει jazz μαζί με νέους μουσικούς), ο
ώρος έχει «διαμορφωθεί» κατάλληλα για
την εκδήλωση: δύο κουρτίνες χωρίζουν το
μήμα του foyer, που ανήκει στο ισόγειο,
πό τον υπόλοιπο χώρο της εισόδου, βρι-
κόμαστε στο επίπεδο κάτω από τον κήπο
ου σκαρφαλώνει προς το Λυκαβηττό. Ένα

βάθρο ύψους περίπου 50 εκατοστών περι-
βάλλεται από σειρές πλαστικών καθισμά-
των. Θα μπορούσε να ήταν οποιοδήποτε
σχολικό γυμναστήριο για την ετήσια - τέλους
του έτους - εκδήλωση... Ίσως ακουστικά μό-
νο να έχει σχεδιαστεί το foyer ως χώρος
εκδηλώσεων, σίγουρα όχι αρχιτεκτονικά.
Πράγμα που θα σήμαινε, ότι οι απαιτήσεις
άνεσης και ευχαρίστησης από την πλευρά
του ακροατή είναι εξίσου σημαντικές όσο
και οι απαιτήσεις κόστους ή ακουστικής.

■ Το Μέγαρο είναι ένα κτίριο με κήπο,
πράγμα σπάνιο, δυσεύρετο στο κέντρο
της πόλης και αξιόλογο. Δυστυχώς ο κήπος
μένει ανεκμετάλλευτος. Με πολύ λίγες αρχι-
τεκτονικές κινήσεις, θα μπορούσε ολόκληρο
το foyer να αποτελεί την προέκταση του κή-
που και, στο διάλειμμα της εκδήλωσης, το
κοινό να πίνει το αναψυκτικό του στο υπαι-
θρο τα καλοκαιριάτικα βράδια. Με λίγη πε-
ρισσότερη φαντασία ο κήπος θα συμμετείχε
μέσα στην ίδια την αίθουσα συναυλιών.
Ένα γιγάντιο παράθυρο με φως ημέρας θα
ήταν ευπρόσδεκτο σε πολλές συναυλίες που
θα διάλεγαν τα κυριακάτικα πρωινά, εις
βάρος ίσως της ακουστικής, αλλά κερδίζο-
ντας ένα βάθος πεδίου και μια επαφή με τη
ζωή που τίποτε δεν μπορεί να υποκαταστή-
σει. (Θυμηθείτε τι ωραία έκπληξη είναι η
αποκάλυψη του κήπου στην Εθνική Πινακο-
θήκη, όταν κανείς φθάσει στο υπόγειο).

ΣΤ. Τέλος, η μεγάλη αίθουσα, αυτή κα-
θεαυτή είναι συνεπής ως προς την
επιλογή «κουτί» και μάλιστα αρκετά επιτυ-
χής, όσον αφορά άλλα δείγματα του είδους.
Η κριτική πλέον μέσα σε αυτό το σύστημα
σκέψης είναι κατά πόσον έχει καλή ακουστι-
κή, τι οπτικές γωνίες έχουν οι θεατές προς τη
σκηνή, τι ευελιξία παρουσιάζει για διαφορε-
τικές εκδηλώσεις κ.ά. Και στα περισσότερα
από αυτά, η αίθουσα παίρνει άριστα. Αλλά,
είτε βρίσκεται στην Αθήνα, είτε στο Μόναχο
είτε στη Νέα Υόρκη, η συνταγή θα ήταν η
ίδια. Το γεγονός ότι βρίσκεται στους πρόπο-
δες του Λυκαβηττού, ανάμεσα σε έναν
ωραίο υπαίθριο χώρο - πάρκο και την πρε-
σβεία του Γκορίους αφήνει αδιάφορα την αί-
θουσα και ολόκληρο το κτίριο.

Το Μέγαρο Μουσικής υπάρχει ανάμεσά
μας με τον τρόπο που περιγράψαμε. Δεν
μπορούμε να επηρεάσουμε το πώς έχει σχε-
διαστεί, ίσως μπορούμε να επηρεάσουμε τον
τρόπο με τον οποίο λειτουργεί. Προτείνου-
με, λοιπόν, μερικές κινήσεις, που ίσως το
βοηθήσουν να χαιρετίσει δυναμικά την πό-
λη.

α. **Foyer:** πάντα ανοικτό - όχι μόνον
ώρες γραφείου -, φιλόξενο και πρόθυμο
να δεχθεί τον περαστικό για μια
ανάπαυλα να δει μια έκθεση να ακούσει
λίγη μουσική χωρίς να πληρώσει.

β. **Βιβλιοπωλείο - κατάστημα:**
προσφέρει οτιδήποτε έχει σχέση με τη
μουσική γενικότερα και τη ζωή του
Μεγάρου ειδικότερα.

γ. **Εστιατόριο - bar:** ανοικτό και
ανεξάρτητο από τον «ήχο και θεάματα»
που λειτουργεί μεσημέρι - βράδυ.

Ίσως η μόνη λύση που θα ικανοποιούσε
προσωρινά και τις δύο πλευρές, έως ότου
μπορέσει το Μέγαρο να αποκτήσει
ιδιόκτητο χώρο στάθμευσης εκτός του
Πάρκου Ελευθερίας, είναι η εξής:

να ενοικιάζει ο ΟΜΜΑ θέσεις
στάθμευσης στα γειτονικά parking της
περιοχής και ο θεατής πλέον, μαζί με το
εισιτήριό του, να αγοράζει και μια
συγκεκριμένη θέση στάθμευσης για το
ίδιο βράδυ.

δ. **Χώρος στάθμευσης.**

ε. **Κήπος:** ανοικτός για το κτίριο και
σχεδιασμένος έτσι ώστε να μπορεί να τον
απολαύσει κανείς τα καλοκαιρινά
βράδια και να μην είναι μόνο για τους
«απέναντι».

Η Αθήνα ετοιμάζεται - έτσι μας πληροφορεί
ο ημερήσιος Τύπος - να αποκτήσει ένα ακό-
μη δημόσιο κτίριο, αφιερωμένο στη Σύγχρο-
νη Τέχνη. Ευχόμαστε το πρόγραμμα του κτι-
ρίου αυτού να είναι γραμμένο με μεγαλύτε-
ρες φιλοδοξίες, απαιτήσεις και με φαντασία.
Οι ευκαιρίες για μια πόλη σαν την Αθήνα
λιγοστεύουν επικίνδυνα.

ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΗ ΜΕ... ΜΟΝΤΑΖ

Ο αντιδήμαρχος της Αθήνας είδε τα μεσάνυχτα της Κυριακής στο MEGA, στην εκπομπή του Κ. Χαρδαβέλλα «Χωρίς μοντάζ», το ρεπορτάζ για το Πάρκο Ελευθερίας και... θγήκε απ' τα ρούχα του. Έσπευσε, λοιπόν, να στείλει το παρακάτω γράμμα. Πληροφορήθηκε, άραγε, κανείς το περιεχόμενό του;

Την Κυριακή 13 Φεβρουαρίου 1994 μεταδόθηκε κατά τη διάρκεια της εκπομπής «Χωρίς μοντάζ» του κ. Κ. Χαρδαβέλλα από το Mega Channel ολιγόλεπτο ρεπορτάζ σχετικό με το Πάρκο Ελευθερίας.

Το ρεπορτάζ περιείχε ανακριβείς πληροφορίες και παραπλανητικά μηνύματα που δημιουργούν δυσάρεστες σκέψεις, τόσο για την σκοπιμότητά του όσο και για το σεβασμό της δεοντολογίας και κυρίως της αλήθειας από την πλευρά του υπεύθυνου της εκπομπής δημοσιογράφου κ. Κ. Χαρδαβέλλα.

Επειδή το όλο θέμα αφορά τα πολύ ευαίσθητα θέματα της προστασίας του περιβάλλοντος, της ποιότητας ζωής και του δημοσίου ήθους, παρακαλώ να δημοσιεύσετε για ενημέρωση των αναγνωστών σας και αποκατάσταση της αλήθειας τα ακόλουθα.

Κατά τη διάρκεια της εκπομπής προβλήθηκε συνέντευξη του προέδρου του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών κ. Χ. Λαμπράκη, στην οποία ανακριβώς αναφέρθηκε ότι ο Δήμος Αθηναίων εκάλεσε τον Οργανισμό Μεγάρου Μουσικής Αθηνών να αναπλάσει το δήθεν υποβαθμισμένο Πάρκο Ελευθερίας, ενώ ταυτόχρονα προβάλλονταν εικόνες από τελείως άλλο χώρο, τον όντως αδιαμόρφωτο και εγκαταλελειμμένο χώρο ιδιοκτησίας του Ταμείου Εθνικής Άμυνας, που βρίσκεται επί της οδού Κόκκαλη.

Έγινε ακόμη αναφορά σε σχέδια ανάδειξης των οικημάτων του ΕΑΤ - ΕΣΑ, στη φύτευση «χιλιάδων» δένδρων κ.ά. και ακολούθησε σύντομη περιγραφή των όσων πρόκειται να γίνουν, με τη βοήθεια μακέτας.

Η περιγραφή αυτή αποδόθηκε ανακριβώς σε εκπρόσωπο του Δήμου Αθηναίων και συγκεκριμένα στον υπογράφοντα, ενώ στην πραγματικότητα επρόκειτο για τον κ. Πανδή, εργολάβο των ήδη εκτελεσθεισών οικοδομικών εργασιών στο Μέγαρο Μουσικής και, κατά τα φαινόμενα, της προγραμματιζόμενης από τον ΟΜΜΑ επέκτασης.

Η μακέτα, που επιδείχθηκε ωστόσο, απεικόνιζε περισσότερα από όσα ελέγχθησαν. Απεικόνιζε συγκεκριμένα στη μέση του πάρκου μια μεγάλη τρύπα μέσα στο έδαφος και δίπλα του ένα τυφλό κτηριακό όγκο. Απεκάλυπτε δηλαδή αυτό που αποσιωπήθηκε πλήρως τόσο στην συνέντευξη του κ. Χ. Λαμπράκη όσο και στην περιγραφή του κ. Πανδή: την πρόθεση του ΟΜΜΑ να κατασκευάσει εγκαταστάσεις Κέντρου Συνεδρίων κάτω από μεγάλο τμήμα του Πάρκου Ελευθερίας.

Η πρόταση αυτή, παρά τις διαρκείς πιέσεις εκ μέρους παραγόντων του ΟΜΜΑ, έχει βρει απολύτως αντίθετο το Δήμο Αθηναίων για πολλούς λόγους.

Τυχόν κατασκευή του Συνεδριακού Κέντρου θα επιβαρύνει κυκλοφοριακά σε ώρες αιχμής την ήδη κορεσμένη Λεωφόρο Βασιλίσσης Σοφίας και τους γύρω δρόμους και θα υποβαθμίσει ανεπανόρθωτα τις γειτονικές περιοχές κατοικίας. Θα καταστρέψει έναν από τους πιο φιλόξενους χώρους πρασίνου και πολιτισμού της Αθήνας –και μπορεί κανείς εύκολα να αντιληφθεί ότι στην τaráτσα ενός κτιρίου δεν είναι δυνατό να αναπτυχθεί βλάστηση αντίστοιχη της σημερινής, – ενώ ταυτόχρονα θα περιορισθεί η δυνατότητα απορρόφησης των νερών της βροχής από το έδαφος, που αποδείχθηκε κρίσιμη στην περίοδο λειψυδρίας που περνάμε. Θα καταστρέψει την ιστορική μνήμη και την ατμόσφαιρα περισυλλογής του χώρου του ΕΑΤ - ΕΣΑ, καθώς εκεί θα κυριαρχήσει η μεγάλη τρύπα και ο τυφλός κτηριακός όγκος που προαναφέρθηκαν και οι εκατοντάδες των συνέδρων, που όπως είναι φυσικό θα κατακλύσουν την περιοχή. Τέλος, η δημιουργία ενός Συνεδριακού Κέντρου στη συγκεκριμένη θέση κατά τρόπον αφανή, όπως επιμένουν οι ολιγάριθμοι υποστηρικτές του –παράγοντες του ΟΜΜΑ– αναπόφευκτα θα το υποβαθμίσει με πιθανή συνέπεια τη συνολική του αποτυχία. Ταυτόχρονα, θα στερήσει την Αθήνα από την απόκτηση –μετά από δημοκρατικές αξιοκρατικές διαδικασίες επιλογής θέσης και μελετητών, διαδικασίες που δεν ακολουθούν οι υπεύθυνοι του Μεγάρου Μουσικής– ενός κτιρίου υψηλής αρχιτεκτονικής ποιότητας, που μπορεί να αξιοποιηθεί ως μοχλός για τη διεθνή προβολή της πόλης μας και την αναβάθμιση κάποιας παραμελημένης περιοχής της.

Δεν είναι τυχαίο ότι οι αρμόδιοι επιστημονικοί σύλλογοι – ο Σύλλογος Αρχιτεκτόνων και ο Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών έχουν εκφράσει κατηγορηματική αντίθεση στα σχέδια αυτά. Αντίθετοι ήταν και οι αντιστασιακοί της περιόδου 1967 - 1974, των οποίων η επώδυνη θιωμένη σχέση με το συγκεκριμένο χώρο επιβάλλει το σεβασμό της γνώμης τους από όλους μας και βεβαίως οι περίοικοι που βλέπουν να απειλείται η περιοχή της κατοικίας τους από συμφόρηση και υποβάθμιση.

Δυστυχώς, η απελθούσα κυβέρνηση, χωρίς διάλογο, υποκύπτοντας σε πιέσεις ανάλογες με αυτές που δέχεται ο Δήμος Αθηναίων, παρεχώρησε με φωτογραφική διάταξη τον υπό συζήτηση χώρο, αξίας δισεκατομμυρίων, στον ΟΜΜΑ. Ο Δήμος Αθηναίων έχει ήδη προσφύγει για την υπόθεση αυτή στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Τελειώνοντας επιθυμώ να επαναλάβω προς κάθε κατεύθυνση την επανειλημμένα βεβαιωμένη, με συντριπτική πλειοψηφία όλων των πτερύγων του Δημοτικού Συμβουλίου, θέση του ήμου Αθηναίων (σημειώνεται ότι η μειοψηφία διετύπωσε ακόμη αυστηρότερη θέση).

Ο Δήμος αναγνωρίζει την ανάγκη να δημιουργηθεί –έστω και εκ των υστέρων, αφού δεν πήρε εξ αρχής πρόβλεψη– στην περιοχή του Μεγάρου της Μουσικής υπόγειος χώρος στάθμευσης, μεγάλης χωρητικότητας, ο οποίος κατά τις ώρες των εκδηλώσεων του Μεγάρου εξυπηρετεί το κοινό του, χωρίς καμιά απολύτως άλλη χρήση.

Η θέση αυτή, με την οποία ταυτίζεται και το Τεχνικό Επιμελητήριο, είχε γίνει αποδεκτή από τον κ. Χ. Λαμπράκη.

Εφόσον λοιπόν τύποις υπάρχει η επιθυμητή συναίνεση όλων των ενδιαφερομένων, είναι κόπιμο η σημερινή κυβέρνηση, κάνοντας πράξη τις διακηρύξεις της στους τομείς του περιβάλλοντος και της τοπικής αυτοδιοίκησης, να τροποποιήσει το ταχύτερο το ισχύον Π.Δ. 11 να καθορίσει σαφώς ως μόνη αποδεκτή χρήση σε συγκεκριμένο μικρό τμήμα της περιοχής γήπν του υπογείου χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων, χωρίς διακοπή της συνεχούς επιφάνειας του πρασίνου, ώστε να αποφεύγονται οι αμφισβητήσεις και η δικαιολογημένη ανησυχία των πολιτών.

Παραμένει ωστόσο ακέραιη η ευθύνη του αρμοδίου δημοσιογράφου της εκπομπής, ο οποίος ζήτησε και είχε μαγνητοσκοπημένες τις επίσημες απόψεις του Δήμου. Τις απόψεις αυτές, που διέψευδαν τις ανακρίβειες που τελικά μετέδωσε, προτίμησε για λόγους που ο ίδιος γνωρίζει, να αποσιωπήσει.

Αλέξανδρος Τριποδάκης

ΕΝΑΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΟΣ...

No pasaran!

Οχι μόνο δέντρα αλλά και την Πολυκατοικία των Αξιωματικών, πίσω από το Μέγαρο, στην οδό του Πάρκου της Ελευθερίας από την πλευρά της οδού Π. Κόκκαλη, ετοιμάζεται να καταβροχθίσει η μπουλντόζα, για χάρη του γκαράζ και άλλων... ευαγών χρήσεων. Κι ένας από τους κατοίκους της πολυκατοικίας, ο απόστρατος αντιστράτηγος Γεώργιος Α. Γεβέντης, οργίζεται (πολύ έγκαιρα, το γράμμα του έχει γραφτεί ένα χρόνο πριν, το Φεβρουάριο του 1993) και φωνάζει: «No pasaran!»

Στις 10.9.1992 ο Δήμος Αθηναίων κοινοποίησε στους ιδιοκτήτες πολυκατοικίας Αποστράτων Αξιωματικών ότι απαλλοτριώνεται η περιοχή της κατοικίας των που βρίσκεται όπισθεν του Μεγάρου των Φίλων της Μουσικής.

Η ανωτέρω πολυκατοικία επρόκειτο να ανεγερθεί στο ιδιόκτητον οικόπεδον του ΑΟΟΑ στην οδόν Γεωργίου Β'. Όμως, το 1961 η τότε Κυβέρνηση Κ. Καραμανλή *αντήλλαξε υποχρεωτικά* τα ανωτέρω οικόπεδα με οικόπεδα των παλαιών στρατώνων της πολυκατοικίας και το 1964 οι 28 κατοικίες της κατενεμήθησαν σε 28 Αξιωματικούς και των 3 κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων από του βαθμού του Ανθ/στού μέχρι Ανωτάτου που επελέγησαν με απολύτως αδιάβλητη κλήρωση.

Η ανέγερση του ιδιωτικού Μεγάρου του «Συλλόγου των Φίλων της Μουσικής» άρχισε το 1977 σε οικόπεδο των Στρατώνων που δώρησε το Κράτος και με δαπάνες ανεγέρσεως του Λάμπρου Ευταξία και της μουσικού Τριάντη - Κυριακίδη. Λόγω του μεγάλου πληθωρισμού που επηκολούθησε τα χρήματα των δωρητών δεν έφθασαν και τις δαπάνες ανέλαβε το Κράτος. Πρόεδρος του Συλλόγου ανέλαβε ο κ. Χρήστος Λαμπράκης, ιδιοκτήτης του συγκροτήματος εφημερίδων «Λαμπράκης», που εσχάτως αποφάσισε να επεκτείνει τις αρχικές εγκαταστάσεις του Μεγάρου, κατασκευάζοντας τεράστιο γκαράζ 750 θέσεων, συνεδριακόν μέγαρον, και άλλων κτιριακών εγκαταστάσεων, στην περιοχή της πολυκατοικίας των Αξιωματικών, της οποίας κατ' ουσίαν πρότεινε την απαλλοτρίωση. Σημειωτέον ότι το Μέγαρο Μουσικής διαθέτει μεγάλο υπόγειο γκαράζ το οποίον δεν χρησιμοποιεί εκ φόβου ανατινάξεως του Μεγάρου υπό τρομοκρατών.

Οι δαπάνες για την εφαρμογήν του σχεδίου Λαμπράκη θα υπερβούν πολλές δεκάδες δισεκατομμυρίων δραχμών *πράγμα που συνιστά επικίνδυνο δέλεαρ διαφόρων καραδοκούντων επιχειρηματιών.*

Είναι αδιανόητον να δαπανηθούν τέτοια τεράστια ποσά στη σημερινή δυσκολοτάτη οικονομική κατάσταση της χώρας, μόνον και μόνον, για να διευκολυνθούν μερικοί φιλόμουσοι όταν θα πηγαίνουν στο Μέγαρον της Μουσικής. Όταν τα αντίστοιχα μεγάλα θέατρα της προσοδευμένης και ευνομούμενης Ευρώπης, του Λονδίνου το Κόβεντ Γκάρντεν, της Όπερας των Παρισίων, της Σκάλας του Μιλάνου, της Όπερας της Ρώμης, της Βιέννης, του Βερολίνου, της Ζυρίχης και άλλων, δεν διαθέτουν πάρκινγκ και ούτε διανοήθηκαν ότι θα μπορούσαν να αποκτήσουν σήμερα τέτοιους χώρους με διαδικασίες απαλλοτριώσεως όπως επιχειρείται στην Ελλάδα!! Αλλά βεβαίως ο σκοπός είναι άλλος: Να γίνει ένα τεράστιο και προσοδοφόρο

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ...

⇒ Οι εργολάβοι της μνήμης

Κύριε Διευθυντά

Πέντε υπόγεια γκαράζ κατασκευάζονται στην Αθήνα, και ουδείς διαμαρτύρεται. Ίσως διότι είναι κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, δεν κατασκευάζονται στον χώρο του Μεγάρου Μουσικής, δεν προσθέτουν το καθένα εφτά στρέμματα πράσινου, και δεν αναδεικνύουν έναν ιστορικό χώρο μνήμης, όπως συμβαίνει στο Πάρκο Ελευθερίας. Εχετε εσείς καμιά εξήγηση γι' αυτή τη διαφορετική γκαραζική μεταχείριση, ιδιαιτέρως από τους εργολάβους της μνήμης;

Πέτρος Ευθυμίου

Χάριν των αναγνωστών του περιοδικού που έτυχε να μην διαβάσουν το κυριακάτικο ΒΗΜΑ της 27.2.94 αναδημοσιεύουμε το μικρό «επιστολάριον» του παλιού στελέχους του ΑΝΤΙ, του κ. Πέτρου Ευθυμίου. Όπως διαπιστώνεται, ο έξυπνος φίλος Πέτρος ανακάλυψε ανάπτυξη του πρασίνου κατά επτά στρέμματα...

γκαράζ κοινής χρήσεως, 750 θέσεων, το οποίο θα λειτουργεί επί 24ώρου βάσεως με διακίνηση 2.000 - 2.500 αυτοκίνητα ημερησίως, στην ήδη βεβαρημένη με ασφυκτική κυκλοφορία περιοχή, αψηφώντας την φοβερή οικολογική καταστροφή που θα προκαλέσει ως και του υπάρχοντος χώρου πρασίνου. Εισέτι πληροφορούμεθα ότι η Διεύθυνση του Μεγάρου Μουσικής αντιμετωπίζει και την περίπτωση να διατηρήσει την απαλλοτριωθησόμενη πολυκατοικία των ΑΕ/κών για στεγαστικές ανάγκες υπηρεσιών της.

Όσον αφορά το Συνεδριακόν Κέντρον, τι χρειάζεται να διατεθούν τόσα δισεκατομμύρια για να κτισθεί στον ήδη ασφυκτικά υπερφορτωμένο χώρον ένα ακόμη συνεδριακόν μέγαρον όταν τέτοια κέντρα, στα πολιτισμένα και προοδευμένα κράτη κτίζονται, για οικολογικούς λόγους, εκτός του κέντρου των πόλεων;

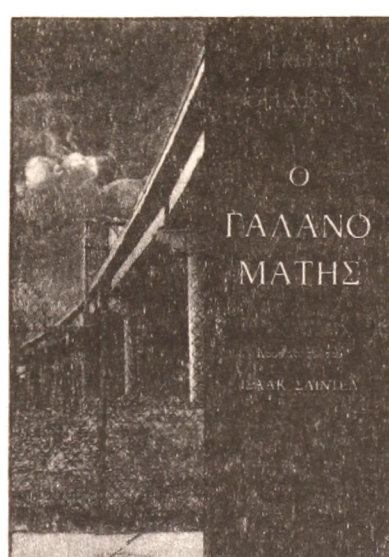
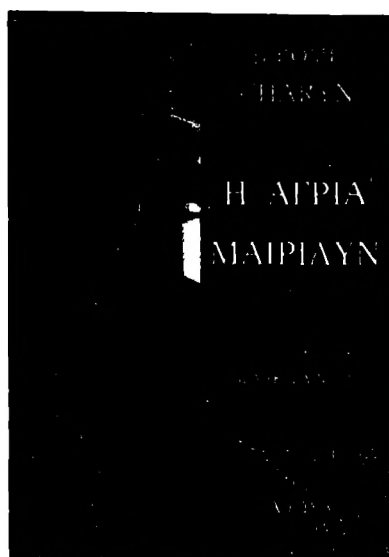
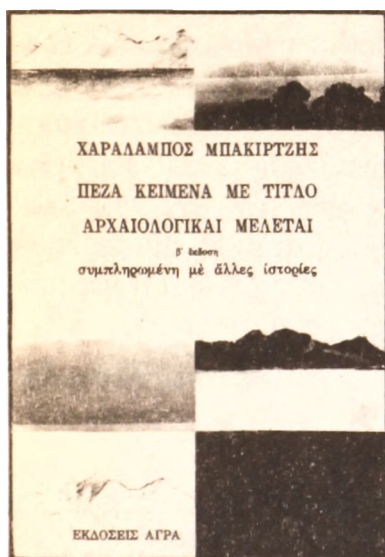
Η πτωχή Ελλάς δεν έχει ανάγκη από τα μεγαλεπίβολα σχέδια Λαμπράκη. Όταν, υπάρχει επιτακτική δημοσία ανάγκη από νοσοκομεία για την περίθαλψη του ταλαιπωρουμένου Ελληνικού Λαού. Για μαιευτήρια, που είναι ανύπαρκτα στη χώρα μας και η έλλειψις τους έχει άμεση επίδραση στη συνεχώς αυξανόμενη υπογεννητικότητα της χώρας που άμεσα απειλεί τη δημογραφική κατάσταση της Ελλάδος σε αντίθεση με την Τουρκίαν και τα άλλα βαλκανικά κράτη. Όταν υπάρχει μεγάλη έλλειψις σχολείων για τη σπουδάζουσα νεολαία μας.

Η θάναυση απαλλοτρίωση της μοναδικής κατοικίας μιας μεγάλης ομάδος πολεμιστών αποστράτων Αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων της Ελλάδος, αποτελεί ανεπίτρεπτον προσβολήν προς ολόκληρον το Σώμα των Ελλήνων Αξιωματικών, οι οποίοι ανάλωσαν την ζωήν τους για το καθήκον τους προς την Ελλάδα. Τοσούτον μάλλον όταν η προσβολή αυτή γίνεται σε κρίσιμη στιγμή για την Ελλάδα, που βρίσκεται μέσα στα ταραγμένα Βαλκάνια, δεν επιτρέπεται, για το συμφέρον της χώρας μας, να τραυματίζεται από κανέναν το γόητρον και το κύρος των ενδόξων στελεχών των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων.

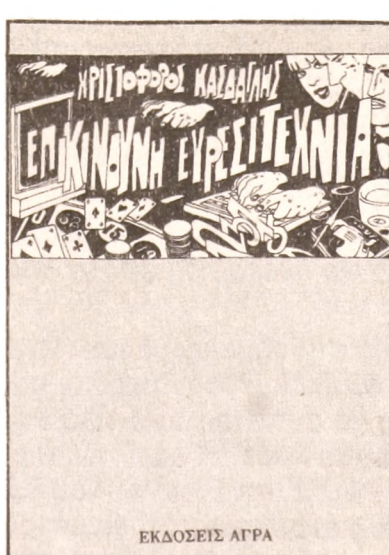
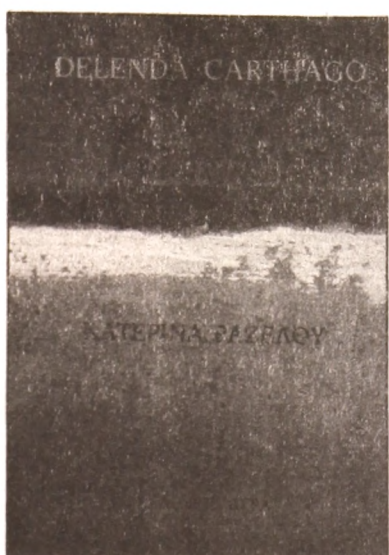
Δεν παραλείπεται ν' αναφερθεί ότι οι θιγόμενοι Αξιωματικοί, υπερασπιζόμενοι τα νόμιμα δικαιώματά τους προσφεύγουν εις την Ελληνικήν Δικαιοσύνην εις την οποίαν, ιδιαιτέρως, έχουν απόλυτη εμπιστοσύνην, αντιμετωπίζουν όμως απαραδέκτους και παραπλανητικούς μεθοδεύσεις υπευθύνων παραγόντων.

Είμεθα βέθαιοι, δι' όλους τους ανωτέρω λόγους, ότι η Πολιτεία αυτήν την φορά, θα σκεφθεί υπεύθυνα και σοβαρά την κατάστασιν αυτήν και θα παρέμβει αρμοδίως.

Αντιστράτηγος Γεώργιος Α. Λεβέντης
Επίτιμος Γενικός Επιθεωρητής Στρατού
τ. Υπηρεσιακός Υπουργός Συγκοινωνιών

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ 1979 - 1993

Πιμέλεια: Βασίλης Καπετανγιάννης

Η ΣΦΑΓΗ ΣΤΗ ΧΕΒΡΩΝΑ

Ενα «επεισόδιο», σαν την αποτρόπαιη σφαγή αθώων παλαιστινίων πολιτών στη Χεβρώνα, μπορεί να αποτελέσει τον καταλύτη για να αντιμετωπιστούν προβλήματα τα οποία προηγουμένως είχαν παχαμεριστεί από την ειρηνευτική διαδικασία και την ιστορική συμφιλίωση Παλαιστινίων και Αράβων. Με τα βλέμματα στραμμένα στη Βοσνία, το αποτρόπαιο αυτό έγκλημα ενός «φανατικού» δεν έτυχε της μεταχείρισης εκείνης από τα ΜΜΕ που θα καθιστούσε ακόμα εντονότερες τις αντιδράσεις της διεθνούς κοινής γνώμης και την άσκηση συντονισμένων πιέσεων κατά του Ισραήλ.

Τέτοια «επεισόδια» αποσκοπούν φυσικά να δυναμτίσουν την ειρηνευτική διαδικασία και να χύσουν νέο αίμα στη διαχωριστική γραμμή του μίσους. Αλλά μετά τις δικαιολογημένες βίαιες πρώτες αντιδράσεις των Παλαιστινίων, φαίνεται να επικρατούν ωριμότερες σκέψεις, καθώς μάλιστα κινούνται και οι διπλωματικές διαδικασίες τόσο από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και από την αμερικανική πλευρά για να προληφθεί η επιδείνωση της κατάστασης.

Οι δυνάμεις που ποντάρουν στην ειρηνευτική διαδικασία, και στα δύο στρατόπεδα, φαίνεται να είναι ισχυρότερες απ' αυτές που θέλουν να τη δολοφονήσουν με την εατέρωθεν συνέχιση ενός «ιερού πολέμου» που μόνο θύματα δημιουργεί, κυρίως από την πλευρά των Παλαιστινίων και δεν προσφέρει ούτε λύσεις, ούτε διέξοδο, ούτε μέλλον στους ισραηλινούς και παλαιστίνιους πολίτες.

Όσες χειρονομίες «καλής θέλησης» κι αν κάνει ο πρωθυπουργός του Ισραήλ, Ράμπιν, post festum βέβαια, για να κατασιγάσει την οργή των Παλαιστινίων δεν επαρκούν. Το πρόβλημα των ισραηλινών, εποίκων που με διάφορους τρόπους

έχουν καταπατήσει τη γή των Παλαιστινίων, πρέπει να έρθει στην τράπεζα των διαπραγματεύσεων για να βρει τη λύση του. Πρέπει να εξευρεθούν τρόποι ώστε οι 120.000 έποικοι να μπορέσουν να συμβιώσουν ειρηνικά με τα 2 εκ. των Παλαιστινίων. Η δημιουργία γκέτο θα σημαίνει τον ενταφιασμό κάθε προσπάθειας συμβίωσης, ενώ η επανάληψη τέτοιων σφαγών θα αποτελεί συχνό φαινόμενο.

Καμιά συμφωνία ειρήνης δεν πρόκειται να διατηρηθεί αν δεν λυθεί αυτό το πρόβλημα. Η κυβέρνηση του Ισραήλ οφείλει να αποπλίσει τους εποίκους που «αυτοαμύνονται» (όπλα εναντίον των λίθων των Παλαιστινίων) και να απαγορεύσει τις εξτρεμιστικές φανατικές οργανώσεις όπως των Kahane Chai και την Kach. Είναι προς το συμφέρον της πλειοψηφίας των εποίκων που θέλουν να συμβιώσουν ειρηνικά με τους Παλαιστίνιους να στηρίξουν τη συμφιλίωση και τα μέτρα εκείνα που θα αποσκοπούν στη συνεργασία των δύο κοινοτήτων.

Είναι δύσκολο να ξεχάσει κανείς το παρελθόν. Αλλά και στις δύο πλευρές η διαχωριστική γραμμή πρέπει να χαραχθεί μεταξύ εκείνων που θέλουν να διατηρήσουν το τείχος του μίσους κι εκείνων που θέλουν να μάθουν να ζουν δίπλα δίπλα. Τον περασμένο Σεπτέμβριο η κυβέρνηση του Ισραήλ αποφάσισε να αναγνωρίσει την Οργάνωση για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης και τον ηγέτη της, Αραφάτ, ως εκπρόσωπο του παλαιστινιακού λαού.

Οι «τρομοκράτες» νομιμοποιήθηκαν. Κι από την άλλη πλευρά η ΟΑΠ αναγνώρισε το δικαίωμα του κράτους του Ισραήλ να υπάρχει με ειρήνη και ασφάλεια. Οι πρωτεργάτες της ιστορικής αυτής συμφωνίας, Ράμπιν και Αραφάτ, δεν θα πρέπει να αφήσουν την κατάσταση να ξεφύγει από τα χέρια τους.

«Κλειδί για την επανέναρξη της ειρηνευτικής διαδικασίας ο έλεγχος των εξτρεμιστών εποίκων και η αποφασιστικότητα του Ισραήλ»

Μετά τη σφαγή, στη Χεβρώνα αιμορραγεί η ειρήνη στη Μέση Ανατολή

Η Ειρήνη στη Μέση Ανατολή γλιστρά πάνω στο αίμα των αθώων θυμάτων που χύθηκε στη Χεβρώνα. Η αιματοχυσία έχει, προς το παρόν, οδηγήσει σε πλήρη αδιέξοδο στις συνομιλίες Ισραήλ - Παλαιστινίων, καθώς η Οργάνωση για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης (ΟΑΠ) δεν φαίνεται διατεθειμένη να υποχωρήσει στους όρους που έχειβάλει για την επανάληψη των συνομιλιών, παρά τις χειρονομίες «καλής θέλησης» της κυβέρνησης του Ράμπιν υπό την κατακραυγή της παγκόσμιας κοινής γνώμης και των πιέσεων για τη διατήρηση της ειρηνευτικής διαδικασίας.

Εν αναμονή της αποφάσεως του Συμβουλίου Ασφαλείας, η ΟΑΠ δείχνει τα δόντια της χαρακτηρίζοντας τις χειρονομίες του Ισραήλ «διακοσμητικές» και ζητώντας σκληρά μέτρα κατά των εποίκων, κυρίως δε τον αποπλισμό των εξτρεμιστών που δεν φαίνονται διατεθειμένοι να ρίξουν νερό στο κρασί τους. Αντίθετα, κήδεψαν ως «ήρωα» και «ιερό μάρτυρα» το φανατικό Baruch Goldstein, υπαίτιο της σφαγής των Παλαιστινίων στη Χεβρώνα. Το δε συμβούλιο των εποίκων απέρριψε προτάσεις για τον αποπλισμό ως προτάσεις «ανεύθυνων πολιτικών». Ο πρωθυπουργός του Ισραήλ δεν φαίνεται διατεθειμένος να αποπλίσσει όλους τους εξτρεμιστές, να διαλύσει καταυλισμούς των εποίκων -φωλεές φανατικών- και να διαλύσει εξτρεμιστικές οργανώσεις των ισραηλινών εποίκων όπως η **Kahane Chai** και η **Kach**.

Ο εξτρεμισμός των φανατικών ισραηλινών εποίκων αποτελεί αυτή τη στιγμή το κυριότερο εμπόδιο για την ειρήνη, μπλοκάροντας τις διαδικασίες και δημιουργώντας δικαιολογημένη ένταση και οργή στο στρατόπεδο των Παλαιστινίων, όπου και εκεί ορισμένα στοιχεία βάλλουν κατά του Αραφάτ που τον κατηγορούν για «ενδοτισμό» και δεν θέλουν να ακούν για συμβιβασμούς και αυτονομίες.

Επομένως, οι πιέσεις πρέπει να ασκηθούν κατά της κυβέρνησης του Ισραήλ ώστε να συζητήσει σοβαρά το θέμα με την ΟΑΠ και να θέσει υπό έλεγχο τους εξτρεμιστές εποίκους που έτσι κι αλλιώς έχουν καταπατήσει την παλαιστινιακή γη.

Ο εξτρεμισμός έχει στηρίγματα και στην Αμερική μεταξύ των εκεί Εβραίων. Η οργάνωση

Ακροδεξιοί φανατικοί Ισραηλινοί κηδεύουν τον Baruch Goldstein, τον σφαγέα των Παλαιστινίων στη Χεβρώνα, αποδίδοντάς του τιμές «ήρωα» και «ιερού μάρτυρα»

ωση Kahane Chai είναι ένα κίνημα που έχει πάρει το όνομά του από τον ραβδίνο Meir Kahane που ζούσε στο Μπρούκλιν και θεωρείται ως ο νονός και διανοούμενος του εβραϊκού εξτρεμισμού. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο εκπρόσωπος του κινήματος στην Αμερική **Mike Gurosky**, υπεράσπισε τον σφαγέα της Χεβρώνας λέγοντας εν κατακλείδι, σε σχετική συνέντευξη στο CNN, ότι «Όλοι οι Άραβες είναι εχθροί. Αυτή είναι η πραγματικότητα». (Ωστόσο άλλες εβραϊκές αμερικανικές οργανώσεις καταδίκασαν απερίφραστα τη σφαγή ως αντίθετη στις αξίες του εβραϊσμού) και κάλεσαν την ισραηλινή κυβέρνηση να πάρει σκληρά μέτρα για τον έλεγχο της βίας κατά αθώων Αράβων και μουσουλμάνων πολιτών).

Γεγονός είναι ότι οι Παλαιστίνιοι, μπροστά στα ανεπαρκή μέτρα για τον έλεγχο των φανατικών εποίκων, δεν έχουν κανένα λόγο να εμπιστευτούν την ισραηλινή κυβέρνηση ότι πράγματι εννοεί να τηρήσει τις συμφωνίες και να προστατεύσει τους πολίτες από πράξεις βίας και σφαγές.

Υπάρχουν ακόμα ελπίδες για τη διάσωση της ειρηνευτικής διαδικασίας αν γίνει αντιληπτό ότι από τη συνέχιση μιας εμπόλεμης κατάστασης ή από την κατολίωση σ' έναν ανοιχτό εμφύλιο πόλεμο κανείς δεν πρόκειται να δγει κερδισμένος.

Η. Κανακάκης

Το ρωσικό «αντίβαρο» και η εφήμερη δυναμική του

Ισχυρός παράγων αντισταθμιστικός στις δυτικές πιέσεις αποδείχθηκαν οι Ρώσοι, σπεύδοντας να παρέμβουν στο Βοσνιακό, μετά την κλήση τους από τους Σέρβους της Βοσνίας. Ωστόσο, όλοι εκτιμούν ότι δεν μπορεί παρά να έχει μόνο προσωρινό χαρακτήρα η παρέμβαση.

Αν με κάποιο τρόπο η κατάσταση εξομαλυνόταν, η ρημαγμένη οικονομία της Ρωσίας δεν θα μπορούσε να είναι αποτελεσματικό στήριγμα στην ανόρθωση της Σερβίας.

Δεν φαίνεται να υπάρχουν πολλές αμφιβολίες ότι τα 4 αεροσκάφη τα οποία κατήρφησαν από τα καταδιωκτικά του ΝΑΤΟ ήταν σερβικά, με την έννοια ότι ανήκαν σε σερβικές δυνάμεις που εμπλέκονται στην αβυσσινή σύρραξη. Αλλά η ταυτότητα των αεροσκαφών παραμένει (τουλάχιστον ως τώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές) αμυγδαλένη «μυστήριο», γιατί αυτό διευκολύνει όλες τις πλευρές. Η σερβική πλευρά θέλει το μήνυμα το οποίο ήταν σαφέστατο. Η αβυσσινότητα είναι σαφής. Για πρώτη φορά επιδεικνύεται μια αποφασιστικότητα στην πράξη και όχι στα λόγια, ώστε να υπάρξει κάποια συμφωνία ειρήνευσης. Η απειλή της παρουσίας της τεράστιας αεροπορικής λευκής μηχανής δεν είναι παρά ένας αποδομητικός μοχλός πίεσης για την επίτευξη συμφωνίας, ενώ παράλληλα εντείνονται οι διπλωματικές πιέσεις, αλλά και οι διπλωματικές κινήσεις που θα υποχρεώσουν τους υπάλους να συμφωνήσουν. Σ' αυτό το διπλωματικό παιχνίδι, υπό την απειλή κυ-

ρώσεων κατά της Κροατίας και τη γερμανική πίεση εντάσσεται και η υπογραφή της προκαταρκτικής συμφωνίας μεταξύ της μουσουλμανικής πλευράς και των Κροατών για τη συγκρότηση συνομοσπονδίας. Υπερβαλλίζεται έτσι η σερβική πλευρά, που θα κληθεί τώρα να συμφωνήσει σε πρότυπα ήδη σχεδιασμένα σχετικά με τη μορφή εσωτερικής οργάνωσης της κρατικής υπόστασης της πρώην Βοσνίας και τις σχέσεις της με τα γειτονικά κράτη.

«Υπό ρωσική εγγύηση»

Οι Σέρβοι της Βοσνίας έσπευσαν και πάλι να ζητήσουν τη βοήθεια της Ρωσίας, που μπήκε ως ισχυρός παράγοντας στην εξίσωση, ώστε να αντισταθμίσουν τις δυτικές πιέσεις. Και φυσικά είναι υποχρεωμένοι «υπό ρωσική εγγύηση» να δώσουν ό,τι δεν ήθελαν να δώσουν ενώπιον προθεσμιών και τελεσι-

γράφων (π.χ. το άνοιγμα του αεροδρομίου στην Τούζλα). Ελπίζουν έτσι όχι μόνο σε μια ρωσική παρουσία - εγγύηση επί του εδάφους αλλά και σε μια διπλωματική υποστήριξη, εφόσον η δυτική πλευρά να μην δεν επιθυμεί τη συνέχιση του πολέμου - κατεύθυνση προς την οποία πιέζουν μ' όλα τα μέσα οι Μουσουλμάνοι - αλλά και θέλει η μουσουλμανική πλευρά να ικανοποιηθεί στις «λογικές απαιτήσεις» της, εφόσον στα πεδία των μαχών έτσι κι αλλιώς έχουν διαμορφωθεί ορισμένες καταστάσεις.

Το ρωσικό, λοιπόν, αντίβαρο είναι το μόνο διπλωματικό όπλο που έχει απομείνει στους Σέρβους της Βοσνίας και συγκεκριμένα στην πολιτική τους ηγεσία, εφόσον είναι πλέον εμφανείς οι διαφορές με τη στρατιωτική ηγεσία. Απομένει να διευκρινιστούν οι προθέσεις του Μιλόσεβιτς, που σε καμιά περίπτωση δεν θέλει να εξαρτηθεί απόλυτα από τη Ρωσία και γνωρίζει πως πρέπει να διατηρήσει γέφυρες με τη Δύση. Δεν θα μπορέσει να τον βοηθήσει η Ρωσία στην ανασυγκρότηση της ρημαγμένης οικονομίας του, μετά τη λήξη του πολέμου.

Πίεση, περισσότερη πίεση

Δεν αποκλείεται η πίεση του Μιλόσεβιτς επί του Κάρατζιτς να είναι σοβαρή, ώστε δεδομένων των συνθηκών να γίνει κάποια συμφωνία, η οποία στα χαρτιά τουλάχιστον θα εγγυάται την ειρηνική συμβίωση των σημερινών εχθρών και θα αφήνει την πόρτα ανοιχτή για πολλά ενδεχόμενα στο μέλλον.

Η τέχνη σ' αυτά τα πράγματα είναι να παίρνεις την κατάλληλη στιγμή ό,τι καλύτερο μπορείς, αν θεωρείς ότι το εγγύς μέλλον θα είναι χειρότερο για σένα. Αργότερα βλέπουμε...

Κ. Βασιλείου

Η κοινωνική αναταραχή στην Ευρώπη παίρνει μεγάλες διαστάσεις. Το πιο πρόσφατο παράδειγμα μάς έρχεται από τη Γερμανία. Την 1η του Μάρτη οι εργαζόμενοι σε διάφορους τομείς του δημοσίου, απέκλεισαν κεντρικούς δρόμους μεγάλων γερμανικών πόλεων, ακόμη και γύρω από το αεροδρόμιο του Βερολίνου, σήκωσαν τις σημαίες τους και ένωσαν τη φωνή τους ενάντια στη νέα συλλογική σύμβαση εργασίας που προβλέπει, ύστερα από αρκετά χρόνια, το πάγωμα των μισθών και το σημαντικό περιορισμό των κοινωνικών επιδομάτων. Η συνέχεια αναμένεται θερμότερη, καθώς το ισχυρό συνδικάτο των εργαζομένων στη μεταλλοβιομηχανία (I.G. Metal) με 3,4 εκ. μέλη απειλεί, έπειτα από μια σειρά προειδοποιητικών κινητοποιήσεων, με γενική απεργία πιθανότατα στις 7 Μάρτη.

Οι γερμανοί εργοδότες από την άλλη είδαν με κακό μάτι ακόμη και την «επιτυχία» της Volkswagen (καθιέρωση βδομάδας 29 ωρών, μείωση αποδοχών κατά 10% με την απειλή της απόλυσης 3.000 εργαζομένων).

Ενώ η γερμανική κυβέρνηση έχει ήδη συναινέσει στη μείωση των επιδομάτων ανεργίας και της κοινωνικής βοήθειας. Και ο καγκελάριος, Χέλμουτ Κολ, επιρρίπτει τις ευθύνες στους τεμπέληδες που επιδιώκουν να μετατρέψουν τη Γερμανία σ' ένα τεράστιο λούνα - παρκ'.

Οι εργαζόμενοι κινητοποιούνται και διεκδικούν

της Κατερίνας Καρύγιαννη

Κορυφώνονται σε όλη την Ευρώπη οι απεργιακές κινητοποιήσεις των εργαζομένων, που ξεσηκώνονται ενάντια στα προγράμματα λιτότητας, στο πάγωμα των μισθών, στη μείωση των κοινωνικών επιδομάτων, υπερασπίζονται το δικαίωμά τους στην εργασία και αναζητούν το κράτος πρόνοιας που «ψυχορραγεί».

Γαλλία: Εργαζόμενοι στην Air France διαδηλώνουν εναντίον της ιδιωτικοποίησης του γαλλικού αερομεταφορέα

Γενικός ξεσηκωμός

Στη Γαλλία τα πράγματα δεν πάνε καλύτερα. Η κυβέρνηση Μπαλαντίρ έχει πάρει κατ'ακριβή μέτρα που θίγουν τα δικαιώματα των εργατών, φτάνοντας στο σημείο να κα-

ταργήσει και αυτό το όριο συνταξιοδότησης στα 60. Ο κύκλος των κοινωνικών ταραχών στη Γαλλία άνοιξε με τις κινητοποιήσεις των αγροτών που θίγονται από τις περικοπές στις επιχορηγήσεις των αγροτικών προϊόντων που προβλέπει η GATT. Ο Μπαλαντίρ τα κατάφερε σ' αυτή την πρώτη φάση, ρίχνοντας μάλλον στάχτη στα μάτια των αγροτών, αλλά αναγκάστηκε να κάνει πίσω στην ιδιωτικοποίηση της Air France, τον Οκτώβριο που μας πέρασε, όπως επίσης έκανε πίσω και στο θέμα της αλιείας, μετά τις δυναμικές κινητοποιήσεις των γάλλων ψαράδων. Χρειάστηκε να κλείσουν λιμάνια, να αναποδογυρίσουν αυτοκίνητα, να σπάσουν τζάμια, να φάνε ξύλο ο δήμαρχος της Ρεν και ένας βουλευτής για να εξασφαλίσουν τελικά οι ψαράδες την υπόσχεση του πρωθυπουργού για οικονομική βοήθεια και αποκατάσταση των ελάχιστων τιμών των ψαριών.

Έντονη κοινωνική δυσανεμία υπάρχει και στην Ισπανία, αν και η τελευταία αναμέτρηση κυβέρνησης και συνδικάτων έληξε ισόπαλη. Η γενική απεργία του Γενάρη δεν είχε ούτε τον όγκο ούτε τον παλμό που είχε για παράδειγμα, η γενική απεργία του '88, αλλά είχε σοβαρό λόγο ύπαρξης. Μιας και η κυβέρνηση έχει πρόθεση να παγώσει τους μισθούς και να περιορίσει δραστικά τα κοινωνικά επιδόματα, στη λογική που έχει υιοθετήσει από το '92 με τη μείωση των επιδομάτων ανεργίας.

Στην Ιταλία τα συνδικάτα κινητοποιήθη-

από τον Οκτώβρη που μας πέρασε, με γενική απεργία διαμαρτυρίας στον πολογισμό λιτότητας του '94 και στη ση των αποδοχών των εργαζομένων.

έκπληξη, ωστόσο, ήρθε από το Βέλγιο. Μετέξ πάγωμα των μισθών, τα μέτρα ίον των συνταξιούχων, η ενίσχυση της ής απασχόλησης και της ελαστικότητας πιχειρήσεις έδωσαν ώθηση σε μια κινη- ηση, που ανάλογη δεν είχαμε από το στο Βέλγιο που η ανεργία αναμένεται 4 να ξεπεράσει το 14% του ενεργού υσμού.

ην υπόλοιπη Ευρώπη (Ολλανδία, Ιρ- ία, Μ. Βρετανία και εδώ στην Ελλάδα) τηρούμε την ίδια συστηματική επίθεση α στο κράτος πρόνοιας, χωρίς μάλι- α έχουμε και την αναμενόμενη αντίδρα- ων εργαζομένων. Το χαρακτηριστικό, ια, παράδειγμα της κυβερνητικής ανα- ίας και της καταδράθρωσης του κρά- πρόνοιας είναι αυτό της Μ. Βρετανίας. εικνίσουμε από τη δήλωση του γραμμα- ίωνωνικής Ασφάλισης της κυβέρνησης ίζορ: «να αντικαταστήσουμε το κράτος οιας με μια κοινωνία ευμάρειας, όπου ο νας θα αγοράζει την κοινωνική του πασία» για να φτάσουμε στην απόφαση ντηρητικής² κυβέρνησης να στεγάσει νύπανδρες μητέρες σε σπίτια μισογκρε- ένα «γιατί τα παιδιά τους έχουν μια μένη τάση προς την εγκληματικότητα ην αποτυχία στα γράμματα»³.

βρετανική κυβέρνηση, δέβαια, προχώ- ακόμη περισσότερο και προκειμένου ίσει κάποιες εργασιακές θέσεις, μειώνει ικά τους κανόνες ασφαλείας που ουν στις διομηχανικές επιχειρήσεις⁴.

συμβαίνει, λοιπόν; Οι ευρωπαϊκές κυ- ήσεις—που σε τελική ανάλυση έχουν ένα μένο ακαθάριστο εθνικό προϊόν που θα επέτρεπε να εξασφαλίζουν υψηλό επί- κοινωνικής προστασίας—συμπράττουν υς εργοδότες ενάντια στο κράτος πρό- ς. Ενώ οι εργαζόμενοι αλλού κινητοποι- ι δυναμικά και αλλού αδρανούν αδι- λότητα.

ποιες κυβερνήσεις, όπως η ισπανική, ολογούν την υποχωρητικότητά τους απαιτήσεις των εργοδοτών με το φόβο εταφοράς ξένων εταιρειών στην Ανατο- Ευρώπη. Και άλλες απλώς εκμεταλ- νται την αδράνεια των εργαζομένων ην υπαγορεύει το φόβητρο της ανερ- Στο σημείο αυτό, δέβαια, πολλά ερω- τικά μπαίνουν και για το ρόλο των συν-

δικάτων. Είναι πια σαφές ότι έχουν περιορι- στεί σε μια ρηχή, συχνά και άνευ ουσίας αντιπαράθεση με τις κυβερνήσεις, μια αντι- παράθεση που απλώς δικαιώνει την ύπαρξη των συνδικάτων και καλύπτει το κενό επιρ- ροής τους.

Μόνο που δεν θα έπρεπε να λειτουργούν έτσι τα πράγματα, πολύ περισσότερο που οι εργαζόμενοι σήμερα αποπροσανατολίζο- νται μέσα στη γενικότερη σύγχυση και υπό το φόβο της ανεργίας που έχει πάρει πια απειλητικές διαστάσεις σε όλη την Ευρώπη. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά την Ισπανία με ποσοστό ανεργίας 23%, τη Γερμανία με 9,3%, την Ιταλία με 10,2%, την Ιρλανδία με 16,9%, τη Γαλλία με 12%, το Βέλγιο με 14%.

Ευρώπη της ανεργίας;

Μια Ευρώπη, λοιπόν, με 23 εκατ. ανέργους (τώρα), πού πάει; Και γιατί να παρουσιάζε- ται στον εργαζόμενο ο οικονομικός πόλεμος ως μοιραίο γεγονός;⁵ Και γιατί ο εργαζόμε- νος να μπαίνει μπροστά στο δίλημμα εργα- σία ή κοινωνική προστασία; Γιατί θα πρέπει ο εργαζόμενος να διαλέξει ανάμεσα στο να είναι άνεργος και να χαίρει κοινωνικής προστασίας ή στο να εργάζεται και να είναι έρμαιο των εργοδοτών του; Τι θα πρέπει να κάνει ο εργαζόμενος όταν ο ΟΟΣΑ προτεί- νει την κατάργηση των εργασιακών κανόνων (deregulation) και τον περιορισμό του υψη- λού κόστους κοινωνικής προστασίας, προ- κειμένου να χτυπηθεί η ανεργία;

Το δέβαιο είναι ότι οι εργαζόμενοι πρέπει να δουν πέρα από τα παραπάνω ψευδοδι- λήμματα και να αντιδράσουν δυναμικά για να μην πέσουν στην παγίδα που πολύ καλά έχει στηθεί από αυτούς που δεν διστάζουν να προτείνουν «την επιχείρηση του ενός» που θα αντικαταστήσει το δικαίωμα στην εργασία, με το δικαίωμα στο εμπόριο, θα μετατρέψει τον εργαζόμενο σε ανεξάρτητο επιχειρηματία, που θα είναι περισσότερο εκ- μεταλλευτής παρά κύριος του εαυτού του, αλλά και «ικανός», παρ' όλα αυτά, να εξαγο- ράσει την κοινωνική του προστασία⁶.

Αν πρέπει, λοιπόν, να επιλέξουν οι εργα- ζόμενοι της Ευρώπης, ας επιλέξουν αγώνα τώρα ή...

1. Monde Diplomatique, Ιανουαρίου 1994.
2. Monde Diplomatique, Ιανουαρίου 1994.
3. 02Τιμες, 29 Νοεμβρίου 1993.
4. Independent, 14 Νοεμβρίου 1993.
5. Monde Diplomatique, Ιανουαρίου 1994.
6. Monde Diplomatique, Ιανουαρίου 1994.

Κυκλοφορεί

από τις εκδόσεις

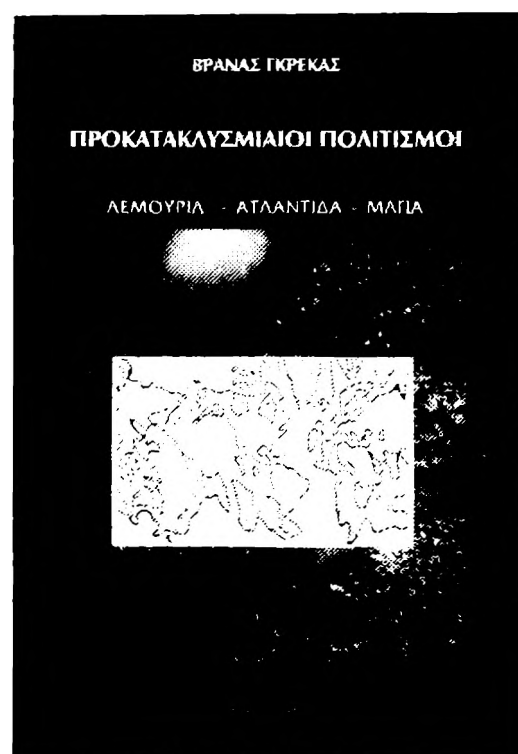
ΠΙΤΣΙΛΟΣ

το βιβλίο του

**ΒΡΑΝΑ
ΓΚΡΕΚΑ**

**ΠΡΟΚΑΤΑΚΛΥΣΜΙΑΙΟΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ**

**ΛΕΜΟΥΡΙΑ
ΑΤΛΑΝΤΙΔΑ
ΜΑΓΙΑ**

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΙΤΣΙΛΟΣ**

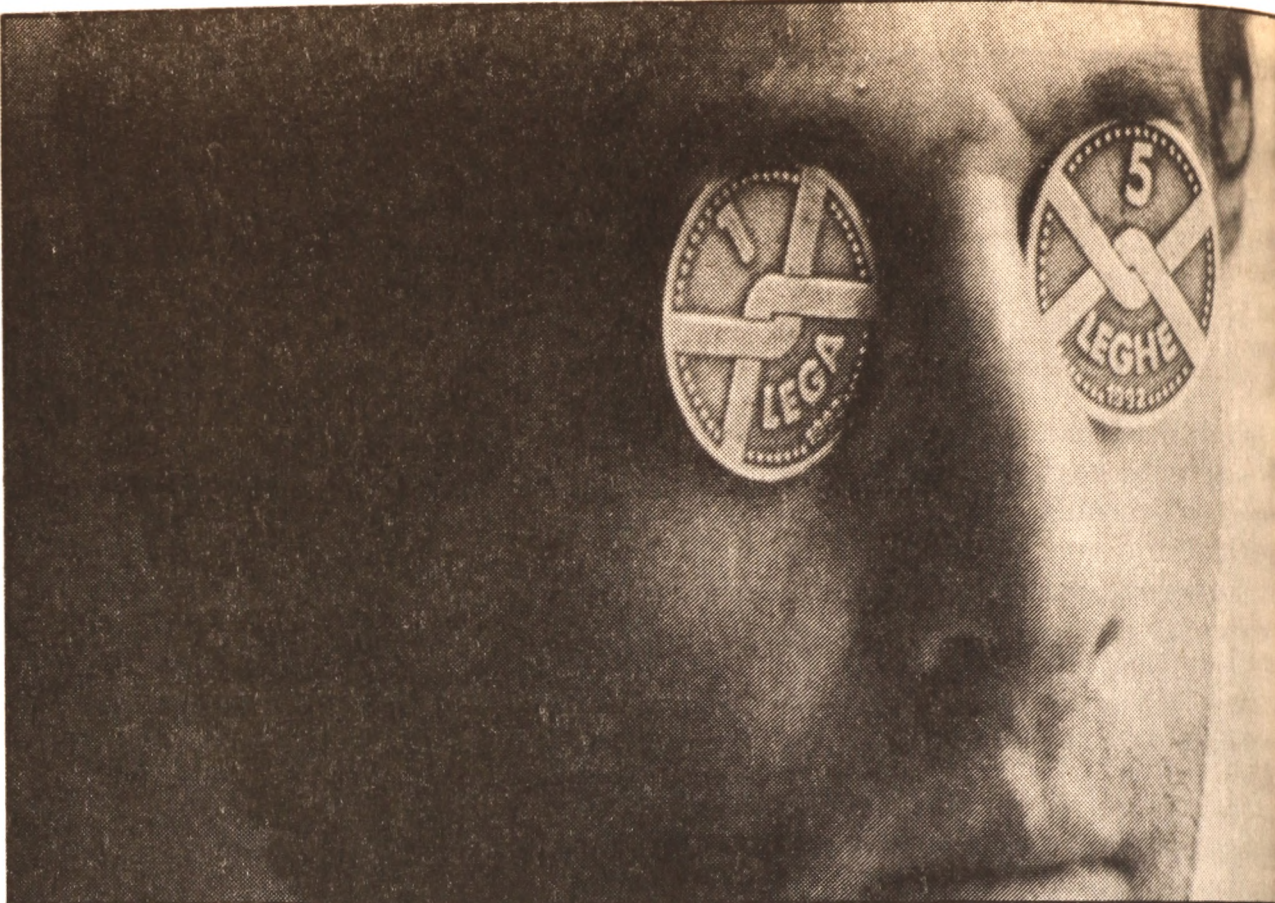
Α. ΠΙΤΣΙΛΟΣ & ΥΙΟΣ Ο.Ε.

**ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 4 - ΑΘΗΝΑ
Τ.Κ. 105 59 - Α.Φ.Μ. 82288294
ΤΗΛ. 3211237 - 3218872**

Την ίδια μέρα που ο Οκέτο επιβεβαιώνει την πίστη του στις αρχές της ατλαντικής συμμαχίας δηλώνοντας ότι «το ΝΑΤΟ εξυπηρετεί τους σκοπούς της ειρήνης», στη Βοσνία τα αμερικανικά F16 πραγματοποιούσαν την πρώτη στρατιωτική επιχείρηση στην ιστορία του ΝΑΤΟ, σε μια περιοχή η οποία δεν ανήκει στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας του, την εδαφική περιοχή των χωρών της ατλαντικής συμμαχίας, την οποία ισχυρίζεται ότι προστατεύει σύμφωνα με το αρχικό δόγμα της συμμαχίας.

Η κατάρριψη των 4 αεροπλάνων στη Βοσνία για τον Οκέτο αφορά «το σεβασμό των αποφάσεων του ΟΗΕ», ενώ σύμφωνα με την «Ουνιτά» η συζήτηση με το γραμματέα του ΝΑΤΟ Woerner περιστράφηκε γύρω από τον εκσυγχρονισμό του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, τη λήψη των αποφάσεων του ΟΗΕ με ευρεία συγκατάθεση για να μην αισθάνονται οι χώρες του Τρίτου Κόσμου κάτω από το «προτεκτοράτο» της Δύσης και τους κινδύνους που εγκυμώνει για την Ευρώπη ο αφυπνιζόμενος ρωσικός εθνικισμός. Θέματα αρκετά γενικόλογα, πάνω στα οποία είναι αρκετά δύσκολο να πιστεύει κανείς ότι το ΔΚΑ θα μπορούσε να έχει κάποιες συγκλίσεις με τον Woerner.

Για τον Οκέτο το ΝΑΤΟ πρέπει να επεξεργαστεί μια νέα δυναμική στρατηγική, η οποία θα προσδιορίζει το νέο ρόλο της συμμαχίας. Για το ΔΚΑ το πρόβλημα της αποδοχής ή όχι της ατλαντικής συμμαχίας μπαίνει πέρα «από τις επαρχιακές και ξεπερασμέ-

νες θέσεις που αργόσχολα καταναλώνονταν στην πολεμική αν θα πρέπει να είμαστε μέσα ή έξω από το ΝΑΤΟ».

Η «Ουνιτά» την ίδια μέρα (1/3) σχολιάζοντας μια ιστορική αναδρομή για τα έργα και τις ημέρες της ατλαντικής συμμαχίας και τη στάση του ΙΚΚ από τον Τολιάτι μέχρι τον Μπερλίγκουερ σημειώνει ότι «η απάντηση για το ΔΚΑ δεν είναι η διάλυση του ΝΑΤΟ, όπως ζητούν άλλα τμήματα της Αριστεράς, αλλά η χρησιμοποίηση για ειρηνικούς σκοπούς αυτού του ανοικτού διεθνούς οργανισμού, που αποτελεί ένα σημείο ασφαλείας.

Αποτελεί μια ανάλυση και μια πολιτική πρόταση που δυναμώνει τα τελευταία χρόνια και η οποία κατά τον τρομερό και τραγικό πόλεμο στην πρώην Γιουγκοσλαβία μπαίνει σε πρακτική και όχι θεωρητική εφαρμογή. Βλέπουμε το σήμερα, την επίσκεψη του Οκέτο στις Βρυξέλλες στο «γενικό επιτελείο» των πρώην εχθρού». (Unita 1/2/94).

Η Αριστερά, δέσμια του διπολισμού;

Οι επισκέψεις του Οκέτο στην City του Λονδίνου και στο επιτελείο του ΝΑΤΟ στις Βρυξέλλες προσπαθούν να καθιστήσουν το δυτικό κατεστημένο και να «νομιμοποιήσουν» το ΔΚΑ ως κυβερνητικό κόμμα που είναι έτοιμο να διαχειριστεί την επίλυση της ιταλικής θεσμικής και οικονομικής κρίσης.

Η ανάγκη όμως μια στροφής της ιταλικής εξωτερικής πολιτικής δεν υπαγορεύεται μόνο από τις εξελίξεις στη Βοσνία. Την ίδια στιγμή είναι έτοιμη να εκραγεί μια νέα διεθνής κρίση με απρόδλεπτες συνέπειες στη Μέση Ανατολή. Η έκρηξη των εθνικών, θρησκευτικών και πολιτιστικών διαφόρων αποτελεί και για τη Μέση Ανατολή το συστατικό στοιχείο των αντιθέσεων. Το Manifesto έχει απολύτως δίκαιο να προειδοποιεί την ιταλική Αριστερά ότι δεν αντιλαμβάνεται την ένταση που υπάρχει στην Ελλάδα, το βάρος της κρίσης της Νέας Γιουγκοσλαβίας στις εξελίξεις στο Κόσσοβο και την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, το μέγεθος των εξωτερικών αντιθέσεων που έχει η Τουρκία με τους γείτονές της και των εσωτερικών της προβλημάτων με την έξαψη του ισλαμικού φονταμενταλισμού και την καταστολή του απελευθερωτικού κινήματος των Κούρδων. Ας μην ξεχνάμε ότι ήδη στη Βόρειο Αφρική, και κυρίως την Αλγερία και την Αίγυπτο, οι φονταμενταλιστές ανταγω-

Οι εκλογές αναδεικνύουν νέα εξωτερική πολιτική

του Αργύρη Παναγόπουλου

Η επίσκεψη του Οκέτο στο γενικό επιτελείο του ΝΑΤΟ στις Βρυξέλλες, μετά από πρόσκληση του ιδίου του ΝΑΤΟ, αποτελεί έναν σημαντικό σταθμό τόσο για το μέλλον της ατλαντικής συμμαχίας όσο και, το κυριότερο, για το μέλλον της ιταλικής και ευρωπαϊκής Αριστεράς.

Ο Οκέτο ήταν ο πρώτος πρώην γραμματέας κομμουνιστικού κόμματος που επισκέφθηκε το αρχηγείο του ΝΑΤΟ τις μέρες, μάλιστα, που άρχισε στην Ιταλία η πιο σκληρή προεκλογική περίοδος των τελευταίων δεκαετιών, το τέλος της οποίας μπορεί να αναδείξει νικήτριες τις δυνάμεις της Αριστεράς.

νται ανοικτά την κεντρική εξουσία.

Εν αυτό το σενάριο το ΔΚΑ παραμένει μέλος του διπολισμού. Η Ιταλία δεν μπορεί να αποτελέσει ένα αεροπλανοφόρο της Δύσης των αμερικανικών F16 στο κέντρο της Ευρώπης. Δεν υπάρχει καμία στρατηγική τακτική ανάγκη για την ασφάλειά της, να αναγκάζει την Ιταλία να διαδραματίσει έναν τέτοιο ρόλο.

Οι δηλώσεις του Πιέρο Φασίνο (2/94), του υπεύθυνου διεθνών σχέσεων του ΔΚΑ, με τις οποίες καταδικάζει το έργο της Ελλάδας εναντίον της Πρώτης Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας δείχνουν και τα όρια της πολιτικής με την οποία αντιλαμβάνεται το σημερινό ΔΚΑ τις διεθνείς εξελίξεις. Η πρόταση του Φασίνο προς την ιταλική κυβέρνηση για να αναενομιμερείς και πολυμερείς πρωτοβουλίες έναν ουσιαστικό διάλογο ανάμεσα στην Ελλάδα και την Πρώτη Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας μπορεί να αποτελέσει μόνο μια ευχή που δεν μπορεί να έχει κανένα πρακτικό αποτέλεσμα, εξαιτίας της φθορετικής οπτικής γωνίας που βλέπουν οι χώρες τις εξελίξεις στα Βαλκάνια από την αρχή της γιουγκοσλαβικής κρίσης.

Μετά το θάνατο του Μπερλίγκουερ το ΔΚΑ και αργότερα το ΔΚΑ δεν ακολουθούν κανένα συγκεκριμένο σχέδιο πρωτοβουλιών στην εξωτερική τους πολιτική.

Οι ιταλοί υπουργοί των Εξωτερικών, από διεφθαρμένο Ντε Μικέλις μέχρι το σημερινό φιλοπόλεμο Αντρεάτα, μεθόδευσαν την επίλυση της Γιουγκοσλαβίας χωρίς να συναρμόσουν την παραμικρή αντίδραση από το ΔΚΑ, το κόμμα της ιταλικής αξιωματικής πολιτείας, ενώ καθ' όλη τη διάρκεια του πολέμου στη Βοσνία, το ΔΚΑ περιοριζόταν να απαιτεί από την ιταλική κυβέρνηση αποστολή ανθρωπιστικής βοήθειας, χωρίς να επιχειρεί να κάνει μια ανάλυση, για τις αιτίες και τις αφορμές που οδήγησαν στην ένοπλη σύγκρουση τους λαούς της Βοσνίας.

Δεν υπάρχει μια ανάλυση, έστω ένα σχόλιο ηγετικού στελέχους του ΔΚΑ, που να μιλάει κάποια κριτική εξέταση της πολιτικής που ακολούθησε η Ιταλία στα Βαλκάνια τα τελευταία δύο χρόνια. Ακόμα χειρότερα, το ΔΚΑ η αποδοχή, χθες και σήμερα, των νατοϊκών σχεδίων για την επίλυση της κρίσης στην πρώτη Γιουγκοσλαβία μεταφράζεται στη νομιμοποίηση για τη διαχείριση της εξουσίας μετά τις εκλογές μέσα από την κεντροαριστερή κυβέρνηση Ανδριο.

Δεν είναι τυχαίες οι δηλώσεις του Οκτόβου Ροστά στον Wozner ότι «δεν υπάρχει καμία Ιταλός ή κανένας Ευρωπαίος που να πιστεύει ότι ο Μπερτινόνι (ο γραμματέας της Κομμουνιστικής Επανάστασης) θα μπορούσει να μας βγάλει από το ΝΑΤΟ».

Για τα σφάλματα της ιταλικής εξωτερικής πολιτικής ευθύνονται οι χριστιανοδημοκράτες και οι σοσιαλιστές. Σήμερα, όμως, οι νέες δυνάμεις της Δεξιάς που αγωνιούν να καταλάβουν την εξουσία, θα προσπαθήσουν με ακόμα πιο έντονο τρόπο να προστατεύσουν τα νέα γεωπολιτικά συμφέροντα της μεταδιπολικής Ιταλίας.

Ο Βιτόριο Μογιόλι, ο μοναδικός αριστερός διανοούμενος που έχει καταπιαστεί με το πρόβλημα της ρατσιστικής Λέγκας του Βορρά και τον Μπερλουσκόνι, δεν παρέλειψε να μας τονίσει ότι οι αντιπρόσωποι της Λέγκας πραγματοποιούσαν τις επισκέψεις τους αμέσως μετά την άφιξη των απεσταλμένων του Κολ στην Κροατία και τη Σλοβενία. Μέσα σε 6 μήνες οι ιταλικές επιχειρήσεις αύξησαν κατά 63% τις εξαγωγές τους προς την Κροατία.

Την ίδια στιγμή οι φασίστες του MSI άρχισαν να διεκδικούν εδάφη στην Κροατία, ενώ ο Μπερλουσκόνι εγκαινιάζοντας την προεκλογική του εκστρατεία (28/2) ισχυρίστηκε ότι η Ελλάδα αποτελεί το χειρότερο κοινοτικό εταίρο. Τουλάχιστον, από τα λίγα πράγματα που έχει δηλώσει, οι στόχοι της εξωτερικής πολιτικής του Μπερλουσκόνι φαίνεται ότι είναι μόνο δύο: Ευρώπη και ιδιωτικοποιήσεις. Σε περίπτωση νίκης της ιταλικής Δεξιάς στις εκλογές, στα Βαλκάνια θα προστεθεί ακόμα άλλος ένας ιδιοτελής εταίρος που θα προσπαθήσει να ανταγωνιστεί στο «πεδίο της μάχης και του εμπορικού ανταγωνισμού» τις υπόλοιπες δυτικές δυνάμεις. Η αντίδραση της ιταλικής Δεξιάς σε σχέση με το ρόλο που αναλαμβάνει η Ρωσία στα Βαλκάνια θα εξαρτηθεί από το ύψος των ιταλικών επενδύσεων και εμπορικών διευκολύνσεων που θα παραχωρήσει η Ρωσία στις ιταλικές επιχειρήσεις. Η «Σερβία» αποτελεί τον κυριότερο «εχθρό» της ιταλικής δεξιάς και η στάση της Ρωσίας θεωρείται εντελώς αρνητική για τις εξελίξεις στα Βαλκάνια, τόσο από τις καθαρά δεξιές δυνάμεις όσο και από τους καθολικούς του Λαϊκού Κόμματος και το Βατικανό.

Φαίνεται τελικά, ότι, τουλάχιστον στην εξωτερική πολιτική δικαιώνονται τόσο οι θέσεις της Κομμουνιστικής Επανάστασης όσο και ενός τμήματος των Πρασίνων που διεκδικούν μια αυτόνομη ιταλική πολιτική στα Βαλκάνια και τη Μεσόγειο ως προϋπόθεση για την ασφάλεια τόσο της Ιταλίας όσο και της περιοχής.

Οι θέσεις του ΔΚΑ για τις στρατιωτικές συμμαχίες και η στρατιωτική παρουσία του ΝΑΤΟ στη Βοσνία αποτελούν ήδη ένα σημείο αντιπαράθεσης ανάμεσα στις δυνάμεις της Αριστεράς. Η διαχείριση της εξωτερικής πολιτικής σε περίπτωση μιας εκλογικής της νίκης θα αποτελέσει και ένα σημείο ρήξης;

Αργύρης Παναγόπουλος

Νεφέλη / Γλωσσολογία

ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΜΟΤΣΙΟΥ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΕΞΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Εισαγωγή στη
θεωρητική γλωσσολογία

Πρόκειται για μια πρωτότυπη μελέτη όπου εξετάζονται θέματα του λεξιλογίου της νέας ελληνικής αλλά και αρκετά θεωρητικά και μεθοδολογικά προβλήματα της λεξολογικής έρευνας. Είναι μια συστηματική εισαγωγή στη λεξικολογία με ιδιαίτερη έμφαση σε προβλήματα του νεοελληνικού λεξιλογίου.

ΣΤΗΝ ΙΔΙΑ ΣΕΙΡΑ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

ANDRÉ MARTINE

Θέματα λειτουργικής σύνταξης
LOUIS PRIETO

Μηνύματα και σήματα

R. H. ROBINS

Σύντομη ιστορία της
γλωσσολογίας

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΛΑΙΡΗΣ

Θέματα γενικής γλωσσολογίας

NOAM CHOMSKY

Συντακτικές δομές

DENISE FRANÇOIS-GEIGER

Θέματα κοινωνικής και

θεωρητικής γλωσσολογίας

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ

Νεοελληνικός λόγος

ΕΙΡΗΝΗ ΦΙΛΙΠΠΑΚΗ

Εισαγωγή στη θεωρητική

γλωσσολογία

Διεύθυνση: Φώτης Καβουκόπουλος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

...Πρωθούν το καλό βιβλίο

Ασιληπιού 6, Αθήνα - Τηλ.: 3639962

■ ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑΣΚΟΠΩΝ

Υπάρχουν και κατάσκοποι στη μετα - ψυχροπολεμική εποχή. Μας το υπενθύμισε η σύλληψη του αμερικανικού ζεύγους κατασκόπων υπέρ της πρώην Σοβιετικής Ένωσης και της νυν Ρωσίας Ρικ και Ροζάριο Άμες. Το κίνητρο της κατασκοπείας ήταν ένα από τα συνήθη: το χρήμα. Το ζεύγος εισέπραξε 1,5 εκ. δολάρια από το 1985 μέχρι πρότινος και διήγε ζωή χαρισάμενη αλλά και εμφανώς πολυτελή για να διεγείρει τις υποψίες της αμερικανικής αντικατασκοπίας. Ο Άλες της CIA δεν είναι φυσικά Κιμ Φίλμπερτ, του βρετανού δηλαδή αρχηγού της αντικατασκοπίας που δούλευε για λογαριασμό της Σοβιετικής Ένωσης με κίνητρο τις ιδεολογικές του πεποιθήσεις και όχι το χρήμα.

Όποιο και να 'ναι το κίνητρο, η ουσία της πράξης παραμένει και τιμωρείται αυστηρά. Τις συλλήψεις ακολουθούν συνήθως αμοιβαίες απελάσεις κατασκόπων που χαιρούν διπλωματικής ασυλίας. Χρειαζόταν η «κοινότητα» των κατασκόπων ένα τέτοιο γεγονός για να βγει ξανά στην επιφάνεια και να δικαιολογήσει τη χρησιμότητα της ύπαρξής της. Υπάρχουν όμως και πολλοί που ισχυρίζονται ότι οι κατάσκοποι σήμερα είναι μάλλον άχρηστοι, εφόσον τα βασικά πράγματα (πυρηνικά όπλα) περί του αντιπάλου είναι γνωστά. Ο ιστορικός μάλιστα Burton Hersh, συγγραφέας βιβλίου για τη CIA (The Old Boys) είδε την υπόθεση αυτή σαν φαρσοκωμωδία. Στην εποχή του ψυχρού πολέμου ένα τέτοιο επεισόδιο θα αρκούσε -ως ουσία αλλά και ως πρόκληση- να τινάξει στον αέρα πολλά πράγματα. Σήμερα απλώς

διαταράσσει προσωρινά το κλίμα. Άλλοι καιροί.

■ ΚΑΙ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ!

Από τις αρχές του αιώνα είχε να γίνει Ιταλίδα, διευθύντρια εφημερίδας. Αλλά η Pialnisa Bianco, 36 ετών, ανέλαβε πριν από λίγες εβδομάδες τη διεύθυνση της κεντρο - δεξιάς εφημερίδας *L'Indipendente* που πρόσκειται στη Λέγκα του Βορρά. Η Bianco, αφού πέρασε (αναγκαστικά) από το μαρξισμό κατέληξε σε δεξιές θέσεις, αλλά υποστηρίζει ότι όποιος συνασπισμός κι αν κερδίσει τις προσεχείς κρίσιμες εκλογές στην Ιταλία σταθερή κυβέρνηση δεν πρόκειται να υπάρξει διότι οι διαφορές μεταξύ των «συμμάχων» που συνασπίζονται εκλογικά - και λόγω του νέου πλειοψηφικού στη βάση εκλογικού νόμου - είναι μεγάλες.

Για τον Μπερλουσκόνι ισχυρίζεται ότι έχει κάθε δικαίωμα να εισέλθει στον πολιτικό στίβο και ότι φυ-

σικά ευνοήθηκε από τις κυβερνήσεις στις επιχειρηματικές του δραστηριότητες, πράγμα όμως που ισχύει για όλους τους επιχειρηματίες. Η Bianco έχει τόση αυτοπεποίθηση, ώστε δεν φοβάται τον ανταγωνισμό της ομογάλακτης Il Giornale Nuovo ούτε την υπό έκδοση *La Voce* που αποσκοπεί στον ίδιο πολιτικό χώρο. Πάντως, στα Media η κεντρο - δεξιά στην Ιταλία «σκίζει» και κατά συνέπεια, η εκλογική αναμέτρηση του Μαρτίου κάθε άλλο παρά εύκολη υπόθεση για τις συνασπισμένες δυνάμεις της Αριστεράς θα είναι παρά την αρχική αισιοδοξία.

■ ΤΙ ΦΑΟΥΣΤΟ ΤΙ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ...

Για τις ιταλικές εκλογές, που το αποτέλεσμα τους δεν θα 'χει μόνο σημασία για τη χώρα αυτή αλλά και για ολόκληρη την Ευρώπη, θα ασχοληθούμε αρκετά. Η έκβαση της βαθύτατης κοινωνικής, ηθικής και πολιτικής κρίσης της γειτονικής

χώρας μάς ενδιαφέρει απόλυτα, καθώς και η ανάδειξη των νέων πολιτικών εκείνων δυνάμεων που υποτίθεται ότι θα τη βγάλουν από το τέλμα.

Δεν αναζητούμε «δίους παράλληλους», αλλά δεν μπορούμε να μην αναφέρουμε την περίπτωση του ιταλού συνδικαλιστή Φάουστο Μπερτινόνι που ηγείται αφάνταστα τον ηγέτη του συνασπισμού των «Προοδευτικών» Οκέτο, ο οποίος προσπαθεί να πείσει ότι δεν έχει τίποτα εναντίον της ελεύθερης αγοράς και των λειτουργιών της.

Ο Φάουστο υποστηρίζει μεταξύ άλλων ότι πρέπει να φορολογηθούν τα κρατικά ομόλογα που προσφέρουν υψηλά επιτόκια σε εκατομμύρια ιταλών μικροαποταμιευτών και φυσικά είναι αφορολόγητα.

Κάτι ανάλογο είπε και ο δικός μας Οικονόμου του ΠΑΣΟΚ προεκλογικά και την πάτησε άσχημα. Απομένει να δούμε τι τύχη θα έχει ο «ομόλογός του» Μπερτινόνι.

Απόλυτα δικαιολογημένη η οργή των Παλαιστινίων μετά τη σφαγή στη Χεβράν. Οι προσπάθειες για τη συνέχιση της ειρηνευτικής διαδικασίας εντείνονται αλλά και οι δυσκολίες πολλαπλασιάζονται. Αποτελεί μέρος της επώδυνης ανθρώπινης ιστορίας η ειρήνη να χτίζεται πολλές φορές πάνω σε ερείπια και στο αίμα αθώων

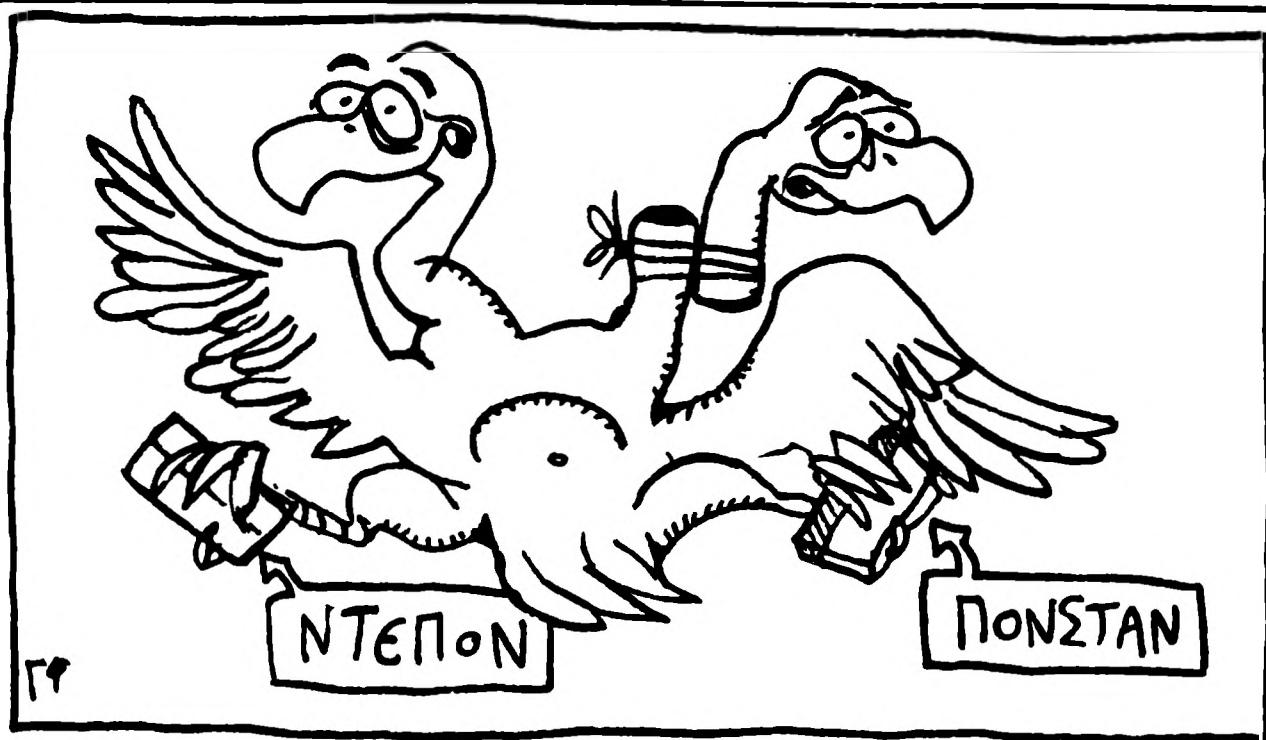

■ Και ξαφνικά, ενώ το πιο σημαντικό τέρμπυ της περιόδου κυλούσε ήρεμα στο στάδιο Καραϊσκάκη, όλα θύμισαν μαρτωλό παρελθόν. Ο προπονητής του Ολυμπιακού Νίκος-κομάντο-Αλέφαντος πήγε στον αγωνιστικό χώρο νομίζοντας (!) ότι είχε διακοπεί ο αγώνας. Φυσικά υποβλήθηκε από τον πάγκο. Ακολούθησαν ρίψεις κομματιών μπετόν (!) από τους ταραξίες οπαδούς, και εντυπωσιακές εικόνες που υποβιβάζουν με ουραγό τους κατοίκους της τρωτεύουσας της Ευρώπης. Οι ποδοσφαιριστές Ολυμπιακού και ΑΕΚ δεν έμειναν αμέτοχοι, σημειώθηκαν τρεις υποβολές από το διαιτητή και στο τέλος γιόρτασαν οι Πειραιώτες που νίκησαν 3-0 και πλησίασαν βαθμολογικώς την αντίπαλό τους. Το ποδόσφαιρο σε ώρα ηθδέν. Κι όμως: για την ένταση που ζήσαμε το Σάββατο 26 Φεβρουαρίου, πειύθυνο είναι κυρίως το οκταψήφιο γούμερο του πριμ που θα μοιράζονταν οι ηηπεδούχοι: 35.000.000 δραχμές. Ελπίζουμε να το μοιραστούν όσο ταραμένει «σκληρή η δραχμή»...

■ Το πρωτάθλημα ποδοσφαίρου θα λήξει σε οκτώ εβδομάδες (όσες αγωνιστικές έχουν απομείνει) και φαβορί έχουμε την ΑΕΚ με τον Παναθηναϊκό, αουτσαίντερ τον Ολυμπιακό και «πρώτο επιλαχόντα» τον Άρη Θεσσαλονίκης. Οι λοιπές ομάδες παρέμειναν «απροσάρμοστες» σε βαθμοθηρία και υπερηφάνια. Θα το αντέξουμε. Πάντως, μέχρι νεοτέρας, το επαγγελματικό πρωτάθλημα παραμένει στη δικαιοδοσία της ΕΠΑΕ, παρά τις ορέξεις της Ελληνικής Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας να το «παραλάβει» κάποια στιγμή. Η επιθυμία της ΕΠΟ επικουρείται από τον υφυπουργό Πολιτισμού (και Αθλητισμού) Γ. Λιάνη, ο οποίος ετοιμάζει οσονούπω το νέο αθλητικό νόμο. Ένα νόμο, που πιθανώς δεν θα προλάβουμε να τον δούμε να ψηφίζεται στη Βουλή (και δεν θα είναι η πρώτη φορά).

■ Πάντως, τα στελέχη της ΕΠΟ (20 τον αριθμό) έχουν και άλλους στόχους, πλην του επαγγελματικού ποδοσφαίρου: επιθυμούν, διακαώς, να μην λείψουν από το αναμενόμενο Μουντιάλ των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι διεργασίες (της ΕΠΟ) κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση αλλά τα αποτελέσματα παραμένουν ρευστά. Θα υπάρξει κυβερνητικό στέλεχος να δεχτεί να πληρωθούν έξοδα ταξιδιού και παραμονής στις ΗΠΑ, τόσων «παραγόντων»; Και μάλιστα ερασιτεχνών; Προτείνουμε να περάσουν από τεστ οι διοικητικοί της Ομοσπονδίας με μοναδική εργώτηση: τι σημαίνει το ρήμα παράγω...

■ Η απόφαση του αθλητικού δικαστή

κυρίου Ν. Χαντζάκη σε βάρος της ΑΕΚ (που βγήκε με σημαντική καθυστέρηση), αν και φαίνεται «λογική», εντούτοις ήλθε να ταραξεί τα λιμνάζοντα ύδατα του ποδοσφαιρικού συστήματος και να οδηγήσει στο να αμφισβητηθεί ο θεσμός του δικαιοδοτικού οργάνου. Είναι αλήθεια πως αυτό που έκανε το στέλεχος της ΑΕΚ Δ. Μελισσανίδης (μπήκε στον αγωνιστικό χώρο) προκύπτει σχεδόν σε όλα τα γήπεδα από στελέχη ομάδων. Αν υπάρξει κυβερνητικό στέλεχος να στηρίξει τον κ. Χαντζάκη και να ζητήσει εφαρμογή του κανονισμού σε όλες τις περιπτώσεις; Λίγο δύσκολο. Δείχνει παράφρων ηρωισμός. Πάντως, ο υπουργός Γιώργος Λιάνης έσπευσε με δηλώσεις του να υπερασπιστεί την ΑΕΚ, «αδειάζοντας» τον αθλητικό δικαστή. Η ποινή τελικά δεν θα εκτιθεί, μια και η Δευτεροβάθμια Επιτροπή της ΕΠΟ (ο φοβερός Θ. Ρουμπής) εξέφρασε εντελώς διαφορετική άποψη, μετατρέποντας την ποινή σε μερικά χιλιοδραχμα πρόστιμο. Δεν ήταν η πρώτη φορά...

■ Από τις 21 του περασμένου μήνα, κρέμεται στα περίπτερα μια νέα αθηναϊκή αθλητική καθημερινή εφημερίδα -η 5η στο χώρο, που ήλθε όχι να καλύψει κενά, αλλά- όπως έδειξαν τα πρώτα στοιχεία πωλήσεων- να αφαιρέσει φύλλα από τις υπάρχουσες τέσσερις. Ονομάζεται *Sport Time* και, παρά τον αγγλόφιλο τίτλο της, οι νεοέλληνες φίλαθλοι έσπευσαν να τις δείξουν απίστευτη συμπάθεια. Ίσως επειδή στο πρώτο της φύλλο, η νέα εφημερίδα (σελίδα 17) καταχώρισε έγχρωμη φωτογραφία γυμνής και... εντελώς άγνωστης σερβιτόρας αγνώστου μπαρ. Η κοπέλα (σύμφωνα με τη λεζάντα) περιποιείται άριστα γνωστό ποδοσφαιριστή. Η περίπτωση δεν θα μπορούσε να περάσει... απαρατήρητη, καθώς η σερβιτόρα της σελίδας 17 απεκάλυπτε πλουσιότατα προσόντα, από αυτά που δύσκολα ηρεμούν τους νεαρούς αναγνώστες. Ήδη η νέα εφημερίδα σταθεροποιήθηκε στα 20.000 φύλλα με τάση ανόδου, μολονότι δεν δια-

θέτει έστω μια γραφίδα με άποψη, κύρος και τολμηρή των πραγμάτων ερευνητική τάση. Γενικά, είναι τόσο μέτρια εφημερίδα που «θα πιάσει». Σημείο των καιρών...

■ Στο μπάσκετ, και ενώ το πρωτάθλημα έχει αρκετό δρόμο μπροστά του για την ανάδειξη του πρωταθλητή Ελλάδας, είχαμε μελαγχολικές εμφανίσεις των ομάδων μας, όσον αφορά τις υποχρεώσεις τους στην Ευρώπη. Ο Ολυμπιακός έχασε στο Λιμόζ, αλλά προκρίθηκε στην τελική φάση. Ο Παναθηναϊκός, με παίκτες χωρίς δυνάμεις (λόγω ηλικίας βεβαίως...), ταπεινώθηκε από την Μπολόνια στη Γλυφάδα και «σώθηκε» -για το πρόκριμα- χάρη σε αποτέλεσμα Τούρκων σε ισπανικό γήπεδο. Θυμίζουμε ότι ο βαθύπλουτος πρόεδρος του Παναθηναϊκού έμπορος φαρμάκων Παύλος Γιαννακόπουλος έχει δαπανήσει περισσότερα από δύο δισ., για να «μοντάρει» δυναμικό σύνολο. Ένα σύνολο που καθοδηγείται από τον 37χρονο Γκάλη... Ο Άρης απέτυχε να επαναλάβει την περυσινή του πορεία στο Κύπελλο Κυπελλούχων Ευρώπης, και μόνο ο ΠΑΟΚ «πέρασε» στα τελικά του Κόρατς, νικώντας δύο φορές τον άτυχο (και σαφώς φτωχότερο όλων) Πανιώνιο.

■ Έτος εκλογών για ανάδειξη διοικητικού συμβουλίου, εφέτος, στον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Αθλητικού Τύπου, με υποψήφιους σχεδόν το 12% της δύναμης των μελών. Οι αθλητικοί συντάκτες απέδειξαν, με την όρεξη τους να διεκδικήσουν θέση στο μάλλον διακοσμητικό Δ.Σ., ότι επιθυμούν ριζική αλλαγή στον κλάδο τους. Κι όμως, τους τελευταίους μήνες δεν σημειώθηκε ξυλοδαρμός αθλητικού συντάκτη σε γήπεδο, ενώ και τη βροχή την αποφεύγουν, μια και τα περισσότερα γήπεδα απέκτησαν «θεωρεία». Μια γιορτή κάθε αρχή χρόνου διοργανώνει ο ΠΣΑΤ (για να δώσει τα βραβεία στους καλύτερους), αλλά και αυτή, πλέον, αποτελεί σπουδή χορηγού...

Γιώργος Αρκουλής

ΔΡΑΣΕΙΣ

☆ Ακόμη μια περίπτωση ωμής βίας κατά ιθαγενών εντοπίστηκε στο Περού. Αντάρτες της οργάνωσης «Φωτεινό Μονοπάτι» επιτέθηκαν σε κοινότητες και χωριά των ινδιάνων Ασανίκα, στο Περού. Οι αντάρτες σκότωσαν πολλούς και τραυμάτισαν περισσότερους. Οι Ασανίκα ζουν στον περουδιανό Αμαζόνιο και είναι μια από τις ανθρώπινες φυλές που τείνουν να εξαφανιστούν.

Ο στρατός του Περού αλλά και οι αντάρτες καταστρέφουν το φυσικό τους περιβάλλον και τους οδηγούν στην εξόντωση. Όσοι θέλουν να υποστηρίξουν τη διεθνή οργάνωση SURVIVAL στην προσπάθειά της να σώσει τους Ασανίκα, μπορούν να γράψουν (διαμαρτυρόμενοι για όσα συμβαίνουν) στον πρόεδρο του Περού στη διεύθυνση:

SE Alberto Fujimori - Presidente de la Republica - Palacio de Gobierno - Plaza de Armas - Lima 1 - PERU (Fax 5114331945).

☆ Ποιος είπε ότι οι Μ.Κ.Ο. (Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις) δεν προσφέρουν εκτός των άλλων και... περιπέτεια; Μέλη της παγκόσμιας οργάνωσης EARTH CORPS, που ασχολείται με θέματα φυσικού περιβάλλοντος, ανακάλυψαν στα ανοιχτά των ακτών της Δομινικανής Δημοκρατίας ναυάγιο αγγλικού εμπορικού πλοίου του 17ου αιώνα. Ανάμεσα στα πολύτιμα ευρήματα του ναυαγίου περιλαμβάνονται φίνες ιταλικές πορσελάνες, ισπανικά νομίσματα, γερμανικές ζυγαριές και άλλα. Το πλοίο πήρε μέρος στον πρώτο αγγλο-ολλανδικό πόλεμο και η ανακάλυψη των δυτών πρόσθεσε νέα στοιχεία στα αρχεία των ιστορικών για την εποχή.

☆ Αποστολές και έρευνες σαν την παραπάνω γίνονται δεκάδες κάθε χρόνο. Εκτός από τους επιστήμονες μπορούν φυσικά να λάβουν μέρος και εθελοντές - πολίτες ως μέλη της αποστολής. Τα καθήκοντά τους καθορίζονται ανάλογα με τις γνώσεις και τις ικανότητές τους. Μια από τις πιο ενδιαφέρουσες είναι αυτή που οργανώνεται στην Καλιφόρνια (ΗΠΑ) και αρχίζει το Μάρτιο. Περιλαμβάνει εκτεταμένη παρακολούθηση και καταγραφή της ζωής ενός από τα σπανιότερα είδη δελφινιών. Για περισσότερες πληροφορίες γράψτε στην οργάνωση:

EARTH CORPS: Belsyre Court, 57 Woodstock road - Oxford UK OX2 6BR.

☆ Πάνω από 13 εκατομμύρια γυναίκες θα έχουν προσβληθεί από τον ιό του AIDS

μέχρι το έτος 2000. Την απογοητευτική πρόβλεψη έκανε η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (WHO), ένας από τους μεγαλύτερους διεθνείς μη κυβερνητικούς οργανισμούς. Όπως είπε ο δρ. Michael Mason σε πρόσφατο συνέδριο της WHO, όσο η επιδημία προχωρεί τόσο αυξάνεται το ποσοστό προσβολής γυναικών και νεογέννητων.

☆ Σύμφωνα με στοιχεία της οργάνωσης CHILDOPE, περίπου 100 εκατομμύρια παιδιά ζουν και δουλεύουν αβοήθητα στους δρόμους, στον αναπτυσσόμενο κόσμο μόνο. Χωρίς μόρφωση και ιατρική φροντίδα τα παιδιά αυτά είναι καταδικασμένα από την συνεχή επαφή τους με τη βία, την εκμετάλλευση και τα ναρκωτικά. Το φαινόμενο παίρνει ανησυχητικές διαστάσεις και στην Ελλάδα, ενώ οι οργανώσεις κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου. Η CHILDOPE υλοποιεί προγράμματα φροντίδας και επανένταξης των παιδιών αυτών σ' ολόκληρο τον κόσμο. Η διεύθυνση της οργάνωσης είναι: 333 East 38th st. 6th floor, New York - New York 10016- USA.

☆ Στο μεταξύ ένα φρικιαστικό φαινόμενο παρατηρείται στις μεγάλες πόλεις της Νότιας Αμερικής, όπου συνταξιούχοι αστυνομικοί και ιδιοκτήτες καταστημάτων σχηματίζουν «ομάδες θανάτου» που καταδιώκουν και δολοφονούν παιδιά του δρόμου.

☆ Η υπόθεση άρχισε στο Στρασβούργο. Στο εκεί ευρωπαϊκό όργανο που αντιπροσωπεύονται οι δήμοι και οι περιφέρειες μίλησε ο δήμαρχος του μαρτυρικού Σεράγεβο.

Τα χειροκροτήματα περίσσεψαν και τα δάκρυα για τα παθήματα των πολιορκημένων δεν έλειψαν.

Ομόφωνη λοιπόν η απόφαση. Να κάνουμε κάτι για το Σεράγεβο. Ένα πρόγραμμα υιοθεσιών για ορφανά ψηφίστηκε και οι συμμετέχοντες ανέλαβαν να το υλοποιήσουν.

Στην Ελλάδα η ΚΕΔΚΕ προώθησε την ιδέα, και πρόσφατα μάλιστα γράφτηκε στις εφημερίδες η επίσημη έναρξη του προγράμματος. «Δήμοι και οικογένειες απ' όλη τη χώρα θα φιλοξενήσουν τα παιδιά του Σεράγεβο» έγραφαν.

Και φυσικά θα ήταν απαράδεκτο αν φιλοξενούσαμε μόνο τα μουσουλμανάκια. Προφανώς και αυτή ήταν η έννοια του προγράμματος, με την λέξη Σεράγεβο σηματοδοτούσαν το δράμα Κροατών, Σέρβων, Βοσνίων κ.λπ.

Μόνο που ένα πουλάκι μας είπε μια περιεργή ιστορία.

Π.χ. ότι φορέας με τον οποίο συνεννοηθήκαμε για τις φιλοξενίες ήταν ο... Δήμος Βελιγραδίου (μόνο), μαζί με τον Ερυθρό Σταυρό της Σερβίας! Ή πάλι ότι οι «τάξεις» που έρχονται είναι από τη Σερβία, την Κροατία, το Μαυροβούνιο και την Κράινα. Κάτι λείπει, κάτι λείπει... τι λείπει; Μήπως λείπει το... Σεράγεβο;

☆ Μήπως η κρίση της πολιτικής που συναντάμε στη χώρα μας είναι και... γλωσσική;

Να λ.χ. ένα παράδειγμα. Διαβάσαμε την «κοινή διακήρυξη των νέων αριστερών δυνάμεων της Ευρώπης», που προωθεί ο Συνασπισμός. Μιλάει για «αλληλοεξαρτώμενο κόσμο που οι εθνικές απαντήσεις πρέπει να διευρυνθούν στο διεθνές επίπεδο». Και σωστά! Μόνο που αναρωτιόμαστε: Τι καταλαβαίνει ή τι έχει ακούσει το μέλος ή και το στέλεχος του ΣΥΝ από το κείμενο που ακολουθεί:

Ο τάδε «είναι μέλος στα ακόλουθα διεθνή και ευρωπαϊκά δίκτυα. Eurostep, ICDA, Towns and Development, Y.D.C., Eurodebt & Satis». Για δοήθεια. Η απάντηση θα θεωρηθεί σωστή έστω και αν γνωρίζουν ή σχεδιάζουν να συνδεθούν με κάποιο άλλο -το όποιο άλλο (αλά Σαβδόπουλο)- δίκτυο. Όσο για το ποιος είναι ο «τάδε»; Είναι το Ελληνικό Ινστιτούτο Αλληλεγγύης & Συνεργασίας με τις αναπτυσσόμενες χώρες (ΕΛΙΝΑΣ). Μια από τις πιο γνωστές ελληνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Ορμηνίου 9, Ιλίσια, Τηλ. 7234456).

☆ Το ότι οι προσφυγές πολιτών (και μη) κατά των κρατών της Ευρώπης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι δυσανάλογες δεν εκπλήσσει.

Δεν πείθει λ.χ. ότι μόνο... 126 θίχτηκαν από την πολιτική του τουρκικού κράτους στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ενώ φθάνουν τους 1.648 αυτοί που θίχτηκαν, από τη Γαλλία, 948 από την Αγγλία, 235 από την Ελβετία. (1992).

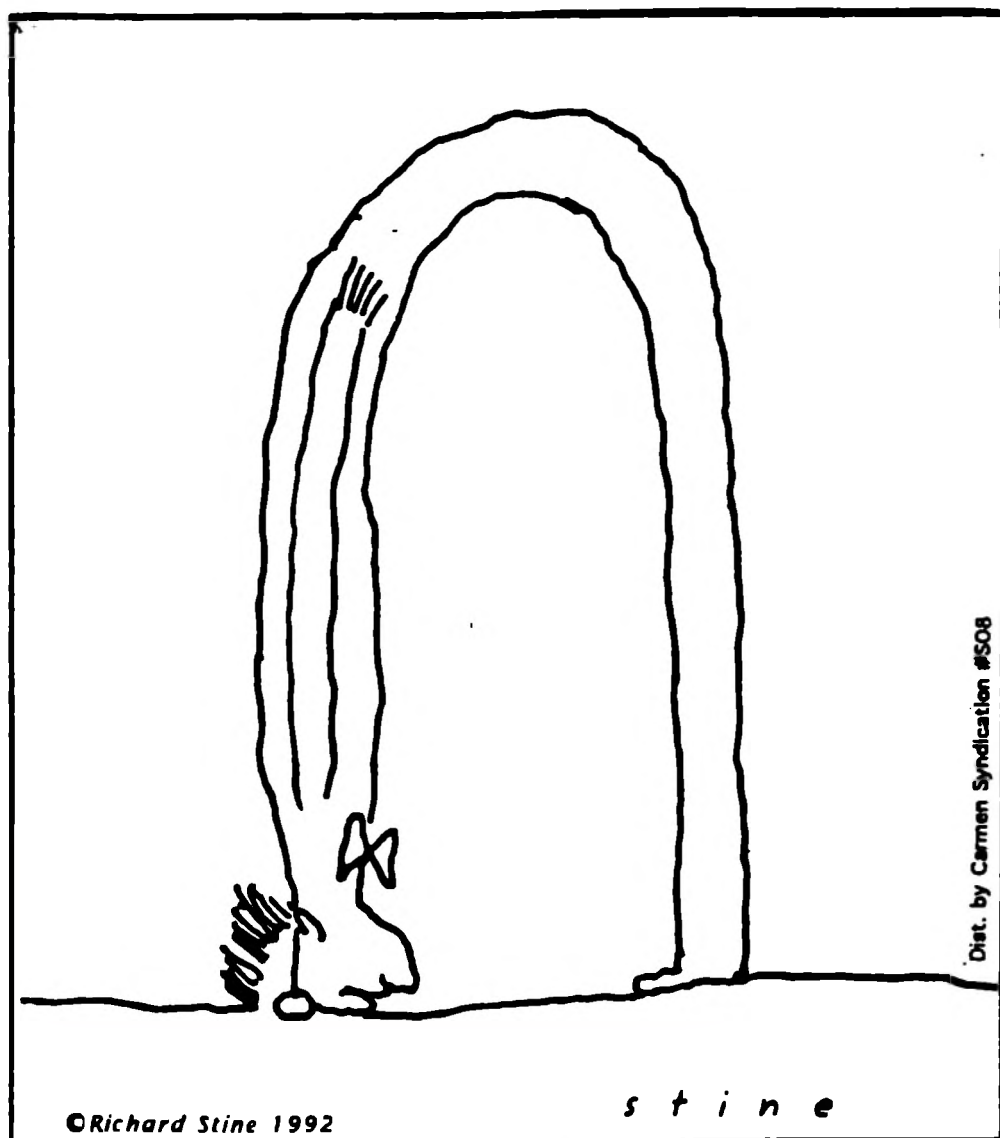
Μήπως μία από τις ουσίες του δημοκρατικού «ελλείμματος» της Ε.Ε. είναι και το έλλειμμα πληροφόρησης για τις δυνατότητες αυτοπροστασίας αλλά και προστασίας για τέτοιες παραβάσεις;

Άσε που το 1993... μειώθηκαν σε 104 αυτοί που προσέφυγαν κατά της Τουρκίας!

☆ Ας κρατήσουμε μία παράγραφο από το ντοκουμέντο «Η αντιμετώπιση της κρίσης: Ένας καταστατικός χάρτης για το βιομηχανικό μέλλον της Ευρώπης» που συνέγραψε το European Round Table of Industrialists (Rue Guimard 15 - 1040 Brussels - Belgium).

Δραστικές λύσεις

ποιος φοβάται τους τολμηρούς;

ΣΤΗΡΙΞΤΕ ΤΟΝ MARK ΚΕΡΤΙΣ

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ εξελίξεις υπάρχουν στην υπόθεση του αμερικανού συνδικαλιστή **Μαρκ Κέρτις**, που το 1988 συνελήφθη από τις Αρχές της Αϊόβα με πλαστές κατηγορίες θιασμού και διάρρηξης, ως «τιμωρία» για την έντονη δράση του υπέρ των μεταναστών και κατά της αστυνομικής βίας. (βλ. ΑΝΤΙ, τ.χ. 543, σ. 44). Ο δικηγόρος του Κέρτις έλαβε ειδοποίηση ότι ο κρατούμενος θα μεταφερθεί από τις αγροτικές φυλακές σε ειδικό σωφρονιστικό ινστιτούτο, που χρησιμοποιείται για ψυχικά ασθενείς ισοβίτες και όπου οι συνθήκες κράτησης είναι πολύ αυστηρές.

Τι μπορούμε να κάνουμε

Το Συμβούλιο Αναστολών της Αϊόβα αρνείται να δώσει την ελευθερία στον Μαρκ Κέρτις υπό όρους, αν και έχει όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις που ορίζονται από το Νόμο. Μπορούμε (και πρέπει) να γράψουμε ένα γράμμα στους υπεύθυνους, όπου να ζητούμε άμεση συζήτηση της αίτησης αναστολής του Κέρτις και την απελευθέρωσή του. Η διεύθυνση είναι:

Iowa State Parole Board
Capitol Annex
523 East 12th Str.
Des Moines, IA 50319
U.S.A.

Μόλυνση του περιβάλλοντος, νέφος, θόρυβος, υπερσυγκέντρωση πληθυσμού και υποβάθμιση της ποιότητας ζωής. Σας θυμίζει τίποτε; Προβλήματα της Αθήνας έντονα, που έχουν ανακύψει εδώ και δύο δεκαετίες. Όταν ο κόμπος έφτανε στο χτένι προτείνονταν και κάποιες λύσεις. Φαίνεται όμως πως οι περισσότερες απ' αυτές ήταν εξαιρετικά τολμηρές ή, αλλιώς, είχαν «αυξημένο πολιτικό κόστος».

Εδώ, εν Ελλάδι. Κάπου αλλού, όμως, πολύ κοντά μας, αποφάσισαν να εμπιστευτούν τους τολμηρούς.

Στις αρχές του χρόνου, μια επιτροπή από εμπειρογνώμονες και ειδικούς συστήθηκε στο μίνο, για να μελετήσει τα οξύτερα προβλήματα της πόλης που είναι σχεδόν τα ίδια με αυτά της Αθήνας. Με μόνη διαφορά ότι στην αιγυπτιακή πρωτεύουσα είναι εντονότερα (αν ληφθεί ότι υπάρχει τέτοιο στάδιο).

Η επιτροπή του Καίρου δεν χρειάστηκε χρονοβόρες μεθόδους για να βγάλει τα συμπεράσματά της. Μόνο δυο δρόμους μπορεί ν' ακολουθήσει κανείς: Ο ένας είναι αυτός των προσωρινών μέτρων που ανακουφίζουν για λίγο, αλλά δεν καταπολεμούν το πρόβλημα στη ρίζα του. Ο άλλος; Είναι ο δρόμος της εμπιστοσύνης σε τολμηρές λύσεις:

Περιορισμός των οικοδομικών δραστηριοτήτων.

Μεταφορά των δραστηριοτήτων σε κοντινές περιοχές, εκτός πόλης ή σε άλλες πόλεις.

Ριζική αποκέντρωση κρατικών υπηρεσιών και οργανισμών με παράλληλη αναβάθμιση των υπηρεσιών στην πρωτεύουσα πόλεων, έτσι ώστε να μην θεωρείται αυτή πόλος έλξης νέων τοίκων.

Ο Καίρο φαίνεται να προτιμούν τον τελευταίο δρόμο. Ίσως γιατί τα περιθώρια εκεί έχουν γενέσει επικίνδυνα. Ίσως πάλι γιατί αποφάσισαν ότι η ποιότητα ζωής εκατομμυρίων ανθρώπων ισορροπεί οποιοδήποτε πολιτικό κόστος. Το ερώτημα είναι: «Θα χρειαστεί να χάσουμε κι εμείς εδώ στο "τελευταίο" αυτό στάδιο για να εμπιστευτούμε τις τολμηρές λύσεις;»

Η εξέλιξις των ειδών

Οι μπαρμπάδες κοιτούν τη συσκευή αλλά δεν τη βλέπουν. Εμένα βλέπουν...

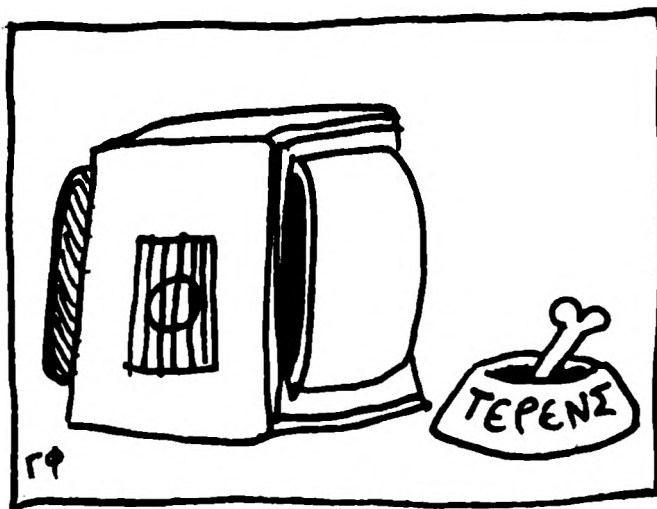
Μπαίνω, στάζοντας, στο μπακά-
λικο μαζί με μια ριπή από το
σφοδρό ανεμόδροχο που μου-
σκεύει το χωριό εδώ και μέρες.
Οι ορεινοί όγκοι ψηλότερα εί-
ναι κατάλευκοι· οι δρόμοι του χωριού,
μια παγωμένη λασπουριά.

Γύρω απ' την κορωμένη ξυλόσομπα κά-
θονται τρεις μπαρμπάδες, ο μαγαζής και
δύο φίλοι του. Έχουν βάλει κάστανα στη
χόβολη και ρουφάνε δυνατό τσίπουρο
απ' το καλό, όχι απ' το χύμα που πουλά το
μαγαζί στους περιστασιακούς πελάτες
όπως εγώ.

Τα ρούχα μου αρχίζουν κι αχνίζουν απ'
τη ζέστη. Είναι μια ζέστη πηχτή, γήινη,
χειμωνιάτικη και μπακαλίσια, πλούσια,
αρωματισμένη μ' ένα δριμύ μελάνζ από
οσμές: τα κούτσουρα από λεύκα που
'χουν κοκκινίσει τη σόμπα, τα βαριά χνώ-
τα των τριών γέρων, ο ανοιχτός τενεκές με
τις σαρδέλες, το κεφαλοτύρι, τα πολυκαι-
ρισμένα πορτοκάλια, το πράσινο σαπουνί
σε πλάκες, το τσίπουρο... Ανασαίνω με
ηδονή, αφήνω τη μυρουδιά να γεμίσει τα
πνευμόνια μου και τραβάω μια καρέκλα
κοντά στη σόμπα. «Να κεράσω έναν γύρω
μάστορα;» ρωτώ χαμογελαστός, κι ο μα-
γαζής σηκώνεται να φέρει ένα ρακοπότη-
ρο. Ο δεύτερος μπάρμπα ψαρεύει με τη
τσιμπίδα ένα κάστανο απ' τη σόμπα και
μου το πασάρει, κλείνοντας το μάτι.
«Πρόσεχε, είναι καυτό...» με προειδοποι-
εί. Τσουγκρίζουμε, το τσίπουρο απλώνε-
ται στις φλέδες μου σαν υγρό πυρ. Βγάζω
το πανωφόρι μου, βολεύομαι, κερνάω
τσιγάρα· νιώθω θαλπωρή, ευδαιμονία.

Κατάντικρυ στη σόμπα, πάνω στον πά-
γκο, θρονιασμένη σε μια σκονισμένη
στοίβα τηλεφωνικών καταλόγων - το μπα-
κάλικο είχε κάποτε το δεύτερο τηλέφωνο
του χωριού, η Κοινότητα είχε το άλλο -
είναι μια μικρή ασπρόμαυρη τηλεόραση,
που εκείνη τη στιγμή παίζει διαφημίσεις.

Οι μπαρμπάδες κοιτούν τη συσκευή,
αλλά δεν τη βλέπουν. Εμένα βλέπουν,
νιώθω τα βλέμματά τους να με σαρώνουν
με γρήγορες, πλάγιες ριπές σαν τις ριπές
του χιονόνερου που πολυδολούν τα νοτι-
σμένα τζάμια του μαγαζιού. Φυσικό εί-
ναι· είμαι ξένος, άρα είμαι είδηση. Από
πού έρχομαι, πού μένω, ποιανού είμαι

(ποιος είναι ο πατέρας μου), πόσα λεφτά
έχω, όλα αυτά τους απασχολούν, αλλά
δεν με ρωτούν στα ίδια, περιμένουν να
μιλήσω εγώ για τον εαυτό μου. Συγχρό-
νως, με το ένα μάτι στην τηλεόραση, αλ-
λάζουν σύντομες, προκαθορισμένες κου-
βέντες, κανοναρχούν τον εσπερινό του
τσίπουρου: για το χιονόνερο, το κρύο,
τους κλεισμένους δρόμους, τα μηχανήμα-
τα της νομαρχίας, το κράτος που τους
ξέχασε, το βουλευτή τους που ζεσταίνει
τον πεινό του στην Αθήνα κ.λπ.

Εγώ πίνω αμίλητος, και δεν τους γυρί-
ζω το βλέμμα, κάνοντας πως είμαι
απορροφημένος στην τηλεόραση. Σκέ-
φτομαι πως αν και βρίσκομαι αποκλει-
σμένος στη μέση ενός χιονισμένου πουθε-
νά, πίνοντας με τρεις γέρους περίεργους,
νιώθω επιτέλους ασφαλής απ' την τηλεό-
ραση... Το χωριό, με το μπακάλικο και
τους κουτσομπόληδες γέρους του, μου
έχει προσφέρει την πολυτέλεια να χαζεύω
τις ψυχαναγκαστικές διαφημίσεις χωρίς
να επιθυμώ, συνειδητά ή ασυνειδητά, ν'
αγοράσω τίποτα. Τα τρέιλερ του μεγάλου
ιδιωτικού καναλιού που διαφημίζουν
«συγκλονιστικές» εκπομπές - μαγκαζίνο
με θέματα όπως τραβεστί, πορνεία, ομο-
φυλοφιλία, ανεξιχνίαστα εγκλήματα και
τα ρέστα, μ' αφήνουν παγερά αδιάφορο:
αρρωστημένη δημοσιογραφία της κλειδα-
ρότρυπας για στερημένους, περισσότερο
«μπάτσιχη» στη νοοτροπία της απ' ό,τι τα
μέτρα του Παπαθεμελή... Ή, τα πρώτα
πολιτικά και εθνικά θέματα του δελτίου:
δεν καταφέρνουν να μου μεταδώσουν κα-

νένα άγχος, καμιά δυσάρεστη αίσθηση
επαπειλούμενης εθνικής συμφοράς, όπως
κι οι συνήθεις δηλώσεις, οι τηλεοπτικές
αυθεντίες που περιοδεύουν τα κανάλια
διεκπεραιώνοντας τις δημόσιες σχέσεις
τους· μου φαίνονται όλοι τους ένα μπου-
λούκι κακομοίρικα πρεζόνια της εξου-
σίας, δύστυχοι φημομανείς στο τελευταίο
στάδιο...

Συνειδητοποιώ, προς μεγάλη μου ικα-
νοποίηση, πως λόγω της απόστασης, των
καιρικών συνθηκών, του τσίπουρου και
της παρέας, είμαι εκτός target group,
εκτός τηλεοπτικού στόχου, ανήκω, πλέον
ψυχικά, στην κατηγορία «δεν απαντώ»
των δημοσκοπήσεων. Η τηλεόραση έχει
χάσει πλέον τη σαγήνη της, η τηλεόραση
δεν είναι παρέα, ούτε σύντροφος, είναι
αυτό ακριβώς που φαίνεται: είναι κουτί
από πλαστικό και γυαλί, δίπλα στο δο-
χείο με τα τουρσιά, κάτω απ' το ράφι με
τις κονσέρβες.

Έχει έλθει η ώρα λοιπόν να κεράσω
έναν γύρο ακόμα, και να αποκαλυφθώ
στην -πραγματική- παρέα, να μοιραστώ
τον κόσμο μου με τους μπαρμπάδες. Και
εκείνοι νιώθουν το ίδιο και με περιμέ-
νουν· στο κάτω κάτω δεν με πίεσαν, μου
έδωσαν όσο χρόνο χρειάζομαι για να
νιώσω οικειότητα και να συντονιστώ μαζί
τους. Ετοιμάζομαι, λοιπόν, ν' απαντήσω
στην πρώτη -μη εκπνευμένη, πλην σα-
φώς αιωρούμενη- ερώτηση «τι δουλειά
κάνεις;», όταν στην οθόνη εμφανίζεται το
γνωστό διαφημιστικό σποτ, με τους χι-
μπατζήδες της μιας από τις δύο COLA.

Αμέσως οι μπαρμπάδες αποστρέφουν το
βλέμμα τους από μένα και καρφώνονται
στην οθόνη. Προφανώς έχουν ξαναδεί τη
διαφήμιση και τους έχει κάνει εντύπωση.
Η όψη τους φαιδρύνεται ραγδαία, είναι
πρόδηλο πως είναι έτοιμοι να πουν κά-
ποιο κατάδικό τους καλαμπούρι. Πράγ-
ματι, στην τελευταία σκηνή, όταν τα γέλια
του δεύτερου, του «έξυπνου», χιμπατζή
σβήνουν μαζί με τα γέλια των γυναικών
μέσα στο 4Χ4 τζιπ στην ακρογιαλιά, οι
γέροι εκρήγνυνται εν χορώ:

■ Αν του δίναν τσίπουρο, θα γινόταν
άνθρωπος σωστός και θα τις γαμούσε
κιάλας!

Παύλος Μεθενίτης

ΙΔΙΟΤΙΚΑ Ή ΑΛΛΑ

σχετικό με κάποιες πληροφορίες
στήλης «Μέσα στην ενημέρωση»
δύο προηγούμενα τεύχη, το
μια που ακολουθεί:

Αγαπητό Αντί,
εν «παρασυρθήκατε» καθό-
με τη δημοσιοποίηση
ΝΤΙ, αριθ. 544) του όχι και
ο μικρούτσικου ατοπήματος
Υπ. Πολιτισμού: να διαλέξει
ει αναπληρωτής για υπεύθυ-
σύμβουλό του σε θέματα δι-
ου πρόσωπο με παλαιά και
ργά εκδοτικά συμφέροντα
ευχερώς διατιμώμενες συ-
σεις σχέσεις.

Οι νεότερες «πληροφορίες»
σας διαβιβάστηκαν από το
όγω πρόσωπο ή από το περι-
λον του, είναι ανακριβείς

κατά το μέρος της ύλης του ελέγ-
χου σας. Διότι:

1. Οι εκδόσεις ΟΔΥΣΣΕΑΣ
υφίστανται και συνεχίζουν την
εκδοτική δραστηριότητά τους,
όπως μπορείτε να διαπιστώσετε
οι ίδιοι επισκεπτόμενοι ένα κε-
ντρικό βιβλιοπωλείο, ή όπως
προκύπτει αμέσως από τα στοι-
χεία που παραθέτουν οι ίδιοι οι
εκδότες σε μια πρόσφατη έκδο-
σή τους, φωτοτυπία της οποίας
σας στέλνουμε.

2. Το υπό εκκαθάριση νομικό
καθεστώς της εταιρίας ΟΔΥΣ-
ΣΕΑΣ σε τίποτα δεν ζημιώνει τα
συμφέροντά της και σήμερα
ακόμη εταίρου αυτής και συμ-
βούλου στο ΥΠ. ΠΟ κ. Μ. Ζορ-
μπά από τη χρηματοδότηση δι-
βλίων των εκδόσεων αυτών από
το ΥΠ.ΠΟ (βλέπε επισυναπτό-
μενα στοιχεία ιδίων) και από την
οικονομική, και μάλιστα μεγα-
λούτσικη, αντιμισθία της ίδιας,
των διαφόρων συγγενών του συ-
νεταίρου της και των πολλών συ-
νεργατών τους στις εκδόσεις
ΟΔΥΣΣΕΑΣ.

3. Γενικά το «υπό εκκαθάρι-
ση» καθεστώς για κάθε εταιρία,
εφόσον μάλιστα εκκαθαριστές
είναι οι ίδιοι οι εταίροι, δεν
εμποδίζει την αδιατάρακτη συ-
νέχιση της ζωής της εις τον αιώ-
να τον άπαντα. Η συγκεκριμένη
εταιρία ετέθη υπό το καθεστώς
αυτό τον Σεπτέμβριο του 1991,
αλλά αυτό δεν την εμποδίζει να
εορτάζει όλο το 1993 τα 20 χρό-
νια της ζωής της!... και μάλιστα
με πολλές νέες εκδόσεις. Η διά-
λυση κι «εκκαθάριση» της
ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΠΕ είναι μια
διαδικασία-«μαϊμού», αποτέλε-
σε ανεπιτυχές νομικό τετρίπτι για
να περιγραφούν δικαιώματα
τρίτων (της εταιρίας ΚΟΙΝΟ-
ΠΡΑΚΤΙΚΗ) και τώρα χρησι-
μοποιείται πάλι εναρέτως ως άλ-
λοθι για τους αφελείς και τους
ανυποψίαστους καλόπιστους
για τις νέες και θαυμαστές επι-
δόσεις, της ως άνω κυρίας και
του κύκλου της.

4. Από τον Αύγουστο του
έτους 1991, η κυρία Ζορμπά φέ-
ρεται (από δημοσιευμένο κατα-
στατικό (Αριθ. Συμβολ. 3186 /
-06-09-1991, ΑΡ. Μ.Α.Ε. 24778/
01/Β/91/447) ως Διευθύνουσα
Σύμβουλος και μέτοχος της ανώ-
νυμης εκδοτικής κι εμπορικής
εταιρίας με την επωνυμία ΒΙ-
ΒΛΙΟΠΟΛΙΣ, με συνεταίρους
τον Τρύφωνα (Τίτο) Μυλωνό-
πουλο και το δικηγόρο Κώστα
Κατηφόρη. Με αυτές τις με-
ταμφιέσεις επιχειρήθηκε στο
πρόσφατο παρελθόν ένας «δι-
πορτος» εμπαιγμός συνεργατών
και τώρα επιδιώκεται πάλι η πα-
ραπλάνηση της κοινής γνώμης
για τα εξόφθαλμα και αήθη που
λαμβάνουν χώρα στο ΥΠ.ΠΟ.,
το οποίο λαμπρύνει ήδη προκλη-
τικά τον αστερισμό της ΔΟΛίας
μας της κουλτούρας...

5. Το ότι η κυρία σύμβουλος
διδάσκει ενίοτε σε νηπιαγω-
γούς, λέτε να την δυσκολεύει να
αντιληφθεί πόσο πολύ θα... ζη-
μιωθεί από την προνομιακή χρη-
ματοδότηση - προβολή - διοχέ-
τευση των βιβλίων των εκδό-
σεων ΟΔΥΣΣΕΑΣ (έστω και με
τιμολόγια της ΒΙΒΛΙΟΠΟΛΙΣ)
στα σχολεία και τις βιβλιοθήκες,
μέσω των «μοχλών» που της εξα-
σφαλίζει η θέση της επισήμου
συμβούλου του κ. Μικρούτσι-
κου:

Λέγανε κάποτε για τη γυναίκα
του Καίσαρος το τετριμένο και
αυτονόητο για το είναι και το
φαίνεσθαι της αρετής της. Αλλά

τώρα, θα μου πείτε, σε τόσο πα-
ρωχημένες εποχές θα γυρίζουμε,
όταν μπορούμε με μια «καισαρι-
κή» να βάζουμε στο χέρι τα πολ-
λαπλά θέλγητρα της εξουσίας;

Με εκτίμηση
Γιώργος Α. Χατζόπουλος
Εκδότης

ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ! ΜΙΑ ΑΠΟΨΗ

● Δεν συμφωνεί με τις απόψεις περί
εθνικισμού της Σοφίας Μάτσα,
όπως δημοσιεύθηκαν στο
προηγούμενο τεύχος, η
αναγνώστριά μας από το Λονδίνο:

Αγαπητό Αντί,

Θα ήθελα να κάνω ορισμένα
σχόλια, όχι πολεμική, στο άρθρο
της Σοφίας Μάτσα, του τεύχους
545. Πολλά κανείς μπορεί να
πει, αλλά θα μείνω στα χοντρά.

Βεβαίως ο εθνικισμός είναι
ένα μείζον θέμα, του πλανήτη,
αν θέλετε. Δεν είναι κύριο όμως
χαρακτηριστικό των μη δυτικών
κοινωνιών. Στις δυτικές κοινω-
νίες απλώς εκφράζεται διαφο-
ρετικά διότι οι δομές τις κοινω-
νίας και τα μέσα έκφρασης κοι-
νωνικών φαινομένων, όπως ο
εθνικισμός, διαφέρουν. Φαντά-
ζομαι ότι οι διανοούμενοι του
οργανισμού με την έδρα στο Πα-
ρίσι θα το έχουν υπόψη τους αυ-
τό. Ο ρατσισμός δεν είναι εθνι-
κισμός;

Από κοινωνιολογική άποψη,
το ότι «η κινητήρια δύναμη των
εθνικιστικών αναδιπλώσεων εί-
ναι το πάθος και η παρόρμηση
της καταστροφής», θέση, είναι
ακατανόητη. Ο εθνικισμός είναι
κοινωνικό φαινόμενο και όχι
μαζική νεύρωση. Τουλάχιστον
τα δικά μου τα βιβλία έτσι λένε.
Η ανάλυση λοιπόν του φαινομέ-
νου και η συζήτηση (τουλάχισ-
τον των «διανοουμένων») για
προτάσεις αντιμετώπισής του,
δεν γίνεται με βάση τον Φρόυντ
αλλά με συστηματική ανάλυση
των συνθηκών (ιστορικών, οικο-
νομικών, πολιτικών) που είναι
υπεύθυνες για τη δημιουργία
του. Μην πυροβολείτε τον πια-
νίστα.

Αναρωτιέμαι αν ο ισχυρισμός
ότι η εξιδανίκευση της κοινω-
νίας, της παράδοσης, γλώσσας
κ.λπ. κ.λπ. κ.λπ., και η δαιμονο-
ποίηση της Δύσης εξηγούν με
σοβαρότητα το κοινό αίσθημα
σχετικά με το νεο-Μακεδονικό

ΔΗΓΜΑΤΑ

● Είρων, ο τακτικός αναγνώστης μας, υποδεικνύει τον
ασφαλή τρόπο προκειμένου η Ελλάδα να πάρει την Πόλη!

Αγαπητό Αντί,

Από μερικών εβδομάδων ισχύει για Ελλάδα και Κύπρο το
συναποφασίζουμε. Για την απόφαση του πρωθυπουργού Αν-
δρέα Παπανδρέου περί κλεισίματος του προξενείου στα Σκό-
πια και του λιμανιού της Θεσσαλονίκης δεν απαιτείται δέδαια η
επανάληψη της έννοιας συναποφασίζουμε για την Ελλάδα μαζί
με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι λυπηρό που η απόφαση είχε
θετική κριτική μόνο εντός των συνόρων της ελληνικής επικρά-
τειας. Στο εξωτερικό αντίθετα προκάλεσε αν όχι τι άλλο τουλάχισ-
τον απογοήτευση, έμπρακτα δείγματα της οποίας αναμένο-
νται μόνο από πλευράς Τουρκίας. Αν και προσωπικά θεωρώ
τον εαυτό μου να κρατά ουδέτερη στάση, το γεγονός δεν με
εμποδίζει να φανταστώ ότι αν η Ελλάδα δεν είχε να παλέψει με
άλλα οικονομικά προβλήματα, τότε η κυβέρνησή της και ο
πρωθυπουργός θα ήταν άνετα σε θέση να μας δάει αντιμετώ-
πους με εκπλήξεις μεγαλύτερης εμβέλειας. Συμπέρασμα: ο ελ-
ληνικός λαός αξίζει να αγωνίζεται για μια ανάκαμψη της
οικονομίας που αποτελεί τη βάση ακόμη μεγαλύτερης ανεξαρ-
τησίας. Αποκλείεται, δέδαια, να φτάσουμε του χρόνου μέχρι
την Κωνσταντινούπολη, αλλά παρ' όλα αυτά δημιουργήθηκαν
και βάσεις που αποστομώνουν όσους ισχυρίζονται ότι η χώρα
μας λαμβάνει οικονομική ενίσχυση από την Ευρώπη δίκην
γκιάς που, αφού της δώσει να φάει, σε δαγκώνει δηλητηριάζο-
τάς σε.

Φιλικότατα

Τάσος Γούλας
Nienburg Γερμανίας

(και την πολύ ενδιαφέρουσα φωτογραφία που συνόδευε το άρθρο). Εγώ ερωτώ και δηλώνω προσωπική (ακαδημαϊκή) άγνοια: η λαϊκή έκφραση (η Μακεδονία είναι ελληνική) της αντίθεσης στην πολιτική των δυτικών δυνάμεων στα Βαλκάνια, που εξυπηρετεί αποκλειστικά και μόνο τα μακρόχρονα οικονομικά και πολιτικά τους συμφέροντα, (μήπως αυτή δεν είναι έκφραση εθνικισμού δυτικού τύπου;) είναι αποτέλεσμα της ελληνικής κυβερνητικής πολιτικής (το όπιο του λαού) ή η μόνη οδός διαμαρτυρίας που απόμεινε, γιατί οι αποφάσεις για το μέλλον των Βαλκανιών, παίρνονται σε κέντρα που απαξιούν για τις απόψεις των κατοίκων τους; Δηλαδή, όπως εδήλωσε κάποιος δυτικός ακαδημαϊκός, πώς θα αντιδρούσαν οι Άγγλοι, αν οι Γάλλοι βάζανε στη σημαία τους το σύμβολο της Ελισσάβετ; Εσείς πώς νομίζετε, γιατί εγώ έχω κάποιες υποψίες. Γιατί ήμουν εδώ στον πόλεμο με την Αργεντινή, στην επέτειο της Γαλλικής Επανάστασης στο Παρίσι, και όταν έπεσε το τείχος, ήμουν στο Βερολίνο.

Κατά τη δική μου ταπεινή άποψη, η θέση ότι ο φανατισμός είναι αποκλειστικό φαινόμενο της Ελλάδας, της Αλγερίας, του Ιράκ, και γενικώς της περιφέρειας, ίσως να βασίζεται σε μερική εξέταση των στοιχείων.

Η έλλειψη ορθολογισμού και η μαϊμουδίστικη μίμηση της Δύσης, παρόλο που είναι κοινοτοπίες είναι απολύτως σωστά. Η παρατήρηση όμως πάει και παραπέρα: πώς συμπεριφέρεται (κοινωνιολογικά) ο Νεοέλληνας όταν ζει στη Δύση και δρα στις δομές των δυτικών κοινωνιών; Δηλώνοντας ότι αυτό είναι το πλέον αγαπητό μου θέμα έρευνας, νομίζω ότι θα βρείτε τις λεπτομέρειες εξαιρετικά ενδιαφέρουσες και χοντρικά σας λέω ότι η συμπεριφορά του είναι τελείως διαφορετική από άλλα δημιουργήματα των μη δυτικών κοινωνιών.

Βεβαίως, αγαπητό μου ANTI, σε μία κοινωνία στην οποία οι δημοκρατικές αξίες έχουν λίγη απήχηση, φταίνε και «οι αυθαίρετοι και αυταρχικοί» διανοούμενοι. Και βέβαια στη Δύση δεν τολμάει κανένας να δηλώσει «διανοούμενος», γιατί θα γίνει

το ανέκδοτο της χρονιάς, και ομολογώ αυτή η αξία είναι ένας από τους λόγους που θα πάρω σύνταξη από δω.

Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας
Φιλικά
Ελένη Ροδάμη-Lyster
Λονδίνο

ΔΕΝ ΥΠΗΡΞΕ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΣΤΟ ΜΕΓΑΡΟ

• Οργισμένη η αντίδραση της κ. Ρούλας Μητροπούλου – και, βεβαίως, δεκτική η διάψευσή της, ότι δεν υπήρξε σύμβουλος στο Μέγαρο Μουσικής. Επιμένουμε, πάντως, ότι όσα δημοσιεύθηκαν σχετικά με τον «Ταχυδρόμο» δεν ήσαν παρά κρίσεις «περιοδικατζήδων» που γινόταν προσπάθεια να μην είναι άδικες.

Κύριε Παπουτσάκη

Πίστευα ότι μετά την έκφραση της λύπης στο τηλεφώνημά σας, θα τελείωνε εδώ αυτή η λαμπρή ιστορία. Όμως, για λόγους που δεν αντιλαμβάνομαι, επιμένετε στη δημιουργία εντυπώσεων σε βάρος μου. Στο τέλος της επιστολής μου, που δημοσιεύσατε στο τελευταίο ANTI, μου απαντάτε ότι «ο κύριος που υπονοώ δεν συνεργάζεται με τη στήλη». Αλήθεια, πώς ξέρετε κύριε Παπουτσάκη ποιον κύριο υπονοώ; Μήπως όποιος έχει τη μύγα;...

Θέλοντας επίσης να στηρίζετε τα όσα μειωτικά δημοσιεύσατε σε βάρος μου, με παραπέμπετε στις δηλώσεις πρώην συνεργατών μου στο «Έψιλον» της «Ελευθεροτυπίας» σχετικά με τον «Ταχυδρόμο». Όμως, όσο και αν έψαξα, πουθενά δεν διάβασα ότι «προσελήφθηκαν σύμβουλος στο Μέγαρο Μουσικής». Όλοι μίλησαν για τη θητεία τους στο περιοδικό, για τα ενδεχόμενα, κατά τη γνώμη τους, εκδοτικά λάθη –δικαίωμά τους– και μόνον ένας, ο κ. Κυριαζίδης, αναφέρθηκε προσωπικά σε μένα και στο ρόλο μου στον «Ταχυδρόμο». Και τούτο μέσα σε ευπρεπή επαγγελματικά πλαίσια. Επίσης δικαίωμά του.

Για να σας φρεσκάρω, λοιπόν, τη μνήμη κύριε Διευθυντά, αφού κόπτεσθε και για τη δεοντολογία, σας θυμίζω ότι το δημοσίευμα του ANTI, που προκάλεσε την αντίδρασή μου, δεν έγραφε για το ρόλο μου στα περιοδικά του ΔΟΛ, όπως ισχυρίζεστε στο

τελευταίο σημείωμά σας, αλλά «πληροφορίες», που θα αποτελούσαν θαυμάσια «ύλη» για σκανδαλοθηρικά περιοδικά.

Για το ρόλο μου στα περιοδικά του ΔΟΛ, αφήστε τον εργοδότη μου να κρίνει. Όλα τα άλλα θυμίζουν το «δύο γάιδαροι μαλώνανε σε ξένον αχυρώνα». Και μια απορία: Όταν σεις, κύριε Παπουτσάκη, για να υπερα-

σπιστείτε τον εαυτό σας από τη «λάσπη» περί συμμετοχής στα «μυστικά κονδύλια», προσφεύγετε στη δικαιοσύνη, εγώ πρέπει να πράξω για να υπερασπιστώ τον εαυτό μου από δημοσιεύματα που μειώνουν την επαγγελματική μου υπόσταση και αξιοπρέπεια;

Ρούλα Μητροπούλου

Αθήνα 9.84
Τίθω του Βρίσκετε
μόνο εσείς!

Ξυδούεις
Νεφέλη

Α. ΣΤΡΙΝΤΜΠΕΡΓΚ

Οί δανειστές

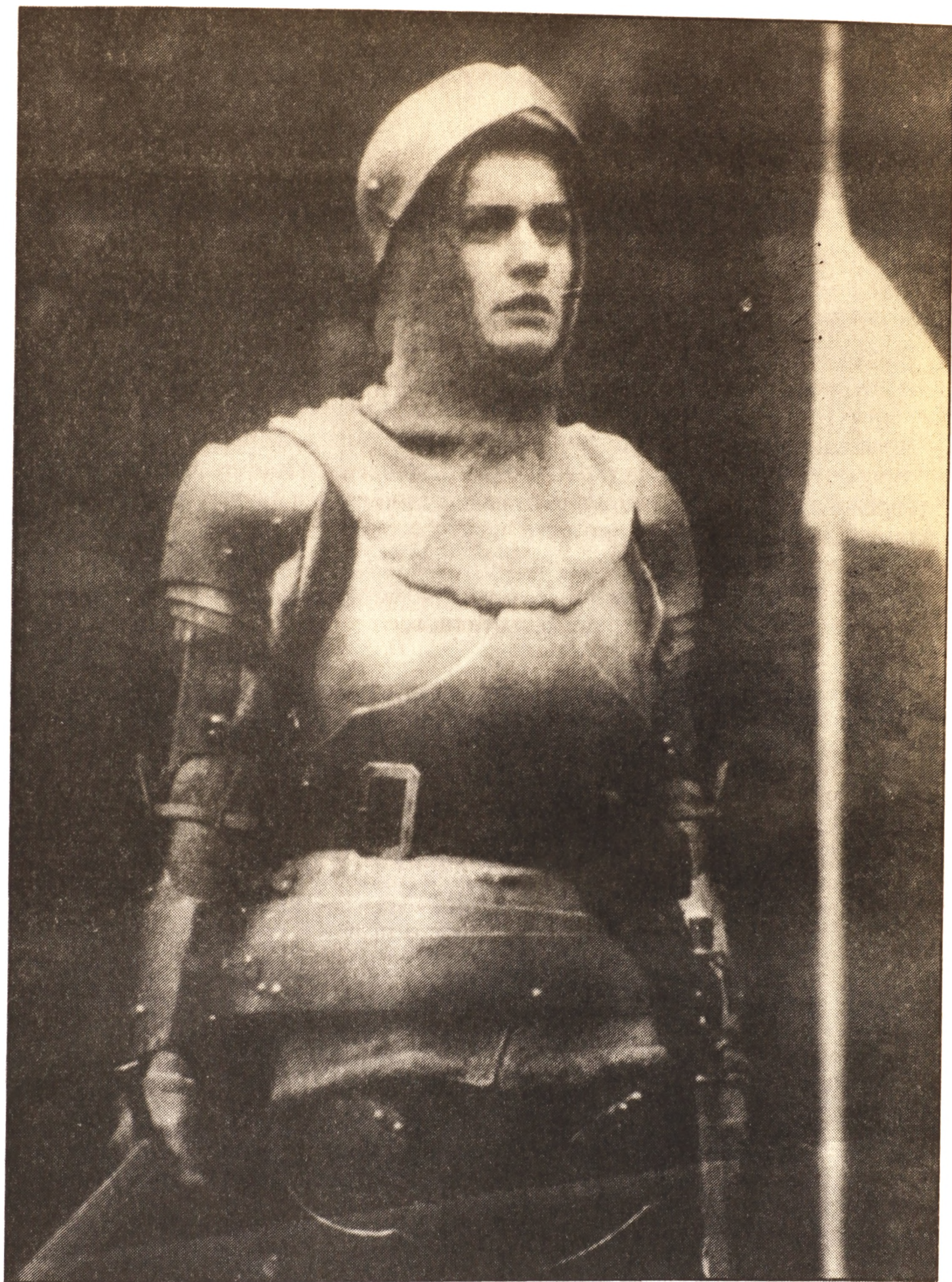
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Μ. ΜΕΛΜΠΕΡΓΚ

ΜΟΛΙΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Πρωθούν το καλό βιβλίο

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6, ΑΘΗΝΑ 106 80 - ΤΗΛ.: 3607744 - FAX: 3639962

Τα οράματα στη χώρα
 μας υπάρχουν λοιπόν,
 «στο μιλητό» μόνο.
 Και πάλι, χάρη τους
 γίνεται. Ο Μάνος
 Χατζιδάκις το
 κατάλαβε νωρίς:
 αποχώρησε,
 αφήνοντας το «Τρίτο»
 στο έλεος του
 Μεγάλου Αδελφού.
 Μετά, μια στάση
 αφασίας και -επί του
 Κυριάκου Σφέτσα-
 μια αξιοπρεπής
 επιμονή στα
 κεκτημένα. Πουλάει,
 όμως, η αξιοπρέπεια;
 Φοριέται η
 κουλτούρα; Όχι.
 Τουλάχιστον όχι παρά
 μόνο με τους όρους
 εκείνων που ελέγχουν
 το παιχνίδι.
 Ποιος παίζει σήμερα
 στο ταμπλώ του
 «Τρίτου»; Τίνος το...
 πρεστίζ θα
 εξυπηρετηθεί με την
 «αφύπνιση» ή με τη
 «νάρκωσή» του;
 Μήπως ο νέος του
 διευθυντής
 (συνθέτης) Γιώργος
 Τσαγκάρης;
 Ας μην είμαστε
 αφελείς. Πολιτισμός
 στη χώρα μας ίσως
 σημαίνει πια μόνο δύο
 πράγματα: ύφος
 εξουσίας και ήθος
 χρήματος. Σήμερα
 που το χρήμα
 σπανίζει, μόνο το
 ύφος
 «εξαργυρώνεται».
 Όμως, σήμερα, το
 «Τρίτο» σιγεί - δεν
 εξαγγέλλεται νέο
 πρόγραμμα
 (αρκούνται σε
 επαναλήψεις), δεν
 κινείται τίποτε. Τι
 συμβαίνει;

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ 1994

ΤΑ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΚΑΠΝΙΖΟΥΝ ΠΟΥΡΟ

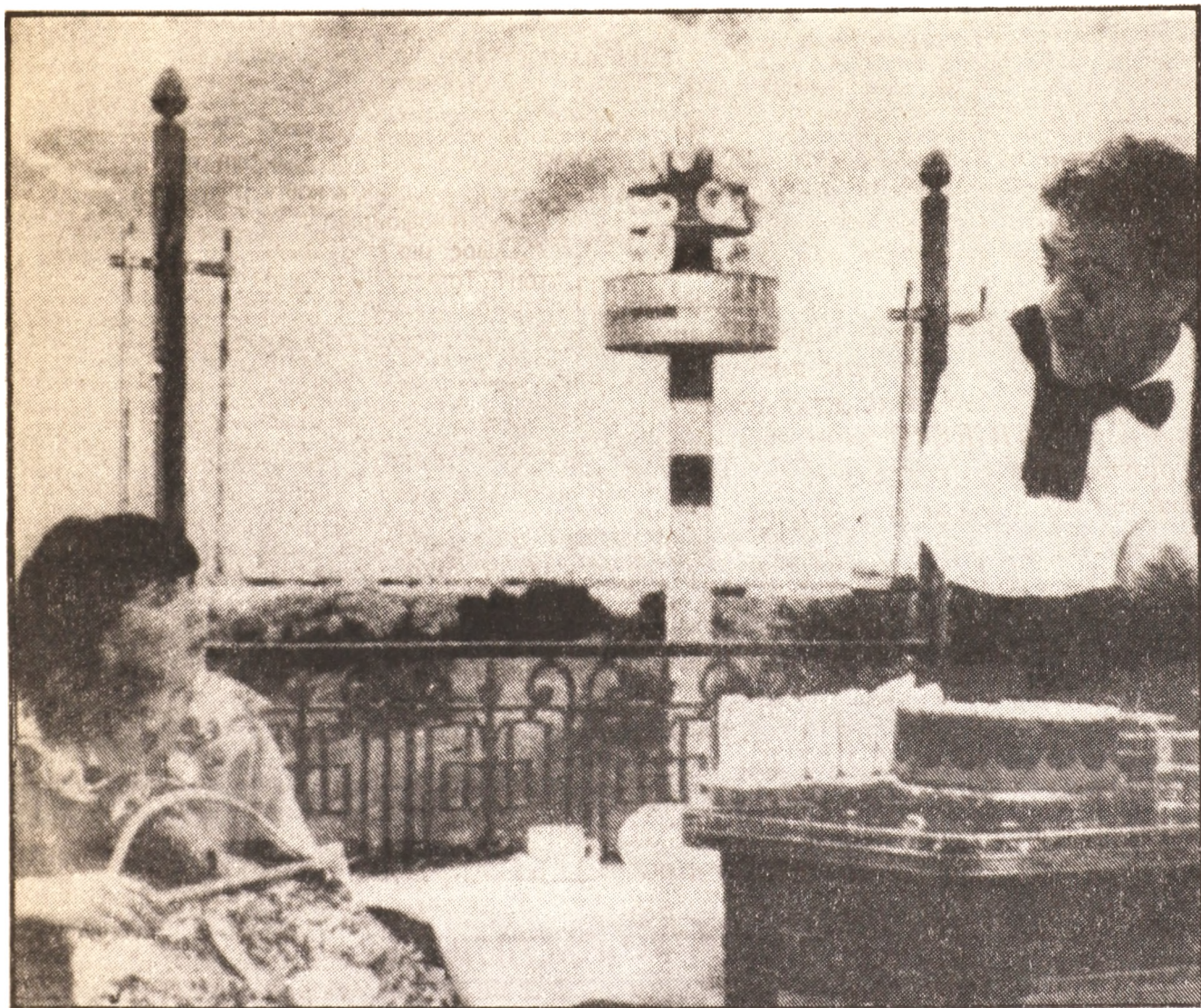
Το Φεστιβάλ Βερολίνου τελείωσε με την εντύπωση ότι η ευρωπαϊκή «πνευματικότητα» δγήκε κερδισμένη. Όσοι παρακολούθησαν, όμως, ταινίες πίσω από τα φώτα της δημοσιότητας, αισθάνθηκαν ευχάριστη έκπληξη γιατί συνάντησαν τις χαμένες εικόνες τριών σπουδαίων κινηματογραφιστών: του Όρσον Γουέλς, του Σάμουελ Φούλερ, του Έριχ φον Στροχάιμ... (στη φωτογραφία η Σαντρίν Μπονέρ στην ταινία «Ζαν, η παρθένα» του Ζακ Ριβέτ).

Τα φαντάσματα καπνίζουν πούρο

του Ανδρέα Τύρου

Πίσω από τα πρώτα βραβεία του 44ου Φεστιβάλ Βερολίνου, που επιβεβαίωσαν στην εφυσχασμένη συνείδηση των ευρωπαϊών κινηματογραφιστών την «ανωτερότητα» του κινηματογράφου που παράγεται (με «πνευματικούς» όρους) στη γηραιά ήπειρο, βρίσκονταν – και δέσποζαν – τρεις δαιμόνιες προσωπικότητες του κινηματογράφου: Όρσον Γουέλς, Σάμουελ Φούλερ, Έριχ φον Στροχάιμ. Όσοι έκαναν τον κόπο να συναντηθούν με τις χαμένες τους εικόνες, που λες κι ανασύρθηκαν από το πουθενά, θα διαπίστωναν ότι οι όποιες διαφορές υποχωρούν μπροστά στην ιδιοσυγκρασία του ασυμβίβαστου.

Πίσω απ' αυτή την ιδιοσυγκρασία, το σινεμά ξεπροβάλλει ως ουσιαστική κιβωτός δημιουργικών διαδρομών, που πάντα θα προσμένουν νεότερους να τις εξερευνήσουν.

Ο Σαμπίν Αζεμά και ο Πιέρ Αρντιτί στην ταινία «Smoking - No Smoking» του Αλαίν Ρενέ

Στην αρχή της Πρωσίας, αργότερα του Ράιχ, τώρα ετοιμάζεται να γίνει και πάλι πρωτεύουσα της ενωμένης Γερμανίας. Πριν και μετά την ομώνυμη ταινία του Φριτς Λανγκ, το Βερολίνο υπήρξε πάντοτε Μητρόπολη, επι-

βλητική και ιστορικά φορτισμένη. Αλλά και καταφύγιο μειονοτήτων, αιρετικών και κατατρεγμένων, όπως στα χρόνια του εξπρεσιονισμού και του μεσοπολέμου, όταν ο Βάλτερ Ρούτμαν συνθέτει το ντοκυμαντέρ του δωδού Συμφωνία μιας μεγαλούπολης.

Το ντοκυμαντέρ που διηγείται την ιστορία της Μπερλινάλε αρχίζει το 1950, περιλαμβάνει την άνοδο και την πτώση του τείχους και, δίπλα σε ταινίες ή βραβεία, τον ψυχρό πόλεμο και τη διαίρεση της πόλης. Τέσσερις δεκαετίες, ο κινηματογράφος στην υπηρεσία της πολιτικής: 1950-1990. Ξαφνικά, τα τέσσερα τελευταία χρόνια, το Φεστιβάλ στέκει αμήχανο. Η Ιστορία χαμογελάει ειρωνικά κι αυτό σπεύδει να «εφεύρει» μιαν πολιτική στην υπηρεσία του κινηματογράφου. Δύσκολο. Κι έτσι καταφεύγει σε δάνεια. Το πιο πρόχειρο, η στήριξη του ευρωπαϊκού κινηματογράφου. Είτε με πρωτοβουλίες μακροπρόθεσμου σχεδιασμού (Ευρωπαϊκή Ακαδημία και «Φελίξ», κίνητρα συμπαραγωγής στα σκοτούντιο του Μπάμπελσμπεργκ) είτε με την απονομή βραβείων.

Τα ευρωπαϊκά χρώματα

Δέκα μέρες πριν, λοιπόν, οι εφημερίδες χαίρετιζον την πρόσφατη ευμηγορία μας ανομοιογενούς, όσο και χλωμής, κριτικής επιτροπής (με πρόεδρο τον Τζέρεμυ Τόμας, παραγωγή του Μικρού Βούδα του Μπερνάρντο Μπερτολούτσι, που δοκιμάζει τις δυνάμεις του στο εκπαιδευτικό, τύπου «National Geographic» ντοκυμαντέρ, προορισμένο για ανήλικους αρχαίους σπουδαστές εξωτικών θρησκειών), περίπου ως θρίαμβο των ευρωπαϊκών χρωμάτων. Τα γαλλικά, πάντως, νιώθουν δικαιολογημένη ικανοποίηση. Μετά την κατάκτηση του Χρυσού Λέοντα της Βενετίας από το Μπλέ, το δεύτερο μέρος της τριλογίας του Κριστόφ Κισλόφσκι (Άσπρο) κερδίζει την Αργυρή Άρκτο της καλύτερης σκηνοθεσίας (φανταστού στις Κάννες με το Κόκκινο). Και δεύτερη διάκριση (Άρκτος ειδικής επίτευξης), με τον Αλαίν Ρεναί και το δίπτυχο *Smoking-No smoking*. Βραβείο γυναικείας ερμηνείας στην Κρίστι Ροκ (για το κοινωνικό δράμα του Κεν Λόουτς και του αγγλικού σινεμά *Ladybird, Ladybird*), ανδρικής στον Τομ Χάνκς (Φιλαδέλφεια του Τζόνθαν Ντέμι), που δεν απειλεί την ευρωπαϊκή κυριαρχία. Ο «Γαλάζιος Άγγελος» της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας απομένεται στο Νεαρό δικαστή (Ιταλία) του Αλεσάντρο ντι Ρόμπιλα, η Αργυρή Άρκτος στη Χρονιά του σκύλου (Ρωσία) του Σεμιόν Αράνοβιτς και η Χρυσή Στο

Κρίστι Ροκ στην ταινία «Ladybird, Ladybird» του Κεν Λόουτς

μα του πατρός (Αγγλία-Ιρλανδία) του Μιχάηλ Σέρνταν, την πομπώδη και ιδεολογικά τρογγυλεμένη» εικονογράφηση της αληθινής δικαστικής περιπέτειας μιας ομάδας σσάρων αθώων που καταδικάστηκαν ως «μυθιστές-τρομοκράτες του IPA (Οι τέσσερις του Γκίλντφορντ)».

Επιμονή σε θέματα άμεσης ή διαρκούς αμετακίνητης, επαναλήψεις, ακαδημαϊσμός, κινήγι εντυπώσεων και Όσκαρ. Με 8 υποψηφιότητες, Τα απομεινάρια της μέρας καιώνουν τις εμμονές του Τζέιμς Αϊντόρν, προβάλλονται εκτός συναγωνισμού. Η Ασία και Αφρική απουσιάζουν. Μόνο το δικό βραβείο της επιτροπής (δεύτερο σε σημασία, δηλαδή), η Αργυρή Άρκτος, που πατήγει στο γλυκόπικρο Φράουλα και σοκολάτα του Τόμας Γκουριέρεζ Αλέα (Κούρτις), θυμίζει πως το σινεμά παραμένει ζωντανό στις χώρες της περιφέρειας.

Τρυφερό αγκάλιασμα της μνήμης

Αλλωστε, λίγο πιο κάτω από την Καραϊβική, στη ζούγκλα του Αμαζονίου συναντούν οι μύθοι τη σύγχρονη πραγματικότητα. Οι Ρίτσαρντ Γουίλσον, Μπιλ Κρον, Μιχάηλ Μιζέλ) δημοσιογράφοι - ντοκυμαντερίστες γυρεύουν τα ίχνη του Όρσον Γουέλς και του χαμένου υλικού που γύρισε στη Βραζιλία το 1942. Το φέρνουν στη ζωή, μαζί με την αγάπη του Γουέλς για τη σάμπα και την έκρα του εξαιτίας των απαγορεύσεων που έκοψαν την ολοκλήρωση μιας ταινίας του: It's all true. Μια δεκαετία αργότερα, ο Σαμ

Φούλερ αναγκάζεται κι αυτός να μη γυρίσει την εξωτική περιπέτεια με πρωταγωνιστές τους Τζων Γουέην - Άντα Γκάρντνερ, επειδή η ασφαλιστική εταιρεία δεν μπορούσε να αναλάβει το ρίσκο. Οι αστέρες του Χόλλυγουντ δεν έφτασαν στην ζούγκλα το 1954, αλλά 40 χρόνια μετά ο ίδιος ο Φούλερ, ο Τζιμ Τζάρμους και ο Μίκα Καουρισμάκι ταξιδεύουν στην περιοχή, όπου οι Ινδιάνοι παρακολουθούν, στη διάρκεια μιας προβολής, τη ζωή του χωριού τους τότε, απaráλλαχτη με τη σημερινή: *TIGRERO*, μια ταινία που δεν γυρίστηκε ποτέ. Δύο ντοκυμαντέρ, οδοιπορικά των πρωταγωνιστών στο παρελθόν και τις απραγματοποίητες επιθυμίες. Το βλέμμα του παρόντος, τρυφερό αγκάλιασμα της μνήμης. Η ίδια η Ιστορία, ως περιπέτεια προσωπική και τοπίο εξωτικό. Το σινεμά, ανεπίσημη ιστορία φιλοδοξίας και διάψευσης, αλλά και ουσιαστική κιβωτός δημιουργικών διαδρομών και ανεξερεύνητων συναντήσεων.

Στα δύο ντοκυμαντέρ του «Φόξουμ», η ρετροσπεκτίβα προσθέτει ένα μελόδραμα: *Βασίλισσα Κέλν*. Ανολοκλήρωτο έργο του Έριχ φον Στροχάιμ, εμικρέ και ατίθασου. Όρσον, Σαμ, Έριχ.

Διασχίζουν ηπείρους και δεκαετίες, αλλά σμίγουν εκεί όπου οι όποιες διαφορές υποχωρούν μπροστά στην ιδιοσυγκρασία του ασυμβίβαστου. Όποτε, συμπτωματικά έστω, η συνάντησή τους ν' αποτελεί το απαραίτητο, όσο και θεαματικό γεγονός της 44ης Μπερλινάλε. Πολύ περισσότερο που εξακολουθούν να καπνίζουν το πούρο τους, αγνοώντας τις σχετικές απαγορεύσεις. □

Νέα Οικολογία

Τεύχος 112, Φεβρουάριος 1994

Μηνιαία επιθεώρηση, Μαυρομυχάλη 39 Αθήνα 106 80, τηλ.: 3619837, Fax: 3602621

Αυτόχθονες πολιτισμοί και επιβίωση, της σύνταξης

Το «θερμκήπιο», τελευταία ευκαιρία για την Ευρώπη; του Μ. Μοδινού

Ανεργία: οι πραγματικοί αριθμοί είναι πολύ μεγαλύτεροι, από την Εποχή

Come to Los Angeles to enjoy the earthquakes, του Σ. Κουρουζίδη

Στρογγυλές τράπεζες και καστανιές: η μάχη των αυτοκινητόδρομων, του Μ. Μοδινού

Κίνα: πως φτιάχνεται ένα οικονομικό θαύμα, του Γ. Παρασκευόπουλου

Ποιος φοβάται τον Σουπερφοίνιξ, του Μ. Προμπονά

Ίπταται η τέφρα στην Κοζάνη, του Κ.Χ.

Ο ρυπαρογράφος κ. καθηγητής, του Γ. Σακιώτη

Μάλερ ή καψούρικα, του Α. Ελεφάντη

Αχελώος: μια επιστολή περιμένει απάντηση, του Γ. Τσεκούρα

Όλα τα χαρτιά είναι ίδια; της Greenpeace

Η Δοϊράνη εκπέμπει SOS, των Φίλων της Δοϊράνης

Φώτης Μερτζάνης: Η ενδογενής δυναμική της Καλύμνου

Χρήστος Αναγνώστου: Βροχές και φερτά υλικά

Γιώργος Μπλιώνης: Ποια πολεοδομική προοπτική για τη Θεσσαλονίκη;

Βαγγέλης Στογιάννης: Octopus vulgaris

Μιχάλης Μοδινός: Εμπόριο: μονομαχία στο Ελ Πάσο

Γιάννης Σακιώτης: Η μεγάλη φωτιά του Σίδνεϋ

Εύη Τσιπιδίου: Μεξικό: επανάσταση κατ' επανάληψη

Κρίστοφερ Φλέβιν: Η γέφυρα προς την καθαρή ενέργεια

Μ. Κωστοπούλου - Ζ.Π. Ντο Ρίο: Ενεργοβόρες βιομηχανίες και κλιματική αλλαγή

Νορμπέρ Ρουλάν: Η ανάπτυξη υπεράνω της πολιτιστικής κληρονομιάς;

Εύη Τσιπιδίου: Θιβέτ: λεηλασία εν κρυπτώ

5ο Γυμνάσιο Νίκαιας: Ανακαλύπτοντας το όρος Αιγάλεω

Γιάννης Σχίζας: In Memoriam: Αχιλλέας Γρηγορογιάννης

Κι ακόμα: Ευρωοικολογικά, Πλήθη και κέραμοι, Βιβλίο, Περιφερειακά-Διεθνή, Τοπικός Τύπος κ.ά.

Ο ΤΣΙΡΚΑΣ ΚΑΙ ΤΟ «ΑΝΘΡΩΠΑΚΙ»

• Μνήμες από τη δράση του αριστερού κινήματος του Αιγυπτιώτη Ελληνισμού

ΣΤΟΙΧΕΙΟ της ιστορίας του αιγυπτιώτη ελληνισμού είναι, ασφαλώς, και το αριστερό του κίνημα – κίνημα αξιόλογο, με επάλληλες προσφορές, παρά τις ιδιαιτερότητες και τις εγγενείς του δυσχέρειες.

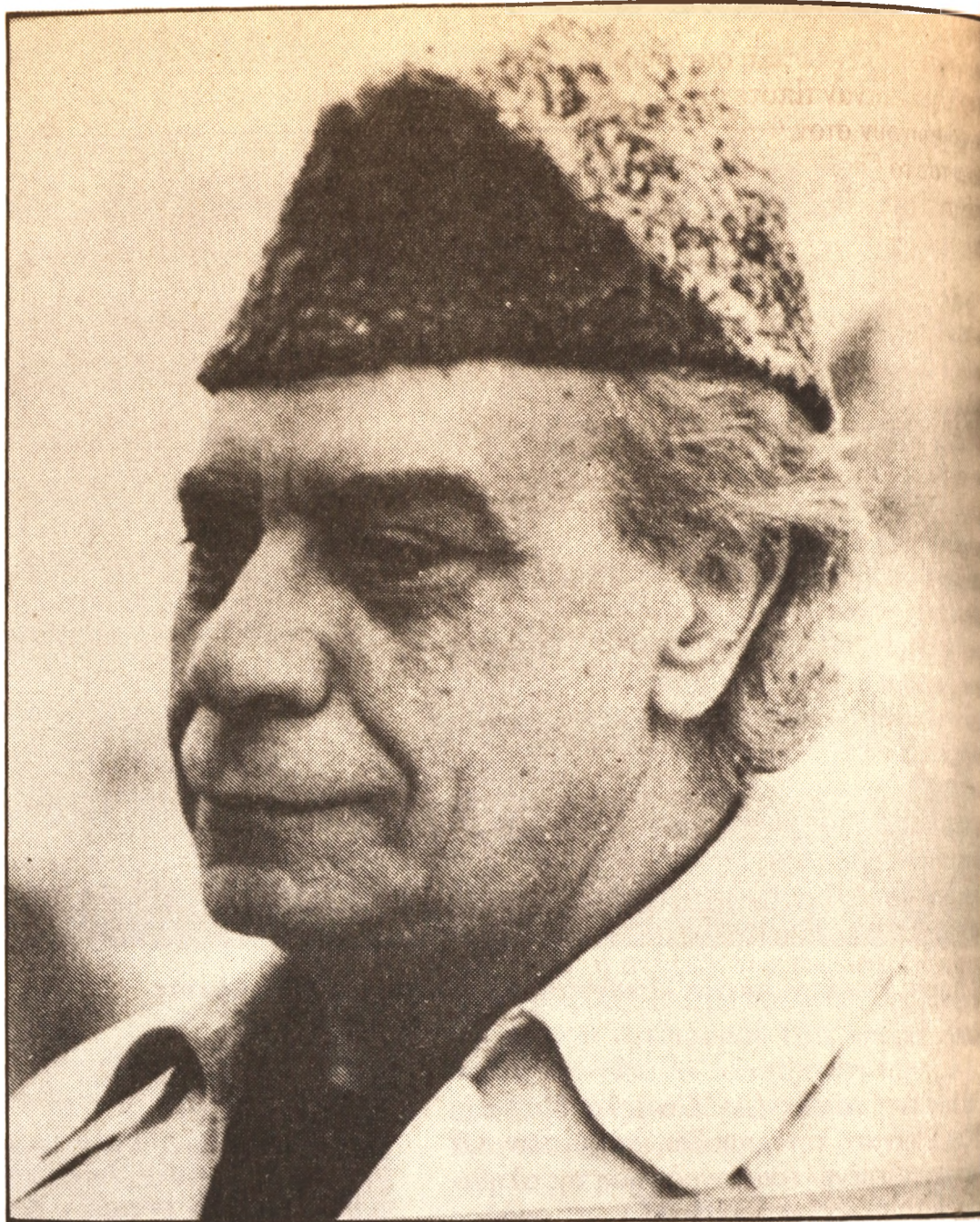
Την ιστορική υπομνημάτιση του κινήματος αυτού επιχειρεί ένας ώριμος Αιγυπτιώτης (διανύει ήδη την έβδομη δεκαετία του...), μέλος σήμερα του Συνασπισμού, ο Γιάννης Αναστασιάδης, με το βιβλίο του *«Μνήμες από τη δράση του αριστερού κινήματος του Αιγυπτιώτη Ελληνισμού»* (Αθήνα, 1993, σελ. 210, τυπογραφείο Γ. Γαλαίου), που μόλις κυκλοφόρησε.

Ο Γ. Αναστασιάδης αγωνιά για το γεγονός ότι τα στοιχεία του κινήματος αυτού είναι διάσπαρτα και για το ότι «ο βιολογικός κύκλος των λίγων επιζώντων που μετείχαν ενεργά στο αιγυπτιώτικο αριστερό κίνημα όσο πάει στενεύει». Από την άλλη, ο συγγραφέας έχει επίγνωση και των δυνατοτήτων του και των αντικειμενικών δυσχερειών που θέτει η συγκέντρωση του απαραίτητου αρχειακού υλικού. Πώς να γράψεις για την ιστορία του αριστερού παροικιακού κινήματος, όταν κανείς (από τους απλούς θνητούς της Αριστεράς) δεν ξέρει πού βρίσκεται «το αρχείο της παράνομης οργάνωσης της παροικίας» –διάβασε της «Αντιφασιστικής Πρωτοπορίας» (Α.Π.);

[Το αρχείο, με τη διάλυση της Οργάνωσης και της παροικίας είχε σταλεί στη Ρουμανία, έδρα της τότε ηγεσίας του ΚΚΕ. Έκκληση: Οι κατέχοντες το αρχείο σήμερα, ας επιβεβαιώσουν, τουλάχιστον, την ύπαρξή του!]

Κάτω από τα δεδομένα αυτά, ο Γ. Αναστασιάδης σκέφθηκε πως θα ήταν χρήσιμο αν παρέδιδε στο «μέλλοντα ιστορικό», έστω μόνον «προσωπικές μνήμες και μαρτυρίες συντρόφων που έζησαν τα γεγονότα από κοντά» –μνήμες και μαρτυρίες που κατέγραψε ο ίδιος– με την παράλληλη παράθεση (αναδημοσίευση) στοιχείων από παλαιότερες συναφείς εργασίες.

Οι μαρτυρίες είναι σημαντικές. Ιδιαίτερα η κατάθεση του αξέχαστου Οδυσσέα Καραγιάννη, που αναφέρεται στη δράση των πρώτων ελλήνων κομμουνιστών στην Αίγυπτο (στα χρόνια του πρώτου παγκοσμίου πολέμου και του μεσοπολέμου) και στην προσπάθειά τους να βοηθήσουν το εργατικό κίνημα της χώρας, στα πρώτα βήματά του. [Έμελλε να συμβεί και αυτό: Αιγυπτιώτες Έλληνες να πηγαίνουν στη Μόσχα, ως εκπρόσωποι του «Κομμουνιστικού Κόμματος Αιγύπτου»!]. Αλλά και η ανθολόγηση παλαιών κειμένων (από βιβλία ή εργασίες των Νίκου Τσαραβόπουλου, Μαρίας Ιορδανίδου, Γ. Αθανασιάδη, Βασίλη Νεφελούδη, Στρατή Τσίρκα, Γιώργου Φιλίππου, Λάμπη Ράππα, Θ. Ματσάκη, Τίμου Μαλάνου, Μ. Γιαλουράκη, κ.ά.), μαζί με τα «βιογραφικά» των Γ. Σκληρού, Στρατή Ζερμπίνη, Γιάννη Λαχωδάρη, Θοδόση Πιερίδη, Μένη Αγγελόπουλου, Σωκράτη Καλλιαρέκου, Κ. Κουτρή, κ.ά., δίδουν –ως ένα βαθμό– την «περιρρέουσα ατμόσφαιρα» μέσα στην οποία έδρασε το αριστερό παροικιακό κίνημα. Και η δράση αυτή θα φθάσει στο απόγειό της, στα χρόνια του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου, όταν η αριστερή πολιτική οργάνωση του αιγυπτιώτη ελληνισμού «διαχέεται»,

ακριδέστερα «συντονίζεται» με τις αντιφασιστικές οργανώσεις των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων στη Μέση Ανατολή.

Από τη σκοπιά αυτή, η δουλειά του Γιάννη Αναστασιάδη είναι αξιόπαινη, παρά τα (αναπόδραστα, θα έλεγα) κενά της και την απουσία συνθετικών προσεγγίσεων.

★ ★ ★

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ του βιβλίου αυτού θα μπορούσε να είχε σταματήσει εδώ. Αλλά ο Γ. Αναστασιάδης θέλησε να αφιερώσει ένα ειδικό κεφάλαιο στα «γενεσιουργικά αίτια» που οδήγησαν στην απόφαση διαγραφής του Τσίρκα από την Οργάνωση, με αφορμή τη «Λέσχη». Στον Γιάννη Αναστασιάδη και στον αγαπητό (σε όλους τους Αιγυπτιώτες) «σύντροφο γιατρό», Μανόλη Νικολάου, έλαχε το «θλιβερό προνόμιο» να μεταφέρουν στον Στρατή Τσίρκα την «απόφαση» της Οργάνωσης που του ζητούσε –ούτε λίγο ούτε πολύ– να... αποκηρύξει τη «Λέσχη» του, αν δεν ήθελε να διαγραφεί! Για την προσωπική του αυτή εμπλοκή (στο «αίτημα» της αποκήρυξης), ο Γ. Αναστασιάδης αισθάνεται, σήμερα, ενοχές, με κάποια ελαφρυντικά... Δεν συμβαίνει το ίδιο, όμως, και με την απόφαση διαγραφής, την οποία, μέσα από μια συλλογιστική, τότε αντιφατική και τότε αυτοαναιρούμενη, προσπαθεί να την «ερμηνεύσει», στην ουσία να την εξαγνίσει.

Κεντρικό στοιχείο της «ερμηνείας» αυτής, είναι, κατά τον Γ. Αναστασιάδη, η παρατεταμένη αντιπαράθεση ανάμεσα στον Στρατή Τσίρκα και τον Φίλιππο Πάγκαλο (ανώτερο στέλεχος του ΚΚΕ στην Αίγυπτο), το όνομα του οποίου –δικαίως ή αδικώς– ταυτίστηκε με το «Ανθρωπάκι» της «Λέσχης». Ο Γ. Αναστασιάδης πιστεύει ότι, 14 χρόνια μετά το θάνατο του Φ. Πάγκαλου, πρέπει να αποκατασταθεί η μνήμη του, γιατί, από την αντιπαράθεση

Ο Στρατής Τσίρκας. Βάλλεται ακόμη από όσους νοσταλγούν το ανθρωπάκι...

ι, «ηττημένος θγαίνει (θγήκε) ο Φ. Πάγκαλος», αλλά γιατί η προοδευτική διανόηση και η ανανεωτική Αρι-ά δεν έκαναν τίποτε άλλο, όλα αυτά τα χρόνια, παρά ορτώνουν στον Φ. Πάγκαλο «ό,τι αρνητικό σηκώνει του το "ανθρωπάκι"», σε αντίθεση με τη στάση τους αντι στον Τσίρκα, την υπεράσπιση του οποίου ανέλα-«εν λευκώ».

καίωμα, φυσικά, κάθε αριστερού, άρα και του Γ. Αναστασιάδη να θέλει να «αποκαταστήσει» (;) τον Πά-ο, έστω και αν, στο θέμα της διαγραφής, δεν είναι ο κας που διέγραψε τον... Πάγκαλο, αλλά ο Πάγκαλος διέγραψε τον Τσίρκα! Το πρόβλημα, ωστόσο, δρίσκε-αλλού: Στο ότι, στην προσπάθειά του να «αποκατα-ει» τον Φ. Πάγκαλο, ο Γιάννης Αναστασιάδης προ-ίζει την «περίπτωση Τσίρκα» εκ προοιμίου αρνητικά, λημένος –όπως ομολογεί ο ίδιος– για την «απόλυτη ίωση του Τσίρκα»! «Νιώθαμε ενοχλημένοι», γράφει, «την αίσθηση πως, στη διαμόρφωση της απόλυτης ίωσης του Τσίρκα –ήδη είχε κερδίσει το αναγνωστικό ό και προβληθεί σαν συγγραφέας πανελλήνιας λειας– δεν είχε λάμψει όλη η αλήθεια». Και προκειμέ-α λάμψει «όλη η αλήθεια», ο Γ. Αναστασιάδης χρησι-μεί κάτι σαν το κομποσκοίνι των μοναχών. Κάθε ος και μια κατηγορία (αντί ευχής...) κατά Τσίρκα! : ότι «έδλαψε το κίνημα» (επειδή διαφώνησε με τον άνο στο θέμα του Καβάφη...), πότε ότι ήταν «μάστο- τις δημόσιες σχέσεις», πότε ότι ήταν «υπερόπτης» και –το σοβαρότερο– ότι, ως γραμματέας της Α. Π., ήταν αρχικός» και «δογματικός»!

ατύχημα για τον Γ. Αναστασιάδη είναι ότι, από ένα ίο και πέρα, έπαυσε να ελέγχει τα υλικά του. Σε μια πιάθεια, μάλιστα, να αποδείξει ότι και ο Φ. Πάγκα-ήταν και αυτός, κατά βάθος, «αντιδογματικός» και «ινεωτικός» (ίσως και περισσότερο από τον συγγραφέα «Λέσχης»...), επικαλείται έναν ογκώδη τόμο κομματι-κειμένων που, με πρωτοβουλία του Πάγκαλου, τυπώ-παράνομα στο Κάιρο, με τίτλο «Συμπεράσματα και γματα». Αντίτυπα του βιβλίου αυτού είχαν σταλεί και τότε ηγεσία του ΚΚΕ και, όπως ισχυρίζεται ο Γ. Αναστασιάδης, «έγιναν αφορμή για οξεία κριτική του Αναστασιάδη, σε βάρος του Πάγκαλου, σε ό,τι αφορούσε το ήριο που οδήγησε στην επιλογή των κειμένων που τατο των δικών του προσωπικών εκτιμήσεων». Αλλά εγονότα –λένε οι Άγγλοι– είναι πεισματάρικα. Και η λεια είναι ακριβώς το αντίθετο. Τα «Συμπεράσματα βιδάγματα» δεν ήταν τίποτε άλλο παρά η απόφαση της συνδιάσκεψης του ΚΚΕ (10-14 Οκτωβρίου 1950), «το κόμμα-Κρόνος τρώει τα παιδιά του – τον Μήτσο Αναστασιάδη, τον Μάρκο Βαφειάδη, τον Κώστα Καρα-γη και τη Χρύσα Χατζηβασιλείου. Συνεπώς, αν κάτι ιραξε ο Φ. Πάγκαλος από τον Ν. Ζαχαριάδη δεν ήταν «οξεία κριτική», αλλά, αντιθέτως, εύσημα και συγχα-ρια, αφού το μοναδικό «δίδαγμα» των κειμένων αυ-ήταν ότι κάθε διαφωνία, κάθε δεύτερη γνώμη στο ί, «εκτροχιάζει το κόμμα από το σωστό μαρξιστικό -ιστικό - σταλινικό δρόμο» και του «αφαιρεί την επα-ατική του προοπτική»! Όσο για τους ίδιους τους ωνούντες, δεν ήταν τίποτε άλλο παρά συνειδητοί ή είδητοι πράκτορες του «ταξικού εχθρού».

★ ★ ★

ΛΟΓΩ δεν θα έγραφα το κείμενο αυτό, αν, μετά την ση του βιβλίου του Γιάννη Αναστασιάδη, δεν εμφανι-ν στο προσκήνιο ο Μ.Μ. Παπαϊωάννου, γνωστός, ηματικός και ανενδοίαστος υβριστής του Στρατή κα – υβριστής, αλλά και εκφραστής των ελάχιστων ων που, σε πείσμα των καιρών, εξακολουθούν να

ταυτίζουν το αριστερό κίνημα με τα «σαπισμένα δούρα» και την αποστέωση. (Βλέπε και άρθρο του στον «ΡΙζοσπά-στη», 16.2.94: «Τα απρόοπτα της ιστοριογραφίας»). Ο Μ.Μ. Παπαϊωάννου, λοιπόν, αφού διάβασε τις «Μνήμες» του Γ. Αναστασιάδη, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αφετη-ρία του Τσίρκα (για τη συγγραφή της «Λέσχης» του) δεν ήταν η καταγγελία του δογματισμού –αυτό, λέει, έρχεται δεύτερο, σαν συνέπεια– αλλά το «ξεκαθάρισμα των προ-σωπικών του λογαριασμών», με τον Φ. Πάγκαλο, που «επικράτησε με τις ορθότερες απόψεις του στα καθοδηγη-τικά όργανα».

Δεν ξέρω αν με το «συμπέρασμα» αυτό του Μ.Μ. Πα-παϊωάννου συμφωνεί ή όχι ο Γιάννης Αναστασιάδης. Πά-ντως, και αν διαφωνεί, θα πρέπει να τον ανησυχεί το γεγονός ότι το βιβλίο του επέτρεψε και πάλι στις «κομμέ-νες κεφαλές» (εκδοχή 1994) να ρίξουν λάσπη σε έναν καταξιωμένο συγγραφέα και αγωνιστή – δόξα των ελληνι-κών γραμμάτων, δόξα της Αριστεράς. Κατά τα άλλα: Les chiens aboient, la caravane passe...

ΕΠΙΜΥΘΙΟ: Το βιβλίο του Γ. Αναστασιάδη θα κέρδιζε χωρίς το κεφάλαιο περί Τσίρκα. Θα απέφευγε και τις πολλές άλλες ανακρίδειες (ανάφερα μια μόνον, ενδεικτι-κά), μια και η προκατάληψη –εγγενής ή επίκτητη, φιλολο-γική ή ιδεολογική, έντονη ή χαμηλών τόνων– δεν αφήνει περιθώρια για αθόλωτο νου και αθόλωτη κρίση. Κρίμα!

Σοφιανός Χρυσοστομίδης

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΟΜΦΟΡΜΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΥΣΑΝΕΞΙΑ ΣΤΟΝ ΑΝΤΙΓΝΩΜΟ ΛΟΓΟ

Το φάντασμα της κριτικής και ο ψυχιατρικός εξορκισμός του

Ότι η αψιμυθιώτη κριτική μάς έχει αφήσει χρόνους, το εικάσαμε από το πλήθος των αδέσποτων ταλέντων· ότι επί των καταπατηθέντων οικοπέδων της, οικοδομούνται ερ-γολαβικώς και με το σύστημα της αντιπαροχής, τα ετοι-μόρροπα σχόλια και οι καλλιγραφημένες διβλιοκρισίες του κατεστημένου λογοτεχνικού τύπου το γνωρίζουμε ως παλαιοί χωρομέτραι· ότι μόνη μέριμνα των καταπατητών είναι η εξασφάλιση της ησυχίας τους, το μαρτυρεί η αδια-φορία τους για τα μείζονα προβλήματα του τόπου· ότι όμως το φάντασμα της κριτικής πλανάται επίφοβο πάνω από τους λογοτεχνικούς μαχαλάδες, ταράσσοντας τον ύπνο κάποιων νοικοκυραίων, δύσκολα θα το υπέθετε κα-νείς μέσα στην τόση ευδαιμονία. Κι όμως, ήρκεσε ένα περπάτημα ελαφρύ σα σκίρτημα του κάμπου, ένα τόσο-δα ρήγμα στα αλλεπάλληλα φράγματα σιωπής που περιβάλ-λουν τας επαύλεις της συντεχνίας για να πληροφορηθεί εμβρόντητο το πανελλήνιο ότι:

1. Το υπουργείο Πολιτισμού της τουρκόφοβης Γκληγκο-ρωφόπληκτης και αλβανοβριθούς Ευρωκώσταινας έχει... κύρος, κατά τον ποιητή Πατίλη, και ότι το κύρος αυτό διακυβεύεται (!) επειδή η υπουργός Πολιτισμού του Πα-ΣόΚ δέχτηκε να απονεμίει τα βραβεία στους επιτυχόντες διαγωνισμού διηγήματος, τον οποίο διοργάνωσε ιδιωτι-κώς και προέβαλε δημοσίως ο ποιητής Σιώτης, για τον οποίο όμως ο ποιητής Πατίλης δε λέει ότι διετέλεσε ακό-λουθος Τύπου επί ΠαΣόΚ, λες και η θητεία εκείνη είναι άνευ σημασίας εν προκειμένω.

ΤΟΥ ΝΤΙΝΟΥ ΣΙΩΤΗ

Ο γάμος ενός ανθρώπου δεν μπορεί να σκοτεινιάσει όλο τον κόσμο.
-Κινέζικη παροιμία

Αν ζητήσεις ελεγχόμενες και λάβεις ψίχια από το Υπουργείο Πολιτισμού, σε κατηγορούν ως διαβόητο και συναναστρεφόμενο με την εξουσία και ως εκ τούτου ευνωλόο σε πολιτικές πιέσεις και σκοπιμότητες. Αν δεν ζητήσεις χρήματα αλλά μόνο την παρουσία Υπουργού σε εκδήλωση που εσύ οργανώνεις και πληρώνεις, σε μπερδεύουν επειδή αναγράφεις τις κρατικές επιχορηγήσεις. Ότι και να κάνεις...

Αν το πιο αρμόδιο πρόσωπο για να απονεμίσει ένα λογοτεχνικό βραβείο δεν είναι η Υπουργός Πολιτισμού τότε ποιος είναι; Ο πρόεδρος της ΑΓΕΤ Ηρακλής ή της Ολυμπιακής; Η Ακαδημία Αθηνών ή η μήπως η αδρανής ύλη των διανοουμένων. Αλλά γιατί παραπονιέται; Οργανώσε μήπως κάποιο άλλο περιοδικό διαγωνισμό διηγημάτων και αρνήθηκε να παραυρεθεί η Μελίνα Μερκούρη.

ΥΓ. Με την «ευνωμοσύνη» μου για την αντιπάθεια του Γιάννη Πατλή προς το πρόσωπο της Υπουργού Μελίνας Μερκούρη, την αποστοφή του προς το Διαγνηστικό Δηλητηματικό και το μίσος του προς τα ρεύματα. Να υποθεσούμε ότι ο Γιάννης Πατλής χωρίς αντιπάθειες, αποστοφές και μισητά θα στερεώνει, θα μείνει άνευ αντικειμένου; Ως γνωστόν, το μίσος είναι προϊόν πανικού και εκτόπισμα ταράχης...

ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ;

• ΟΤΑΝ ΤΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΦΥΣΟΥΝ, ΠΑΡΑΣΥΡΟΥΝ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΥΣ

[illegible]

~~ONTO NA EXISTE.~~

[illegible]

η δημιουργία, εξασφαλίζει με αβυσσούς ότι μόνο να είναι
έτσι είναι αβυσσός ταυμένων αλλά και οι ταυρές αυτές να
ήταν αυτές που στο γαλλικό και στο ελληνικό - από
την άποψη στην Ελλάδα είναι και πολύ

[illegible][illegible]

* Προσέστη πρόκληση για «φθούλα» αν εξαρτάσαστε να ζήσετε
* «φθούλα» που χάρισε στα δικά της υπεργολάγα παιδιά η οποία
επιδόνησεν περί 1.500.000 στα δίκ. Αλέξη και Ευθύνη. Δλ. Πιστω-
τήτες τούρκου». Ελευθεροτυπία 2/11/92 - για να μην φθάνετε!
* Μια εύλογος ιδέα θα ήταν να ζητήσω και η υποστήριξη 500.000
συμμετεχόντων της με μερίδα της από τον ίδιο τον κόσμο 500.000
ας πούμε. Θα μπορούσα -για την τιμή των δολαρίων- να το πλέ-
ωσω με προπληρωμένα για υποστήριξη της ΓΑ στην ταχυ-
ότητα ή να μου δώσουν με γούστα...

Αιθιοπικού, στις σελίδες, σε άλλη περίπτωση δεν θα ήταν
σημασία.

Αυτή άδεια είναι η μια πλευρά του νομίσματος. Η
άλλη του Χάλλιγαντ που κατηγορείται από τους Έθνη
μεινός μας επιδιώκει και μ' αυτόν τον τρόπο

Οντως, οι πρώτες βολές, αλλά και άλλες που ήρθαν από τον Βασίλη Καρανάσιδη της Ελευθερίας. Τούτες οι βολές του κατακρούσαν, είναι οι δεύτερες. Στις τρίτες ή τις τέταρτες να ξεψυχήσουν τα Ρεύματα, προς ανακούφιση των υποφέρων από ανασφάλεια, μιζέρια, χείρα και μικροψυχία.

Αφού απασχώσω να έλθει στην εκδήλωση, καίτοι προσκληθείς ομοί μετὰ των άλλων εκκοσμη λαογυναικων προδιοικων. πως ήξερε ο Πατρίλς ότι ήταν άσθενη. Η ακριβώς έκανε άσθενη την εκδήλωση. Μήπως οι νηλερες; Οι πουμερες; Οι τραβεστί; Οι στριπτίζ; Η μήπως η άπουσία του Πατρίλ έφτανε γα να ένα άσθενη η τελετή; Ο χαρακτιρισμός αυτός ένα προδόν άπιστευη ακαθότιος και, το λιγότερο, φανερώνει έλλειψη στοιχειώδους ήθους.

Ο ρόλος της κριτικής επιτροπής ήταν να εκ-
τα 831 διηγήματα τα 12 καλύτερα και 12
πιο κακά βραβεύσει το καλύτερο. Γιατί προσπαθεί να
δεν την εμπλέξει στην κριτική επιτροπή σε τίποτα
δεν την αφορά. Γιατί ζητάει να είναι ουσιαστικά
κριτική επιτροπή. Όπως συμβαίνει σε κάθε
το άτομο, έτσι και στον Γιάννη Παλιού
χεται δια της εκτόνωσης-επιτόνωσης με
και φωνητασικών ιδεολογιών.

Οι ευσεβείς πόθοι του Πατίλη. Γιατί τώρα που
Ρεύματα γίνονται τριών χρόνων—και κάθε άλλο απ'
τυχάρπασα—πρέπει να παλεμθού. Και όποιον
μεγάλο μαχαίρι του Πατίλη απ' τα θηράματα, ή
γιατί ο χωσοφύλακας δεν μπορεί να χαντρίσει
Ρεύματα εφθασαν στα 17α τεύχος τους. Τον φη-
ζουν η διαφορετικότητα, τα εξειδικευμένα, η πρωτοτυ-
πία, η έλλειψη αναδιπλοποίησης.

Παιδαγωγός, σπορσκιευ, σπλιτευτής, ηθικοδιδασκα-
λος, ποιητής, χωροφύλακας, ραβ-λίτη εισαγγελέας και
εκδοτής του λογοτεχνικού περιοδικού *Πλανόδιον*, και
γι' αυτή την τελευταία του ιδιότητα ίσως όχι το πιο
ενδεικνυμένο πρόσωπο για να κρίνει πράξεις και
εκδηλώσεις ενός άλλου λογοτεχνικού περιοδικού.

2. Η προτίμηση, ως χορηγών, των μεγάλων επιχειρήσεων – υπέρ των οποίων ζητωκραύγασε κατά Πατίλη ο Σιώτης, είναι πιο επικίνδυνη, τάχα, για την «ανεξαρτησία» των ανεξίκακων λογίων απ' ό,τι η προτίμηση για τις κρατικές επιχορηγήσεις, λες και οι δεύτερες εισπράττονται και από αντικοφορμιστές, άμα λάχει, ενώ οι πρώτες μόνο από προσκυνημένους.

3. Η προβολή, δι' εξωφύλλων φωτογραφιών, των «επιφανών» συνεργών του εντύπου που εκδίδει ο Σιώτης, διαφθείρει, υποτίθεται, τα εγνωσμένης σεμνότητας ήθη των λογίων περισσότερο από τη δημοσίευση και της τελευταίας μπακατέλας του κάθε ημέτερου· περισσότερο από συστηματική αποσιώπηση των φιλολογικών αντιζηλών και όποιου μεταξύ τους διαθέτει ίχνος, έστω ραχοκοκκαλιάς· περισσότερο από το κουκούλωμα όλων των ζητημάτων και τον συνεπόμενο θρίαμβο του νεοελληνικού κομπορμισμού – λες κι εκεί έσταξε η ουρά του ποντικού: στις φωτογραφίες των πικραμένων...

4. Ο αντίγνωμος λόγος είναι λόγος εισαγγελικός κατά Σιώτη και άρα ανεπίτρεπτος, γιατί θέβαια εμποίει φόβο στους λογοτεχνίζοντας κειμενογράφους· κλονίζει την τόλμη και αίρει την γοητεία των λογοτεχνικών δυνασκειών· χαλάει τη σούπα των δημοσίων σχέσεων· παρεμβάλλεται ενοχλητικός στην ανακύκλωση των ίδιων ονομάτων· αναμοχλεύει άκομψα τους καημούς της λογίας λιμνοθάλασσας και φέρνει στη φόρα τα μυστικά του βάλτου που είναι η περιθωριακή γραμματεία μας.

5. Ο ποιητής Πατίλης ηγείται, κατά Σιώτη, «σέχτας» που όχι μόνον αποτολμά τη διατύπωση αντίγνωμου λόγου, και μάλιστα κατά περιοδικάρχη (σπάζοντας προφανώς τον όρκο σιωπής του συναφίου) αλλά βάλθηκε, λέει, κιόλας να ανακόψει τη διαφημιστική πλημμυρίδα των *Ρευμάτων*, με απώτατο, καταχθόνιο μέλημα την οριστική εξάχνωση και της τελευταίας τους σελίδας, οπότε δέβαια χάνει η *Virapia* το ίματζ κι η Βενετιά βελόνι.

6. Αιτία του αντίγνωμου λόγου –και κάθε αφτιασίδωτης κουδέντας γενικώς– δεν μπορεί βέβαια να είναι η αφύπνιση κάποιων αντικομπορμιστικών κυττάρων κι ο γνήσιος, στοχαστικός θυμός κάποιων αμάντρωτων συνειδητήσεων –κάτι τέτοιο δεν το χωρά ο νους του Σιώτη· αιτία του αντίγνωμου αυτού λόγου –και κάθε αφτιασίδωτης κουδέντας γενικώς– είναι κατά Σιώτη η «ανασφάλεια», η «μιζέρια», η «κακεντρέχεια», η «μικροψυχία», η «αντιπάθεια», το «μίσος» του αντιλέγοντος, που για να αντιλέγει –πηγαίνοντας μάλιστα κόντρα στα Ρεύματα–, αντί να συλλέγει απλώς και να σιωπά θα 'ναι, σίγουρα, άτομο «στερημένο», αρμοδιότητος ψυχιάτρων δηλαδή, και επομένως... τι ψάχνετε τώρα αν, και ποιο, δίκιο έχει... – για κλείστε του καλύτερα το στόμα να μη μας ενοχλεί ώρα αιχμής των συναλλαγών, και περάσουμε τίποτα λάθη στα κατάστιχά μας...

Να λοιπόν που μήτε τα Ρεύματα –τα Ρεύματα!– δεν μπόρεσαν να αποστούν της παλαιάς μεθόδου· να λοιπόν που ως και τα Ρεύματα –αλλοίμονο!–, με τον ψυχίατρο κυνηγούν τους αντιφρονούντες! Να λοιπόν που νεοφιλελεύθεροι και σταλινικοί συναντώνται στα ψυχιατρεία –εκεί να ξορκίσουν, έντρομοι, το φάντασμα της κριτικής. Κρίμα, διόλου δεν ωφέλησε η «έλλειψη ακαδημαϊσμού»· μήτε τα «εξώφυλλα» –μόνη πράγματι «πρωτοτυπία»– ωφέλησαν· καμιά «διαφορετικότητα», επί της ουσίας – ίδια γεύση, που λένε και οι λογοτεχνίζοντες κειμενογράφοι: γεύση αρσενικού χυμένου σε παλιά νταντέλα... (Αναρωτιέμαι όμως, γιατί; Επειδή δε μπορούν αλλιώς ή, γιατί έτσι τους αρέσει;).

Κώστας Σοφιανός

Μια και το 'φερε ο λόγος σε ποιητές: ποιήτρια είναι και η Μαρία Τσάτσου (Τομές, 1967· Λιθόχτιστα, 1979· Τα σημεία, 1985). Κακώς λοιπόν την αναφέρει ως μη ποιήτρια ο Ντ. Σιώτης (σ. 126, Πεύματα, τ. 17)

Διοτέλειδο σά-
στα Ρεύματα
τον Ντινο Σάι
κατά του Γιά-
Πατίλ. Κα-
καλά. Ο Σάι
(χρησιμοποιώ-
ας και τις κλέ-
του σχέσεις
ΠΑΣΟΚ)
υπερασπίζει
τον ντόρο και
αγορά - και
προσπαθεί να
μας πείσει να
όσοι με πάθος
υπερασπίζον-
την παιδεία,
έκφραση, τις
τέχνες και τα
γράμματα επί-
υπόλογοι.
Γύρισαν, λοιπόν
τα πάντα κάτω

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ ΗΣ ΜΕΣΟΚΑΘΕΤΟΥ

εις και κρίσεις από
παφή με την έκθεση
ελευταίας δουλειάς
ωγράφου Μιχάλη
υράκη στην γκαλερί
Λουμπουλάκη

ΟΥ αρέσει η γεωμετρία.
ι κάνει με το Θεό. Έναν
νοκράτη θριαμβευτή πα-
παρόντα, πάμφωτο νου
κρίσεις, δίχως μασχά-
δάχτυλα στο πληκτρολό-
δλέμμα νυν και αεί καρ-
στην οθόνη του υπολο-
ν. Λοιπόν, δεν μ' αρέσει
ική λογική, αυτό το ψυ-
όλυτης διαφάνειας κρύ-
με τρομάζει.

ζει, ξέρω. Υπήρξαν με-
τοχές, μεγάλα έργα αιχ-
τιλπνά καθαρήρια μιας
παχύρρευστης, πάλαι
ωτοποριών με κομμένη
σα: ιμπρεσιονισμός, εξ-
ισμός... Ωραία ερπετά
κάνουν την ουρά τους,
κύκλοι. Κι ακόμη, έργα
α απ' την καθαρότητα
μετρικών δομών έδωσαν
μα στο πάθος, στην τρυ-
α, στο συναίσθημα.

α, να καθάρουμε τι;
έξανε τα κόκαλα των
και το περιττό ξανάγι-
λίτητο, ήχος ένας ακού-
ροδερός ορυμαγδός των
σμένων απορριμματο-
Κι οι πόρτες των γκαλε-
ρρεπείς. Άλλοτε προς
ρος το μεγάλο παζάρι,
ρος τα μέσα, στη μυστι-
κία, όπου συλλέγει κα-
σώζει, ό,τι μπορεί και
υναρμολογεί το προσω-
όχημα (υπογραμμισμέ-
ισωπικό», γιατί εκείνο

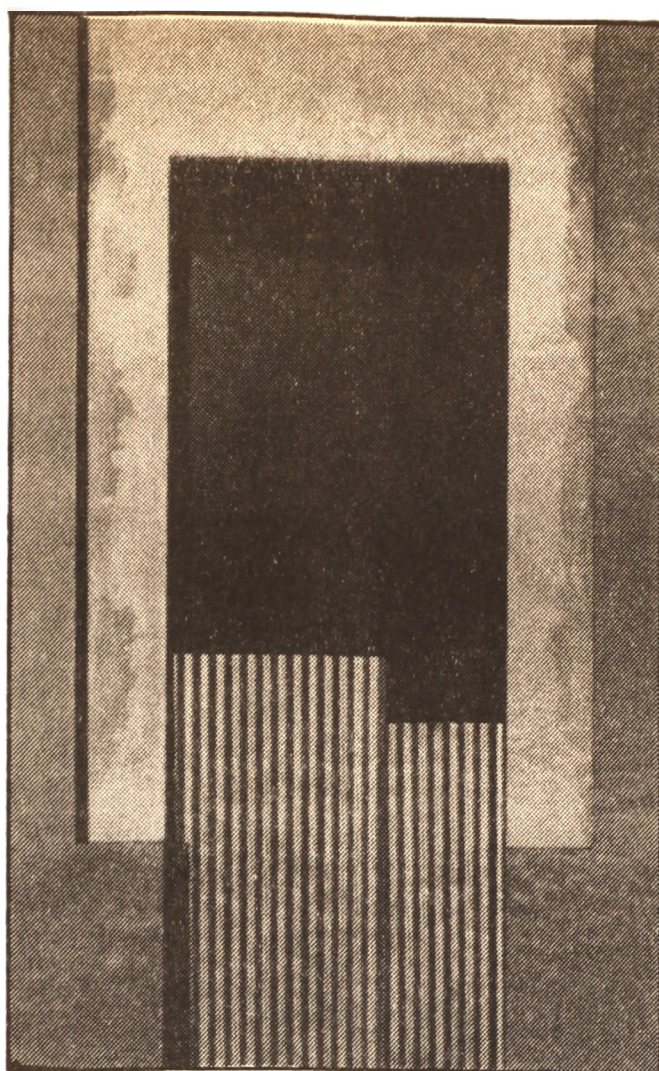
που κινδυνεύουμε να χάσουμε
είναι το πρόσωπό μας).

Η γεωμετρία του Μιχάλη Κα-
τζουράκη έχει χνώτο ανθρώπι-
νο. Το άκαμπτο των δομών κλο-
νίζεται σε ασταθείς θνητές ισορ-
ροπίες. Η μεταφυσική εγκαλεί
το σώμα. Έτσι το παραλληλό-
γραμμο τέμνεται για να ανοίξει
σαν πύλη στο μαύρο του τελάρου
(P.2.A). Το ανάγλυφο του επι-
κολλημένου κοντραπλακέ δίνει
απτό το βάθος, έλκεται από και
έλκει το βλέμμα. Το χρώμα έχει
τα ίχνη φθοράς, οξειδωσης θερ-
μής αναπνοής που οικειώνει το
σχήμα. Η υπερβάλλουσα δραμα-
τικότητα του κεντρικού μαύρου
εξασθενεί με δύο φύλλα κυμμα-
τιστής ανισοϋψούς λαμαρίνας,
όπου αισθάνεσαι τον ιδρώτα της
παλάμης του τεχνίτη που πάσχει
να δώσει μορφή, να φράξει το
άμετρο. Εδώ το θερμό και το
πέραν. Η ψυχρότητα της σύνθε-
σης -κυριαρχία της καθετόν-
κατευνάζει τους τόνους.

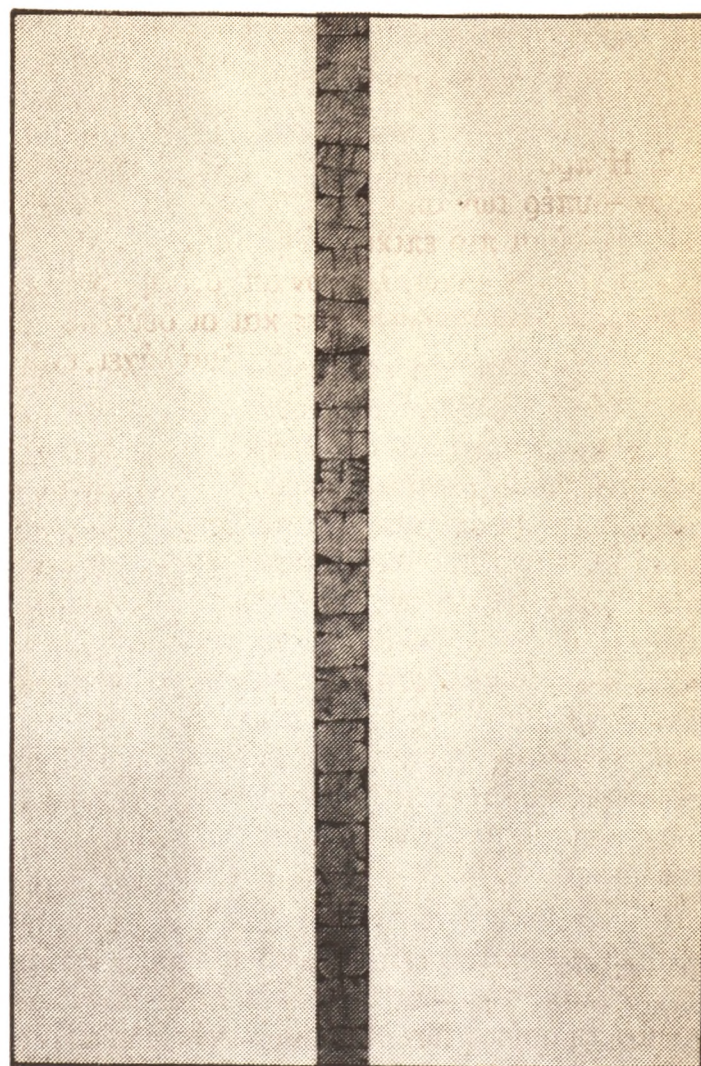
Κι ωστόσο, κάτι ξεφτίζει. Το
μέτρο του κλασικού επιτύμβιου
που εισάγεται αναπόφευκτα
από τη σημειολογία της σύνθε-
σης απαιτεί μian αιδώ που δεν
ανιχνεύεται στην υπερβολή των
μεγεθών, στην εκζήτηση του
χρώματος που κλίνουν επικίν-
δυνα προς τη μεγαλοστομία και
τον αισθητισμό.

Τουλάχιστον για τα «επιτύμ-
βια» (ας μου επιτραπεί ν' απο-
καλέσω έτσι τα έργα με κοινά
στοιχεία σύνθεσης όπως του
P.2.A) μπορείς να διαλέγεσαι,
επί της ουσίας διαφωνών.

Έργα μικρότερων κραδα-
σμών όπως το 'Ομικρον δ. Α.
-τελάρο τεμνόμενο μεσοκαθέ-
τως από σπονδυλωτό άξονα
εγκαρσίων τομών ξύλινης
δοκού- επιτρέπει στο αυτί να
συλλάβει θραύσματα της συνο-
μιλίας του θερμού, εύθραυστου

Μ. Κατζουράκης:
'Ομικρον δ. Α.

Μ. Κατζουράκης:
P.2.A.

υλικού (ξύλο) με το άτεγκτο της
δομής των δύο εκατέρωθεν πα-
ραλληλογράμμων. Το χρώμα
υπογραμμίζει εύστοχα την έντα-
ση στο σημείο «καύσης», στην
επαφή των αντιθέτων και τείνει
στην ήρεμη τονικότητα στα άκρα
του τελάρου.

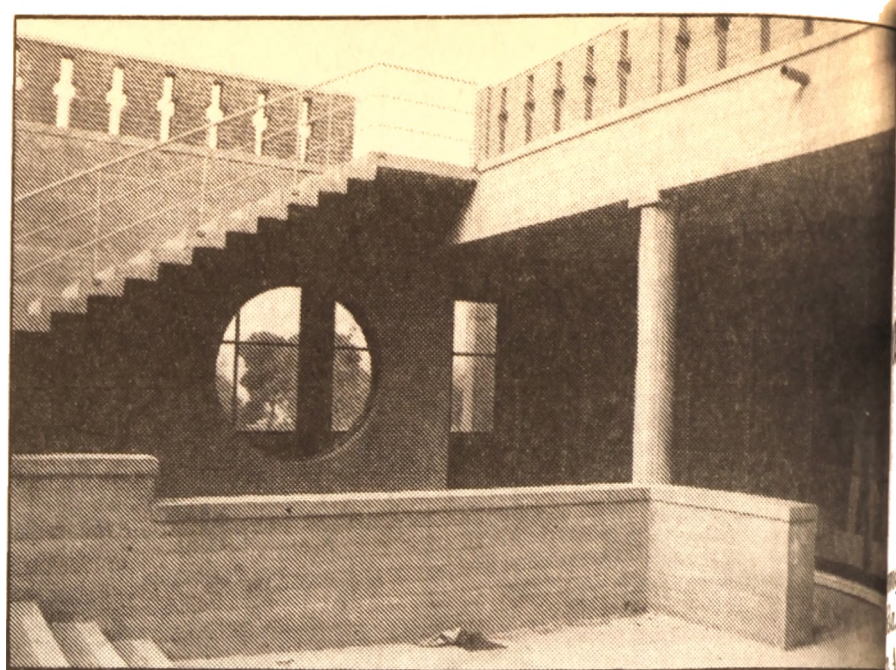
Αυτό το διάλογο οικείου και
άμετρου, απτού και απρόσιτου,
προκρίνει στην τέχνη του ο Μι-

χάλης Κατζουράκης και μας
αφήνει συλλογισμένους, καθώς
τη στιλπνότητα της αίσθησης ει-
λικρίνειας και ουσίας χνωτίζει
μια παρελκυστική δεινότητα λό-
γου κι εκδυσμένη συχνά επιθυ-
μία του μέγιστου.

Ας το πούμε όμως: κι αν κά-
που φαλτσάρει ο ψάλτης. Θα
πάρεις αντίδωρο.

Αντώνης Ξηρουχάκης

ΤΟ ΚΕΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΙ Η ΚΕΝΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

«Μοντέρνα», δηλαδή σύγχρονη αρχιτεκτονική;

Πριν από λίγο καιρό, μου δόθηκε η ευκαιρία να επισκεφτώ το Βυζαντινό Μουσείο της Θεσσαλονίκης, σχεδιασμένο από τον Κυριάκο Κρόκο. Η κατασκευή του κτιρίου είχε πρόσφατα ολοκληρωθεί αλλά δεν λειτουργεί ακόμη. Κατάφερα να βρω μια τρύπα στην περιφραξή του και να χωθώ μέσα, ο φύλακας έδειξε κατανόηση και με άφησε να περιπλανηθώ, βγάζοντας αναγκαστικά μόνο εξωτερικές φωτογραφίες

ΓΙΑ ΤΗΝ ΩΡΑ, το εσωτερικό του Μουσείου ήταν απρόσιτο αλλά ταυτόχρονα και απόλυτα διαφανές: όπως κινιόμουν περιμετρικά του, ψάχνοντας τα περάσματά του, τους διαδρόμους του, τις εσοχές και εξοχές του, μπορούσα είτε να δω απευθείας μέσα από τα υαλοστάσια ή να μαντέψω τι κρυβόταν πίσω από τους κλειστούς τοίχους, με τις περσίδες, ή κάτω από τις κατασκευές που έμπαζαν φως από την οροφή.

Είχα από καιρό δει σχέδια και φωτογραφίες του νέου αυτού μουσείου σε δημοσιεύματα και σε προβολές. Μέσα στο μυαλό μου ήταν ήδη σωσσωρευμένες απόλυτες αξιολογήσεις και διαφορές αταξινόμητες λεπτομέρειες, παρατηρήσεις για τα υλικά και τον τρόπο κατασκευής, απόηχοι από φράσεις του ίδιου του Κυριάκου Κρόκου, όταν το παρουσίαζε πριν από λίγα χρόνια σε κάποια εκδήλωση για το έργο του. Άρα, το αρχιτεκτόνημα «υπήρχε» στη συνείδησή μου πριν καν το δω στην πραγματι-

κότητα μπροστά μου. Καθώς, όμως, τώρα το περιεργαζόμουν, μόνος του επισκέπτης και κοινωνός, με τους θορύβους από την κίνηση της πόλης γύρω μου, κατάλαβα πολύ σύντομα ότι αυτό που έβλεπα δεν είχε σχεδόν καμιά σχέση με τα όσα είχα από πριν αποταμιεύσει στη μνήμη μου. Το μουσείο αυτό είχε μια αυτόνομη παρουσία, ακόμη και μόνο επειδή ήταν ένα μεγάλο κενό μέσα στην πόλη. Πέρα από μερικά επιστημονικά όργανα στα εργαστήρια του ισογείου, πουθενά, δεν έπιασε το μάτι μου κάποιο «αντικείμενο» ή «έκθεμα», ως κάτι που να ξεχωρίζει από την «κατασκευή». Ακόμη και εκείνο το στόμιο του πανάρχαιου πηγαδιού στο αίθριο της εισόδου έμοιαζε με κάτι αφημένο εκεί από προηγούμενη χρήση.

Το Μουσείο ήταν κλειστό επειδή ήταν κενό. Επικοινωνούσες μαζί του χάρις αποκλειστικά σε αυτό το γεγονός, στην ικανότητα ύπαρξής του ως αρχιτεκτονική. Το περιεχόμενό του, αυτό που το χαρακτήριζε ως «μουσείο» ήταν εντελώς άγνωστο και για την ώρα, ανύπαρκτο. Άρα ήταν ένα περιέχον χωρίς από υλικό περιεχόμενο. Ακριβώς για αυτό το λόγο, όμως, μπορούσες ελεύθερα να απευθυνθείς στην αρχιτεκτονική πια αυτού του μουσείου ως έννοια που δε χρειαζόταν καμιά διαμεσολάβηση με τη συγκεκριμένη ουσία των εκθεμάτων – αυτά που θα το νομιμοποιούσαν στη συγκεκριμένη περίπτωση ως «βυζαντινό». Στερημένο από εκθέματα, το Μουσείο έπρεπε να σταθεί γυμνό, απλό μόνο του, ως το κατάλληλο κέλυφος για να επιτελέσει το προδιαγραφμένο του έργο. Θα γινόταν «το βυζαντινό» με τον τρόπο που το γειτονικό του, σχεδιασμένο από τον Πάτροκλο Καραντινό, ήταν από χρόνια «το αρχαιολογικό» – η κιβωτός του θησαυρού της Βεργίνας.

Αν, λοιπόν, στο παλιότερο μουσείο της πόλης διασχίζει κανείς διαστικά τους χώρους εισό-

δου για να φτάσει στον απώτερο σκοπό της επίσκεψής του, στις ειδικά φωτισμένες αίθουσες με τον κλιματισμό, με τις φροντισμένες διτρίνες που απομονώνουν, τα μοναδικά εκθέματα, για να σταθεί συγκινημένος, άφωνος, μπροστά στην τόση ομορφιά των βασιλικών αντικειμένων, εδώ δεν υπάρχει (ακόμη) τίποτε. Η καλή αρχιτεκτονική μάς προσφέρεται στην πιο καθαρή της μορφή, χωρίς οποιαδήποτε σκοπιμότητα – μόνο με την υπόσχεση ότι κάποια στιγμή, αυτοί οι χώροι, αυτά τα δίκτυα των διαδρόμων, αυτές οι δέσμες από φωτεινές λωρίδες θα πλαισιώσουν δείγματα μιας εξίσου ξεχωριστής τέχνης, αναδειγμένα με την κατάλληλη παρουσίασή τους.

Το Αρχαιολογικό Μουσείο σχεδιάστηκε ως «μοντέρνα» αρχιτεκτονική, δηλαδή σύγχρονη, από έναν ικανότατο αρχιτέκτονα που άφησε το στίγμα του σε μια ηρωική εποχή, ιδίως στη δεκαετία του '30. Το Βυζαντινό Μουσείο αντιπροσωπεύει μια εξίσου μοντέρνα αντίληψη για την αρχιτεκτονική, που αρνείται τις εικονογραφικές ευκολίες, τις βυζαντινές «πινελιές», όπως θα έλεγε κάποιος παλιός μάστορας. Χωρίς να περιέχει ούτε ένα έκθεμα ακόμη μαρτυρά την παρουσία μιας «εσωτερικότητας», που εκφράζει το Βυζάντιο χίλιες φορές καλύτερα από οποιοδήποτε πλινθοπεριβλήτο σύστημα και από οποιοδήποτε συνδυασμό από κουμπέδες ή τοξοστοιχίες. Λες και από θαύμα γλιτώσαμε μια και καλή από τις ψευδεπίγραφες αναχαράξεις της ιστορίας. Τι ανακούφιση θα ήταν αυτό!

Αλλά πώς να διατηρήσει κανείς την αισιοδοξία του ύστερ από τέτοιες σκέψεις, καθώς βλέπει τις φωτογραφίες και τα σχέδια του Μεγάλου Μουσικής πο πρόκειται να χτιστεί στη Θεσσαλονίκη; Ας με συγχωρήσουν οι καλοί φίλοι που το σχεδίασαν αλλά νομίζω πως κάπου τα παρεξήγησαν τα πράγματα. Ακόμα και στην εποχή του κοσμοπολικού εκλεκτικισμού στη Θεσσαλονίκη, ακόμη και την εποχή που σχεδιάστηκε η οδός Αριστοτέλους, ή και αργότερα, στο το βυζαντινό ύφος ήταν απλώς υπαινιγμός, ένα παιχνίδι που συγχωρούσαν οι καιροί. Σήμερα, εμείς, τι άραγε έχουμε αντιπαραθέσουμε στο παρελθόν της πόλης; Δεν φτάνει το τι το βίωσε η Άνω Πόλη τόσα χρόνια. Δεν φτάνουν τα φαντάσματα των γελοίων αναβιώσεων με εθνικιστικής εξάρσης;

Στην πλατεία του Διοικητηρίου, σήμερα (ακόμη) ανασκαμμένα, να διεκδικείται από το δήμο που θέλει εκεί ένα υπόγειο γκαράζ και από το ΚΑΣ, που θέλει να διατηρήσει τον ερμηνεύοντά με όλα του στα στρώματα παίζεται άλλο ένα δράμα π σύγχρονης ιστορίας της πόλης.

Εδώ, άσχετα με την έκταση της διαμάχης, έχουμε επιτέλους ένα χειροπιαστό τεκμήριο τι θα πει ιστορία, πώς φτάνει η ιστορία ως το παρόν, πόσο αποσπασματική, ακρωτηριασμένη, πόσο ασαφής και μπερδεμένη. Αλλά συνάμα και πόσο χοϊκή, επιδραστικά υπαρκτή – εκεί που δεν περιμένουμε. Αυτό δεν θα ακούσε άραγε για δίδαγμα;

Δημήτρης Φιλίππιδης

Αναγός στο χρόνο

ος Ρούσσος, *Ο καιρός της Νουβέλα*. Εκδόσεις Ιανιώτη, Αθήνα, 1993

ληνική φανταστική λογοτε- φαίνεται πως έχει βρει τα τε- λία χρόνια έναν σταθερό της όσωπο στον ποιητή Τάσο σο του οποίου το σύνολο της γραφικής δουλειάς (πέντε μέ- τιγμής διβλία) χειρίζονται τις ορετικές εκδοχές του φαντα- στικού με επιτυχία.

τελευταία του νουβέλα αποτε- ρατά τη γνώμη μου, μια προσ- ια σύντηξης της αφηγηματι- ομής της σχετικά πρόσφατης «ελόπετρας» και της θεματικής κρώτης του πεζογραφικής δο- ς, «Τα χειρόγραφα του Μα- λ Σαλίνας». Στην «Αγγελόπε- », η αφηγηματική τεχνική ρευ- οιούσε τα όρια μεταξύ αστικού-θαυμαστού και αστικού-παράξενου (βλ. σχε- με τις διακρίσεις αυτές Τ. Το- ωφ, «Εισαγωγή στη φανταστι- γοτεχνία», *Οδυσσεύς*, 1991). οιο το κείμενο επέτρεπε, πριν λήξει οριστικά στο χώρο του μαστού», στην οριστική δη- παραδοχή του υπερφυσικού, ιες λογικές εξηγήσεις αυτού τελευταίου, στηριγμένες στο ο, δομικό στοιχείο που αναι- ην ύπαρξη αυτού τούτου του ρυσικού. Στα «Χειρόγραφα» ατική προβληματική είχε ως είμενο τη δημιουργική δύνα- ις γλώσσας. Στον περίεργο, χώρου και χρόνου, κόσμος βρίσκεται ο ήρωας/ γραφέας/ χειρογράφου, η αντίληψη των μάτων και των εννοιών γίνε- ρώτα μέσα από τις εικόνες που όμως θα παραμείνουν α- ντες χωρίς την ονοματοδοσία χωρίς δηλαδή μια προηγού- διαδικασία «σημείωσης» που δίνει σημασία και ταυτόχρο- α κάνει να υπάρξουν. Οι ς-όντα είναι ανύπαρκτες χω- ο δημιουργό τους, το φορέα

του Λόγου.

Η δύναμη της γλώσσας ως «ση- μείωση» του χρόνου αποτελεί την κύρια θεματική της τελευταίας νουβέλας «Ο καιρός της Λίξε». Ο τίτλος, ήδη, παραπέμπει στη χρο- νική παράμετρο που καθορίζει την προβληματική του κειμένου εμπε- ριέχοντας μια παρελθοντική αλλά και μελλοντική αναφορά του κύ- ριου ονόματος της ηρωίδας. Η Λί- ξε δεν είναι άλλη από μια νέα γυ- ναίκα που ανήκει σε μια άγνωστη μεσαιωνική κοινότητα, χαμένη σ' ένα γούπατο σε μια απρόσιτη ορει- νή περιοχή της Γαλλίας, για την οποία ο χρόνος έχει σταματήσει κάπου στον 8ο αιώνα. Θα ανακα- λυφθεί από έναν έλληνα καθηγητή γλωσσολογίας γαλλικού πανεπι- στημίου κατά τη διάρκεια ορειβα- τικών του εξερευνήσεων σε μια πε- ριοχή γνωστή ως «Μαύρη Κηλί- δα». Η φανταστική αυτή κάθοδος του καθηγητή, κάθοδος χωρική, αφού βρίσκεται εκεί γλιστρώντας από τις παρυφές ενός οροπέδιου, αλλά και χρονική, αφού θα βρεθεί περίπου δώδεκα αιώνες πριν, θα επιτρέψει την ανάπτυξη μιας αφή- γησης που στηρίζεται στο υπερφυ- σικό για να καταλήξει σταδιακά στο «φανταστικό - θαυμαστό» που η κατανόησή του απαιτεί νέους τρόπους σκέψης, αντίληψης και κυρίως εμπειριών. Η α-χρονική αυτή κοινότητα δεν χρησιμοποιεί στην απλοϊκή της αρχαιογερμανι- κή διάλεκτο παρά μόνο έναν ρημα- τικό τύπο, εκείνο του ενεστώτα. Οτιδήποτε θα μπορούσε να δηλώ- σει στην καθημερινή ομιλία παρελ- θοντικές ή μελλοντικές έννοιες εκλείπει τελείως, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι εκλείπει παντελώς και η στοιχειώδης αντίληψη των χρο- νικών αυτών διαστάσεων η οποία, όμως, δείχνει να βρίσκεται σε κα- τάσταση νάρκωσης. Έτσι, η στοι- χειώδης χρήση τέτοιων χρονικών εννοιών αντικαθίσταται από τοπι- κούς δείκτες και αποδίδεται περι- φραστικά.

Ο φανταστικός αυτός κόσμος στον οποίο βρίσκεται ο ήρωας προκαλεί, όπως είναι αναμενόμε- νο, τον κύριο όρο λειτουργίας του «φανταστικού», δηλαδή το δισταγ- μό του ήρωα μπροστά στα υπερφυ- σικά και ανερμήνευτα φαινόμενα, δισταγμό που συμμερίζεται ο ανα- γνώστης ταυτιζόμενος με τα πρό- σωπα. Το γένος του αμιγούς φα- νταστικού δεν ορίζεται παρά από αυτόν το δισταγμό και εκπνέει από τη στιγμή που ο δισταγμός θα πα- ραχωρήσει τη θέση του, είτε στην ορθολογική εξήγηση που προτείνει στο τέλος το κείμενο (και άρα θα βρεθούμε στο χώρο του «παράξε- νου»), είτε στην αποδοχή του ανε- ξήγητου για τα δεδομένα της σημε- ρινής μας γνώσης και λογικής (οπότε δρισκόμαστε στο χώρο του «θαυμαστού»).

«Ο καιρός της Λίξε» κινείται και στα δύο επίπεδα δημιουργώντας μια διαρκή αμφισημία εννοιών και κατηγοριοποιήσεων, ακυρώνον- τας εμβόλιμα τις εκάστοτε προ- τεινόμενες λύσεις της. Κατ' αρχάς, η όλη θεματική τείνει να αποτελέ- σει μια *ενδοκεμενική αλληγορία*: ο καθηγητής γλωσσολογίας συγ- γράφει ένα δοκίμιο με θέμα «Η γλώσσα ως έκφραση και ως συνεί- δηση του χρόνου». Αποσπάσματα του δοκιμίου αυτού παρατίθενται ως επιβεβαιωτικά της απρόβλε- πτης περιπέτειάς του, όσο προσ- παθεί να εξηγήσει τη γλωσσική λει- τουργία της κοινότητας και το πα- ράδοξο της διάσωσης της ανά τους αιώνες. Έτσι, το όλο έργο μοιάζει να είναι η ανάπτυξη μιας ιδέας κάτω από αλληγορική μορφή, ενώ αναγκαίο επιστημονικό βοήθημα από την πραγματικότητα αποτελεί η συγκριτική αναφορά που γίνεται στη θεωρία του Αϊνστάιν για την τέταρτη διάσταση την οποία συλ- λαμβάνουμε εγκεφαλικά αλλά όχι και εμπειρικά, επομένως μας δια- φεύγει η πραγματική της σημασία. Κατ' αντίστοιχο τρόπο, οι άνθρω-

Θαλασσοποίηση εκ- μέρους του χαρτοκόπτη! Πάνω στην ώρα ένα κατάλληλο διβλίο παρηγορίας: *Ο Παπαδιαμάντης μεταφράζει Μπρετ Χάρι, Αργοναυτικά διηγήσεις* (φιλολογική επιμέλεια: Ν. Δ.

Τριανταφυλλόπουλου & Λ.

Τριανταφυλλοπούλου, εκδ. Λήθη, 1993). Το δεύτερο διβλίο της σειράς των παπαδιαμαντικών μεταφράσεων και το πολλοστό της παπαδιαμαντικής επιμονής κι αγάπης του Ν. Δ.

Τριανταφυλλόπουλου και της «κατά κύρη, θυγατέρας». Το διάβασμα απολαυστικό και λίαν παπαδιαμαντικό.

Ιδίως όταν διαβάσει κανείς «Καθώς αι σκιαί ανείρπον βραδέως ανά το βουνόν, ελαφρά αύρα έσειε τας κορυφάς των δένδρων και εσύριζε διά των μακρών και βαθυοκίων κλάδων των. Η κατηρειπωμένη καλύβη, σιρωθείσα και καλυφθείσα διά κλαδίων, προσδιωρίσθη διά της κυρίας. Καθώς οι ερώμενοι εχωρίσθησαν, ανυποκρίτως αντήλλαξαν φίλημα τόσον χρηστόν και ειλικρινές, ώστε θα ηδύνατο ν' ακουσθή άνωθεν των σειομένων πευκοδένδρων».

Καθ' οδόν περιοδική έκδοση του Θεολογικού Συνδέσμου (εκδ. Παρατηρητής, τχ. 5, Μάιος - Αύγουστος 1993). Αν και με μεγάλη καθυστέρηση κυκλοφόρησε (;) ή έφτασε στην κόψη μου (;), το τεύχος αυτό παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον, γιατί περικλείει ένα αφιέρωμα στις εκκλησίες της Ανατολής. Θέσεις και απόψεις, όπως του Οικουμενικού Πατριάρχη

Κωνσταντινουπόλεως
Βαρθολομαίου, του
Πατριάρχη
Αλεξανδρείας
Παρθένιου· κείμενα για
την Εκκλησία της
Αρμενίας, για την
Κοπτική Εκκλησία της
Αιγύπτου, για τη
σημασία της Ιερουσαλήμ,
για μακρινές
ιεραποστολικές
δραστηριότητες της
Ορθόδοξης Εκκλησίας,
αποκτούν μια ιδιαίτερη
σημασία όταν σκεφθεί
κανείς πόσο
περιορισμένη και
αόριστη είναι, συνήθως,
η ενημέρωσή μας για το
θέμα...

Λόγω φάτσας το
καινούργιο έργο του
Γιώργου Διαλεγμένου
που παίζεται στο «Απλό
Θέατρο», κυκλοφορεί
και σε διβλίο, έκδοση του
«Καλλιτεχνικού
Οργανισμού Φάσμα»,
έχει τη μορφή
προγράμματος και είναι
εξαιρετικά φροντισμένο.
Να είναι τόσο ωραία,
άραγε, και η παράσταση
του έργου;

Μια Σουηδέζα της
διασποράς είναι η Λίτσα
Χάλλοφ, ελληνίδα
πεζογράφος, που με το
πρώτο της διβλίο *Για
χάρη της αρκούδας*
(πρόλογος Βασίλη
Βασιλικού, εκδ. Opera,
1993), γραμμένο
κατευθείαν στα
ελληνικά, εντυπωσιάζει
όχι μόνο για την ωραία
και συνάμα ιδιότυπη
χρήση της γλώσσας, αλλά
κυρίως για το ώριμο και
στοχαστικό κείμενό της·
ένα σπονδυλωτό
αφήγημα, που αξίζει να
διαβαστεί (ούτως ή
άλλως, όταν το αρχίσεις,
το διαβάσεις με μια
ανάσα, δεν το αφήνεις
παρά με την εκπνοή).

Ο χαρτοκόπτης

ποι της μεσαιωνικής κοινότητας
αντιλαμβάνονται αμυδρά την έν-
νοια του χρόνου, αλλά αφού ο χρό-
νος έχει σταματήσει γι' αυτούς σ'
ένα «αιώνων» παρόν, δεν διαθέ-
τουν την εμπειρία για να σημειοδο-
τήσουν και σημασιοδοτήσουν τη
ροή του χρόνου. Όταν όμως ο επι-
σκέπτης αναλάβει να τους εκμάθει
τις χρονικές διαστάσεις της γλώσ-
σας, αυτοί που θα τις υιοθετήσουν
θα υποστούν τις συνέπειες του
χρόνου στο επίπεδο της υλικής
τους υπόστασης. Έτσι, η «σημείω-
ση» του χρόνου, η ονοματοδοσία
της χρονικής διάστασης, σημαίνει
ταυτόχρονα και την επαναλει-
τουργία του στο επίπεδο της ύλης
έτσι ώστε να επαληθευτεί η θέση
που διατυπώνεται στον πλατωνικό
«Κρατύλο», σύμφωνα με την οποία
εκείνος που γνωρίζει τα ονόματα
(σημεία) των πραγμάτων, γνωρίζει
ταυτόχρονα και τα ίδια τα πράγ-
ματα. Ακόμη κι αν οι εικόνες γύρω
μας προϋπάρχουν, δεν αποκτούν
σημασία κι ακόμη παραπέρα πα-
ραμένουν ανενεργές αν προηγου-
μένως δεν γίνουν σημεία.

Στο χώρο της φανταστικής αυ-
τής αφήγησης, ωστόσο, με την ευ-
ρηματική θεματική, παρεισφρέουν
στοιχεία που θέτουν σε λειτουργία
και μια άλλη διάσταση: τόσο ο μύ-
θος που περιβάλλει τη «Μαύρη
Κηλίδα» αλλά και η σχέση της
γλώσσας και του χρόνου που απα-
σχολεί επιστημονικά τον ήρωα όσο
και η τελική σκηνή όπου ο καθηγη-
τής θα στείλει στον εκδότη του,
αντί το επιστημονικό δοκίμιο, τα
χειρόγραφα από την υποτιθέμενη
εμπειρία του που τιτλοφορεί «Ο
καιρός της Λίτσε» έχοντας επίγνω-
ση ότι προσομοιάζουν με μυθο-
πλασία, οδηγούν σε μια ορθολογι-
κή εξήγηση όλης της περιπέτειας:
να εκληφθεί αυτή ως μυθιστόρημα
που γράφεται αντί του δοκιμίου ως
είδος προσφορότερο για την ανά-
πτυξη των ιδεών. Τούτο, όμως,
μας οδηγεί αυτόματα έξω από το
χώρο του φανταστικού και μας ει-
σάγει σ' εκείνον του παράξενου
όπου, όπως είπαμε, όλα βρίσκουν
τη λογική τους εξήγηση. Σ' αυτό
άλλωστε συντείνει και η εμβόλιμη
ένταξη ονείρων του ήρωα με χαρα-
κτηριστικότερο εκείνο που βλέπει
μετά την πτώση του στο οροπέδιο,
όνειρο που όχι μόνο τον μεταφέρει
μπροστά σε μια μεσαιωνική πόρτα
αλλά και του υποβάλλει τη χωρική
διάσταση του χρόνου: γυρίζοντας
το κεφάλι του δεξιά βλέπει το πα-
ρελθόν του, ενώ γυρίζοντάς το
αριστερά βλέπει το μέλλον του.

Όταν και το τελευταίο ίχνος, αντί-
στοιχα, της περιπέτειάς του θα έχει
εξαφανιστεί (η ίδια η Λίτσε), τότε
και πάλι θα πέσει, αυτή τη φορά
μέσα στο δωμάτιό του, και θα συ-
νέλθει αργότερα πάλι με ένα κτύ-
πημα στο κεφάλι. Το συνολικό τα-
ξίδι του, όμως, στο χρόνο, το
ναυάγιο του σ' αυτό το απώτατο
παρελθόν δεν θα συμβεί παρά στο
χωρικό αυτό διάστημα των δύο
πτώσεων, μια και ως χρόνος της
αφήγησης δεν λογίζεται άλλος από
το χώρο του κειμένου. Με μια τέ-
τοια ερμηνευτική οπτική το υπερ-
φυσικό ορθολογικοποιείται και το
«παράξενο» αίρει τους δισταγμούς
αποδίδοντάς τους σε ένα αφηγη-
ματικό εύρημα, όπως αυτό του
ονείρου.

Στο πλαίσιο της φανταστικής
λογοτεχνίας, ωστόσο, λύσεις συ-
χνά αληθοφανείς ως προς τη логи-
κή τους μοιάζουν ελάχιστα αληθο-
φανείς σε σχέση με την εσωτερική
συνέπεια του κειμένου που τείνει
προς την αποδοχή του υπερφυσι-
κού ως λύση αναγκαία από την
ίδια τη δομή του έργου. Έτσι, όσο
κι αν τα παραπάνω στοιχεία υπάρ-
χουν, δεν κάνουν άλλο από το να
καλλιεργούν περίτεχνα την αμφι-
σημία, με άλλα λόγια το δισταγμό
αν όχι του ήρωα, τουλάχιστον
εκείνον του προσεκτικού αναγνώ-
στη. Διότι το τέλος, συνεπέστερο
με τη διαιώνιση του δισταγμού,
αλλά και κλείνοντας προς τη μεριά
του ανεξήγητου που εμπεριέχει η
κατηγορία του «θαυμαστού»
αφαιρεί όλες τις προηγούμενες
επιφυλάξεις. Η φωτογραφία της
Λίτσε στη σύγχρονη εποχή αποτελεί
την αναμφισβήτητη μαρτυρία του
υπερφυσικού αυτού διώματος του
ήρωα. Μια φωτογραφία που, θεω-
ρητικά, υπακούοντας στην μπαρ-
τική αντίληψη της θανατογραφίας
(*P. Μπαρτ, Ο φωτεινός θάλαμος*),
καταδηλώνει στο παρόν του κειμέ-
νου ότι το απεικονιζόμενο αντικεί-
μενο αναφοράς της, η Λίτσε, υπήρ-
ξε εκεί κάποτε. Μια πραγματική
προσωπογραφία/εικόνα κι όχι
«δείκτης», απλό χνάρι, περιγράμ-
μα, μουντζούρα, όπως εκείνη που
αποτυπώθηκε στη θέση της Λίτσε
όταν φωτογραφήθηκε στο φυσικό
της χώρο. Κι όμως, εκείνη η φωτο-
γραφία, είναι η αληθινή Λίτσε μια
και στην πραγματικότητα δεν ήταν
παρά το ίχνος ενός σώματος που
υπήρξε πριν από αιώνες. Η ολοζώ-
ντα αποτυπωμένη στο φωτογρα-
φικό χαρτί Λίτσε δεν είναι παρά η
απόδειξη της αναξιπιστίας της
φωτογραφίας αλλά και της μυθο-

πλασίας ως αναπαράστασης του
πραγματικού. Συγχρόνως όμως
και το αποκορύφωμα της παραδο-
ξολογίας: η Αγία Σινδών του
Τουρίνου δεν αποκάλυψε τα πραγ-
ματικά χαρακτηριστικά του «Ιη-
σού» παρά μόνον στο αρνητικό της
φωτογραφικής πλάκας. Μέχρι τό-
τε δεν παρίστανε παρά μια αδέ-
βαιη και αμφιλεγόμενη μουντζού-
ρα... Η φωτογραφία όντας μη ανα-
παραστατική του πραγματικού,
δείχνει αυτό που διαφεύγει του
πραγματικού ή ακόμη καλύτερα
δημιουργεί, με βάση το πραγμα-
τικό, μια νέα φαντασιακή πραγματι-
κότητα.

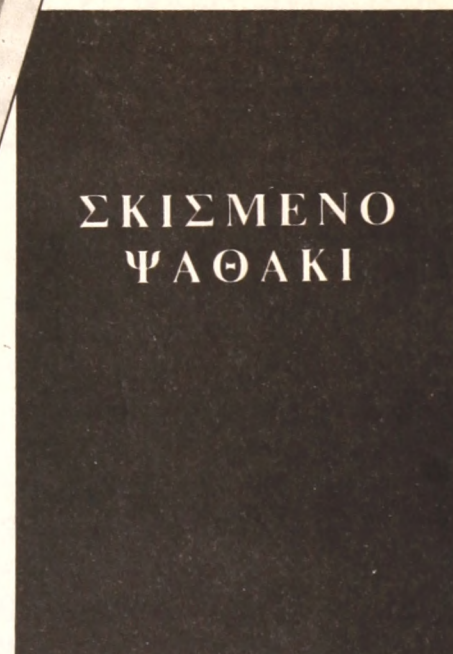
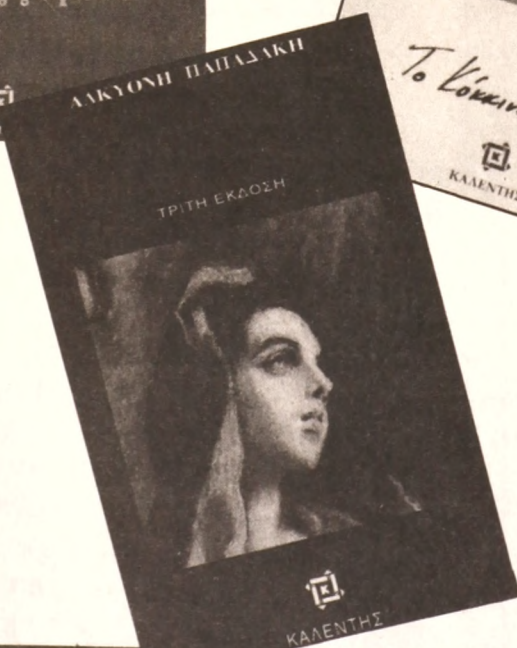
Ο Τάσος Ρούσσος παίζει μέχρι
την τελευταία στιγμή με τις ανα-
τροπές διατηρώντας έτσι τις ανα-
γκαίες συμβάσεις του αμιγώς φα-
νταστικού, παρατείνοντας το δι-
σταγμό του ήρωα και του αναγνώ-
στη μέχρι το τέλος. Παρ' όλο που
υιοθετεί την προσφιλή του τριτο-
πρόσωπη αφήγηση, η τεχνική της
σταθερής εσωτερικής εστίασης πά-
νω στον ήρωα, όπως και τα εμβόλι-
μα αποσπάσματα των σημειώσεών
του, καθιστούν την αφήγηση υπο-
κείμενη στο φορέα του εκφωνήμα-
τος, δηλαδή τον ήρωα, πράγμα
που διευκολύνει την ταύτισή του
με τον αναγνώστη. Ο τελευταίος
δεν λαμβάνει καμιά επιπλέον πλη-
ροφορία που θα τον έβγαζε από τη
«δισταγμό» του. Γι' αυτό, ίσως
και η εξαίρεση που δημιουργείται
από την καθυστερημένη ανακάλυ-
ψη του ήρωα σχετικά με τη χρήση
των τοπικών ανατολικά/δυτικά
ως χρονικών δεικτών της γλώσσας
των ανθρώπων της κοινότητας
ανακάλυψη που σίγουρα πραγμα-
τοποιεί πολύ γρήγορα ο αναγνώ-
στης, μοιάζει αδικαιολόγητη για
την όλη διάρθρωση του έργου. Κά-
τι τέτοιο, ωστόσο, δικαιολογείται
από την έμφαση που δίνεται τελικά
όχι τόσο σ' αυτό το ίδιο το συμβάν
που ούτως ή άλλως έχει ήδη
προαγγελλθεί μέσω του ονείρου
αλλά στο γεγονός της εκφώνησής
του: η ευτυχία της ανακάλυψης
του ήρωα ακολουθεί την πορεία
και ταυτίζεται με την ευτυχία του
ίδιου του αφηγητή που μπόρεσε να
φανταστεί και να αποδώσει τη
ιστορία. Άλλο αν η προσωπικότητα
του περιπέτεια αρχίζει από τη
στιγμή που μαζεύοντας τα χειρό-
γραφα κάτω από το κρύσταλλο του
γραφείου του θα αποκαλυφθεί η
φωτογραφία μιας ολοζώντανης
Λίτσε...

Δημήτρης Τσατσούλης

ΑΛΚΥΟΝΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

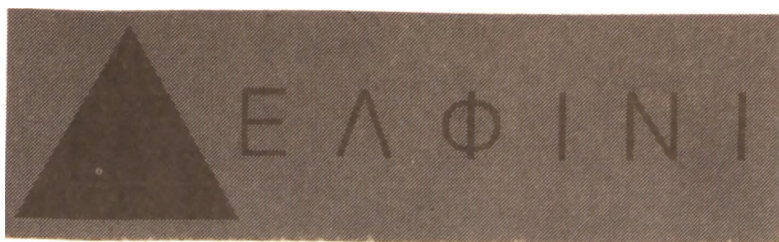
- Μετά ● το «Κόκκινο σπίτι»
● την «Μπόρα»
● το «Χρώμα του φεγγαριού»
(Α΄ Βραβείο Εταιρίας Ελλήνων Λογοτεχνών)

ΣΚΙΣΜΕΝΟ ΨΑΘΑΚΙ

Εκδόσεις ΚΑΛΕΝΤΗΣ

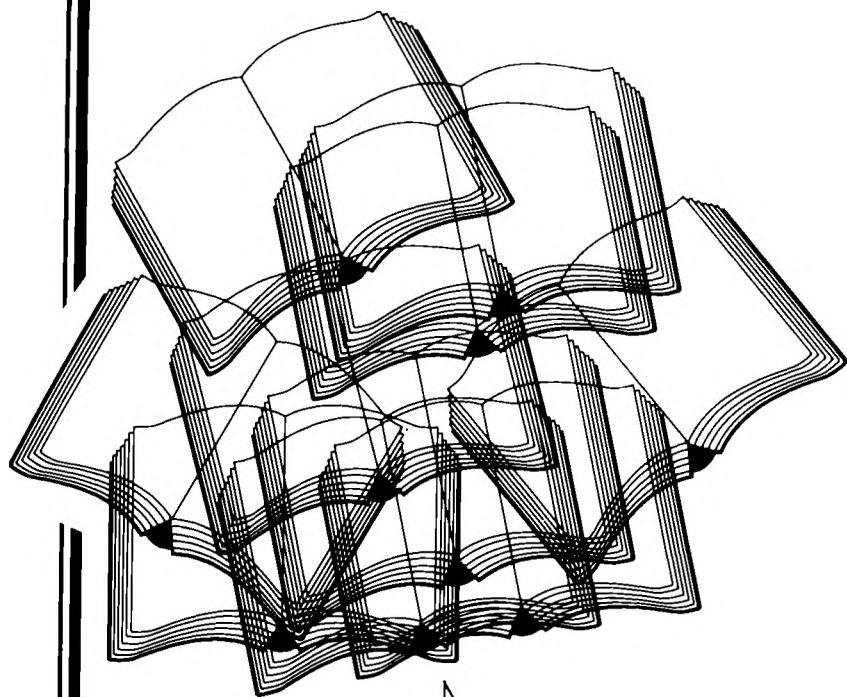
Μαυρομυζάλη 5 Τηλ. 36.01.551 - FAX 36.23.553

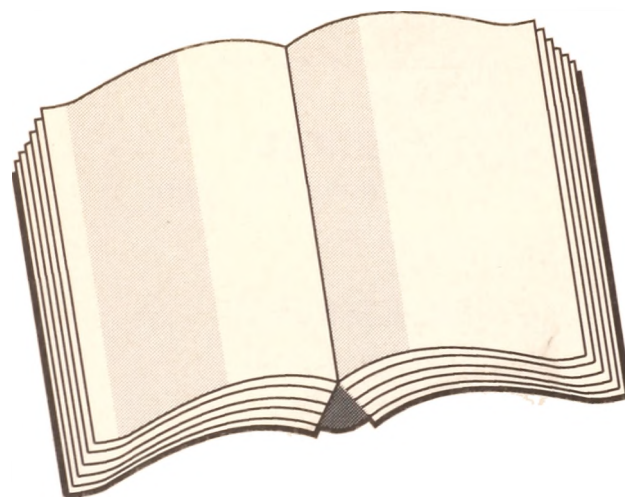
2 ΧΡΟΝΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Ποιος να το πίστευε ότι
μέσα σε δύο χρόνια γίναμε
τόσα πολλά που δεν μας
χωράνε οι βιβλιοθήκες...

Και το καθένα μας
είναι τόσο μοναδικό,
τόσο όμορφο...

Μην του δίνετε σημασία.
Την έχει ψωνίσει με τα
καινούργια εξώφυλλα!!!

**ΒΙΒΛΙΑ
ΠΟΥ ΑΓΑΠΗΘΗΚΑΝ
ΑΠΟ ΧΙΛΙΑΔΕΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ**

**ΕΚΟ ΦΙΤΖΕΡΑΛΝΤ ΧΕΜΙΝΓΟΥΕΪ
ΜΑΝ ΖΟΛΑ ΜΟΝΤΑΛΜΠΑΝ ΜΕΡΙΜΕ
ΦΟΚΝΕΡ ΜΟΥΖΙΑ ΝΑΜΠΟΚΟΦ ΓΚΑΡΝΤΝΕΡ
ΖΙΝΤ ΤΖΑΙΗΜΣ ΣΑΝΣΟΜ ΛΟΡΕΝΣ ΝΤΟΣ ΠΑΣΟΣ
ΝΤΕΛΕΝΤΑ ΝΑΜΠΟΚΟΦ ΡΕΝΤΓΚΡΕΪΒ ΧΕΜΙΝΓΟΥΕΪ ΜΠΡΑΟΥΝ
ΒΙΛΛΙΕ ΝΤΕ Λ' ΙΛ ΑΝΤΑΜ ΣΕΒΙΝΙΕ ΦΟΚΝΕΡ ΖΙΝΤ ΝΤΟΣ ΠΑΣΟΣ ΤΖΑΙΗΜΣ ΕΚΟ ΦΟΚΝΕΡ ΛΟΡΕΝΣ ΓΚΑΡΝΤΝΕΡ ΜΑΝ**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΕΛΦΙΝΙ, ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 23-25, 106 77 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 36 30 955, FAX: 64 50 764

1993 ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ 1993

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ / ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΝΤΟΡΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η πρόβα του νυφικού
(Μυθιστόρημα)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

Το χέρι κάτω από το ρούχο
(Μυθιστόρημα)

ΝΕΝΗ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ

Οι πολίτες της σιωπής
(Μυθιστόρημα)

ΖΥΡΑΝΝΑ ΖΑΤΕΛΗ

Και με το φως του λύκου επανέρχονται
(Μυθιστόρημα σε δέκα ιστορίες)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΙΩΓΑΣ

Όπως τα κούρντισες, Θε' μου
(Μυθιστόρημα)

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΙΖΗΛΟΣ

Στα μάτια της ύγρης
(Μυθιστόρημα)

ΗΛΙΑΣ ΚΟΥΤΣΟΥΚΟΣ

Μαύρο πουλί στο βλέμμα
(Νουβέλα)

ΚΩΣΤΑΣ ΛΟΓΑΡΑΣ

Παλιές αμαρτίες
(Διηγήματα)

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΛΥΜΠΕΡΑΚΗ

Τα δέντρα
(Μυθιστόρημα)

ΤΑΤΙΑΝΑ ΓΚΡΙΤΣΗ-ΜΙΛΛΙΕΞ

Το αλώνι της Εκάτης
(Μυθιστόρημα)
Ημερολόγιο

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΡΑΜΟΣ

Βρεγμένο ρούχο
(Διηγήματα)

ΜΑΞΙΜΟΣ ΟΣΥΡΟΣ

Πολιτεία
(Ποιτικό αφήγημα)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

[Το λάβαρον]
(Νέα, ολοκληρωμένη έκδοση)

Ερώτων και ασπασμών λαμπρόν απάνθισμα

(52+1 διηγήματα Ελλήνων συγγραφέων
γραμμένα και εικονογραφημένα για το Playboy)

ΦΑΙΔΩΝ ΠΑΤΡΙΚΑΛΑΚΙΣ

Θεράπευαν με την μουσική
(Μυθιστόρημα)

ΤΑΣΟΣ ΡΟΥΣΣΟΣ

Ο καιρός της Λίζε
(Νουβέλα)

ΓΙΩΤΑ ΣΕΧΙΔΟΥ

Η Καλάμιτς που μισούσε τ' Άλογα
(Μυθιστόρημα)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΚΟΥΡΤΗΣ

Το συμπόσιο της Σελήνης
(Μυθιστόρημα)

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΣΦΥΡΙΔΗΣ

Τμήμα χωρίς αντίκρισμα
(Διηγήματα)

ΑΡΗΣ ΦΑΚΙΝΟΣ

Το κάστρο της μνήμης
(Μυθιστόρημα)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ / ΠΟΙΗΣΗ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΚΑΝΑΣ

Παραλογή

Μαύρα λιδάρια

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΜΟΥΝΤΕΣ

Τα αντίποινα

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΠΟΥΛΙΟΣ

Αντί της σιωπής
(Ζωγραφική: Τάσος Μαντζαβίνος)

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΑΠΟΥΝΤΖΗ

Η κλινήρης Δευτέρα

ΝΤΙΝΟΣ ΣΙΩΤΗΣ

Η μηχανή των μυστικών

ΑΛΕΞΗΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

Αρχιτεκτονική εσωτερικών χώρων

γιατί ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΔΥΝΑΜΩΝΟΥΝ ΤΟ ΜΥΑΛΟ